

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

~~MÉRK-VÁLLAJ~~PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

Társadalmi Megújulás Operatív Program
Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés -Innovatív intézményekben

TÁMOP 3.1.4-/2008/2-2009-0127

„Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben”

08

2010.

Pedagógiai hitvallásunk

"Az iskola dolga,

hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,

hogy felkeltse a tudás iránti étvágunkat,

*hogy megtanítsen bennünket a jól végzett munka örömére és az alkotás izgal-
mára,*

hogy megtanítsen szeretni, amit csinálunk,

és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni."

/ Szent-Györgyi Albert /

I. Előszó a felülvizsgált ~~Iskolai~~ Pedagógiai Programhoz

Tisztelt Olvasó!

Tisztelt Intézményhasználók!

~~Iskolánk~~ ~~Fenntartónk~~ ~~éja~~ 2009-ben megpályázta a TÁMOP 3.1.4 - 08/2-2009/0127 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés- Innovatív intézményekben” c. pályázatot.

A megvalósítás szükségessé tette a 2009-ben jóváhagyott Pedagógiai Programunk módosítását.

Az átdolgozáskor megőrizzük jelenlegi programunk értéktartását, korszerű iskolai, elvek és feladatok, valamint pedagógiai hagyományok ápolását, továbbvitelét. A feladat-ellátási helyek között kialakult jól működő kapcsolatrendszer összhangját tovább erősítjük. Figyelembe véve a település, az „intézményhasználói” igényét. A nemzetiségi öntudat erősítését, hagyományőrzés, s más kultúrák tiszteletét.

A 2009/2010-es tanévben tartalmi változások következtek be intézményünk életében. A TÁMOP projekt keretében fejlődött nevelőtestületünk módszertani képzettsége. Bevezetésre kerültek a kompetencia alapú programcsomagok, új tanulásszervezési eljárások. Gyarapodott eszköz és oktatási segédanyag készletünk.

Új Pedagógiai Programunkban ezeket a változásokat igyekszünk érvényesíteni, hogy biztosítsuk tanulóink számára az egész életen átívelő tanulás lehetőségét.

Mérk-~~Vállaj~~, 2010. ~~július~~

II. Bevezetés

Mérk-Vállaj Nagyközség Önkormányzatának képviselő-testülete a 48/2005/VII.14./ Kt. határozatával jogutódlással megszüntette a Napköziotthonos Óvodát, illetve 98/2005/X.04/ kt. határozatával, 2006. szeptember 1_{jei} hatállyal módosította az **Általános Művelődési Központ** alapító okiratát.

Az így létrejött többcélú intézmény intézményegységei:

- Általános Iskola
- Napköziotthonos Óvoda
- Művelődési Ház
- Községi Könyvtár

Jelen **pedagógiai és nevelési program** a Mérki Általános Művelődési Központ **Pedagógiai-mMűvelődési pProgramjának** része.

A Köznevelésről szóló, 1993. évi LXXIX. tv. 33. § 5. pontjában meghatározottak szerint az általános művelődési központban **szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységek** keretében történhet a köznevelési feladatok ellátása. Célszerű azonban a szervezeti és a szakmai koncepciót egyeztetni, összehangolni, biztosítani az intézményi alapidokumentumok koherenciáját.

A Napköziotthonos Óvoda és az Általános Iskola korábbi nevelési illetve pedagógiai programjában meghatározott pedagógiai alapelvek, nevelési célok, feladatok, a **kialakult és jól működő kapcsolatrendszerben** meghatározottak szerint összhangban voltak. Figyelembe vették a település, az „intézményhasználók” igényeit, elvárásait és a sajátosságokat.

A fentiek alapján az **Á**ltalános **I**skolai **I**ntézményegység és a **N**apközi_**o**tthonos **Ó**vodai **I**ntézményegység áttekintette a pedagógiai, illetve nevelési programokat és elvégezte a szükséges módosító összehangolást.

Az Általános Iskola-**a** helyi tanterve a **Nyíregyházi Tantervcsalád** adaptálásával készült.

A Napközi_**o**tthonos Óvoda saját nevelési programjának **alapidokumentum**aként „**Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja**”-t használta.

Készült az alábbi törvények alapján:

Külső szabályzók:

- 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról szóló,
- 1996. évi LXII. törvény,
- a 130/1995. évi Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, valamint az ezt követő módosításokról,
- a 243/2003. Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv módosításáról szóló törvények alapján.
- a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 28/2000. (IX. 21.) OM-rendelet,
 - a 32/1997. (XI. 5.) MKM-rendelet a nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról,

- a 11/1994. (VI. 8.) MKM-rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről,
- 2/2005. (III. 1.) OM rendelet -a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

Belső szabályozók:

- az iskola Alapító oÖkirata,
- az iskola Szervezeti mMűködési sSzabályzata,

A pedagógiai program magában foglalja:

- a nevelési programot,
 - egészségnevelési programot,
 - környezeti nevelési programot,
- a helyi tantervet.

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza az első évfolyamon kezdődik, és a nyolcadik évfolyam végéig tart.

Szakaszai:

- az első évfolyamon kezdődő és a második évfolyam végéig tartó bevezető,
- a harmadik évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó kezdő,
- az ötödik évfolyamon kezdődő és a hatodik évfolyam végéig tartó alapozó,
- a hetedik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó fejlesztő szakasz.

A bevezető és a kezdő szakaszban, továbbá a helyi tantervben meghatározottak szerint az alapozó szakasz, kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozása időkeretének 25-50%-ban nem szakrendszerű oktatás, az alapozó szakasz fennmaradó időkeretében és a fejlesztő szakaszban szakrendszerű oktatás folyik a 6. évfolyamon. A 2010-11. tanévtől szakrendszerű oktatásra térünk vissza.-

Hatályosság:

- a pedagógiai program 20~~10~~⁰⁸. szeptember ~~10~~¹-jén lép hatályba és visszavonásig érvényes,
- a pedagógiai program elfogadásához a tantestület kétharmados többsége szükséges, módosítását a tantestület 20%-a, vagy a szülők legalább 50%-a kezdeményezheti,
- a pedagógiai programot a tantestület 20~~10~~⁰⁸. ~~július~~^{szeptember}~~nius~~^{7-én} egyhangú~~lag~~^{an} elfogadta.
-

Érvényes:

- egy képzési ciklusra

Felülvizsgálat:

- 4 évente, illetve a képzési ciklus végén

Egyeztetve:

- ~~A~~ tantestülettel
- ~~s~~Szülői ~~m~~Munkaközösséggel
- önkormányzatok képviselőtestületeivel
- ~~n~~Német ~~k~~Kisebbségi ~~ö~~Önkormányzattal

- [cigány kisebbségi önkormányzattal](#)
 - [diákönkormányzattal](#)
-

Hozzáférési lehetőség:

- fenntartónál
- tagintézményeknél
- igazgatói irodában
- az iskola könyvtárában
- igazgatóhelyettesi irodában
- tanári szobában

-

-

-1. Az intézmény múltja

1.1. A mérki iskola múltja

Az 1773. évi összeírás szerint még nem volt tanítómestere és iskolája a községnek. 1779-ben már ~~rt~~ két iskola volt, 1 magyar és 1 sváb. Ezekben tanítómesterek tanítottak. Az első tanító Anonymus Fülöp, követői Baumgartner Antal, a Manz testvérek és Boday József. Az elemi iskola időszakában 550-600 beírt tanuló volt, 21 nevelővel. A tanácsi rendszer korszerűsítése során összevontan működött a vállaji iskolával. Az 1990. évi változásokat követően ismét önállóvá vált. 2007. szeptember ~~-1-jé~~-től intézményi társulás jött létre Mérk és Vállaj között. Ezáltal Vállaj iskolája Mérk tagintézményévé vált.

1779-ben 2 iskola, 7 tanterem, 1 tanítói lakás volt. 1965-ben 1 korszerű központi iskola, 6 tanterem és egy szolgálati lakás létesült. 1994-ben iskola-bővítés történt, 7 tanterem, tornaterem, nyelvi laboratórium, ebédlő épült melegítőkonyhával.

Az iskola volt igazgatói:

László András

Vanczák József

Sáfár László

Seres József

Temesvári Júlia

Pásztor Mihály

Kaluha János

Müller Istvánné

Horváth Csaba

1.2. A vállaji ~~iskola~~ múltja iskola múltja:

Vállaj község iskolája 250 éves múlttra tekint vissza. A legrégebbi feljegyzések alapján a lakosság 1750-ben létesített iskolát. A néptanítók német nyelven tanítottak. 1856 után a szatmári tanítóképzőből először egy, majd a gyermeklétszám növekedésével több tanító érkezik a vállaji iskolába. 1950 után megalakult a nyolcosztályos Állami Általános Iskola, mely később II. Rákóczi Ferencet választotta névadójának. 1978-tól 1990-ig közös igazgatás alatt működött iskolánk a szomszédos Mérk község iskolájával. 1990-ben Vállaj község képviselőtestülete nemzetiségi iskolaként önálló iskolát alapított. Az intézmény a „II Rákóczi Ferenc Nemzetiségi Általános Iskola és Művelődési Központ” keretében működött. 2007 szeptemberétől az iskolaiskolánk a mérki ÁMK tagintézményévé vált. Nemzetiségi státusz~~unkat~~ meg-

őriztük. Az iskola új neve: Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ Vállaji Német Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda.

1950-ben 1 épület, 4 tanterem, szükségstanterem, 2 szolgálati lakás volt. 1970-ben 7 tanterem, 1 szükségterem, műhelyterem, könyvtár, főzőkonyha, ebédlő állt rendelkezésre. 1994-ben iskolabővítés történt: 8 tanterem, tornaterem, sportudvar épült.

Az iskola volt igazgatói:

Suskó János

Somfai Bertalan

Temesvári Julianna

Pásztor Mihály

Révész Antal

Révész Antalné

Vilmos István

Murvai Józsefné

Horváth Csaba

2. Az iskola nevelő-oktató munkájának feltételrendszere

2.1. Preambulum

Mérk Nagyközség Képviselő-testületének

43/2010.(V.27.) kt. határozata

Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ Alapító Okirata megállapításáról.

A Képviselő-testület!

A Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ Alapító Okiratát 2010. szeptember 1-jei hatállyal az alábbiak szerint állapítja meg:

Költségvetési szerv

1./ Neve: Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ

Rövidített neve: Mérk-Vállaj ÁMK

Létesítési éve : 2007.

Székhelyének címe : 4352. Mérk, Béke utca 19 sz.

Tagintézménye: Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ

Vállaji Német Nemzetiségi Általános Iskolája,

és Német Nemzetiségi Óvodája

4351. Vállaj, Szabadság tér 1-3 sz.

2./ Telephelyei:

Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ

Mérki Művelődési Központja

4352. Mérk, Hunyadi u 94. sz.

Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ

Mérki Könyvtára

4352. Mérk, Béke u 1 sz.

Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ

Mérki Óvodája

4352. Mérk, Béke utca 15-17. sz.

Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ

Vállaj Német Nemzetiségi Általános iskolája,
és Német Nemzetiségi Óvodája

4352. Vállaj, Temető u. 1 sz.

Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ

Vállaji Művelődési Központja

4351 Vállaj Temető u 3 sz.

Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ

Vállaji Könyvtára

4351. Vállaj, Szabadság tér 1-3 sz.

3./ Közvetlen jogelődje: nincs

4./ Létrehozásáról rendelkező jogszabály, határozat:

a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX tv. 3.§. /1/, /2/ bek. , a Muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL tv. 53.§. /2/ bek. 78.§. /1/ bek, 8.§./5/ bek. a. pontja.

Ó v o d a

5./ Jogszámban meghatározott közfeladata:

ellátja a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX tv. 24. §.-ában meghatározott feladatokat.

Szakágazat szám: 851020 óvodai nevelés

6./ Alaptevékenysége:.

- A 3-7 (egyedi esetekben 8) éves korú gyermekek testi és szellemi fejlődésének, óvodai nevelésének biztosítása, iskolai életre való felkészítése
- Német nemzetiségi kisebbségi óvodai nevelés a vállalji tag-óvodában
- Sérült, és részképesség zavaros gyermekek integrált nevelése
- Sajátos nevelésű gyermekek oktatása, nevelése
- A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő, illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő, a többi gyermekekkel /tanulóval együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók nevelése-oktatása
- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek Óvodai Integrációs Program szerinti nevelése
- Intézményi vagyon működtetése.

- Óvodai intézményi étkeztetés
- Referenciahely az önfejlesztő intézményi gyakorlat és pedagógiai kultúra átadására más intézmények felé

6.1. Alaptevékenysége 2010. január 1-jétől

alkalmazott szakfeladatok

562912 óvodai intézményi étkeztetés

811000 építmény üzemeltetés

851011 óvodai nevelés, ellátás

851012 sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

851013 nemzeti és etnikai kisebbségi óvodai nevelés, ellátás

6.2. Kiegészítő tevékenység:

Egyéb vendéglátás (munkahelyi étkeztetés, közétkeztetés)

Ingatlan bérbeadása

6.3. Kiegészítő tevékenysége 2010. január 1-től:

alkalmazott szakfeladatok

562917 munkahelyi étkeztetés

682002 nem lakóingatlan bérbeadása, üzemeltetése

856001 oktatási, nevelési módszertani tanácsadás, szakmai tervezés, szakértés

Felvehető évfolyamok száma:

Székhelyen: 4 óvodai csoport, maximum 100 fő

Vállali telephelyen: 2 csoport, maximum 50 fő

I s k o l a

Szakágazati besorolása: 852010 alapfokú oktatás (alapfokú művészeti oktatás kivételével)

7./ Alaptevékenysége:

- Nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó iskolai oktatás
- Német nemzetiségi nyelvoktató kisebbségi oktatás Mérk székhely intézményben 2010 szeptember 1-jétől
- Német nemzetiségi nyelvoktató kisebbségi oktatás a vállaji tagiskolában
- Német két-tannyelvű oktatás Vállaj tagintézményben
- Iskolaotthonos oktatás
- Napközis tevékenység
- Tanulósobai tevékenység
- Emelt szintű német nyelv oktatás 1-8 osztályban —
- A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő, illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő, a többi gyermekekkel /tanulóval együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók nevelése-oktatása
- Gyermekek, tanuló- felügyelet, készenlét
- Alapfokú művészeti oktatás
- Könyvtári tevékenység
- Diáksport
- Fejlesztő felkészítés

- [Iskolai intézményi étkeztetés](#)
- [Intézményi vagyon működtetése](#)
- [Iskola-egészségügyi ellátás](#)
- [Oktatási célok és egyéb feladatok](#)
- [Felnőtt oktatás](#)
- [Cigány kisebbségi oktatás a mérki székhely iskolában](#)
- [Sajátos nevelést igénylő tanulók integrált oktatása, nevelése felmenő rendszerben azon tanulók esetében akik a szakértői vélemény szerint integráltan oktathatók](#)
- [Hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók ellátása](#)
- [Képesség kibontakoztató felkészítése, integrációs felkészítés](#)
- [Integrációs felkészítés](#)
- [Tankönyv árusítás](#)
- [Referenciahely az önfejlesztő intézményi gyakorlat és pedagógiai kultúra átadására más intézmények](#)
- [Felé](#)

7.1. [Alaptevékenysége 2010 január 1-jétől](#)

[alkalmazott szakfeladatok](#)

[562913](#) [iskolai intézményi étkeztetés](#)

[811000](#) [építmény-üzemeltetés](#)

[852011](#) [általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása 1-4 évfolyamon](#)

[852012](#) [Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása 1-4 évfolyamon](#)

[Sajátos nevelésű igényű-testi, értelmi, beszéd fogyatékos-, megismerő funkciók vagy a viselkedés organikus okra visszavezethető és or-](#)

ganikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzdő tanulók nappali rendszerű általános iskolai tanulók nevelése, oktatása

852013 nemzeti és etnikai kisebbségi tanulók nappali rendszerű általános iskolai nevelése, oktatása 1-4 évfolyamon

1. német nyelvoktató kisebbségi oktatás

2. német két-tannyelvű oktatás

852014 Általános iskolai felnőtt oktatás 1-4 évfolyamon

852021 Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása 5-8 évfolyamon

852022 Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása 5-8 évfolyamon.

 Sajátos nevelésű igényű-testi, értelmi, beszéd fogyatékos-, megismerő funkciók vagy a viselkedés organikus okra visszavezethető és organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzdő tanulók nappali rendszerű általános iskolai tanulók nevelése, oktatása

852023 Nemzeti és etnikai kisebbségi tanulók nappali rendszerű általános iskolai nevelése, oktatása 5-8 évfolyamon

3. német nyelvoktató kisebbségi oktatás

4. német két-tannyelvű oktatás

852024 Általános iskolai felnőtt oktatás 5-8 évfolyamon

852031 Alapfokú művészeti oktatás

855911 Általános iskolai napközi otthoni oktatás nevelés

855912 Sajátos nevelési igényű tanulók napköziotthoni nevelése

855913 nemzeti és etnikai kisebbségi tanulók napköziotthoni nevelése

855914 általános iskolai tanulószobai nevelés

855915 sajátos nevelési igényű tanulók általános iskolai tanulószobai nevelése

855916 nemzeti és etnikai kisebbségi tanulók általános iskolai tanuló szobai nevelése

931204 iskolai, diáksport-tevékenység támogatása

7.2. Kiegészítő tevékenysége:

- egyéb vendéglátás (munkahelyi étkeztetés, közétkeztetés)
- ingatlan bérbeadása

7.3. Kiegészítő tevékenysége 2010. január 1-től:

• alkalmazott szakfeladatok

562917 munkahelyi vendéglátás

682002 nem lakóingatlan bérbeadása, üzemeltetése

476100 könyv kiskereskedelem (iskolán belüli tankönyvterjesztés)

856001 oktatási, nevelési módszertani tanácsadás, szakmai tervezés, szakértés

Évfolyamok száma:

Székhelyen: 8 évfolyam

felvehető tanulói létszám: 230 fő

Vállal telephelye: 8 évfolyam

felvehető tanulói létszám : 120 fő

Művelődési ház és Könyvtár

Szakágazat szerinti besorolás: 910100 Könyvtári, levéltári tevékenység

8./ Jogszámban meghatározott közfeladata: ellátja a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi

CXL tv. 55.§. /1/ bekezdésében meghatározott nyilvános könyvtári feladatokat, valamint ugyanezen törvény 76.-77. § alapján az önkormányzati közművelődési feladatokat.

9./ Alaptevékenysége 2010 január 1-től

alkalmazott szakfeladatok

811000 építmény üzemeltetés

823000 konferencia, kereskedelmi bemutató szervezése

900400 kulturális műsorok, rendezvények, kiállítások szervezése

910121 könyvtári állomány gyarapítása, nyilvántartása

910123 könyvtári szolgáltatások

910203 múzeumi kiállítási tevékenység

910501 közművelődési tevékenységek és támogatásuk

910502 közművelődési intézmények közösségi színterek működtetése

10./ Kiegészítő tevékenysége 2010. január 1-től:

alkalmazott szakfeladatok

581400 folyóirat, időszaki kiadvány kiadása

682000 saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése

682002 nem lakóingatlan bérbeadása, üzemeltetése

773000 egyéb gép, tárgyi eszközök kölcsönzése

11./ Az alapítójogokkal felruházott irányító szerv neve, székhelye:

_____ Mérk Nagyközség Önkormányzata

_____ 4352. Mérk, Hunyadi utca 45 sz.

Fenntartó neve: Mérk-Vállaj Közoktatási Fenntartó Társulás

_____ 4352. Mérk, Hunyadi utca 45 sz.

Mérk Nagyközség Önk. Képviselő-testülete, Vállaj Önk. Képviselő-testülete

Felügyeleti szerve: Mérk Nagyközség Képviselő-testülete

Az intézmény működési területe:

Székhelyen: Mérk Nagyközség és Vállaj Község közigazgatási területe

12./ Típus szerinti besorolása:

A tevékenységek jellege alapján: közszolgáltató

Közszolgáltató szerv fajtája: közintézmény

Típus: közoktatási intézmény és közművelődési intézmény

Feladat ellátáshoz kapcsolódó funkció alapján: önállóan működő költségvetési szerv, amelynek pénzügyi –gazdálkodási feladatait Mérk Nagyközség Polgármesteri Hivatala, mint önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv látja el a Társulási Tanács, valamint Mérk Nagyközség Polgármesteri Hivatala között létrejött megállapodás alapján.

13./ Gazdálkodással összefüggő jogosítványai: a gazdálkodással összefüggő részletes szabályokat a költségvetési szerv Szervezeti és Működési Szabályzatában kell rögzíteni. A gazdálkodással összefüggő jogosítványok (kötelezettség vállalás, utalványozás, ellenjegyzés, érvényesítés, szakmai teljesítés igazolása) gyakorlásának szabályait, illetve módját és rendjét az Államháztartásról szóló 1992. évi. XXXVIII. tv. (Áht.), valamint az Államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998.(XII.30.) Korm. rendelet (Ámr.), tovább az ezek alapján kiadott - a költségvetési szervre vonatkozó - a költségvetési szerv által kiadott belső szabályzat tartalmazza.

14./ Vezetőjének (vezető szerve, testülete tagjainak) kinevezési, megbízási, választási rendje:

Az intézmény vezetőjét nyilvános pályázat útján Vállaj Község Önkormányzata Képviselő-testületének véleményének kikérését követően Mérk Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete bízza meg és gyakorolja a munkáltatói jogokat. Az egyéb munkáltatói jogokat Mérk Nagyközség Polgármestere gyakorolja. A megbízási a külön jogszabályban meghatározott időre szól.

15./ A foglalkoztatottjaira vonatkozó foglalkoztatási jogviszony(ok) megjelölése:

- közalkalmazottak, akikre a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény az irányadó,
- munkavállalók, akikre nézve a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény az irányadó,
- egyéb foglalkoztatottak, akikre nézve a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (pl. megbízási jogviszony)

16./ A feladatellátást szolgáló vagyon, a vagyon feletti rendelkezés:

Az ÁMK rendelkezésére áll a székhelyen lévő Mérk 729 hrsz-ú 1 ha 3751 m² Mérk, Béke utca 15-19 sz.

valamint a Mérk 740 hrsz-ú 1369 m² térmértékű, Mérk, Béke utca 1 szám

és a Mérk 772/3 hrsz-ú 3500 m² térmértékű Mérk, Hunyadi utca 94 szám alatt lévő ingatlan a rajta található épületekkel együtt

A vállaji 756 hrsz alatt felvett 2855 m² területű iskola

A vállaji 577 hrsz alatt felvett 2845 m² területű iskola

A vállalji 1/1 hrsz alatt felvett 3 ha 1872 m² területű óvoda és művelődési ház, valamint az intézmények

vagyoneleltárában szereplő berendezések, felszerelések.

Az ÁMK a rendelkezésére álló vagyontárgyakat a nevelő-oktató feladatok ellátására szabadon használhatja.

A vagyont - a fölöslegesség vált készlet kivételével - nem jogosult elidegeníteni, illetve biztosítékként felhasználni az ÁMK vezetője.

Az intézmény vezetőjének feladata a rendelkezésre álló költségvetés alapján az ÁMK szakszerű működtetése. Felelős a takarékos gazdálkodásért és a költségvetés felhasználásáért.

17./ Az intézmény képviselőjére jogosult: az intézmény kinevezett vezetője

18./ Jelen alapító okirat hatálybalépésével egyidejűleg a 99/2009.(XI.19.) kt. határozatot „Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ Alapító Okirata megállapításáról.” hatályon kívül helyezi.

19./ Ezen alapító okiratot Vállaj Község Képviselő-testülete a 39 /2010. (V.26.) kt. határozatával elfogadta.

Kárpáti István sk.

Török László

sk.

polgármester

jegyző

Az intézmény neve: Mérk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Rövid név: Mérk-Vállaj ÁMK

1./ Székhelyének címe:

4352 Mérk, Béke utca 19. sz.

Tagintézménye: Mérk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Vállaji Német Nemzetiségi Általános Iskolája

4351 Vállaj, Szabadság tér 1-3. sz.

=

2./ Telephelyei:

Mérk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Mérki Óvodája

4352. Mérk, Béke utca 15-17. sz.

Mérk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Mérki Művelődési Központja

4352 Mérk, Hunyadi u. 94. sz.

Mérk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Mérki Könyvtára

4352 Mérk, Béke u. 1. sz.

Mérk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Vállaji Német nemzetiségi Óvodája

4531 Vállaj, Temető u. 1. sz.

Mérk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Vállaji Művelődési Központja

4351 Vállaj, Temető u. 3. sz.

Mérk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Vállaji Könyvtára

4351 Vállaj Szabadság tér 1-3. sz.

3./ Az alapító és fenntartó neve:

Mérk Nagyközség Önkormányzata 4352 Mérk, Hunyadi utca 45 sz.

Fenntartó neve: Mérk-Vállaj Közoktatási Fenntartó Társulás

4352 Mérk, Hunyadi u. 45. sz.

4./ Felügyeleti szerve: Mérk Nagyközség Képviselő-testülete

4352 Mérk, Hunyadi u 45 sz.

5./ Az intézmény típusa:

Többcéllú oktatási, nevelési és művelődési intézmény

Általános Művelődési Központ

6./ Az intézmény működési területe:

Székhelyen: Mérk Nagyközség és Vállaj Község közigazgatási területe

7./ Az ellátott alaptevékenységek:

a.) Az óvoda 3 éves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléré-
ségig, legfeljebb 7 éves korig nevelő intézmény

Óvodai nevelés

- német nemzetiségi kisebbségi óvodai
nevelés a vállalati tagóvodában
- hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók ellátása
- képesség-kibontakoztató felkészítés
- integrációs felkészítés
- gyermekétkeztetés

b.) Az intézmény tevékenységei:

- alapfokú oktatás ált. iskolai nevelés és oktatás
- német nemzetiségi, nyelvoktató kisebbségi
oktatás a vállalati tagiskolában
- iskolaotthonos oktatás
- napközis tevékenység
- tanulószobai tevékenység
- fejlesztő felkészítés
- hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók ellátása
- képesség-kibontakoztató felkészítés
- integrációs felkészítés
- nemzetiségi és etnikai kisebbséghez tartozó
tanulók oktatása, cigány kisebbségi oktatás a
mérki székhely iskolában
- sajátos nevelési igényű tanulók nappali
rendszerű általános iskolai nevelése,
oktatása

_____ - könyvtári tevékenység

_____ - diáksport

_____ - gyermekétkeztetés

c.) Közművelődési és könyvtári feladatok végzése _____ d.)

Az alaptevékenységhez kapcsolódó kiegészítő és kiegészítő tevékenysége:

_____ - munkahelyi étkeztetés

_____ - helyiségek bérbeadása

_____ - tankönyvárusítás

8./ Évfolyamok száma : _____

Székhelyen:

_____ óvodánál: 4 óvodai csoport

_____ létszám: maximum 100 fő

_____ általános iskolánál: 8 évfolyam

_____ felvehető tanulói létszám : 230 fő

Vállaji telephelyen:

_____ óvodánál: 2 óvodai csoport

_____ létszám: maximum 50 fő

általános iskolánál: 8 évfolyam

felvehető tanulói létszám : 120 fő

9./ Nyilvános könyvtár alapfeladatai:

—— - a fenntartó által kiadott alapító okiratban és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott fő céljait nyilatkozatban közzé teszi

—— - gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza és rendelkezésre boesájtja

—— - tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumai-ról és szolgáltatásairól

—— - biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését

—— - részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum- és információeserében

—— - a könyvtárhasználó jogosult bármely nyilvános könyvtár szolgáltatásai-nak igénybevételére:

A könyvtárhasználót ingyenesen illetik meg a következő alapszolgáltatások:

—— ——— - könyvtárlátogatás

—— ——— - a könyvtár által kijelölt gyűjteményrészek helyben használata

—— ——— - az állományfeltáró eszközök használata

—— ——— - információ a könyvtár és a könyvtári rendszer szolgáltatásairól

10./ A feladatellátást szolgáló vagyon:

—— Az AMK rendelkezésére áll:

—— ——— a székhelyén lévő Mérk 729hrsz-ú 1 ha 3751 m2 Mérk Béke utca 15-19. sz., a Mérk 740 hrsz-ú 1369 m2 Mérk, Béke u.1. sz. és a Mérk 772/3 hrsz-ú 3500m2 Mérk, Hunyadi u. 94. sz. alatt lévő ingatlan a rajta található épületekkel együtt.

—— ——— a vállalji 576 hrsz. alatt felvett 2,855 m2 területű iskola

—— ——— a vállalji 577 hrsz. alatt felvett 2,845 m2 területű iskola

—— ——— a vállalji 1/1 hrsz. alatt felvett 31, 872 m2 területű óvoda és művelődési ház, valamint az intézmény vagyonleltárában szereplő berende-zések, felszerelések.

11./ A vagyon feletti rendelkezési jog és a gazdálkodással összefüggő jogosítványok:

— Az AMK gazdálkodás szempontjából részben önálló gazdálkodó részjogkörű költségvetési szerv. Pénzügyi, gazdasági feladatait Mérk Nagyközség Önkormányzat Polgármesteri Hivatala látja el. Az AMK a rendelkezésre álló vagyontárgyakat a nevelő-oktató feladatainak ellátására szabadon használhatja. A vagyont — a fölöslegessé vált készlet kivételével — nem jogosult elidegeníteni, illetve biztosítékként felhasználni az AMK vezetője. Az intézmény vezetőjének feladata a rendelkezésre álló költségvetés alapján az AMK szakszerű működtetése. Felelős a takarékos gazdálkodásért és a költségvetés felhasználásáért.

12./ Az intézmény képvisletére jogosult: az intézmény kinevezett vezetője.

13./ Nevelési-oktatási (AMK) intézményvezetői megbízás:

— Az intézmény vezetőjének kinevezése az oktatási közlönyben meghirdetett nyilvános pályázati elbírálás útján 5 évre, azaz öt évre szól. Az intézményvezetőt Mérk Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete nevezi ki, Vállaj Község Önkormányzat Képviselő-testülete véleményének kikérésével.

14./ Az intézmény alaptevékenysége ágazati besorolás és szakági besorolás szerint

TEÁOR 8510- iskolai előkészítő oktatás

„ 851020 óvodai nevelés

„ 8520 alapfokú oktatás

„	852010	alapfokú oktatás
„	852020	alapfokú művészeti oktatás
„	8110-	építmény üzemeltetés
„	811000	építmény üzemeltetés

Az intézmény kiegészítő tevékenysége ágazati besorolás és szakágazati besorolás szerint

TEÁOR	5629-	egyéb vendéglátás
„	562900	egyéb vendéglátás
„	6820-	saját tulajdonú, bérelt ingatlan
		bérbeadása, üzemeltetése
=		
„	682000	egyéb vendéglátás
„	9101-	könyvtári, levéltári tevékenység
„	910100	könyvtári, levéltári tevékenység
„	4761	tankönyvárúsítás
„	9329-	máshová nem sorolható egyéb
		szabadidős tevékenység
„	932900	máshová nem sorolható egyéb
		szabadidős tevékenység

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

Az intézmény neve: Mérk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Rövid név: Mérk- Vállaj ÁMK

1./ Székhelyének címe ::

4352. Mérk, Béke utca 19. sz.

2./ Telephelyei:

Merk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Mérki Általános Iskolája

4352. Mérk, Béke utca 19. sz.

Merk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Mérki Óvodája

4352. Mérk, Béke utca 19. sz.

Merk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Mérki Művelődési Központja

4352. Mérk, Hunyadi u 94. sz.

Merk-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ

Mérki Könyvtára

4352. Mérk, Béke u 1. sz.

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

~~Mérek-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ~~

~~———— Vállaji Német Nemzetiségi Általános Iskolája~~

~~———— 4351. Vállaj, Szabadság tér 1-3.~~

~~Mérek-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ~~

~~Vállaji Német Nemzetiségi Óvodája~~

~~———— 4351 Vállaj Temető u 1 sz.~~

~~Mérek-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ~~

~~Vállaji Művelődési Központja~~

~~———— 4351 Vállaj Temető u 3 sz.~~

~~Mérek-Vállaj Általános Iskola és Művelődési Központ~~

~~Vállaji Könyvtára~~

~~———— 4351 Vállaj Szabadság tér 1. sz.~~

~~3./— Az alapító és fenntartó neve:~~

~~———— Mérek Nagyközség Önkormányzata 4352. Mérek, Hunyadi utca 45. sz. és~~

~~Vállaj Község Önkormányzata 4351. Vállaj, Szabadság tér 6.~~

~~————~~

~~4./— Felügyeleti szerve: — Mérek Nagyközség Képviselő-testülete~~

~~———— 4352. Mérek, Hunyadi u 45 sz.~~

~~————~~

~~5./— Az intézmény típusa:~~

~~———— Többeélű oktatási, nevelési és művelődési intézmény~~

~~———— Általános Művelődési Központ~~

~~6./— Az intézmény működési területe: —————~~

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Székhelyen: ~~Mérek Nagyközség és Vállaj Község közigazgatási területe~~

7./ Az ellátott alaptevékenységek:

a.)

~~Az óvoda 3 éves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig, legfeljebb 7 éves korig nevelő intézmény~~

~~80111-5 Óvodai nevelés~~

~~-német nemzetiségi kisebbségi óvodai nevelés a Vállaji tagóvodában~~

b.)

Az intézmény tevékenységei:

~~ellátandó alaptevékenysége, TEÁOR száma:~~

~~Szakágazat száma Szakágazat megnevezése~~

~~80201-1 Alapfokú oktatás ált. iskolai nevelés és oktatás~~

~~80202-2 német nemzetiségi, nyelvoktató kisebbségi oktatás a Vállaji tagiskolában~~

~~80203-3 iskolaotthonos oktatás~~

~~80204-4 napközis tevékenység~~

~~80205-5 tanulószobai tevékenység~~

~~80206-6 fejlesztő felkészítés~~

~~80207-7 képesség-kibontakoztató felkészítés~~

~~80208-8 integrációs felkészítés~~

~~80209-9 nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó tanulók oktatása,~~

~~80210-0 cigány kisebbségi oktatás a Mérki székhely iskolában~~

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MÚVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

~~— sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű általános iskolai nevelése, oktatása~~

~~92.51. — — — — — könyvtári tevékenység~~

~~92.6 — — — — — diáksport~~

~~55.51.10.01. — — — — — gyermekétkeztetés~~

~~— — — — —~~

~~— — — — — e.)~~

~~— — — — — Közművelődési és könyvtári feladatok végzése~~

~~d.)~~

~~az alaptevékenységhez kapcsolódó kiegészítő és kiegészítő tevékenysége:~~

~~55.51. — — — — — munkahelyi étkeztetés~~

~~70.20.12.04. — — — — — helyiségek bérbeadása~~

~~49.01. — — — — — tankönyvárusítás~~

~~— — — — —~~

~~— — — — —~~

~~8./ Évfolyamok száma : —~~

~~— Székhelyen:~~

~~— — — — — óvodánál: — 4 óvodai csoport~~

~~— — — — — létszám: maximum 100 fő~~

~~— — — — — általános iskolánál: — 8-~~

~~— — — — — felvehető tanulói létszám : 230 fő~~

~~— — — — —~~

~~Vállaji telephelyen:~~

~~— — — — — Óvoda — — — — — 2 csoport~~

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

létszám: maximum 50 fő

Általános Iskola_ 8 évfolyam

felvehető tanulói létszám: 120 fő

—

2.2. Helyzetkép

2.2.1. Személyi feltételek a mérki telephelyen

Az iskola tantestülete 21189 főből áll, döntő többségük már többéves tapasztalattal rendelkezik.

A nevelők megoszlása végzettség szerint:

Egyetem:

biológia – kémia 1 fő

német 1 fő

Tanárképző főiskola:

történelem- orosz –testnevelés 1 fő

magyar – történelem 1 fő

magyar – orosz 1 fő

orosz – történelem – német 1 fő

matematika – informatika (folyamatban) 1 fő

testnevelés – földrajz 1 fő

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MÚVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

biológia – testnevelés – technika 1 fő

~~történelem – tanító 1 fő~~

~~matematika-fizika (folyamatban) 1 fő~~

Tanítói végzettségű: 89 ~~10~~ fő

Tanító fejlesztő differenciáló 1 fő

ÖSSZESEN: ~~21~~ 189 fő

~~Nevelőmunkát segítő gyógypedagógiai asszisztens 1 fő~~

Utazó gyógypedagógus 1 fő

Utazó logopédus 1 fő

Utazó pszichopedagógus 1 fő

~~A szakellátottság 95 %-os~~

A technikai dolgozók száma 3 fő (hivatalsegédék)

2.2.2.

~~Az iskola vezetésége a következőkből áll:~~

- ~~- igazgató~~
- ~~- igazgatóhelyettes~~
- ~~- munkaközösség-vezetők~~
- ~~- érdekképviselők vezetői (szakszervezet, közalkalmazotti tanács)~~

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

Személyi feltételek a vállalji telephelyen

Tantestület meghatározott létszáma 13 ~~23~~ fő

A nevelők megoszlása végzettség szerint:

Egyetem:

magyar 1 fő

Tanárképző Főiskola:

~~tanító~~ 3 fő

tanító - kémia 1 fő

magyar - történelem 1 fő

német nyelvtanár 1 fő

~~tanító - magyar~~ 1 fő

német ~~történelem~~ 1 fő

matematika - fizika 1 fő

biológia - mezőgazdasági ismeretek és gyakorlat 1 fő

orosz - pedagógia 1 fő

biológia - testnevelés 1 fő

biológia - kémia - informatika (folyamatban) 1 fő

Tanítói végzettségű: 3 fő

Összesen: 13 fő

Utazó gyógypedagógus 1 fő

Utazó logopédus 1 fő

Utazó pszichopedagógus 1 fő

A technikai dolgozók száma 2 fő (hivatalsegédek)

A Mérk-Vállaj ÁMK iskoláinak vezetése a következőkből áll:

- igazgató
- tagintézmény-vezető, igazgatóhelyettes
- munkaközösség - vezetők
- érdekképviselők vezetői (közalkalmazotti tanács)

2.2.32. A nevelőközösség szervezettsége, felkészültsége

Az iskola nevelőtestülete 34¹² főből áll, többségükben fiatalok, az új iránt fogékonyak, képesek a tartalmas minőségi munkára.

A működő munkaközösségek segítik a szakmai fejlődést, a megfelelő önképzést.

A munka 4 munkaközösségben folyik.

- Osztályfőnöki
- Alsótagozatos
- Napköziotthonos
- Környezeti és egészségnevelési

Az iskola humánpolitikája biztosítja a program megvalósításához szükséges pedagógus szükségletet, a kollégák átképzésével és továbbképzésével.

1szmú e

2.2.43. Az iskola tanulói, szociális helyzete

Községünk lakónépessége egy kismértékben csökkenő tendenciát mutat. Összetételét tekintve megállapítható, hogy optimális mértékben maradtak meg a fiatalok. Ez azonban a nehéz anyagi helyzetből adódóan, nem jelenti a gyereklétszám arányos növekedését. A községünkben élő cigány etnikum körében ez eltérő képet mutat, de nehéz anyagi helyzetükből adódóan / sok hátrányos és veszélyeztetett körülmények között élő /-ezen gyerekek oktatása egyre nagyobb gondot jelent iskolánknak.

Tanulóink összetétele változatos képet mutat. Intellektuális képességeiket tekintve: kb. 20-25 % jó illetve az átlagosnál magasabb képességű, kb. 40-45 % közepes vagy annál gyengébb, 25-30 % nagyon gyenge.

A családok jellegzetes adottságait, körülményeit tükrözik a következő adatok:

- A családok jövedelmét döntő mértékben a mezőgazdaság adja, kistermelőként illetve nagyobb vállalkozásban. Sajnos vannak elég nagyszámban munkanélküliek is.
- Nyilvántartott veszélyeztetett tanuló: 15-20%
- Hátrányos helyzetű intenzív segítséget igényel: 60-70 %
- Munkanélküli szülők gyereke: 25-30%

A gyermek – és ifjúságvédelmi felelősök irányításával az osztályfőnökök, és a polgármesteri hivatal gyermekjóléti szolgálata mindent megtesz a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulók szociális támogatása érdekében. Az önkormányzat rendszeres gyermekvédelmi támogatással, eseti segélyekkel, és a tankönyvek árából történő átvállalással segíti a rászorult családokat.

Ez a munka folyamatos.

Mivel egyre több család részesül a gyermekek után gyermekvédelmi kedvezményben (ktv. 121.§ 1. bekezdés), és a szülők iskolai végzettsége sem mutat pozitív irányú elmozdulást, ezért vezettük be a képesség-kibontakoztató foglalkozást és integrációs nevelés-oktatást. Így tanulóink közül nem csak a kisebbséghez tartozókat, hanem minden rászoruló diákot bevonhattunk a programba.

2.2.54. Tárgyi feltételek

Mérk:

Tárgyi feltételeinket tekintve jelentős változást hozott az önkormányzat iskolabővítő beruházása, mely egy komplexumba csoportosította az oktatást. Ez mind szakmailag, mind gazdaságilag előrelépést jelentett.

Az épületben 14 tanterem van, ebből 5 szaktanterem. A nyelvi képzést egy jól felszerelt nyelvi laboratórium segíti, a számítástechnika oktatása külön szaktanteremben megfelelő színvonalon történik.- Az iskolában az Internet hozzáférés

biztosított Van egy korszerű tornaterem, ahol egyszerre 2 osztály is dolgozhat. Az étkező a hozzá tartozó melegítőkonyhával biztosítja a gyerekek iskolai étkeztetését. A technika tanításához nem áll rendelkezésünkre tanterem.

~~A számítástechnika oktatása jelenleg megfelelő színvonalon 21 gép és 1 db szkennelő segítségével történik. Az iskolában az internet hozzáférés biztosított. Az idén egy új színes nyomtatót kapott az iskola. Valamennyi gépünk nagy részén ingyenes Internet-hozzáférés van.~~

Az oktató—nevelő munkát iskolai és községi könyvtár is egy 2000 kötetes könyvtár is segíti, melyek megfelelő fejlesztés után alkalmasak lett irodalom és könyvtárhasználati órák tartására is. ~~A következő években ezen a területen is fejlesztésre lesz szükség (VIDEOTÁR, CD-tár, könyvek...). Jelenleg 1 fő félállásban és 1 fő kötelező órában segíti az itt folyó munkát. Részben fenntartói, részben szülői segítséggel 16 fős csoportokban órákat is tarthatunk itt, mivel a bútorok vásárlása megtörtént. Az idei évtől a gyerekek 2 db számítógép segítségével is végezhetnek kutató tevékenységet.~~

A könyvtárakban számítógépes hozzáférés lehetséges, melyekkel a tanulók kutatói tevékenységet folytathatnak.

Összességében a jelenlegi épület ek a tervezett fejlesztésekkel megfelelő környezetet biztosít anak a korszerű oktató—nevelő munká hoznak.

Vállaj:

Az iskolában 10 tanterem van ebből egy szaktanterem. Egy korszerű tornateremmel rendelkezünk, ahol egyszerre 2 osztály is dolgozhat. A számítástechnika oktatása jelenleg ~~13~~ korszerű gépek segítségével történik a szaktanteremben. Minden számítógép rendelkezik Internet hozzáféréssel.

Az oktató-nevelő munkát ~~.....színvonalas kötetes könyvtár~~ segíti. ~~A következő években ezen a területen is fejlesztésre lesz szükség (VIDEOTÁR, CD-tár, könyvek...).~~

Összességében a jelenlegi iskola a tervezett fejlesztésekkel megfelelő környezetet biztosít a korszerű oktató-nevelő munká

hoz

nak.

3. NEVELÉSI PROGRAM

III. Nevelési program

~~–Az iskola dolga,
–hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni,
–hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat,
–hogy megtanítson bennünket a jól végzett munka örömére és az
–alkotás izgalmára,
–hogy megtanítson szeretni, amit esinálunk,
–és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk esinálni.”~~

~~/ Szent-Györgyi Albert /~~

Az **Á**ltalános **I**skola **I**ntézményegység tantestülete pedagógiai tevékenységének közép-pontjában az emberközpontú nevelés áll. Legfontosabb feladatunk a személyiség sokoldalú fejlesztése, az általános emberi értékek továbbadása, a tolerancia képességének kialakítása.

Ennek érdekében olyan légkör megteremtése szükséges, ahol a tanulók otthon érezhetik magukat:

- A gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe
- A tanulók személyiségét tiszteletben tartjuk
- Egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük
- Megismertetjük a velük szemben támasztott követelményeket
- Számíthatnak a pedagógusok jóindulatú segítésére.

A tanulók jogait, kötelességeit, a viselkedési normákat a házirendben rögzítjük.

III.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A nevelési-oktatási alapelvek olyan általános, lényeges normatív jellegű irányelvek, amelyek a nevelés-oktatás minden területére és formájára kötelező érvénnyel kiterjednek. Intézményünkben az alábbi alapelveknek kell érvényesülnie az intézményi nevelő-oktató munka egész területén:

III.1.1. Alapelvek

- Iskolánk nevelő-oktató munkáját a demokrácia értékei, a nemzeti értékek, az európai humanista értékrend hatja át
- A nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a tanuló aktivitásának kibontakoztatásában, tevékenységük meg-szervezésében, személyiségük fejlesztésében
- Iskolánk a fiatalokat felkészíti az önálló ismeretszerzésre és önművelésre
- Minden tanulónak biztosítjuk az egyéni adottságai, képessége és tehetsége szerint az önmegvalósítás lehetőségét
- Esélyegyenlőség elve: Hatékony felzárkóztató munkával támogatást adunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez
- A kommunikációs-és viselkedés-kultúra elsajátíttatásával kialakítjuk a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét
- Segítjük a megfelelő továbbtanulási irány, illetve pálya kiválasztását
- Alapvető értéknek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetünk megismerésének és megóvásának igényét
- Az oktató munkát - a hagyományos bevált és a legújabb módszertani és pedagógiai tudományi ismeretek szellemében – az életkori sajátosságokkal és egyéni képességekkel hozzuk összhangba
- A NAT valamennyi műveltségi területe szolgálja a kulcskompetenciák fejlesztését:
 - anyanyelvi kommunikáció

- [idegen nyelvi kommunikáció](#)
 - [matematikai kompetencia](#)
 - [természettudományos kompetencia](#)
 - [digitális kompetencia](#)
 - [a hatékony, önálló tanulás](#)
 - [szociális és állampolgári kompetencia](#)
 - [kezdeményező képesség és vállalkozói kompetencia](#)
 - [esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség](#)
- [Támogatást adunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez. Szakszerű integrációs és integrált nevelési gyakorlat megvalósítására törekszünk](#)
 - [SNI – s tanulók integrált oktatása](#)
 - [A digitális pedagógia módszerei alkalmazásának elterjesztése](#)

III.1.2. A pedagógiai programunk célrendszere

[A nevelés célja mindig egy jobb, tökéletesebb nemzedék létrehozása. A nevelés fő területein \(értelmi, erkölcsi, testi, technikai és vizuális nevelés\) belül az akarat és jellemnevelés feladatát különösen fontosnak tartjuk. A nevelés célját két tényező határozza meg: a társadalmi igények és az iskola használóinak igényei.](#)

III.1.2.1. Általános mindenkire kiterjedő célok:

- [Segítse diákjainkat abban a folyamatban, amelyben művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhassanak](#)
- [Magas színvonalú és sokrétű ismeretátadással fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó képességét, készségét és a kreativitását](#)
- [Óvja és fejlessze a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot](#)

- A "tanulás tanulása" és az önálló ismeretszerzés képességének kialakítása minden gyermek számára elérhetővé váljon
- A tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítse fel a társadalomba való beilleszkedésre
- A megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékének igazolása. Szerezzék meg a gyerekek az együttműködési és kommunikációs képességeket is
- A különböző érdeklődésű gyerekeket készítse fel a továbbtanulásra képességüknek megfelelően
- Fejlessze a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus kapcsolathoz szükségesek
- Az emberi élet harmóniájának megtalálása, a boldogságélmény megélése, a konstruktív életvezetés az egyén hasznára és a társadalom javára. Sokoldalú kompetenciákkal bíró ifjúság nevelése, akik a felnőtt életben megtalálják helyüket és boldogulásukat
- Akadályozzuk meg azt, hogy a szociokulturális hátrányok tanulási esélyegyenlőtlenséget eredményezzenek!
- Tevékenységek központúság - problémaközpontúság
- Cél: használható eszközzintű, digitális írástudás elsajátítása

III.1.2.2. Speciális feladatokból adódó célok

- A német nemzetiségi programban résztvevő tanulók a nemzetiség kultúráját jól ismerő, nyelvet beszélő ifjak legyenek
- A halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók felkészítése során az együttnevelés és a differenciálás szempontja valósuljon meg a személyiségfejlesztő munkában

- A SNI- s tanulók felnőtté válásának közösségbe való beilleszkedésének elősegítése

III.1.2.3. Kiemelt célok:

- Kulturális alapképzések, kulcskompetenciák kialakítása és fejlesztése
- Az iskolai közösség fejlesztése
- Partnerkapcsolat fejlesztése a kommunikáció és az információáramlás területén
- Egységes ellenőrzési, mérési, értékelési rendszer kialakítása, fejlesztése
- Személyiségfejlesztés
- Alapvető jelentőséget tulajdonítunk a kulcskompetenciák kialakításának, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumok és tanulási képességek kiművelésének
- Gyermekek- és ifjúságvédelmi feladatok megoldásának továbbfejlesztése a helyi lehetőségeknek megfelelően
- Neveltségi szint fejlesztése
- Egészségnevelési és környezeti nevelési program
- Magyarságtudat erősítése, nemzeti és iskolai hagyományok ápolása
- Európai kultúra, történelem, életmód ismerete (helyünk az EU-ban)
- Multimédiás rendszer alkalmazása az oktatásban
- Önképzés, szakmai fejlődés lehetőségeinek biztosítása a pedagógusok számára
- Minőségirányítási rendszer kiépítése

III.1.3. Az iskola céljai megvalósítása érdekében kiemelt feladatok, eszközök, eljárások.

III.1.3.1. Alapfeladatok, eszközök, eljárások

<u>FELADAT</u>	<u>ESZKÖZÖK, ELJÁRÁSOK</u>
----------------	----------------------------

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

<u>1. Bemeneti mérések elvégzése a kulcskompetenciák kialakítása és fejlesztése érdekében</u>	• <u>Tesztek, munkalapok</u>
<u>2. A tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése és megerősítése, az egész életen át tartó tanulás megalapozása</u>	• <u>Alkalmazóképes tudást középpontba helyező oktatás</u> • <u>Kompetencia alapú oktatás kiterjesztése</u> • <u>Oldott, feszültségmentes tanár-diák együttműködésén alapuló tanórák, foglalkozások szervezésével a tanulók alapképességeinek fejlesztése (értő olvasás, önálló tanulás, beszédkultúra)</u> • <u>Tanulás tanítása</u> • <u>Tantárgytömbösítés, tevékenykedtetésre épülő tanulásszervezés</u> • <u>Projektoktatás, témahét</u> • <u>Valamely műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása, moduláris oktatás</u> • <u>IKT, mint eszköz alkalmazása</u>
<u>3. Szociális képességek fejlesztése, tehetségek gondozása, lemaradók felzárkóztatása</u>	• <u>Tanórák alatti kooperatív tanulásszervezési eljárás alkalmazásával</u> • <u>Konfliktuskezelési technikák gyakoroltatásával</u> • <u>Együttműködést igénylő közösségi feladatok megoldásával</u> • <u>Egyéni adottságokhoz igazított differenciált tananyag közvetítéssel, tanulásszervezési eljárással</u> • <u>Szakkörökkel</u> • <u>Egyéni foglalkozások, korrepetálások, csoportbontások alkalmazásával</u> • <u>Tantárgyi-, sport-, és kulturális versenyekre való felkészítéssel, versenyeztetéssel</u>
<u>4. A tanulók önismeretének fejlesztése, továbbtanulás segítése</u>	• <u>Osztályfőnöki órákon információk szerzése a továbbtanulásról (jelentkezés módjának, iskolatípusok megismertetésével)</u> • <u>Pályaválasztási tanácsadással</u> • <u>Középiskolák nyílt tanítási napjaira, előkészítő foglalkozásaira irányítás</u> • <u>IKT, mint eszköz alkalmazása</u>

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

<u>5. Környezet és természetvédelemre nevelés</u>	• <u>Természet- és környezetvédelmi program működtetésével</u> • <u>Természetjárással, erdei iskola megszervezésével</u> • <u>Természetismeret és a hon- és népismeret tantárgy tananyag tartalmának kiegészítése a közvetlen és tágabb lakókörnyezet megismerésével</u>
<u>6. Egészséges életmód kialakítására irányuló nevelés</u>	• <u>Egészségnevelő programok működtetésével</u> • <u>Személyes példamutatással</u> • <u>Sportköri foglalkozások biztosításával</u>
<u>7. Kulturált magatartás, szokásrend kialakítása, az iskolai fegyelem erősítése</u>	• <u>A házirendben megfogalmazottakkal összhangban a megjelenés, megszólítás, megszólalás, köszönés, kortársakkal – felnőttekkel szembeni tisztelettudó viselkedés megkövetelésével</u> • <u>-A másság elismertetésével (a testi vagy szellemi fogyatékos, etnikai hovatartozás, vallási hovatartozás elfogattatásával)</u> • <u>osztályfőnöki órákon etnikai beszélgetés, szoktatás, példa, audiovizuális ismerethordozók segítségével</u>
<u>8. Közvetlen és tágabb lakókörnyezettel kialakított élő kapcsolat ápolása, fenntartása, fejlesztése</u>	• <u>Közös rendezvények, műsorok, ünnepek szervezésével, hagyományápolással</u>
<u>9. Információs-technikai jártasság kialakítása</u>	• <u>SDT, internet és számítástechnikai eszközök használatával számítástechnika- és más tanórákon</u> • <u>IKT, mint eszköz alkalmazása</u>

III.1.3.2. Speciális feladatok, eszközök, eljárások

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

<u>SPECIÁLIS FELADATOK</u>	<u>ESZKÖZÖK, ELJÁRÁSOK</u>
<u>10. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek életesélyeinek javítása, hátránykompenzáció</u>	• <u>Befogadó intézményi környezet megteremtésével</u> • <u>IPR eszközrendszer alkalmazásával (projekt-pedagógia, drámapedagógia, szöveges értékelés, fejlesztési terv stb.)</u> • <u>Ösztöndíjpályázatokkal, segélyezési javaslatokkal</u> • <u>Kedvezményes étkeztetés, napközis foglalkozások biztosításával</u> • <u>Hatékony ifjúságvédelmi tevékenységgel</u>
<u>11. A német nemzetiségi kisebbségi tanulók identitás tudatának erősítése</u>	• <u>Német nemzetiségi nyelvoktató program és</u> • <u>Testvériskolai kapcsolat kialakításának lehetősége</u> • <u>Helyi kisebbségi önkormányzattal közösen szervezett hagyományörző programokkal</u>
<u>12. Sajátos nevelési igényű tanulók életesélyeinek javítása</u>	• <u>A 23/1997. (VI.4.) MKM rendelet szerinti nevelés- oktatás megszervezésével</u> • <u>Egyéni fejlesztő foglalkozásokkal</u>

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

3.1. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eljárásai és eszközei

<i>Alapelvek</i>	<i>Célok</i>	<i>Feladatok</i>	<i>Eljárások</i>	<i>Eszközök</i>
Iskolánk nevelő-oktató munkáját a demokrácia értékei, a nemzeti értékek, az európai humanista értékrend hatja át.	Segítse diákjainkat abban a folyamatban, amelyben művelt emberré, szabad és gazdag személyiséggé, felelős polgárrá, tisztességes és embérséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhasanak.	Erősítse az Európához való tartozástudatát, készítsen a saját és más népek hagyományának és kultúrájának megismerésére és megbeesülésére.	Az önismeretalkításával, az önértékelés képességének fejlesztésével a társas kapcsolatokban, a barátságban, a környezetben.	Nyelvi eszközök: beszéd, beszélgetés.
A nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a tanulói aktivitásának kibontakoztatá-	Magas színvonalú és sokrétű ismeretátadásal fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó képességét,	A gyermek jellemét formálva szolgálja a személyiségérését, a tanulók kapjanak folyamatos	Fő tanulási stratégia: az életkori jellemzők figyelembevétele.	A tevékenység megszervezése: - megbízás, ellenőrzés, értékelés.

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

sában, tevé- kenységük meg- szervezésében,- személyiségük- fejlesztésében.	készségét és a- kreativitását.	visszajelzést- tanulmányi- teljesítmé- nyükről és ma- gatartásuk mi- nősítéséről.	A tevékenység- megszervezé- se: megbízás,- ellenőrzés, ér- tékelés.	
Iskolánk a fia- talokat felkészíti az- önálló ismeret- szerzésre és önművelésre.	Óvja és fejlessze- a megismerés, a- megértés és a- tanulás iránti- érdeklődést és- nyitottságot.	Adjon mintá- kat az ismeret- szerzéshez, a- feladat és- probléma- megoldáshoz.	Mentális ké- pességek cél- irányos fej- lesztése, az- önálló tanulás- és az önműve- lés alapozásá- val.	Az önálló ta- nulás és az ön- művelés ala- pozása, gya- korlása.
Minden tanuló- nak biztosítjuk- az egyéni adott- ságai, képessé- ge és tehetsége- szerint az ön- megvalósítás- lehetőségét.	A "tanulás tanu- lása" és az önál- ló ismeretszer- zés képességé- nek kialakítása- minden gyermek- számára elérhe- tővé váljon.	Fejlessze a ta- nulók önisme- retét, együtt- működési- készségét,- akaratát, segí- tőkészségét.	A kreativitás- fejlesztése a- tanulók egész- séges terhelé- se, személyre- szóló, fejlesztő- értékelés.	Minden gyer- mek számára- biztosítsunk- képességeinek- megfelelő- programokat,- tevékenységi- formákat.
Hatékony fel- zárkóztató- munkával tá- mogatást adunk-	A tanulókat ér- deklődésüknek,- képességüknek- és tehetségüknek-	Törődjön- azoknak a hát- rányoknak a- esökkentésé-	A drámapeda- gógiai eszköz- tár alkalmazá- sa.	Szociális kész- ségfejlesztő- technikák:- minta és mo-

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

a szociokultu- rális hát- rányok leküzdé- séhez.	megfelelően ké- szítse fel a tár- sadalomba való- beilleszkedésre.	vel, amelyek a- gyermekek- szociális-kul- turális környe- zetéből fakad- nak.		dehnyújtás,- szerepjáték.
A kommuniká- ciós- és viselkedés- kultúra elsajá- títtatásával ki- alakítjuk a tár- gyi és szemé- lyes világunk- ban való eliga- zodás képessé- gét	A megbízható- ság, becsületes- ség, szavahihe- tőség értékének- igazolása. Sze- rezzék meg a- gyerekek az- együttműködési- és kommuniká- ciós képessége- ket is.	Tisztázni az- egyéni és köz- érdek, a több- ség és kisebb- ség fogalmát,- és ezek fontos- ságát egymás- hoz való viszo- nyulásban.	A tanulók- megszerzett- tudásukat va- lóságos fel- adatok, prob- lémák megoldásában, konf- liktusok keze- lésében is al- kalmazzák.	Technikák az- ön-és emberis- meret fejlesztéséhez, dra- matizáló tevé- kenység.
Segítjük a meg- felelő továbbta- nulási irány- irány, illetve- pálya kiválasz- tását.	A különböző ér- deklődésű gye- rekeket készítse- fel a továbbta- nulásra képessé- güknek megfele- lően.	Az elemi mű- veltségbeli- alapok felté- telrendszeré- nek megterem- tése.	A személyiség- erkölcsi arcu- latának értel- mi és érzelmi- alapozása.	Meggyőzés,- felvilágosítás,- tudatosítás.
Alapvető érték- nek tekintjük a- szűkebb és tá- gabb hazához- való kötődés ér- zését, környeze-	Fejlessze a ta- nulókban azokat- a képességeket,- készségeket,- amelyek a kör- nyezettel való-	Tegye fogé- konyá a saját- környezete, a- természet és a- társas kapcsó- latok, majd a-	Az ismeretek- tapasztalati- megalapozása,- a felfedezés le- hetősége, a- kreativitás fej-	Ua.

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

tünk megismerésének és megővésének igényét.	harmonikus-kapcsolathoz-szükségesek.	tágabb társadalom-értékei-iránt.	lesztése.	
A NAT-valamennyi műveltségi területe-szolgálja a-kulcskompetenciák fejlesztését: anyanyelvi-kommunikáció-idegen nyelvi-kommunikáció-matematikai-kompetencia-természettudományos kompetencia-digitális kompetencia-a hatékony, önálló tanulás-szociális és állampolgári kompetencia-kezdemenyző-képesség és vállalkozói kompetencia	Cél: Az emberi-élet harmóniájának megtalálása;a boldogságélmény megélése;a konstruktív-életvezetés az-egyén hasznára-és a társadalom-javára.Sokoldaliú kompetenciákkal-bíró ifjúság nevelése, akik a fel-találják helyüket-és boldogulást-kat.	Kiemelt fejlesztési feladataink: -énkép, önismertet,-hon és népismeret,-európai azonoságtudat-egyetemes-kultúra,-aktív állampolgárságra,-demokráciára-nevelés,-gazdasági nevelés,-környezettudatosságra-nevelés,-a tanulás tanítása,-testi és lelki-egészség,-felkészülés a-	A sokoldali-módszertani-kulturáltság és-változatos eljárások gazdag-tárházából-minden fejlesztő hatású adekvát eljárás alkalmazható. A-pedagógus-munkája a professzionális-mesterségből-vezáltal válik alkotó művészeté.	A hagyományos és digitális ismerethordozók sokaságából kiválasztva az adott-életkorban célszerű módszereket és eszközöket; egyéni-és csoportos-aktivitásra serkentő munkaformákkal.

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

tencia esztétikai-mű- vészeti tudatos- ság és kifejező- képesség		felnőtt szerepekre.		
Támogatást- adunk a szoci- okulturális hát- trányok leküzdé- séhez. Szaksze- rű integrációs- és integrált ne- velési gyakorlat- megvalósításá- ra törekszünk.	Akadályozzuk- meg azt, hogy a- szociokulturális- hátrányok tanu- lási esélyegyen- lőt-lenséget- eredményezzenek	A rászoruló- gyermekeket- hatékony fel- zárkóztató- munkával, nap- közi otthonos- ellátással, ta- nulószobai fog- lalkoztatással,- illetve igény- szerint kollégi- umi elhelyezés- selfoglalkozta- tással segítjük.	Differenciált- foglalkoztatás- sal, az egyéni- haladási ütem- hez igazított- fejlesztő terhe- léssel. Alkalmazzuk a- kooperatív ta- nulási-tanítási- technikákat és- módszereket!	Felzárkóztató,- differenciált- esoportos fog- lalkozás kere- tében és egyéni- felzárkóztató- korrepetálás- sal.

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

Kiemelt célok, feladatok

A pedagógiai program átdolgozásánál figyelembe vettük az Iskolai mMinőség-
irányítási pProgramot. Az újragondolt célok és feladatok is ezt tükrözik

A pedagógiai program cél és feladat meghatározásai:

<u>Célok</u>	<u>Feladatok</u>
Kulturális alapképzések, kulcskompetenciák kialakítása és fejlesztése.	Bemeneti mérés elvégzése.
Az iskolai közösség fejlesztése.	Az iskolai közösségek hálózatának feltérképezése, feladatrendszerének felülvizsgálata.

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Partnerkapcsolat fejlesztése a kommunikáció és az információáramlás területén.	Az iskola partnereinek folyamatos tájékoztatása.
Egységes ellenőrzési, mérési, értékelési rendszer kialakítása, fejlesztése.	Használható tudás elsajátítása. Továbbhaladási szintek pontos meghatározása, egységes értékelési rendszer kidolgozása. Lehetőség biztosítása minden tanuló- nak, hogy képességeinek megfelelően tanulhasson tovább.
Személyiségfejlesztés.	Önmegvalósítás lehetőségeinek megteremtése. Tehetséggondozás – felzárkóztatás. Kreativitás fejlesztése. Egyéni kezdeményezések felkarolása, támogatása.
Alapvető jelentőséget tulajdonítunk a kulcskompetenciák kialakításának, az egész életen át tartó tanulóhoz szükséges motívumok és tanulási képességek kiművelésének.	Énkép, önismeret, hon- és népismeret fejlesztése. Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés Gazdasági nevelés. Környezettudatosságra nevelés. A tanulás tanítása. Testi és lelki egészség. Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megoldásának továbbfejlesztése a helyi lehetőségeknek megfelelően:	1. Szociálisan hátrányos helyzetű tanulók feltérképezése. 2. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek rendszerezése, alkalmazása. Beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók segítése.
Neveltségi szint fejlesztése:	1. Elemi emberi értékekre nevelés formáinak megteremtése. 2. Osztály, napközi és egyéb közösségek fejlesztése az intézményi hatásokon keresztül.
Egészségnevelési és környezeti nevelési program:	1. Környezeti (környezetvédelmi) nevelés. 2. Egészséges életmód kialakítására irányuló nevelés.
Magyarságtudat erősítése, nemzeti és iskolai hagyományok ápolása:	1. Projektek szervezése és más a hagyományostól eltérő oktatási formák alkalmazása. 2. Közös megemlékezés ünnepeinkről.
Európai kultúra, történelem, életmód ismerete (helyünk az EU-ban):	1. Projektek szervezése. 2. Nemzetközi kapcsolatok kiépítése.
Multimédiás rendszer alkalmazása az oktatásban:	1. Számítógéppark használata és működtetése. 2. Informatikai eszközök alkalmazása az oktatásban. 3. Az iskola informatikai rendszerének továbbfejlesztése.
Önképzés, szakmai fejlődés lehetőségeinek biztosítása a pedagógusok	1. A beiskolázási terv felülvizsgálata, korrigálása (hosszú- és rövid távú).

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

számára:	2. A pedagógus-értékelési rendszer alkalmazása, tapasztalatok összegzése, korrekció:
Minőségirányítási rendszer kiépítése:	Minőségirányítási program megvalósítása és alkalmazása:

A NAT-ban megjelenő kulcskompetenciák a következők:

anyanyelvi kommunikáció
idegen nyelvi kommunikáció
matematikai kompetencia
természettudományos kompetencia
digitális kompetencia
a hatékony, önálló tanulás
szociális és állampolgári kompetencia
kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia
esztétikai–művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A NAT-ban megfogalmazott kiemelt fejlesztési feladatok:

- Énkép, önismeret
- Hon- és népismeret
- Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
- Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Gazdasági nevelés
- Környezettudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása
- Testi és lelki egészség
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

A kulcskompetenciák megalapozását, az alapkészségek és - képességek fejlesztését a kompetencia alapú oktatás megvalósulása nagymértékben segíti, melynek alapelemei:

- a hasznosítható tudás,
- az ismeretekbe ágyazott képességfejlesztés,
- az alkalmazáshoz szükséges attitűdök kialakítása.

A kulcskompetenciák megalapozásának, az alapkészségek és -kéességek fejlesztésének kiemelten javasolt módszerei, munkaformái:

- kooperatív tanulás,
- projektmódszer, projekt alapú oktatás, moduláris oktatás
- egyéni foglalkoztatás, páros munka, csoportmunka,
- differenciált, személyre szabott tanulásszervezés,
- digitális írástudás.-
-

Kulcskompetenciák kialakítása

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák: amelyekre minden embernek szüksége van a személyes boldoguláshoz és fejlődéshez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez, és a munkához.

A kompetenciák nagy része fedik egymást. Hasonló egymásra építettséget jelent a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonya is.

- tanárok külső továbbképzéseken való részvétele

- belső továbbképzések, önképzés,
- mentorálás~~mentorállási~~ program
- szaktanácsadás igénybe vétele

A tanuló hatékony megismerését szolgáló technikák alkalmazása:

- a személyiség komplex megismerése,
- tehetségazonosítás,
- tanulási problémák felismerése, -tanulási nehézségek, zavarok, akadályozottság,
- részképesség-zavarok kiszűrése,
- tanulási stratégiák és módszerek megismerése.

Ezek a módszerek és munkaformák alkalmasak arra, hogy a frontális osztálymunkát együttműködésen alapuló tanulási stratégiák váltsák fel.

Kompetencia alapú oktatás területei iskolánkban

A kompetencia alapú oktatás célja az, hogy a gyermekek a mindennapi életben hasznosítható tudással rendelkezzenek- nem lemondva az ismeretek elsajátításáról, vagyis „ismeretekbe ágyazott képességfejlesztés” megvalósítására törekszik.

„Kompetencia alapú fejlesztésen a készségek, képességek fejlesztését, az alkalmazásképes tudást középpontba helyező oktatást értjük” (suliNova) ~~Az alkalmazott mérés-értékelés iskolai rendszere~~

mérések:

diagnosztikus (bemeneti) mérések

formatív (visszajelző, szabályozó)

szummatív (lezáró — minősítő) mérés-értékelés

mérési adatbázis — a tanulói fejlődés nyomon követése

Módszertani elemek

- tanulásszervezési technikák alkalmazása,
- tanórai differenciálás,
- kooperatív tanulás,
- egyéni és csoportos projektmunka,
- prezentációs technikák elsajátítása és alkalmazása
- tanulói értékelési technikák — önértékelési eljárások gazdagítása,

A tanulni-tanulás kompetenciájának fejlesztése — a tanulásmódszertan beépítése az iskola tevékenységrendszerébe:

- a tanuláshoz szükséges komplex személyiségelemek megismerése — kíváncsiság, érdeklődés, akarat, kitartás, önfegyelem, becsvágy, teljesítményszorongás, küzdőképesség, sikerorientáció és kudarekerülés,
- a tanuláshoz szükséges alapkészségek felmérése és fejlesztési eljárásainak alkalmazása — életkor-specifikusan,
- a tanulók tanulási stratégiáinak és módszereinek megismerése.

~~Ezek a módszerek és munkaformák alkalmasak arra, hogy a frontális osztálymunkát együttműködésen alapuló tanulási stratégiák váltsák fel.~~

A kompetencia alapú oktatás céljai:

- A sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése
- A kompetencia alapú oktatás elterjesztése
- A kompetencia alapú oktatás megvalósításához illeszkedő módszertan széleskörű megismerése és megvalósítása
- A nevelőközösség módszertani kultúrájának fejlesztése
- A tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése
- Az esélyegyenlőség érvényesítése
- Újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetése
- Szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása
- Egyéni fejlesztési tervek készítése
- Digitális írástudás elterjesztése

Intézményünkben nyertes TAMOP 3.1.4. Kompetencia alapú oktatás pályázat keretében 2009/2010-es tanévtől az alábbi változások indultak be az oktatás területén:

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

- Erőforrás fejlesztés: kompetencia alapú oktatáshoz szükséges pedagógusi kompetenciák fejlesztése
- Tanórai tevékenység megújulása a kompetencia alapú oktatással az alábbi területeken:
 - A – típusú szövegértés és matematika programcsomagok alkalmazása, melyek a matematika és az anyanyelv (magyar) műveltségterület egészét lefedik
 - B – típusú idegen nyelvi programcsomag, amely a szövegértés-szövegalkotás fejlesztésére irányuló és arra mintát adó modulokat tartalmaz az adott műveltségterület tananyagához illeszkedve

A fejlesztésbe bevont csoportok száma Mérken 7, Vállajon 4 tanulócsoport, a programban résztvevő pedagógusok száma Mérken 7 fő, Vállajon 4 fő. Intézményvezetés: Mérk 2 fő

—————Vállaj 1 fő

Szakmai vezetés: mindkét községben 1-1 fő.

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

A TAMOP 3.1.4 Kompetencia alapú oktatás fenntarthatósága intézményünkben

<u>Célok, indikátor- mutatók</u>	<u>Implementá- ció éve</u>	<u>Fenntarthatóság</u>				
	<u>2009/2010</u>	<u>2010/2011</u>	<u>2011/2012</u>	<u>2010/2013</u>	<u>2013/2014</u>	<u>2014/2015</u>
<u>Teljes tanórai le- fedettséget bizto- sító programcso- mag</u>	<u>±</u> (szövegértés, szö- vegalkotás, mate- matika)	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>
<u>Egy választott kulcskompetencia területi program- csomag</u>	<u>±</u> (idegen nyelv né- met)	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>
<u>Tantárgytömbösí- tett oktatás a szakrendszerű ok- tatásban (5-10-15 %)</u>	<u>5</u>	<u>10</u>	<u>15</u>	<u>15</u>	<u>15</u>	<u>15</u>
<u>Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>
<u>Digitális tartal- mak, taneszközök használata (25%)</u>	<u>25</u>	<u>25</u>	<u>25</u>	<u>25</u>	<u>25</u>	<u>25</u>
<u>A hátrányos hely- zetű és SNI-s ta- nulók esélyegyen- lőségének javítása</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>
<u>Új módszerek in- tézményi alkal- mazása, elterjesz- tése</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>
<u>Önálló intézmé- nyi innováció megvalósítása</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>	<u>±</u>
<u>Jó gyakorlat átvé- tele</u>	<u>±</u>	<u>alkalmazás</u>	<u>alkalmazás</u>	<u>alkalmazás</u>	<u>alkalmazás</u>	<u>alkalmazás</u>

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MÚVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Kulcskompetencia Terület	CÉL	Feladat	A várt eredmények		Módszer	
			Általános tantervű	SNI	Általános tantervű	SNI
1. Anyanyelvi kommunikáció	- A tanuló rendelkezzen az életkori sajátosságának megfelelő anyanyelvi ismerettel (szókincs, szövegalkotás stb.) - A szóbeli és írásbeli kommunikáció elsajátítása <u>Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése</u> <u>Magyarságtudat erősítése, nemzeti és iskolai hagyományok ápolása</u> <u>Együttműködési készség</u>	Megfelelő szókincs kialakítása adott szöveggörnyezetben keresztül: - szépirodalom - ismeretközlő - dokumentum <u>szövegeken keresztül</u> <u>önmegvalósítás lehetőségének megteremtése</u> <u>tehetséggondozás, felzárkóztatás</u> <u>Európához való tartozás tudatának erősítése</u> <u>A tanulás tanítása szövegeken keresztül</u>	A tanuló az adott helyzetben az életkori sajátosságának megfelelő módon tudja megfogalmazni és kifejezni a mondanivalóját.	Írott és szóbeli kommunikációjában – a megfelelő észlelés-értés szintjén – saját kompensáló technikái kialakításával lényegét kiemel, összefüggéseket felismer; mondatalkotása grammatikailag megfelelő	- fogalomalkotás - szövegértelmezés - szövegalkotás - véleménynyilvánítás - szituációs játékok - kooperatív tanulás <u>multimédiás rendszer alkalmazása</u> <u>projekt módszer</u> <u>moduláris oktatás</u> <u>változatos munkaformák</u> <u>drámajáték</u> <u>differenciált személyre szabott tanulás-szervezés</u> <u>önértékelési eljárások gazdagítása</u> <u>beszédértés</u> <u>helyzetfelismerés</u> <u>önismeret</u> <u>szabálytudat, felelősség</u>	- tanulási motivációt fokozó tanítási modell - közlés - magyarázat - beszélgetés - felfedezéssel tanulás - aktív fogalomalkotás
Kulcskompetencia Terület	CÉL	Feladat	A várt eredmények		Módszer	
			Általános tantervű	SNI	Általános tantervű	SNI
2. Idegen nyelvi kommunikáció	A tanuló életkori sajátosságainak és egyéni képességeinek megfelelően használja a tanult idegen nyelvet	Megfelelő szókincs-fejlesztés <u>szókincsfejlesztésen</u> keresztül: - fejlesszük a tanuló kommunikációs készségét - más népek kultúrájának megismerése	A hallott és olvasott idegen nyelvű szöveg értése Írás és beszéd-készség mérhető fejlődése	Valós beszédhelyzetekben egyszerű információkat tud adni és kérni.	A beszéd - szöveges gyakorlatok végzése: - szövegolvasás - szövegértés - szövegalkotás - szituációs játékok - párbeszéd	- képességhez igazodó tartalmi differenciálás, diszlexiás, diszgráfias <u>diszgráfias</u> tanulóknál első sorban audi-

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Kulcs-kompetencia Terület	CÉL	Feladat	A várt eredmények		Módszer	
			Általános tantervű	SNI	Általános tantervű	SNI
3. Matematikai	Matematikai gondolkodás fejlesztése az összefüggések meg-láttatása Fejlesztés központú-ság Esélyegyenlőtlenség csökkenése	Szaknyelv használata, fej-lesztése Logikus gondolkodásra való törekvés Matematikai ismeretek és a mindennapi problémák összekapcsolása	Követni és értékel-ni tudja: • matemati-kai problé-mákat • alkalmazza az ismerős eljárásokat • tudja jelöl-ni az adato-kat • a grafikonok ábrázolása és olvasása során ele-mezze a ka-pott adato-kat	Gyakorlottság a becslés, kere-kítés, fejszámó-lás, számológép használat terüle-tén egyéni fej-lődési ütemhez alkalmazkodó, bővülő szám-körben. Megfe-lelő matemati-kai tartalmú szókincs értése, alkalmazása fel-adatmegoldá-sokban. Min-dennapos probléma meg-oldásának el-képzelése, meg-oldási terv ké-szítése.	• alpműveletek gyakoroltatása • összefüggések ke-resése-elemzése • eszközhasználat • modellalkotás • moduláris oktatás • projektmódszer • grafikon készíté-se, olvasása • táblázat készítése, olvasás	- cselekedtetés - szemléltetés egyszerű, átlát-ható ábrákkal - algoritmus-követés, meg-jegyzés, alkal-mazás - analógia felis-merés-alkalma-zás -interiorizá-ci-ós stratégia -kondicio-ná-lás, gyakorlás -problémafel-vető módszer

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Kulcs-kompeten-cia Terü-let	CÉL	Feladat	A várt eredmények		Módszer	
			Általános tantervű	SNI	Általános tantervű	SNI
4. Termé-szet-tudomá-nyos	A környezetünkben lévő, jelenségek, változások, törvényszerűségek megismerése és megértése.	A magyarázatokon, tapasztalatokon, előrejelzéseken keresztül tegyük láthatóvá, tapasztalhatóvá a tanulók számára a környezeti változások ok-okozati összefüggéseit.	A természettudományos és a műszaki ismeretek összekapcsolása a hétköznapi életben felmerülő problémák során.	Megismerési módszerek el-sajátítása (megfigyelés, összehasonlítás stb.), folyamatok nyomon követésének képessége. Ok-okozati kapcsolatok felismerése a változások megfigyelése során.	• környezettuda-tos magatartás ki-alakítása • kísérletezés - • új technológiák berendezések megismerése, mű-ködtetése • kritikai állásfog-lalás az áltudo-mány és technika ellenes megnyil-vánulásokkal szemben.	- aktív foga-lomalkotás - szemléltetés - asszociációs stratégia - deduktív ta-nulási stratégia

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Kulcs- kompeten- cia Terü- let	CÉL	Feladat	A várt eredmények		Módszer	
			Általános tantervű	SNI	Általános tantervű	SNI
5. Digitális	Az információs tár- sadalom technológiá- inak biztos és kriti- kus használata.	Komplex információ előál- lításán keresztül segítsük az eszközök használatát és a felkészülésben, kuta- tásban való szerepüket.	Felismerje az adott problémán keresz- tül az információ hitelességet és megbízhatóságát.	A gyakorlati életben hasz- nált legfonto- sabb írásos for- mátumokat tudja esztétiku- san kialakítani. Problémáját fo- galmazza meg olyan pontos- sággal, hogy a számítógép ér- demi segítséget jelentsen.	Információ: • felismerés • visszakeresés • értékelés • tárolás • előállítás • bemutatás • csere Hálózati kommunikáció használata	- információ át- adás- átvétel - lényeglátás ké- peségének ta- nulása - szókincsbőví- tés, szövegértés, szövegalkotás - a megértést szolgáló techni- kák ismerete, alkalmazása

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Kulcs- kompeten- cia Terü- let	CÉL	Feladat	A várt eredmények		Módszer	
			Általános tantervű	SNI	Általános tantervű	SNI
6. Haté- kony, önál- ló tanulás	A folyamatosan ki- alakuló élettapasztal- at valamint a szer- zett tudás segítse elő az eredményes tanu- lást.	A tanulás iránti igény fel- keltése. A tanuló hozzásegítése az egyéni tanulási stratégiá- jának kialakításához. Az önismeret tudatában ké- pes legyen megtalálni a számára megfelelő okta- tási és képzési lehetősége- ket.	A tanulás iránti mo- tiváció megléte. Az ismeretek haté- kony felhasználásán keresztül aktívan részt vesz a közös munkában, és tu- dását megosztja másokkal.	Helyes önérté- keléssel olyan érzelmi viszo- nyulások kiala- kulása, amely lehetővé teszi az egyéni kom- penzáló techni- kák kialakulá- sát, a figyelem irányításának tudatosságát, a kérdés értel- mességét, kultu- ráját kultúráját, az emlékezetbe vésés jellemzőit és az eredmé- nyért való fele- lősségvállalást.	Képzési lehetőségek is- mertetése: • útmutatás • támogatás Tanulási technikák elsa- játíttatása. Informális tanulás	Tanulási moti- vációt fokozó tanítási modell Kondicionálás, gyakorlás - az értő olvasás fejlesztése - számítógépen való írás esz- közzé tétele Önismeretet elősegítő prog- ramcsomagok

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Kulcs-kompetencia Terület	CÉL	Feladat	A várt eredmények		Módszer	
			Általános tantervű	SNI	Általános tantervű	SNI
7. Szociális és állampolgári	Alkotó módon, aktívan és felelősségteljesen vegyen részt szűkebb és tágabb környezete életében és annak pozitív irányú alakításában.	A társadalmi és kulturális normáknormák , kialakításán keresztül valósuljon meg az egyén és a közösség kritikus és kreatív együttműködése .	A tanuló magatartásában megnyilvánul : • közügyekben való hatékony részvétel • tolerancia a különböző vallási, etnikai és kulturális csoportok iránt • kötődés a szűkebb közösségéhez lakóhelyéhez, hazájához, és az EU-hoz.	Önmaguk elfogadásán keresztül nyitottá és nyitottá és érdeklődővé válnak a sokféleségre. Tisztában vannak jogaikkal, és a betartandó alapvető magatartási szabályokkal, normákkal. Törekednek a környezetükkel való harmónikus kapcsolat- ra.	Együttélési technikák alkalmazása: • közös értékek elfogadása, tiszteltetben tartása • demokratikus értékek kinyilvánítása • tolerancia megélése • felelősségérzet kialakítása • alkotó részvétel	- megbeszélés, beszélgetés - közlés, magyarázat - szituációs játékok - kooperatív módszer

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Kulcs- kompeten- cia Terület	CÉL	Feladat	A várt eredmények		Módszer	
			Általános tantervű	SNI	Általános tantervű	SNI
8. Kezde- ményező- képesség és vállalko- zói kompeten- cia	A közei és távoli célok érdekében a tanuló képes a kí- nálókozó lehetőségek érdekében egyéni terveket készíteni és végre-hajtani.	A tanuló az iskolai mikró és makroközösségeinek kihívásán keresztül tapasztalhatta meg: • a kezdeményezés • a vállalkozás • a kínálókozó lehetőségek meg- ragadását.	A tanuló tudja a céljainak meg- felelően egyéni ter- veket készíteni és azt végrehajtani.	Az esetlegesen hiányzó funkci- ók ismerete mellett az ép funkciók gya- korlása, amely hozzásegíti az egyéni boldo- guláshoz. (ér- dekérvényesí- tés, tervezés és végrehajtás vé- gig-vitele, meg- bízhatóság, fe- lősségvállalás stb.)	Feladatokon keresztül va- lósuljon meg: • tervezés – elem- zés - kockázatfel- mérés • szervezés (egyéni, csoport) • irányítás • vezetés • értékelés	Célirányosan szervezett sza- badidős tevé- kenységekben és természetes élethelyzetek- ben- foglalko- zások megis- merése - felnőtt szere- pekhez kapcso- lódó szerepjáté- kok - személyközi kapcsolatok elemzése konk- rét esetek kap- csán

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Kulcs- kompeten- cia Terület	CÉL	Feladat	A várt eredmények		Módszer	
			Általános tantervű	SNI	Általános tantervű	SNI
9. Esztéti- kai-művé- szeti tuda- tosság és kifejezőké- pesség	A tanuló váljon nyitott, érdeklődő, fogékony és kreatív személyiséggé a művészetek iránt.	A széleskörű oktató-nevelő munkán keresztül mutassunk rá a hazai az emberjogi, és az egyetemes kulturális örökség fontosságára.	Kialakuljon: - a kulturális és nyelvi sokféleség megőrzésére irányuló igény - a mindennapi élet során az esztétikum fontosságának megértése	Nyitottság, fogékonyság, a kreatív művészi kifejezések sokfélesége iránt. A reális önértékelés kialakulásával az egyéni stílus kialakulása, véleményalkotás a különböző művészi ágak érzelmeit megmozgató hatásáról.	- Műalkotások elemzése - Nézőpontok összevetése - Következtetések levonása - Kulturális intézmények látogatása - Alkotó részvétel	- bemutatás - szemléltetés, - filmvetítés - divat stílusok, műalkotások hatáselemzése - lakberendező programok

3.2.2V. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiség olyan egyedi és megismételhetetlen, dinamikus, funkcionális rendszer, amely veleszületett testi és idegrendszeri sajátosságai bázisán, a társadalmi és természeti környezettel való folytonos kölcsönhatásban, állandó fejlődés és változás folyamatában, „én tudata” birtokában többé-kevésbé tudatos viselkedés-választással határozza meg önmagát.

A személyiséget a biológiai tényezők és a környezeti, nevelési hatások – egymással szoros kölcsönhatásban – együttesen határozzák meg. A személyiség fejlődését tehát három tényező befolyásolja: az öröklés, a környezet és a nevelés. A személyiség jellege, kialakulása tehát az örökletes és környezeti hatások illetve ezek interakciójának, egymásra hatásának eredménye és ezek eredője. Az emberben az adottságok, mint diszpozíciók jelennek meg, melyek génjeiben, azok kódjában benne van. A környezeti hatások – társadalom, nevelőintézmények, család – befolyásolják, hogy az adottságból mi, mikor és milyen mértékben és miképpen valósul meg. Ezen tényezők között a legjelentősebb a nevelés – oktatás személyiségformáló hatása.

A következő szorosan vett **nevelési tényezőket** különböztethetjük meg:

- a nevelő: a neveltek által elfogadott, kiképzett szakember
- a nevelt: az a meghatározott életkorú, meghatározott adottságokkal rendelkező egyén, aki az általa elfogadott nevelő irányításával és segítségével képes és kész a nevelő tartalom elsajátítására
- a nevelő-nevelt viszony: a nevelők és a neveltek tartós együttműködésének szociális, pedagógiai és szociálpszichológiai alapja, amely feltételezi az együttműködést
- a nevelési tartalom: a kultúrkör által mindenki számára szükségesnek tartott és előírt követelmény, tevékenység és értékelési szempontrendszer.

Nevelő személyisége alapvető jelentőségű az oktatás-nevelés keretein belül. A nevelő személyisége oly sokoldalúan fejlett, érett, minden tekintetben kifogástalan ~~keH~~kell legyen, hogy sokak szerint a „jó tanár” meghatározása inkább tekinthető pozitív tulajdonságok felemelő gyűjteményének, mint valódi meghatározásnak. A nevelő személyiségének gazdagítására sokféle csoportos fejlesztő módszer áll rendelkezésre.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok rendszerét felépíthetjük: a pedagógiai alapelvekből, célokból, feladatokból, eljárásokból és eszközökből.

Az általános emberi személyiségvonások fejlesztése:

Az érzelmek fejlesztése, mélyítése, gazdagítása:

- szeretet / családtagok, társak, közösség, haza iránt /
- megvetés a szeretettek külső és belső ellenségei iránt; személyek, elvek, bűnök iránt,
- tisztelete az értéknek, elkötelezettség.

Az akaraterő fejlesztése:

- céltudatosság, elhatározottság, döntési képesség,
- kitartás, a kudarcok és akadályok leküzdésének képessége.

Becsületesség:

- jó, rossz, helyes, helytelen, igaz-hamis felismerése,
- őszinteség, a felelősség vállalása,
- hűség elvekhez, közösségekhez, emberekhez, önmagához: állhatatosság,

- az igaz ügy szolgálata, lelkiismeretesség.

Önismeret, önfejlesztés:

- —a testi és lelki tulajdonságok, adottságok, az erények és hibák ismerete,
- igényesség önmagával szemben, törekvés a javításra, fejlődésre,
- öntudat, kellő önbecsülés.

A tanuláshoz való viszony:

- —a tanulástanulás, mint személyiségfejlesztés céljának ismerete, közelebbi és távolabbi célok kitűzése,
- szorgalom többre való törekvés,
- a gondolkodás és a gondolkodási műveletek képessége /megfigyelés, elemzés, osztályozás, törvény- és szabályalkotás, emlékezet, asszociáció, következtetés, kombinálás.../
- alkotóképesség.

Illemtudat:

- —a helyzet felismerésének, elemzésének, az ahhoz való alkalmazkodásnak a képessége,
- az udvarias, illedelmes, de természetes viselkedés szokása. Pl.: beszéd, mozgás, öltözködés

A műveltségi anyag-ismeretanyagismeret – és tevékenységi köre

Kommunikációs nevelés, képzés

- —beszéd, olvasás és írástechnika
- szövegértés, szövegalkotás

Metakommunikáció

- —nyelvi illem / beszédhelyzet: ki, mit kinek, mikor mond, és hogyan mondja / a mindennapi társas kapcsolatok és az alkalmi megszólítás műfajai és stílusa,
- informatikai alapismeretek,
- idegen nyelvi ismeretek

Társadalmi, történelmi, politikai, állampolgári nevelés

- —a magyar történelem legfőbb eseményei, vonulatai, a lakóhely történetének főbb eseményei,
- társadalmi, politikai, gazdasági rendünk jellemzői /államigazgatás /, politikai, társadalmi szervezete.
- állampolgári jogok és kötelességek: bevezetés az ügyviteli rendbe.
- hivatalok hatáskörei: ügyiratok fogalmazása, űrlapok kitöltése,
- a szomszédos államok és nemzetek ismerete,
- a ~~materializmus és az idealizmus~~történelmi korok ismérvei, a vallásról, felekezetekről az egyházak szerepe a történelemben és a művészetekben.

Természettudományos nevelés

- —a tudomány fejlődése, ágai, szerepe az emberiség fejlődésében,
- alapvető ismeretek, —összefüggések és törvények biológiából, kémiából, fizikából és földrajzból,
- a tudományos megismerés alapjai, módszerei / a megfigyelés, anyaggyűjtés, elemzés, osztályozás és általánosítás /

Matematikai nevelés

- | - —becslések, viszonyítások, mérések / sík, tér, térfogat, idő, tömeg—mérés-egységei /
- számjegyek, viszony- és műveleti jegyek,
- | - —matematikai alpműveletek:
 - = problémamegoldás matematikai alpműveletekkel,
 - = problémamegoldás menete és módszerei
- | - sík és térformák, geometriai ábrázolások és műveletek alapjai

Műelemzés

- | - —zenei és történeti áttekintés /főbb korszakok, képviselőik/
- az éneklés megszerettetése
- | - egy —és többszólamú művek ismerete, megszólaltatása,
- hangverseny-látogatás

Képzőművészeti nevelés

- | - —az ábrázolási technikák ismerete, jártasság az alapvető technikákban,
- építészeti, képzőművészeti alkotások elemzésében való jártasság,
- művészettörténeti áttekintés,
- a manuális készség fejlesztése.

Dramatizációs nevelés

- | - —színházismeret, a színháztörténet áttekintése,
- dramatizáció, a drámai műfajok jellemzői,
- | - a színjátszás alapelemeiben való jártasság, vers —és prózamondás,
- a bábjáték típusai: a bábkészítés, mozgás technikája,
- színház és bábelőadás látogatása.

Mozgásművészeti nevelés

- —a testtartás, a harmonikus mozgás fejlesztése, esztétikuma,
- a táncfajták jellemzői
- alaplépések, egyszerű kombinációk ismerete,
- a művészitorna alapjainak ismerete és gyakorlata,
- a pantomim alapjainak ismerete.

Számítástechnikai alapismeretek

- —egy operációs rendszer és programozási nyelv megismerése.

Technikai nevelés

- a mindennapi életben szükséges technikai, ismereti és jártassági anyagok, a technikai szemlélet, látásmód megalapozása,
- a mindennapok gyakorlatában használatos anyagok, eszközök és használatuk módjának ismerete, készsége,
- a matematikában, fizikában, kémiában, biológiában tanultak alkalmazásának alapelemei az anyagok feldolgozásában,
- a manuális készségek fejlesztése,
- az alapvető szakrajzok olvasása és készítése.

Esztétikai nevelés

- —a szép és rút, esztétikailag értékes és értéktelen megkülönböztetése,
- a szépirodalmi ismeretek és képességek alapjai:
 - = irodalomtörténeti áttekintés / legfőbb korszakok a legnagyobb költőink pályaképeinek jellemzői
 - = műfaji alapismeretek
 - = szépirodalmi stílus jellegzetes eszközei: a gyakori versformák, ~~lírai~~ —és lírai és epikai művek elemzésében való jártasság, az olvasás meg-

szerette-

—tése,

= szemelvények szó szerinti tudása.

Zz

Zenei nevelés

- —zenei írás – olvasás,
- dallam – szöveg – előadás harmóniája,
- hangszeres és a-zenei – énekes műfajok, stílusok legjellemzőbb jegyei.

Szomatikus nevelés

- —a mozgás, játék – és sportművészet és műveltség fejlesztése,
- az alapvető fizikai képességek, teherbíró-képesség, edzettség fejlesztése,
- az igény kialakítása a szellemi – fizikai harmónia biztosítására,
- az egészséges életmód alapkövetelményeinek ismerete és gyakorlata—
/ helyes táplálkozás, öltözködés, napirend.../
- a személyi és környezeti higiénára való nevelés,
- az elsősegélynyújtás alapelemei.

IV3.3.1. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés ma már egyre szélesebb körben elfogadott, mint az emberek közügyekben való tevékenységét és részvételét fokozó módszer, amely megoldást keres a hátrányos területek felszín alatt rejtőző problémáira.

A közösségfejlesztés vagy közösség szervezés a közösségek kezdeményező és cselekvőképességének fejlesztését jelenti, amelyben kulcsszerepe van az

egyes iskolai közösségeknek, a pedagógusoknak, mint közösségfejlesztőknek, akiknek bátorító – ösztönző – informáló munkája segítheti, kiegészítheti, megerősítheti a meglévő közösségi formákat, erőforrásokat.

A közösségfejlesztés a pedagógiai program egyik célkategóriája.

Ennek lényege a tevékeny közösség nevelőerejének tudatos, szakszerű kiaknázása az egyéni fejlődés érdekében. Ez egy olyan folyamat, amely aktív, dinamikus kapcsolatot teremt az egyén és a társadalom között. E folyamatban alakul ki az egyén és a társadalom konkrét, áttekinthető, értelmezhető, átélhető viszonya.

A közösségfejlesztés szinterei:

Iskolai közösségek:

tantestület

1-4. évfolyam (~~tanítók~~(tanítók, ~~gyerekek~~)(gyerekek)

5-8. évfolyam (~~tanárok~~(tanárok, ~~tanulók~~)(tanulók)

szakmai munkaközösségek

diákönkormányzat

évfolyamközösségek

osztályközösségek

szakkörök

csoportok

Szülői közösségek:

SZMK választmány

osztály szülői közösség

Iskolaszék

A közösségfejlesztési követelmények

- Hon és népismeret: harmonikus kapcsolat kialakítása a természeti és társadalmi környezettel.
- Nemzetközi kapcsolatok kialakítása: nemzetközi diákcseré programok szervezése, az ebben való személyes részvétel
- Nyitottság és tolerancia: legyenek nyitottak és megértők a tanulók a különböző szokások, életmódok, kultúrák és vallások, azaz a másság iránt, tolerálják és becsülik ezeket.
- Környezetvédelem: kapcsolódjanak be a tanulók közvetlen környezetük védelmébe, a környezeti értékek megőrzésébe, gyarapításába.

- Személyes tapasztalatszerzés: biztosítanunk kell tanulóink együttműködését a környezeti konfliktusok megoldásában (hulladék elhelyezése, veszélyes hulladék kezelése, környezetre veszélyes üzemek telepítése, köztisztasági problémák megoldása)
- Kommunikációs kultúra, önálló ismeretszerzés: fejlesszük ki a tanulóknál a véleményt, az érvek kifejtésének és értelmezésének képességeit és technikáit (véleményformálás, érvelés, párbeszéd, vitakultúra kifejlesztésének iskolai lehetőségei, fórumai)
- Az új információs technikák megismerése és használata: az informatika, a virtuális világ megismertetésének iskolai lehetőségei és feladatai. Eligazodás az információs világban (információ gyűjtése, szűrése, szelektálása)
- Az elfogadást segítő magatartási formák kialakítása: a sérült, beteg, fogyatékos gyerekek és embertársaik iránti elfogadó és segítő magatartás kialakítása.

Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

1-4. évfolyamon:

alapfeladatok: —szoktatás

iskolai szokások

az alapkészségek fejlesztése

megtanulni tanulni

kiemelt feladatok: önállóságra, kitartó, következetes tanulásra nevelés, alapfokú művészeti nevelés

testi, lelki, szociális fejlesztést szolgáló programok; egészségnevelési programok; évfolyam- és osztálykirándulások

5-8. évfolyamon:

alapfeladatok: a tanulás tanításának elmélyítése

tehetséggondozás, felzárkóztatás

önismeretre nevelés

közösségi szellem mélyítése

továbbtanulásra való felkészítés

kiemelt feladatok: emelt szintű nyelvoktatás az ezt igénylők részére, alapfokú művészeti oktatás

testi, lelki, szociális fejlesztést szolgáló feladatok: az életkori sajátosságoknak megfelelő egészségügyi előadások, elbeszélgetések szervezése. Kerékpártúrák, sportrendezvények, osztálykirándulások

3.4. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Valamennyi pedagógus, de különösen az osztályfőnök feladata, hogy feltérképezze annak az okát, amelynek következtében a tanuló beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzd.

Az okok lehetnek:

a családban

környezeti hatások

a tanuló kifogásolható magatartású és erkölcsű személyekkel van kapcsolatban

helytelen nevelői hatás érheti

rossz a tanár-diák viszony

az értékelés, elismerés hiánya

a gyerek helyzete a közösségben.

A helyzet feltárása után az osztályfőnöknek, az osztályban tanítóknak, a gyermekvédelmi felelősnek a szülők együttműködésével a gyermekre szabott, egyéni tervet kell készíteni.

A helyzet megváltozásáról a tanév végi osztályozó értekezleten az osztályfőnök beszámol.

3.5. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Fontosnak tartjuk, hogy iskolánk tevékenységrendszer ne egymástól elkülönülő műveltségi területeket fejlesszen, hanem minden tanítványunk legyen gazdagabb általa, hogy az iskola lehetővé teszi az egyén sokoldalú fejlesztését. Lehetőséget nyújt minden tanuló számára, hogy megtalálja az érdeklődésének, képességeinek, adottságainak megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretek megszerzését.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások

Az egyéni képességek minél jobb kibontakozását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását tanóra keretén belüli egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó, valamint tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozásokon keresztül segítjük.

Ezek formái a következők lehetnek:

emelt szintű oktatás - csoportbontás

tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök

A szakkörök szervezése a tanulók érdeklődésének megfelelően, valamint az iskola hagyományainak alapján történik. Ezek működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. Jellemüket tekintve lehetnek művésziek, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

szabadidős foglalkozások (színház, múzeumlátogatás)

versenyek, vetélkedők

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, amelyeket az iskolában megrende-

zünk. Emellett természetesen az iskolán kívüli versenyeken való részvételt a tehetséges tanulók számára biztosítjuk. A versenyek, vetélkedők megszervezését, a tanulók felkészítését a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve az egyes szaktanárok végzik.

az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

korrepetálás

egyéni felzárkóztatás

3.6. A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja az iskolai élet egészét, így a pedagógiai programban foglalt teljes iskolai tevékenységrendszert. A gyermekvédelmi törvény (1997/XI.1.) meghatározza a gyermeki jogokat, a gyermekek védelmének rendszerét, szabályozza a pénzbeli és természetbeni ellátások

formáit, leírja a gyermekvédelmi gondoskodás szintjeit, rendelkezik a gyámügyi és ifjúságvédelmi intézmények feladatairól.

A törvényi szabályozáson túl iskolánkbaniskolánkban, napjainkban a _-gyermekvédelemmel kapcsolatban a problémák korai felismerése a legfontosabb. Ennek érdekében az alábbi lehetőségek kapnak kiemelt figyelmet:

- Kapcsolat a családdal: személyes beszélgetések, fogadóóra, szülői értekezlet, iskolai programok, családlátogatások.
- Anyagi támogatás:
 - önkormányzat anyagi támogatásának igénylését segítő intézkedések (étkezési támogatás, tankönyv, segély...).
 -
- Pedagógiai eljárások:
 - tanár-gyerek kapcsolat,
 - differenciáló foglalkozások,
 - közösségi szabadidős tevékenységek,
 - nyári táborok szervezése,
 - egészséges életmódra nevelés (egészséges táplálkozás, sport, drogprevenció),
 - a gyermekjogi, diákjogi információkhoz való juttatás – DÖK.
- Szervezeti lépések:
 - fenntartó- iskola-gyermekvédelmi hálózat, családvédelmi hálózat kapcsolata,
 - iskola-szülő és gyermek – Nevelési Tanácsadó kapcsolata,
 - iskolaorvos, védőnő – iskola kapcsolata.
 -

- Nem közvetlen gyermekvédelmi eljárások, azonban tényfeltáró szerepet töltenek be:
 - veszélyeztetett tanulók felderítése, nyilvántartása,
 - osztálynaplók speciális vizsgálata a veszélyeztetett gyermekeknél (tanulmányi eredmény hirtelen romlása, hiányzás, túlkorosság...).

A feladatokat a gyermek - és ifjúságvédelmi felelős koordinálja. Munkáját a következő szervezetek segítségével végzi:

- tanuló és a családja,
- osztályfőnöki munkaközösség,
- osztályban tanítók közössége,
- Gyermekjóléti Szolgálat,

A gyermek - és ifjúságvédelmi felelős munkaköri leírása az SZMSZ-ben található.

3.7. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A tanulási kudarc a teljesítmény és a követelmény közötti viszonyítás. A kudarcot a tanuló akkor éli meg, illetve akkor következik be, amikor a teljesítmény egy kritikus értéket meghaladó mértékben marad alatta a követelménynek. A tanulmányi kudarc általában kísérőjelenségként a tanuló családi, szociális, kulturális, egészségügyi helyzetéből adódik. Okozhat kudarcot az iskolai környezet is, a tanuló és az osztályközösség, a tanár-diák viszony, a tanuló szemé-

lyisége és az iskola követelményrendszere. Gyakran az iskolán kívüli és belüli hatások egyszerre jelentkeznek.

A tanulási kudarcnak kitett, azt átélő tanulóval foglalkozó pedagógusoknak (különösen osztályfőnök, gyermekvédelmi felelős) először a kudarc okait kell feltárniuk, azután személyre szabott programot kell kidolgozniuk a kudarc felszámolásának érdekében:

- az iskolai, otthoni tanulást akadályozó tényezők felmérése,
- a családi, szociális, kulturális, egészségügyi meghatározottságok felmérése,
- szülői, családi erőforrások bekapcsolása (együttműködés megteremtése),
- az okok ismeretében egyéni fejlesztő program elkészítése (személyiségfejlesztés is).

Iskolai szintű fejlesztő feladatok:

- anyanyelvi kultúra elsajátítása a kisiskolás szakaszban,
- olvasási kultúra elsajátítása, olvasás-szövegértés a tanulás alapja,
- az élethosszig tartó tanulás képességének és igényének kifejlesztése (személyiségfejlesztés – motiváltság),
- differenciált nevelői munka (személyre szabott fejlesztés),
- differenciált oktató munka (osztálykeretben, differenciált csoportokban),
- az iskolai értékelés – motiváló, pozitív, előremutató legyen.
-

Fejlesztő pedagógiai tevékenység

2006/2007 tanévtől az intézményben fejlesztő pedagógus foglalkozik a tanulási problémákkal küzdő gyermekek fejlesztésével. A foglalkozások egyéni,

vagy kiscsoportos (max:3-5 fő) formában történnek. Az órán a játékos módszerek dominálnak. A csoport alakítás a vizsgálatok elvégzése után történik, a fejlesztési területek megjelölésével kezdődik.

A fejlesztő pedagógus kompetenciaköre ezek alapján a következő:

- elsősorban a normál intelligenciaövezetbe tartozó gyerekekkel foglalkozik teljesítményszavar esetén;
- diagnosztikus tevékenysége csak a képzései során elsajátított tesztek felvételére és értékelésére terjed ki;
- a diagnosztikus és terápiás kompetenciakörét, meghaladó eseteket speciális szakemberhez köteles irányítani
- tevékenységét más szakemberekkel (tanító, logopédus, pszichológus stb.) összehangoltan végzi;
- a fejlesztő foglalkozások szakmai minőségéért felelős.
- figyelemmel kíséri és kéri a kötelező kontrollvizsgálatokat.
- a szakértői véleményben foglaltak alapján a probléma típusának megfelelően egyéni fejlesztési tervet készít, ez alapján fejlesztő foglalkozásokat tart a tanuló részére.

A fejlesztés alapelvei:

- A lemaradás helyének és mértékének megállapítása, a fejlesztési cél meghatározása.
- A komplexitás elvén alapuló fejlesztési program kidolgozása

- Módszerét jellemzi a többirányú ráhatás, rávezetés egyes funkciók megerősítése-szükség esetén –újra tanítása
- Tartalmában közeledhet a pedagógiai követelményekhez, de a fejlesztő tevékenység nem lehet rátanítás, vagy korrepetálás

3.8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók felmérése minden tanév elején az osztályfőnökök feladata. Ez a meghatározás nem egyenlő a hátrányos illetve veszélyeztetett tanulókkal. Bizonyos esetekben jó anyagi körülmények között élő, de kevés gondoskodást, törődést kapó gyerekekről van szó. A róluk való gondoskodás is az iskola feladata. Néha elegendő a szülők figyelmét felhívni a problémára. Más esetben beszélgetéssel, a diákra bízott feladatokkal enyhítünk a hátrányokon.

A kompenzáció egyéb lehetőségei és helyi gyakorlata:

napközi-otthoni ellátás

tanulószoza biztosítása

menza

tankönyv – és tanszertámogatás

együtműködés a családsegítő szolgálattal és önkormányzattal

felzárkóztató foglalkozások, speciális szakellátások kínálata: zene

egészségügyi ellátás iskolai lehetőségei

együtműködés a családokkal

Iskolánk -nevelőmunkájában egyensúlyt kell teremtenünk a fejlesztő és felzárkóztató tevékenységek között, melyeknek tartalmazniuk kell azokat a differenciáló eljárásokat, amelyek a tanulók esélyegyenlőségét biztosítják:

egészséges életmódra nevelés

pályaorientáció

szabadidős programok szervezése

drog - és bűnmegelőzési programok.

8.12.3.8.1 — A hátrányos helyzetű tanulók integrációs és képesség kibontakoztató programja

Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszerének lényege a tapasztalati tanulás és az együtműködés. Ehhez kapcsolódóan jelenik meg a képességek és a hozott tudás, tapasztalat és értékrend szempontjából heterogén intézményi környezet megteremtésének feltételrendszere, amely nem a leszakadók felzárkóztatására épül, hanem az egymástól tanulás pedagógiai erejére.

— Az integrációs felkészítés pedagógiai rendszere nem ad meg tanítási tartalmakat, választandó tantervet, tankönyvet, nem nevez meg konkrétan alkalma-

zandó programokat, hanem olyan struktúrát vázol fel, melynek követése kikerülhetetlenné teszi az integrációs nevelést.

Az alkalmazás feltételei:

Célrendszer megfogalmazása az integráció tükrében

Integrációs programunk legfőbb célkitűzése, hogy az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulóink együttnevelését-oktatását maradéktalanul megvalósítsuk. Mindennek elérése érdekében a partneri kapcsolatok támogatásával a gyermekek komplex segítségét kívánjuk kidolgozni és bevezetni a készségek fejlesztése, a tanulmányok támogatása, a pedagógusok felkészítése, a szabadidő hasznos eltöltése, valamint a családokkal, szülőkkel tartott kapcsolat fejlesztése révén.

Az iskolába való bekerülés előkészítése

Az általános iskolában a felvételi eljárást az elsősök beiratkozása jelenti, külön felvételit a jogszabályi előírásoknak megfelelően nem tartunk.

A beiratkozás megszervezése, lebonyolítása külön eljárásrend alapján történik.

Az iskolában heterogén osztályok szerveződnek.

Együttműködések – partnerségi kapcsolatok kiépítése

- Szülői házzal
- Gyermeekjóléti és családsegítő szolgálattal
- Szakmai és szakszolgálatokkal
- Középfokú oktatási intézményekkel

- Kisebbségi önkormányzattal
- Civil szervezetekkel

A pedagógiai rendszer tartalmi elemei

| ____ A tartalmi elemek a hagyományos értelemben vett pedagógiai rendszerek alkotórészeit egészítik ki azokkal a szempontokkal, melyek az együttnevelés pedagógiai esélyeit jelentősen növelik. Az integráció leginkább a tanulásszervezési formákra hat.

Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek

Az önálló tanulást segítő fejlesztés

- Tanulás-módszertani ismeretek az osztályfőnöki órákon
- tantárgyi levelezős versenyek
- önálló ismeretszerzés az iskolai könyvtárban, ahol Internet hozzáférésük is
- van
- a számítógépek használata a tanítási órák után

Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

- tehetséggondozás a Művészeti Iskola kihelyezett osztályaiban
- kommunikációs képességeket fejlesztő programok

Szociális kompetenciák fejlesztése

- drog-prevenációs programok
- játékterápia
- drámapedagógia

Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek

- patrónusi rendszer működtetése
- iskolai sportkör működtetése
- ingyenesen igénybe vehető szakkörök
- művelődést szolgáló szabadidős programok

Multikulturális tartalmak

- multikulturális tartalmak megjelenítése a helyi tantervben (magyar, ének-
 - zene, stb.)
- előítéletek kezelését szolgáló tanórán kívüli programok

Az integrációt elősegítő módszertani elemek

- differenciálás a tanítási órákon
- az egyéni bánásmód elvének az alkalmazása
- a kooperatív tanulási technika alkalmazása
- a projektmódszer alkalmazása

Műhelymunka – a tanári együttműködés formái

- problémamegoldó fórumok
- esetmegbeszélések mikrocsoportokban
- értékelő megbeszélések

Kompetencia alapú értékelési rendszer

- a szöveges értékelés rendszerének alkalmazása (~~három-havonta~~háromhavonta kötelező értékelés)
- egyéni fejlődési napló vezetése

A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

- pályaaorientáció a tanórákon és a tanórán kívül
- utánkövetés

Elvárható eredmények

Az iskolai integrációs program alkalmazása esetén a következő eredményekről kell számot adni, melyek az ellenőrzés szempontjait is jelentik:

- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az oktatási-nevelési intézményben megfelel a jogszabályban előírtaknak.

Az intézmény képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel —

- ~~rendelkező~~rendelkező gyerekek fogadására, és együttnevelésére.
- Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe.
- Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel.
- Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Ezek eredményeként:

- Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma.
- Csökken az intézményben az iskolarendszerű oktatásból kikerülők száma.
- Csökken az iskolai hiányzások óraszám.
- Csökken a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körében a magántanulók száma.

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

- Nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló halmozottan hátrányos helyzetű tanulók- száma.
- Az adott intézményben az országos kompetenciamérések eredményei javuló tendenciát mutatnak.

~~az országos átlagot meghaladó~~

~~mértékben javulnak.~~

Intézményi önértékelés- tanév végén

94.

Az együttműködés kapcsolatrendszere

TANULÓ

ISKOLA

SZÜLŐ

DÖK-vezetők

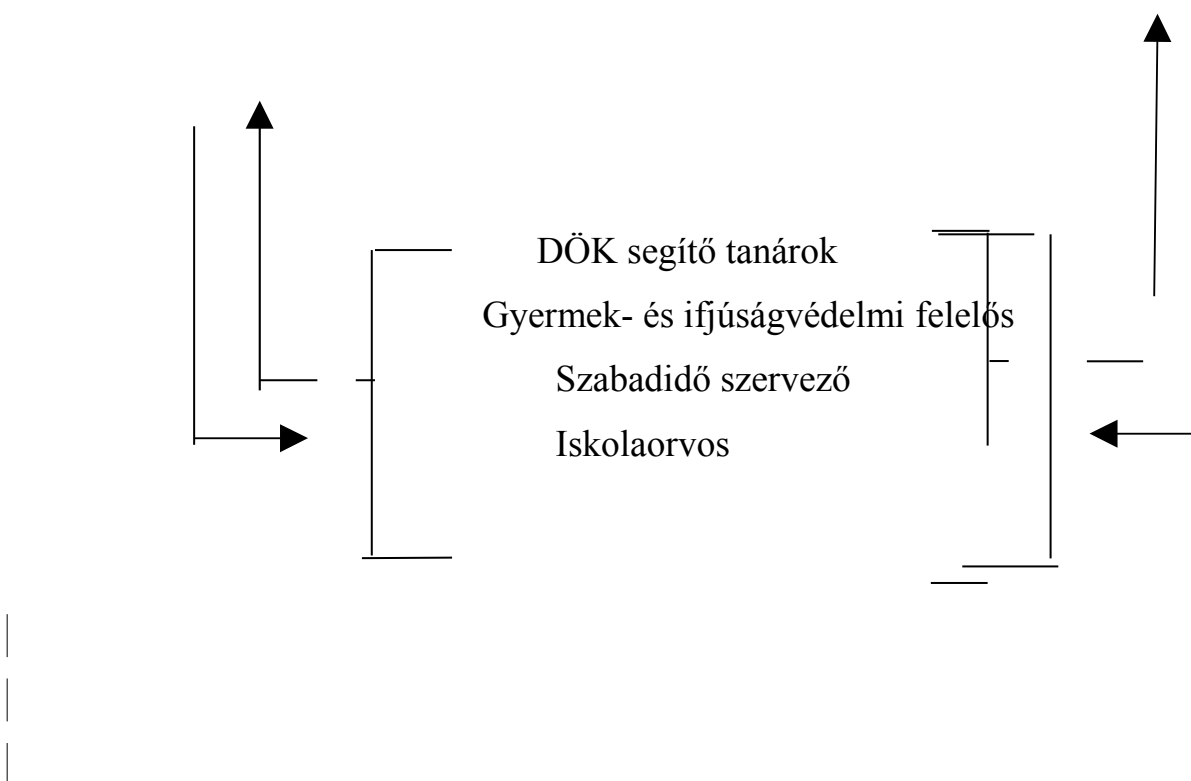
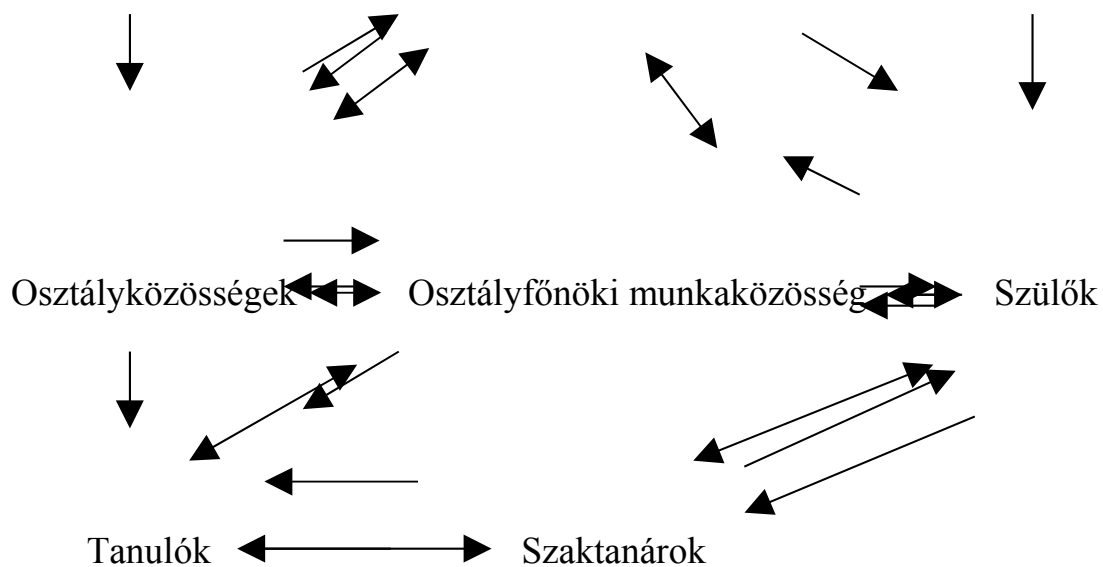

Iskola vezetősége

SZMK-elnök

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Ezek az együttműködési formák biztosítják, hogy mind a szülők, tanulók valamint a tanárok naprakész információval rendelkezzenek a tanulót, az iskolát érintő kérdésekben.

94.1. Az iskolai közösségek rendszere, partnereink

Tanári szervezetek

- nevelőtestület,
- törzskar (döntéselőkészítésdöntés-előkészítés, információáramlás),
- munkaközösségek (szakmai munka segítése, szervezése),
- alkalmi feladatokra szerveződött csoportok

Tanulói közösségek

Osztályszerveződések:

- tisztségviselők,
- osztályközösségek rendezvényei az osztályfőnök irányításával,
- a DÖK választott képviselőkön keresztül működik.

Szülői közösségek

- osztályszintű,
- iskolaszintű – szülői választmány

94.2. -Az iskola kapcsolatai

Belső kapcsolataink:

munkaközösségek kapcsolata,
pedagógusok - iskolán belüli szakmai bemutatók,
tanulócsoportok kapcsolata - DÖK,
szülőkkel való kapcsolat formái (írásos - üzenőbe vagy ellenőrzőbe, fogadó
órák, szülői értekezletek, nyílt napok),
Szülői munkaközösség, (törvény alapján, saját munkatervvel),

Külső kapcsolataink:

Mérk és Vállaj Polgármesteri Hivatal	- mint fenntartó,
<u>Német és Cigány Kisebbségi Önkormányzat</u>	- <u>rendezvények</u>
a kistérség általános iskoláival	_____ - szaktárgyi és sportversenyek,
társuláson belüli óvodákkal	_____ - nyílt nap,
OKÉV	_____ - szakmai programok, mérés- sek,
MPKKI Nyíregyháza	_____ - szakmai tá- mogatás továbbképzések
Szakértők	_____ - szakmai vizsgálat
Bázis intézménnyel -való kapcsolat	- szakmai továbbképzések, bemutató órák
kulturális intézményekkel	- -színházlátogatás, rendez- vények
egészségügyi intézményekkel	_____ - gyermekorvos, fogor- vos,

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Pedagógiai szakszolgálat	—- pszichológus, <u>logopédus</u> tanácsadása, tanulói vizsgálat
sportlétesítmények	- uszoda
Egyházak	————- hitoktatás
Tanárképző főiskolákkal	————- külső gyakorlati hely
Gyermekjóléti Szolgálat	————- gyermekvédelmi hálózat
Munkaügyi Központtal	————- pályaválasztás
Goethe Intézettel	————- német nyelvi verseny
Külföldi iskolákkal	————- Nagykároly, Fas- nád,
<u>Csanáros, Mezőpetri</u>	

94.32. —A szülő, a tanuló és a ziskolai pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

A szülő, a tanuló, a pedagógus együttes munkája révén valósulhatnak meg a pedagógiai programunkban megfogalmazott nevelési-oktatási célkitűzések. Ezért a szülőnek, a tanulónak és az iskolának a továbbiakban is élő, konstruktív, alkotó módon kell együttműködnie.

Az együttműködés formái:

Szülőkkel:

szóbeli kapcsolattartás:

- választmányi gyűlés,

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

- szülői értekezlet,
- fogadó órák,
- személyes megbeszélés alapján,
- telefonon történő tájékoztatás,

írásbeli kapcsolattartás:

- üzenő és ellenőrző füzetten keresztül,
- tájékoztató levelekkel,
- hirdetményekkel, plakátokkal,
- negyedévi, háromnegyedévi értékeléssel.

Tanulókkal:

iskolagyűlés,
diáktanácsi gyűlés,
osztálykeretben:

- osztályfőnöki órák,
- osztálygyűlés,
- rendezvények,

osztályfőnök, szaktanár személyes kapcsolata a tanulóval.

Szülői közreműködések lehetőségei:

aktív részvétel a szülői választmányi gyűléseken és a szülői értekezleteken,
fogadó órákon,

tanórán kívüli programok segítése,

iskolai sport és kulturális rendezvényeken való részvétel,

nyílt napok – nyílt órák látogatása,
rendezvények támogatása – segítség felajánlása,
eleget tesz a törvényi előírásoknak.

105. —Fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok.

A fogyasztók oktatásának szükségességét a fogyasztóvédelmi jogszabályok megismerése céljából az Országgyűlés 1997. december 15-én elfogadott 1997. évi CLV törvény V. fejezet 17. §-a rendeli el.

A fogyasztóvédelmi oktatás célja:

- fogyasztói kultúra fejlesztése
- tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei:

- állampolgári kompetenciák
- társadalmi kompetenciák
- cselekvési kompetenciák

Az iskolában szükséges tudatosítani, felismertetni:

- a kívánság és a szükséglet fogalmát
- az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartását
- a természeti értékek védelmét
- a fogyasztás során a piac, marketing, reklám szerepét
- minőség, biztosítás, gazdaságosság, takarékoság fontosságát

Ki kell alakítani:

- a tudatos, kritikus fogyasztói magatartást
- ökológiai fogyasztóvédelmet
- környezettudatos fogyasztást
- fenntartható fogyasztást

A fogyasztói mintáknak a fenntarthatóság irányában történő fejlődése szempontjából a nevelés-oktatás különösen nagy jelentőségű. Mivel ismereteket kell elsajátítani, készségeket, hozzáállást, értékrendet kell formálni a fenntartható fogyasztás érdekében, ezért a gyermekkorban elkezdett fejlesztés döntő hatású.

Általános iskola alsó tagozatában cél:

- kiválasztás, áruismeret, döntés, kockázatvállalás, bizalmi elv fejlesztése

Általános iskola felső tagozatában cél:

- jogérzék, jogismeret, szolgáltatásismeret, fogyasztói értékrend, vállalkozásismeret tudatosítása

Mindkét korcsoportnál döntő a helyes értékrend kialakítása, amelyben a szülők lehetnek a pedagógus legfontosabb segítői és viszont.

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei az iskolában:

- Nem önálló tantárgyként tanítható, hanem az egyes tanórák foglalkozásaiban jól beépíthetőek a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos ismeretek.
(pl.: technika-áruismeret, termékminőség, magyar-reklámnyelv, feliratok)

Mellékletek:

11. Az intézmény szervezeti felépítése (1. számú melléklet)

12. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges a nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke (2. sz. melléklet)

13. IKT stratégia (3. sz. melléklet)

14. A Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ egészségnevelési programja ~~gésszgnevelési program~~(4. sz. melléklet)

15. A Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ környezetnevelési programja (5. sz. melléklet)

~~A tanulók fizikai állapotának mérése~~

~~6. A Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ egészségnevelési programja~~

(2 . sz. melléklet)

~~7. A Mérk-Vállaj Általános Művelődési Központ környezetnevelési programja~~_____

(3 sz. melléklet)

8.

~~A pedagógiai program végrehajtásához szükséges a nevelő-oktató munkát
segítő eszközök és felszerelések jegyzéke~~

~~(34. sz. melléklet)~~

IV9. HELYI TANTERV

1. Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások, ezek óraszámai, az előírt tananyag és követelmények.

1.1. Tantervek

Az iskola egyes évfolyamain az elkövetkező tanévekben az alábbi tantervek alapján folyik az oktatás:

HK2003 = a 2003. szeptemberétől bevezetett, a tanulók kötelező óraszámának csökkenése miatt módosított – 2001-ben bevezetett – helyi tanterv;

H2004 = a 2003-ban felülvizsgált és módosított NAT alapján, valamint az Oktatási Minisztérium által 2004-ben kiadott kerettanterv alapján elkészített 2004 szeptemberétől érvényes helyi tanterv

Az intézmény adaptált tanterve -Nyíregyházi Tantervcsalád 2004

Német nemzetiségi kisebbségi oktatás tanterve

2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

TANÉV	ÉVFOLYAM							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	Bevezető szakasz		Kezdő szakasz		Alapozó szakasz		Fejlesztő szakasz	
2007-2008	H2004	H2004	H2004	H2004	HK2003	HK2003	HK2003	HK2003
2008-2009	H2004	H2004	H2004	H2004	H2004	HK2003	HK2003	HK2003
2009-2010	H2004	H2004	H2004	H2004	H2004	H2004	HK2003	HK2003
2010-2011	H2004	H2004	H2004	H2004	H2004	H2004	H2004	HK2003
2011-2012	H2004	H2004	H2004	H2004	H2004	H2004	H2004	H2004

Német nemzetiségi helyi tanterv a Vállaji tagintézményben

- nyelvoktató kisebbségi oktatás a német nyelv tanításával, az irodalom és kisebbségi népismeret témaköreinek elsajátításával hozzájárul a kisebbségi oktatás céljainak megvalósításához
- a tanítás nyelve a magyar nyelv, a kisebbségi nyelv és irodalom tantárgyat tanítási óra keretében az első évfolyamtól oktatjuk
- a kisebbségi oktatásban szerepe van az irodalom és kultúra tanításának
- a nyelv tudása hozzájárul a kisebbségi azonosság tudat formálódásához, lehetővé teszi az irodalmi értékek megismerését

- a kisebbségi népismeret tananyag a német kultúráról, történelméről, hagyományairól és a jelenéről szóló ismereteket tartalmazza, amelyet a német nyelvoktatáson belül integráltan oktatjuk.

A Mérk-Vállaj ÁMK iskoláinak nemzetiségi programja

(64 sz.álmelléklet)

4.1.2. Választott kerettanterv indoklása

Iskolánk a Nyíregyházi tantervcsaládot választotta. A tantervcsalád sajátos nézőpontja, hogy az átlagos képességű, szociális háttérű, motiváltságú és haladási tempójú gyermekek nevelésének, oktatásának kíván szolgálni az átlagos személyi és tárgyi feltételekkel rendelkező iskolákban.

~~Meghatározónak tartja a taníthatóságot, életközelséget, gyermekközpontúságot és a tanulók eszelekedtetésének érvényesítését.~~

Az egyes tantervek tantárgyakra vannak kidolgozva. Mivel a tantervek teljességre törekednek, a javasolt óraszámok szigorúan a közoktatási törvényben meghatározott kötelezően felhasználható időkereten belül maradnak. Az iskolák sajátos helyzetük alapján, céljaiknak megfelelően máshová tehetik, elmozdíthatják a hangsúlyokat. A tanterv biztosítja, hogy a kezdő szakaszban a zömmel átlagos adottságú tanulók jó indíttatást kaphassanak ahhoz, hogy a későbbiek során ne legyenek gondjaik az önálló ismeretszerzésben.

A tantervek a kerettanterv követelményeinek **mindegyikét** teljesítik, javaslatokat adnak a differenciálásra és többletkövetelményeket is beépítettek.

A közös követelményeket a kerettanterv alapján valamennyi évfolyam tantárgy helyi tanterve tartalmazza.

A minimális követelményeket a kerettanterv, valamint az alkalmazott NYÍR-EGYHÁZI TANTERVCSALÁD lefedi, így a követelményeket a helyi tanterv tartalmazza.

A tanulók értékelésének módja összhangban van az iskola Helyi Pedagógiai Programban kidolgozott és elfogadott, ~~ill. az adaptált NYÍREGYHÁZI TANTERVCSALÁD által javasolt~~ értékelési módszerrel.

~~A tankönyvválasztás elveit a Helyi Pedagógiai Programban megfogalmazottak alapján alkalmazzuk – lehetőséget adunk a tárgyat tanító nevelőnek a tankönyvválasztást illetően.~~

Az adaptált tantervek tartalmában lényeges változást nem alkalmaztunk. A szabadon felhasználható órákra a helyi sajátosságoknak megfelelő tananyagot terveztük. Az honosítás mértéke (3-10%), a tantárgyak egy tanévben adott óraszámának változtatásából adódik.

3. Az új Nemzeti Alaptanterv alapján készült helyi tanterv órater- vei

Az új Nemzeti Alaptanterv alapján készült helyi tanterv (243/2003.
Korm. r.) a 2006/200710/2011. tanévtől 1-3. évfolyamon felmenőrendszer-
ben.

Mérki intézmény óraterve

<u>Tantárgy/évfolyam</u>	<u>1.</u>	<u>2.</u>	<u>3.</u>	<u>4.</u>	<u>5.</u>	<u>6.</u>	<u>7.</u>	<u>8.</u>
<u>Magyar nyelv és iroda- lom</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>7,5</u>	<u>7,5</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
<u>Történelem</u>					<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>Angol nyelv/német nyelv</u>				<u>2</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>
<u>Matematika</u>	<u>4,5</u>	<u>4,5</u>	<u>4,5</u>	<u>4</u>	<u>3,54</u>	<u>3,5</u>	<u>3,5</u>	<u>3,5</u>
<u>Informatika</u>			<u>0,5</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1,5</u>
<u>Környezetismeret</u>	<u>1</u>	<u>1,5</u>	<u>1,5</u>	<u>1,5</u>				
<u>Természetismeret</u>					<u>2</u>	<u>2</u>		
<u>Fizika</u>							<u>1,5</u>	<u>1,5</u>
<u>Biológia</u>							<u>1,5,5</u>	<u>1,5</u>
<u>Kémia</u>							<u>1,5</u>	<u>1,5</u>
<u>Földrajz</u>							<u>1,5</u>	<u>1,5</u>
<u>Ének-zene</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Vizuális kultúra</u>	<u>1,5</u>	<u>1</u>	<u>1,5</u>	<u>1,5</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Technika és életvitel</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Testnevelés és sport</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>
<u>Osztályfőnöki</u>					<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>
<u>Tánc és dráma (modul)</u>					<u>1</u>			
<u>Hon és népismeret (mo- dul)</u>					<u>0</u>	<u>1</u>		
<u>Mozgókép és médiais- meret (modul)</u>								
<u>Kötelező óraszám a törvény alapján</u>	<u>20</u>	<u>20</u>	<u>20</u>	<u>22,5</u>	<u>22,5</u>	<u>22,5</u>	<u>25</u>	<u>25</u>
<u>Nem kötelező: ktv.52§(7) ebből:</u>	<u>2</u> <u>1ma</u> <u>0,5mt</u>	<u>2</u> <u>1 ma</u> <u>0,5mt</u>	<u>2</u> <u>0,5 ma</u> <u>0,5mt</u> <u>0,5inf</u>	<u>2</u> <u>0,5mt</u> <u>0,5ma</u> <u>0,5inf</u>	<u>5,625</u> <u>0,5tn</u> <u>0,5mt</u>	<u>5,625</u> <u>0,5mt</u>	<u>7,5</u> <u>1mt</u> <u>0,5fiz</u>	<u>7,5</u> <u>1mt</u> <u>0,5fiz</u> <u>0,5bio</u>
<u>-ebből:</u>	<u>1ma</u>	<u>1ma</u>	<u>0,5m</u>	<u>0,5ma</u>	<u>1tn</u>	<u>0,5tn</u>	<u>1tn</u>	<u>1tn</u>
	<u>0,5mt</u>	<u>0,5mt</u>	<u>0,5mt</u>	<u>0,5mt</u>				
<u>ISK</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>1,125</u>	<u>1,125</u>	<u>1,5</u>	<u>1</u>
<u>Képességkibont. Képes- ségkibontak</u>					<u>1,52</u>	<u>22</u>	<u>22</u>	<u>22</u>

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

<u>Teh.gond.,felzárkózt.</u>			<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>
<u>Összesen:Művészeti-nevelés</u>	<u>22</u>	<u>22</u>	<u>22</u>	<u>24,5</u>	<u>28,125</u> <u>1</u>	<u>28,125</u> <u>1</u>	<u>32,51</u>	<u>32,51</u>
<u>Egyéni fog. ktv.52.§(11).1-4.o.felzárk. kibont.</u>	<u>2,4</u>	<u>2,4</u>	<u>2,4</u>	<u>2,7</u>	<u>2,2</u>	<u>2,7</u>	<u>3</u>	<u>3</u>
<u>SNiánit okt. ktv.52.§(6)</u>								
<u>Értelmi fogy.15%Ösz-szesen:</u>	<u>327,4</u>	<u>327,4</u>	<u>327,4</u>	<u>3,3753</u> <u>0,575</u>	<u>3,3753</u> <u>4,2</u>	<u>3,3753</u> <u>4,2</u>	<u>3,7539</u> <u>25</u>	<u>3,7539</u> <u>25</u>
<u>Egyéb fogy. 15%</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,75</u>	<u>3,75</u>
<u>Gyengén látó 35%</u>	<u>7</u>	<u>7</u>	<u>7</u>	<u>7,875</u>	<u>7,875</u>	<u>7,875</u>	<u>8,75</u>	<u>8,75</u>
<u>Mozg.f.,vak,nagyh.40%</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>10</u>	<u>10</u>

9.3. Az új Nemzeti Alaptanterv alapján készült helyi tanterv (243/2003. Korm. r.) a 2009/2010. tanévtől 2. évfolyamon felmenőrendszerben.

Mérki-intézmény óraterve

<u>Tantárgy/évfolyam</u>	<u>1.</u>	<u>2.</u>	<u>3.</u>	<u>4.</u>	<u>5.</u>	<u>6.</u>	<u>7.</u>	<u>8.</u>
<u>Magyar nyelv és irodalom</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>7,5</u>	<u>7,5</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
<u>Történelem</u>					<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>Angol nyelv/német nyelv</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>
<u>Matematika</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4,5</u>	<u>4</u>	<u>3,5</u>	<u>3,5</u>	<u>3,5</u>	<u>3,5</u>
<u>Informatika</u>				<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1,5</u>
<u>Környezetismeret</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>				
<u>Természetismeret</u>					<u>2</u>	<u>2</u>		
<u>Fizika</u>							<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Biológia</u>							<u>1,5</u>	<u>1</u>
<u>Kémia</u>							<u>1,5</u>	<u>1,5</u>
<u>Földrajz</u>							<u>1,5</u>	<u>1,5</u>
<u>Ének-zene</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Vizuális kultúra</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Technika és életvitel</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Testnevelés és sport</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>
<u>Osztályfőnöki</u>					<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>
<u>Tánc és dráma (modul)</u>					<u>1</u>			
<u>Hon és népismeret (modul)</u>						<u>1</u>		
<u>Kötelező óraszám a törvény alapján</u>	<u>20</u>	<u>20</u>	<u>20</u>	<u>22,5</u>	<u>22,5</u>	<u>22,5</u>	<u>25</u>	<u>25</u>
<u>Nem kötelező: ktv.52§(7) ebből:</u>	<u>2</u> <u>1ném</u>	<u>2</u> <u>1ném</u>	<u>2</u> <u>1ném</u>	<u>2</u> <u>0,5mt</u>	<u>5,625</u> <u>0,5tn</u>	<u>5,625</u> <u>0,5mt</u>	<u>7,5</u> <u>1mt</u>	<u>7,5</u> <u>1mt</u>

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

	<u>0,5mt</u>	<u>0,5mt</u>	<u>0,5inf</u>	<u>0,5kör</u> <u>0,5inf</u>	<u>0,5mt</u>		<u>0,5fiz</u>	<u>0,5fiz</u> <u>0,5bio</u>
<u>ISK</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>1,125</u>	<u>1,125</u>	<u>1,5</u>	<u>1</u>
<u>Képességkibont.</u>					<u>1,5</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>Tehetség.,felzárkózt.</u>					<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>
<u>Összesen:</u>	<u>22</u>	<u>22</u>	<u>22</u>	<u>24,5</u>	<u>28,125</u>	<u>28,125</u>	<u>32,5</u>	<u>32,5</u>
<u>Egyéni fog.</u> <u>ktv.52.§(11)</u> <u>1-4.o.felzárk. kibont.</u>	<u>2,4</u>	<u>2,4</u>	<u>2,4</u>	<u>2,7</u>				
<u>SNI okt. ktv.52.§(6)</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,75</u>	<u>3,75</u>
<u>Értelmi fogy.15%</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,75</u>	<u>3,75</u>
<u>Egyéb fogy. 15%</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,75</u>	<u>3,75</u>
<u>Gyengén látó 35%</u>	<u>7</u>	<u>7</u>	<u>7</u>	<u>7,875</u>	<u>7,875</u>	<u>7,875</u>	<u>8,75</u>	<u>8,75</u>
<u>Mozg.f.,vak,</u> <u>nagyh.40%</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>10</u>	<u>10</u>

9.3.—Az új Nemzeti Alaptanterv alapján készült helyi tanterv (243/2003. Korm. r.) a 2010/2011. tanévtől 1. évfolyamon felmenőrendszerben.

Mérki -intézmény óraterve

<u>Tantárgy/évfolyam</u>	<u>1.</u>	<u>2.</u>	<u>3.</u>	<u>4.</u>	<u>5.</u>	<u>6.</u>	<u>7.</u>	<u>8.</u>
<u>Magyar nyelv és irodalom</u>	<u>7</u>	<u>7</u>	<u>6,5</u>	<u>7,5</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
<u>Történelem</u>					<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>Angol nyelv/német nyelv</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>
<u>Matematika</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>3,5</u>	<u>3,5</u>	<u>3,5</u>	<u>3,5</u>
<u>Informatika</u>			<u>0,5</u>	<u>1,5</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1,5</u>
<u>Környezetismeret</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1,5</u>				
<u>Természetismeret</u>					<u>2</u>	<u>2</u>		
<u>Fizika</u>							<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Biológia</u>							<u>1,5</u>	<u>1</u>
<u>Kémia</u>							<u>1,5</u>	<u>1,5</u>
<u>Földrajz</u>							<u>1,5</u>	<u>1,5</u>
<u>Ének-zene</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Vizuális kultúra</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Technika és életvitel</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Testnevelés és sport</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>
<u>Osztályfőnöki</u>					<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>
<u>Tánc és dráma (modul)</u>					<u>1</u>			
<u>Hon és népismeret (modul)</u>						<u>1</u>		
<u>Kötelező óraszám a</u>	<u>20</u>	<u>20</u>	<u>20</u>	<u>22,5</u>	<u>22,5</u>	<u>22,5</u>	<u>25</u>	<u>25</u>

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

<u>törvény alapján</u>								
<u>ktv.52§(4) német nemz.10%</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>Nem kötelező: ktv.52§(7) ebből:</u>	<u>2</u> <u>1ném</u> <u>0,5ma</u>	<u>2</u> <u>1ném</u> <u>0,5ma</u>	<u>2</u> <u>1ném</u> <u>0,5ma</u>	<u>2</u> <u>1ném</u> <u>0,5ma</u>	<u>5,625</u> <u>0,5tn</u> <u>0,5mt</u>	<u>5,625</u> <u>0,5mt</u>	<u>7,5</u> <u>1mt</u> <u>0,5fiz</u>	<u>7,5</u> <u>1mt</u> <u>0,5fiz</u> <u>0,5bio</u>
<u>ktv.52§(4) német. Nem10%</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>ISK</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>1,125</u>	<u>1,125</u>	<u>1,5</u>	<u>1</u>
<u>Képességkibont.</u>					<u>1,5</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>Tehetség., felzárkózt.</u>					<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>
<u>Összesen:</u>	<u>242</u>	<u>242</u>	<u>242</u>	<u>264,5</u>	<u>3028,1</u> <u>25</u>	<u>3028,1</u> <u>25</u>	<u>342,5</u>	<u>342,5</u>
<u>Egyéni fog. ktv.52.§(11) 1-4.o.felzárk. kibont.</u>	<u>2,4</u>	<u>2,4</u>	<u>2,4</u>	<u>2,7</u>				
<u>SNI okt. ktv.52.§(6)</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,75</u>	<u>3,75</u>
<u>Értelmi fogy.15%</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,75</u>	<u>3,75</u>
<u>Egyéb fogy. 15%</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,75</u>	<u>3,75</u>
<u>Gyengén látó 35%</u>	<u>7</u>	<u>7</u>	<u>7</u>	<u>7,875</u>	<u>7,875</u>	<u>7,875</u>	<u>8,75</u>	<u>8,75</u>
<u>Mozg.f., vak,nagyh.40%</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>10</u>	<u>10</u>

9.3. Az új Nemzeti Alaptanterv alapján készült helyi tanterv (243/2003. Korm. r.) a 2010/2011. tanévtől 1. évfolyamon felmenőrendszerben.

Vállaji intézmény óraterve

<u>Tantárgy/évfolyam</u>	<u>1.</u>	<u>2.</u>	<u>3.</u>	<u>4.</u>	<u>5.</u>	<u>6.</u>	<u>7.</u>	<u>8.</u>
<u>Magyar nyelv és irodalom</u>	<u>7</u>	<u>7</u>	<u>6,5</u>	<u>7,5</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
<u>Történelem</u>					<u>1,5</u>	<u>2</u>	<u>2,5</u>	<u>2</u>
<u>Angol nyelv/német nyelv</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>
<u>Matematika</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>3,5</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
<u>Informatika</u>			<u>0,5</u>	<u>1,5</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1,5</u>
<u>Környezetismeret</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1,5</u>				
<u>Természetismeret</u>					<u>2</u>	<u>2</u>		
<u>Fizika</u>							<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Biológia</u>							<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Kémia</u>							<u>1,5</u>	<u>1,5</u>
<u>Földrajz</u>							<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Ének-zene</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Vizuális kultúra</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Technika és életvitel</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

<u>Testnevelés és sport</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>
<u>Osztályfőnöki</u>					<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>
<u>Tánc és dráma (modul)</u>					<u>0,5</u>	<u>0,5</u>		
<u>Hon és népismeret (modul)</u>					<u>0,5</u>	<u>0,5</u>		
<u>Kötelező óraszám a törvény alapján</u>	<u>20</u>	<u>20</u>	<u>20</u>	<u>22,5</u>	<u>22,5</u>	<u>22,5</u>	<u>25</u>	<u>25</u>
<u>ktv.52§(4) német nemz10%</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>Nem kötelező: ktv.52§(7) -ebből:</u>	<u>2</u> <u>1ném</u> <u>0,5ma</u>	<u>2</u> <u>1ném</u> <u>0,5ma</u>	<u>2</u> <u>1ném</u> <u>0,5ma</u>	<u>2</u> <u>1ném</u> <u>0,5ma</u>	<u>5,625</u> <u>0,5</u> <u>tört</u>	<u>5,625</u> <u>1fiz</u> <u>0,5mt</u>	<u>7,5</u> <u>0,5bio</u> <u>0,5fiz</u>	<u>7,5</u> <u>0,5fiz</u> <u>0,5bio</u>
<u>ktv.52§(4) német nem10%</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
<u>ISK</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>1,125</u>	<u>1,125</u>	<u>1,5</u>	<u>1</u>
<u>Képességkibont.</u>					<u>1,5</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>
<u>Tehetség.,felzárkózt.</u>					<u>2,5</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>2,5</u>
<u>Összesen:</u>	<u>242</u>	<u>242</u>	<u>242</u>	<u>264,5</u>	<u>3028,1</u> <u>25</u>	<u>3028,1</u> <u>25</u>	<u>342,5</u>	<u>342,5</u>
<u>Egyéni fog. ktv.52.§(11) 1-4.o.felzárk. kibont.</u>	<u>2,4</u>	<u>2,4</u>	<u>2,4</u>	<u>2,7</u>				
<u>SNI okt. ktv.52.§(6)</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,75</u>	<u>3,75</u>
<u>Értelmi fogy.15%</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,75</u>	<u>3,75</u>
<u>Egyéb fogy. 15%</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,375</u>	<u>3,75</u>	<u>3,75</u>
<u>Gyengén látó 35%</u>	<u>7</u>	<u>7</u>	<u>7</u>	<u>7,875</u>	<u>7,875</u>	<u>7,875</u>	<u>8,75</u>	<u>8,75</u>
<u>Mozg.f.,vak,nagyh.40 %</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>10</u>	<u>10</u>

A TAMOP 3.1.4 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben” pályázat előírt követelményeit és fenntarthatóságát a függelék tartalmazza.

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

~~4.2. Az új Nemzeti Alaptanterv alapján készült helyi tanterv (243/2003. Korm. r.) a 2006/2007. tanévtől 1-3. évfolyamon felmenőrendszerben.~~

~~A Nyíregyházi Tantervesalád tantárgyi rendszere és heti óraszám~~

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
8	8	7,5	7,5	4	4	4	4
				2	2	2	2
			2	3	3	3	3
4,5	4,5	4,5	4	4	3,5	3,5	3,5
			1	1	1	1	1
1	1,5	1,5	1,5	2	2		
						1,5	1,5
						1,5	1,5
						1,5	1,5
						1,5	1,5
1	1	1	1	1	1	1	1
1,5	1	1,5	1,5	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1
3	3	3	3	2	2,5	2	2
				0,5	0,5	0,5	0,5
				1			
				0	1		
20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25
2	2	2	2	5,62	5,625	7,5	7,5
				5			

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

1m	1m	0,5	0,5-	1tn	0,5tn	1tn	1tn
a	a	m	ma				
0,5	0,5	0,5	0,5mt				
mt	mt	mt					
0,5	0,5	0,5	0,5	1,12	1,125	1,5	1
				5			
				2	2	2	2
		0,5	0,5	2	2	2	2
				1	1	1	1
2,4	2,4	2,4	2,7	2,2	2,7	3	3
3	3	3	3,375	3,37	3,375	3,75	3,75
				5			
27,4	27,4	27,4	30,57	34,2	34,2	39,25	39,25
			5				

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

|
|
|

| Vállaji intézmény óraterve

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

<u>Tantárgy/évfolyam</u>	<u>1.</u>	<u>2.</u>	<u>3.</u>	<u>4.</u>	<u>5.</u>	<u>6.</u>	<u>7.</u>	<u>8.</u>
<u>Magyar nyelv és irodalom</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
<u>Történelem</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1,5</u>	<u>2</u>	<u>2,5</u>	<u>2</u>
<u>Német nemzetiségi nyelv</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>
<u>Matematika</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
<u>Informatika</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0,5</u>	<u>1,5</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1,5</u>
<u>Környezetismeret</u>	<u>1</u>	<u>1,5</u>	<u>2</u>	<u>1,5</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>Természetismeret</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>Fizika</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>1,5</u>	<u>1,5</u>
<u>Biológia</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Kémia</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1,5</u>	<u>1,5</u>
<u>Földrajz</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Ének-zene</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Vizuális kultúra</u>	<u>1,5</u>	<u>1,5</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1,5</u>
<u>Technika és életvitel</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Testnevelés és sport</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>	<u>2,5</u>
<u>Osztályfőnöki</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
<u>Tánc és dráma (modul)</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>Hon és népismeret (modul)</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0,5</u>	<u>0,5</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>Módosított óraszám</u>	<u>24,5</u>	<u>25</u>	<u>25,5</u>	<u>26</u>	<u>25</u>	<u>26,5</u>	<u>28</u>	<u>28,5</u>
<u>Kötelező óraszám a törvény alapján</u>	<u>25</u>	<u>25</u>	<u>25</u>	<u>25,5</u>	<u>25</u>	<u>24,5</u>	<u>27</u>	<u>27</u>

| **VÁLLAJ**

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Tantárgy/évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	8	8	8	8	4	4	4	4
Történelem	0	0	0	0	1,5	2	2,5	2
Német nemzetiségi nyelv	5	5	5	5	5	5	5	5
Matematika	4	4	4	4	4	4	4	4
Informatika	0	0	0,5	1,5	1	1	1	1,5
Környezetismeret	1	1,5	2	1,5	0	0	0	0
Természetismeret	0	0	0	0	2	2	0	0
Fizika	0	0	0	0	0	1	1,5	1,5
Biológia	0	0	0	0	0	0	1	1
Kémia	0	0	0	0	0	0	1,5	1,5
Földrajz	0	0	0	0	0	0	1	1
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1,5	1,5	1	1	1	1	1	1
Technika és életvitel	1	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés és sport	3	3	3	3	2,5	2,5	2,5	2,5
Osztályfőnöki	0	0	0	0	1	1	1	1
Tánc és dráma (modul)	0	0	0	0	0,5	0,5	0	0
Hon- és népismeret (modul)	0	0	0	0	0,5	0,5	0	0
Mozgókép- és médiaismeret (modul)	0	0	0	0	0	0	0	0,5
Módosított óraszám	24,5	25	25,5	26	25	26,5	28	28,5
Kötelező óraszám a törvény alapján	25	25	25	25,5	25	24,5	27	27

ESZMEI 8+1

Tömegsport 4

Tehetségfelzárkóztatás 6

~~Német nemzetiségi helyi tanterv a Vállaji tagintézményben~~

~~nyelvoktató kisebbségi oktatás a német nyelv tanításával, az irodalom és kisebbségi népismeret témaköreinek elsajátításával hozzájárul a kisebbségi oktatás céljainak megvalósításához~~

~~a tanítás nyelve a magyar nyelv, a kisebbségi nyelv és irodalom tantárgyat tanítási óra keretében az első évfolyamtól oktatjuk~~

~~a kisebbségi oktatásban szerepe van az irodalom és kultúra tanításának~~

~~a nyelv tudása hozzájárul a kisebbségi azonosság tudat formálódásához, lehetővé teszi az irodalmi értékek megismerését~~

~~a kisebbségi népismeret tananyag a német kultúráról, történelméről, hagyományairól és a jelenéről szóló ismereteket tartalmazza, amelyet a német nyelvoktatáson belül integráltan oktatunk~~

4 A nem szakrendszerű oktatás megszervezése

A törvénymódosítás célja a nem szakrendszerű oktatást illetően:

- az **iskolai alapozó funkciók hatékonyságának** és eredményességének a **növelése**,
- a nem szakrendszerű oktatás kiterjesztése az 5–6. évfolyamra a korábbinál több időben az **alapvető készségek és képességek további fejlesztéséhez**, a Nemzeti alaptantervben megjelölt **kulcskompetenciák megalapozásához**.

A törvényalkotó szándékának érvényesüléséhez a *pedagógusszerepnek* meg kell változnia, át kell alakulnia.

Ehhez elengedhetetlen:

- a pedagógusok módszertani kultúrájának bővítése,
- a tanórák szervezésének, a tanulás irányításának megújulása,
- a kompetencia alapú oktatás érvényesítése a teljes nevelési-oktatási folyamatban.

Jogsabályi háttér

A 2006. évi LXXI. törvény a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról

A Kt. 8. §-a (3) d) pontja szerint az iskolai nevelő és oktató munka pedagógiai szakaszainak meghatározásáról:

„A bevezető és a kezdő szakaszban, továbbá a helyi tantervben meghatározottak szerint az alapozó szakasz, **kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozása időkeretének huszonöt–ötven százalékában nem szakrendszerű oktatás**, az alapozó szakasz fennmaradó időkeretében és a fejlesztő szakaszban szakrendszerű oktatás folyik.

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Iskolánkban a ~~nem szakrendszerű oktatást a 200810/200911. tanévtől az 5. évfolyamon teljes egészében szakrendszerű oktatásra térünk át. A 6. évfolyamon a felmenő rendszer szükségessége miatt -a tanórák 205%-ban kívánjuk bevezetni előbb az 5. évfolyamon, majd felmenő rendszerben a 6. évfolyamon. A 2010/2011 tanévtől a tanórák 25%-ban kívánjuk folytatni.~~

nem szakrendszerű oktatás folyik. Ennek értelmében az 5-6. évfolyamos tanulók heti óraszámából 5,756 órát fogunk a jogszabályi előírásnak megfelelően nem szakrendszerű oktatás keretén belül képesség - és készségfejlesztésre fordítani. A többi fennmaradó óraszámban szakrendszerű oktatást végzünk.

~~3.1~~ Az elfogadott órafelosztás heti bontásban a nem szakrendszerű oktatás megszervezéséhez a z 5-6. évfolyamon

Mérk:

<u>TANTÁRGY</u>	<u>6. ÉVFOLYAM</u>
	1 óra
Magyar nyelv és irodalom	
<u>Matematika</u>	<u>1 óra</u>

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

<u>Német nyelv</u>	<u>1 óra</u>
<u>Osztályfőnöki</u>	<u>0,51 óra</u>
<u>Rajz</u>	<u>0,25 óra</u>
<u>Ének-zene</u>	<u>0,25 óra</u>
<u>Tánc- és dráma</u>	<u>=</u>
<u>Hon és népismeret</u>	<u>10,5 óra</u>
<u>Testnevelés</u>	<u>0,5 óra</u>
<u>Technika</u>	<u>0,25 óra</u>
<u>Összesen</u>	<u>5,75 óra</u>

Vállaj:

Vállaji tagintézményben

Tantárgy	5. évfolyam	6. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	1 óra	1 óra
Tánc és dráma	0,5 óra	
Matematika	1 óra	1 óra
Ének	0,5 óra	0,5 óra
Vizuális kultúra,	0,5 óra	0,5 óra
Testnevelés	1 óra	1 óra
Informatika	0,5 óra	0,5 óra
Hon- és népismeret		0,5 óra
	5 óra	5 óra

Az elfogadott órafelosztás heti bontásában a nem szakrendszerű oktatás megszervezéséhez az 5-6. évfolyamon.

Vállaji tagintézményben

TANTÁRGY	6. ÉVFOLYAM
	1 óra
Magyar nyelv és irodalom	
Matematika	1 óra
Német nyelv	1 óra
<u>Osztályfőnöki</u> Testnevelés	<u>0,5</u> 1 óra
Történelem	0,5 óra
Rajz	<u>0,25</u> óra
Ének-zene	<u>0,25</u> óra
Technika	0,5 óra
<u>Tánc- és dráma</u>	<u>0,5 óra – félévi</u>
<u>Hon és népismeret</u>	<u>0,5 óra – váltásban</u>
<u>Testnevelés</u>	<u>0,5 óra</u>
<u>Technika</u>	<u>0,25 óra</u>
<u>Összesen</u>	<u>5,75 óra</u>

A tanulók nem szakrendszerű órákon való teljesítményének értékelése félévente aláhúzásos formában történik.

A nem szakrendszerű órákat mozaikszerűen fogjuk az órarendbe beilleszteni.

A nem szakrendszerű órakeretet minden tanév elején a nevelőtestület felülvizsgálja.

3.2 A nem szakrendszerű oktatás fejlesztési területeinek megvalósítása az egyes tantárgyakon keresztül

3.2.1 Magyar nyelv és irodalom 5-6. évfolyamon heti 1 óra, évi 37 óra

5. évfolyam Magyar nyelv

<i>Témakörök, tartalmak</i>	<i>Óra-szám</i>	<i>Fejlesztendő képességek</i>
Eligazodása mindennapi életben	4	- helyesíráshoz igazodó beszédmozgás fejlesztése - beszédkészség fejlesztése a mindennapi kommunikációban
A beszélt nyelv	4	- a nyelvi és a nem nyelvi kifejezőeszközök alkalmazásának képessége - a hangos és a néma olvasás fejlesztése
Az írott nyelv	6	- az írástechnika továbbfejlesztése (másolás, tollbamondás, emlékezet után) - írásbeli szövegalkotás (leírás) képességének fejlesztése
A szavak jelentése és szerkezete	4	- a helyesírás biztonságos használata - nyelvtani és helyesírási ismeretek rendszerezésének és alkalmazásának képessége
Könyv- és könyvtárhasználat	3	- önálló ismeretszerzés a könyvtárban

5. évfolyam Magyar irodalom

<i>Témakörök, tartalmak</i>	<i>Óra-szám</i>	<i>Fejlesztendő képességek</i>
Népdalok és mesék	4	- memóriafejlesztés - néma és hangos olvasás fejlesztése

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

		- vélemény megfogalmazásának képessége
Petőfi Sándor: János vitéz	4	- a nyelvi eszközök és a jelentés összefüggéseinek felismerése - az irányított szövegelemzés képességének fejlesztése - memóriafejlesztés
Természet, táj, szülőföld, család, szülők, gyermek	4	- szöveg szintű és szövegelemző eljárások irányított és önálló alkalmazásának képessége - a tanulás képességének fejlesztése
Élethelyzetek, emberi kapcsolatok elbeszélő művekben	4	- az ítélőképesség és a véleményalkotás képességének fejlesztése

6. évfolyam Magyar nyelv

<i>Témakörök, tartalmak</i>	<i>Óra-szám</i>	<i>Fejlesztendő képességek</i>
Páros és kisközösségi kommunikáció	4	- a nyelvi és a nem nyelvi kifejezőeszközök alkalmazásának képessége a kommunikáció során - a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezési mód
Szóbeli és írásbeli szövegműfajok ismérvei	3	- szóbeli és írásbeli szövegalkotási képesség - az írásmód tempójának és rendezettségének, a helyesírás biztonságának a továbbfejlesztése
A szavak jelentése és szerkezete, szófajtani	10	- a tanult nyelvtani, nyelvhelyességi és helyesírási ismeretek tudatos alkalmazása

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

besorolás		zásának képessége (önkontroll, szövegjavítás)
Könyv- és könyvtárhasználat	3	- önálló vizsgálódás képességének fejlesztése a könyvtárban

6. évfolyam Magyar irodalom

<i>Témakörök, tartalmak</i>	<i>Óra-szám</i>	<i>Fejlesztendő képességek</i>
Monda, rege, ballada	4	- néma és hangos olvasás fejlesztése - memóriafejlesztés
Arany János: Toldi	6	- a szövegértés fejlesztése - a szövegelemzési és átalakítási képesség fejlesztése - improvizációs képesség fejlesztése
Hősök a történetmondás műfajában	4	- az önálló véleménynyilvánítás fejlesztése - az ítéletképeség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése
Képek és formák a költészetben	3	- az önkifejezés képességének fejlesztése - a kreativitás fejlesztése

3.2.2 Német nyelv 5-6. évfolyam heti 1 óra, évi 37 óra

~~Az élő idegen nyelv legfontosabb fejlesztési területe a kommunikatív nyelvi kompetencia, azaz a használható nyelvtudás kialakításával.~~

5. évfolyam

~~Beszédkésztség fejlesztése, kommunikáció 22 óra~~

~~Olvasásértés fejlesztése ————— 5 óra~~

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Íráskészség fejlesztése ————— 10 óra

Német nyelv

Beszédkészség fejlesztése, kommunikáció 15 óra

Hallott ill. olvasott szöveg megértése — 10 óra

Íráskészség fejlesztése ————— 5 óra

Olvasáskészség fejlesztése ————— 7 óra

6. évfolyam

Beszédkészség fejlesztése, kommunikáció 22 óra

Olvasásértés fejlesztése ————— 5 óra

Íráskészség fejlesztése ————— 10 óra

3.2.3 Matematika 5-6. évfolyam heti 1 óra, évi 37 óra

5. évfolyam

<i>Témakörök, tartalmak</i>	<i>Óra- szám</i>	<i>Fejlesztendő képességek</i>
Számítan, algebra		
Természetes számok	7	- számolási rutin fejlesztése (szóbeli, írásbeli) - szövegértelmező képesség fejlesztése (szöveges feladatok) - matematikai fogalomalkotás képességének fejlesztése - a valóság és a matematika elemei kapcsolatának felismertetése grafikonok készítésekor

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

		- logikus, algoritmikus gondolkodás fejlesztése az arányossági következtetéseknél - önellenőrzés képessége egy lépéssel megoldható egyenletek esetében - az időérzék fejlesztése az idő mérésekor, mértékegységeinek megismerésekor
Egész számok	5	- számolási képesség fejlesztése nagysági viszonyok érzékelése egész számok összeadása, kivonása esetében - a szám és a műveletfogalom magasabb absztrakciós szintre fejlesztése - a valóság és a matematika elemei kapcsolatának felismerése (tengerszint feletti magasság, hőmérséklet)
Törtek	6	- kétféle értelmezés: matematikai fogalomalkotás képességének fejlesztése - törtek egyszerűsítése, bővítése – logikus gondolkodás fejlesztése - egyszerű szöveges feladatok: szövegértelmezési és szövegelemzési képesség fejlesztése - egyenletek, egyenlőtlenségek esetében önellenőrzés képességnek fejlesztése - műveletek: számolási rutin fejlesztése
Tizedes törtek	6	- nem új anyag, a képességek fejlesztése az előzőek szerint történik.
Összefüggések, függvények, sorozatok		

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

	4	- megfigyelő, összehasonlító képesség fejlesztése - problémamegoldó gondolkodás fejlesztése - számolási rutin alakítása - többféle megoldás keresése
Geometria, mérés		
Kerület, terület, felszín, térfogat	6	- megfigyelőképesség fejlesztése - térszemlélet fejlesztése - mérésekhez kapcsolódó szám- és műveletfogalom mélyítése - eszközök használata (körző, vonalzó) - kéz ügyesség fejlesztése a szerkesztésekben - törekvés esztétikus munkavégzésre - problémamegoldó képi gondolkodás fejlesztése a szerkesztésekben
Szögek mérése	±	- mérésekhez kapcsolódó műveletfogalom képességének fejlesztése
Adott tulajdonságú pont halmazok	±	- halmaz- és függvényszemlélet alkalmazása geometriai problémák megoldásában
Valószínűség, statisztika		
	±	- megfigyelő, elemző képesség fejlesztése - matematika gyakorlati alkalmazhatóságának felismerése

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

6. évfolyam

<i>Témakörök, tartalmak</i>	<i>Óra- szám</i>	<i>Fejlesztendő képességek</i>
Számтан, algebra		
Racionális számok	7	- számolási rutin képességének fejlesztése (szóbeli, írásbeli) - szövegelemző, szövegértelmező képesség fejlesztése a szöveges feladatok megoldásakor - arányossági következtetések gyakorlása közben logikus gondolkodás képességének fejlesztése
Százalékszámítás	7	- elvonatkoztatás, általánosítás képességének fejlesztése - problémamegoldó képesség fejlesztése - szövegértő olvasás képességének fejlesztése szöveges feladatoknál - felismert összefüggések írásbeli kifejezésének képességfejlesztése - tervezés, ellenőrzés, önellenőrzés képességének fejlesztése
Természetes számok világa	10	- oszthatósági szabályok esetében elvonatkoztatás, általánosítás képességének fejlesztése - tapasztalatgyűjtés (indukció) és azokból következtetések levonása, logikus gondolkodás képességének fejlesztése - vegyes oszthatósági szabályok felállításában kreativitás képességének fej-

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

		lesztése - felismert összefüggések szóbeli megfogalmazása — szövegalkotó
Egyenletek, egyenlőtlenségek	3	- ellenőrzés, önellenőrzés képességének fejlesztése - szövegfelismerő, szövegértő olvasás képességének fejlesztése
Összefüggések, függvények, sorozatok		
	3	- logikus, algoritmikus gondolkodás fejlesztése az arányossági következtetéseknél - megfigyelő, összehasonlító képesség fejlesztése
Geometria, mérés		
Geometriai alakzatok vizsgálata	3	- geometriai látásmód, térszemlélet fejlesztése - megfigyelőképesség fejlesztése - mérésekhez kötődő műveletfogalom képességének fejlesztése
Tengelyes tükrözés	3	- kézügyesség fejlesztése a szerkesztésekben - eszközök biztos használatának elsajátítása - beeslés (tükörkép helye) képességének fejlesztése
Valószínűség, statisztika		
	1	- megfigyelő-, elemzőképesség fejlesztése - számolási készség fejlesztése - tervszerűség képességének fejlesztése

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

		- a matematika gyakorlati alkalmazására való törekvés képességének fejlesztése
--	--	---

~~3.2.4 Technika 5-6. évfolyam heti 0,5 óra – évi 18 óra:~~

~~5. évfolyam~~

~~2008 szeptember 1-ig a fejlesztési területeket.~~

~~6. évfolyam~~

~~2008 szeptember 1-ig a fejlesztési területeket.~~

-

~~3.2.6 Rajz 5-6. évfolyam heti 0,5 óra – évi 18 óra:~~

~~I. A megismerő- és befogadóképességek fejlesztése.~~

~~a.) Közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozási képessége, motoros készségek.~~

~~A vizuális nevelés egyik célja az érzéki tapasztalás, a környezettel való közvetlen kapcsolat fenntartása, erősítése. Fejlődjön a tanulók esztétikai érzéke.~~

~~b.) Ismeretszerzési képességek- tanulási képességek- térbeli tájékozódás.~~

~~A fejlesztés átfogó célja, segíteni a tanulókat abban, hogy képesek legyenek a nagy mennyiségű képi információt kritiku-~~

~~san feldolgozni, a megfelelő szelekeiőt elvégezni, értelmezni,
arról önálló véleményt megfogalmazni.~~

~~————— e.) Kommunikációs képességek.~~

~~A fejlesztés célja a művészi és a hétköznapi vizuális közlések
értelmezésének segítése, a környezet információinak felfogá-
sa, jelek, szimbólumok jelentésének megértése és értelmezé-
se.~~

~~—H. Kreativitás.~~

~~————— a.) Alkotóképességek.~~

~~A vizuális nevelés kiemelt fontosságú feladata a kreativitás
működtetése, illetve fejlesztése. A fejlesztés célja az örömtel-
li, élményt nyújtó alkotótevékenység megszerettetése, ezáltal
a motiváció fokozása.~~

~~————— b.) Problémamegoldó képesség.~~

~~A feladatok fokozatosan önálló megoldása bizonyos rutinok,
készségek kialakítása.~~

~~—III. Önismeret, önértékelés, önszabályozás.~~

~~A vizuális nevelés személyiségfejlesztő hatású. Segíti az érzelmi
gazdagodást, az empátiát, az önálló ízlést, a belső igényesség kiala-
kulását.~~

~~3.2.8 Testnevelés 5-6. évfolyam heti 1 óra – évi 37 óra:~~

~~A testnevelés legfontosabb fejlesztési területe a mozgáskultúra kialakításán túl a
szervezet edzettségi szintjének emelése.~~

~~Az egészséges testi fejlődés segítése.~~

A tanulók tudatosan vegyenek részt testük fejlesztésében. Alkati adottságaiknak megfelelően károsodástól mentesen következzenek be a prepubertás és pubertás kori fejlődés változásai. Ezért

- rendszeresen végzett mozgástevékenység, hogy megfelelően fejlődjön keringési, légzési és mozgató rendszerük.
- testtartási rendellenességek kialakulásának megelőzéseként a gerincoszlopot károsító helyzeteket, mozgások kerülése.
- mozgástevékenységnek és a sportolásnak az egészséges életmódban betöltött szerepének ismerete és alkalmazása

A mozgáskultúra fejlesztése

Teljesítményképes tudás szintjén birtokolják az atlétikában tanult technikákat. Ezért:

- sajátítsanak el egyszerűbb torna jellegű elemkapcsolatok elsajátítása.
- motorikus képességek fejlesztéseként labdás ügyességi játékok.
- Erő-, gyorsasági erő-, állóképesség fejlesztő gyakorlatok
- izomérzékelés, ritmuskészség, reakció-, térbeli tájékozódási képesség fejlesztése
- egyensúlygyakorlatok, hogy labilis egyensúlyi helyzetben is biztonságosan uralják testüket.

A mozgásigény fenntartása

Igényeljék a testnevelési és sportfoglalkozásokat. Jellemezze a tanulókat motorikus eselekvési biztonság, életvitelüket a rendszeres fizikai aktivitás.

A NAT-ban megjelenő kulcskompetenciák a következők:

- anyanyelvi kommunikáció
- idegen nyelvi kommunikáció
- matematikai kompetencia
- természettudományos kompetencia
- digitális kompetencia
- a hatékony, önálló tanulás
- szociális és állampolgári kompetencia
- kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia
- esztétikai–művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A NAT-ban megfogalmazott kiemelt fejlesztési feladatok:

- Énkép, önismeret
- Hon- és népismeret
- Európai azonosságtudat — egyetemes kultúra
- Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Gazdasági nevelés
- Környezettudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása
- Testi és lelki egészség

- ~~Felkészülés a felnőttlét szerepeire~~

~~A kulcskompetenciák megalapozását, az alapkészségek és -képességek fejlesztését a kompetencia alapú oktatás megvalósulása nagymértékben segíti, melynek alapelemei:~~

- ~~a hasznosítható tudás;~~
- ~~az ismeretekbe ágyazott képességfejlesztés;~~
- ~~az alkalmazáshoz szükséges attitűdök kialakítása.~~

~~A kulcskompetenciák megalapozásának, az alapkészségek és -képességek fejlesztésének kiemelten javasolt módszerei, munkaformái:~~

- ~~kooperatív tanulás;~~
- ~~projekt módszer, projekt alapú oktatás;~~
- ~~egyéni foglalkoztatás, páros munka, csoportmunka;~~
- ~~differenciált, személyre szabott tanulásszervezés.~~

4.3.5. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.

Az oktató munka során olyan nyomtatott taneszközöket / tankönyv, munkafüzet, térkép...stb. / használnak a tananyag feldolgozásához, amelyet az oktatási miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított, és megfelel a kompetencia alapú oktatásnak. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van / pl.: tornafelszerelés, rajzeszközök, stb. /

A taneszközök kiválasztásánál a tantestület a következő szempontokat veszi figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének,
- előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket, amelyek több tanéven át használhatók,
- a taneszközök használatánál a stabilitásra kell törekedni, változtatást csak az oktatást jobbító esetben kell bevezetni.

Az iskola tantestülete közreműködik a taneszközök beszerzésében. A fenntartó önkormányzat – lehetőségeihez mérten – támogatást nyújt a taneszközök beszerzéséhez. A jövőt illetően törekszünk az iskolai könyvtárat feltölteni tartós taneszközökkel. Különös gondot fordítunk a nehéz anyagi helyzetben lévő tanulók eszközbeszerzésének segítésére.

4.46.- Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

4.4.1.-6. 1.A tanulókra vonatkozó elvárások

- Olyan alapvető ismeretek birtokában kívánjuk juttatni tanulóinkat, amelyek hozzásegítik őket a környezetükben való beilleszkedéshez /család, iskola, lakóhely, majdani munkahely /.
- Rendelkezzenek életkori sajátosságuknak megfelelő alapismeretekkel, melyek alapul szolgálnak egy magasabb szintű ismeretszerzés elsajátításához.
- Alakuljon ki tanulóinkban a szabadidő hasznos és tartalomban gazdag eltöltésére való igény.

4.4.2.-Az iskolába jelentkező tanulók felvételének elvei

A község közigazgatási területéről minden tanköteles korú tanulót felvesz az iskola.

Az 1. osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott nap-tári évben a hatodik életévét május 31. napjáig betöltse, vagy ha ezt csak decem-ber 31. napjáig tölti be, a szülő kérje az első évfolyamba való felvételét.

A beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, a szülő személyi igazolványát, a gyermek felvételét javasló óvodai szakvéle-ményt, a nevelési tanácsadó szakvéleményét, ha az óvoda ezt előzőleg kérte, szükség esetén a szakértői véleményt.

Lehetőséget kell adni a diákigazolvány igénylésére, és ehhez a szükséges fényképet ill. az igénylőlap kitöltését is kell kérni.

A 2 – 8. osztályba történő felvételnél be kell mutatni a szülő személyi iga-zolványát, az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt, valamint az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

A 2 – 8. évfolyamba jelentkező tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie nyelvből és azokból a tárgyakból, amit az előző iskolában nem tanult. A tanuló felkészülésének körülményeiről és a vizsga időpontjáról az igazgató dönt. Amennyiben a vizsgán nem felelt meg, úgy köteles az évfolyamot megismételni.

4.4.3. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmá-nyi követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból sikeresen teljesítet-te. A tanuló az 1.-3. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismét-lésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

A tanuló részére engedélyezhető az évfolyam ismétlése 1-4. osztályban ab-ban az esetben is, ha a szülő kéri az adott év megismétlését. Ez írásban történjen.

Ha a tanuló az első évfolyamon első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, munkája előkészítő jellegűnek minősül, és tanulmányait az első évfolyamon folytatja.

A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók évközi tanulmányi munkája illetve érdemjegyei alapján bírálják el.

A 2 – 8. évfolyamon minden tantárgyból az "elégséges" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.

Ha a tanuló a 2 – 8. évfolyamon tanév végén egy vagy két tantárgyból "elégtelen" minősítést szerez, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.

Ha a tanuló a 24 – 8. évfolyamon a tanév végén három tantárgyból szerez "elégtelen" minősítést, a nevelő testület határozata alapján javítóvizsgát tehet.

A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie ha:

- az iskola igazgatója felmentette a tanóra látogatás alól,
- egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott,
- magántanuló volt.

Az a 1.-3. osztályos tanuló, aki egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott, évfolyamot ismételni köteles.

Az a 42-8. osztályos tanuló, aki egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott a nevelőtestület határozata alapján osztályozó vizsgát tehet.

A 250 óránál többet mulasztott tanulók és a magántanulók esetében az osztályozó vizsga tantárgyai a következők:

— 1-3. évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépés megállapításához a ktv. és a 11/1994 MKM rendelet idevonatkozó szabályai szerint járunk el.

4. évfolyamon: magyar nyelv és irodalom, matematika, környezet, [a mulasztott tanulók esetében idegen nyelv.](#)

5 – 6. évfolyamon: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, természetismeret a mulasztott tanulók esetében idegen nyelv

7 – 8. évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, történelem, kémia, biológia, földrajz, fizika, a mulasztott tanulók esetében idegen nyelv.

4.4.4. A kilépés lehetőségei

- 4. évfolyam után: 8 osztályos gimnázium
- 6. évfolyam után: 6 osztályos gimnázium,
szakiskola felzárkóztató osztály
- 8. évfolyam után: 4 évfolyamos középiskola
4 évfolyamos szakképző intézet
9–10. évfolyamos felzárkóztató iskolába.

6. 2.4.4.5. A pedagógusokra vonatkozó követelmények

- Köznevelési Törvény – szakképesítés,
- SZMSZ-ben rögzítettek,
- A pedagógus váljon modellé – példamutatóvá,
- Teremtsenek olyan harmonikus légkört, amelyben a tanuló is alkotó részese a tanítás – tanulás folyamatának
- Szakmai tudása, - folyamatos önfejlődése – tegye lehetővé a tanulók személyiségi és tudásbeli kiteljesedését,

- Szeressék, tiszteljék tanítványaikat, igyekezzenek minél több értéket közvetíteni.

Lásd: 5. sz. melléklet

4.5.7 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei, továbbá - jogszabály keretei között - a tanuló teljesítménye, magatartása és szorgalma értékelésének, minősítésének formája

4.5.7.1. A tanulói munka teljesítményének mérése, ellenőrzése

Az iskolai nevelőmunka ellenőrzése és értékelése illeszkedik a közoktatás modernizáció szintjéhez, ezért a tanulók teljesítményének mérésekor a KIMENET SZABÁLYOZÁS elvét érvényesítjük. A teljesítmény mérés módszereinél a diagnosztikai vizsgálat tartalmi felépítéséhez igazodva belső és külső méréseknél előtérbe kerülnek a 4, 6, 8. évfolyamokon a tanév elején, évközben és a tanév végi tantárgyi mérések.

Ez egyrészt kellő mennyiségű adatot nyújt a nevelőtestület számára a tanítás-tanulás folyamatáról, másrészt összehasonlítható elemzést tesz lehetővé az iskolai oktató – nevelő munka helyzetéről. A tanulási teljesítmények értékelésének alapja a különféle mérésekben elért teljesítmények. Az írásbeli számonkérés mellett kiemelt szerepe van a tanulói szóbeli feleleteknek is.

A tanulók munkáját egy-egy témakörök végén a tanulók egész téma anyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatban írják meg. A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében minél többször kell ellenőrizni a követelmények elsajátítását szóbeli formában.

A tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez.

Tantárgyi osztályzatok

A tanulók minimálisan félévente tantárgyanként legalább három osztályzatot kapjanak.

Félévkor és tanév végén tantárgyanként egy-egy osztályzattal történik a tanulók teljesítményének értékelése.

Az első-~~harmadik~~ évfolyamon félévkor és év végén, 24. évfolyamon félévkor a tanulók szöveges értékelést kapnak.

Osztályzatok – tantárgyi

jeles /5/ jó /4/ közepes /3/ elégséges /2/ elégtelen /1/

A TAMOP 3.1.4 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben” pályázat fenntarthatóság ideje alatt a bevont osztályokban a tantárgy megnevezése magyar-~~nyelv és irodalom~~. A tárgy osztályozása egy érdemjeggyel történik. A továbbtanulási pontszámok kiszámítása érdekében az osztályzat duplázódik.

Szöveges értékelés bevezetése

A ktv. 70. § (3) bekezdése előírja, hogy az első ~~három~~-évben és a ~~negyedik~~ második évfolyam első félévében olyan szöveges értékelést kell kapnia a tanulóknak, amelyik kifejezi, hogy:

- a.) kiválóan,
- b.) jól, vagy
- c.) csak megfelelt az elvárásoknak, esetleg
- d.) felzárkóztatásra szorul.

Ez utóbbi esetben a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a tanuló fejlődését, haladását akadályozó tényezőket.

A szöveges értékelés koncepciójának elvi kiindulópontjai a következők lehetnek:

- az értékelést a gyerekért, s elsősorban a gyerekeknek szóljon
- alakítsa a helyes önértékelést, segítse az önismeretet
- nyitott legyen, amely nem ítéletet alkot, hanem tükröt tart
- a gyerek lehessen aktív részese a saját fejlődésének
- a szülő és pedagógus közösen gondolkodhasson a gyerek fejlődéséről

A szöveges értékeléssel kapcsolatos elvi követelmények:

- minősítés-központúság helyett fejlesztőközpontúság jellemezze
- vegye figyelembe az életkori sajátosságokat
- személyre szóló és ösztönző legyen
- a tanítási-tanulási folyamat állandó kísérőjeként tudjon megerősítő, korrigáló, fejlesztő szerepet betölteni

A szöveges értékelés pedagógiai, módszertani szabályai:

- döntsük el, kinek szól
- pontos, érthető legyen a megfogalmazás
- mennyiségi és minőségi elvárásoknak történő megfelelés
- sugalmazza az elvárást, mely szerint a gyermek aktív részese a fejlődésnek
- legyen személyre szabott, árnyalt és előremutató
- törekedjünk arra, hogy minél teljesebb kép, sokféle érték derüljön ki a tanulóról
- a kudarc okozta szégyen, feszültség kerülendő

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

- a szöveges értékelés írásakor legyünk tudatában annak, hogy mintát adunk a gyerekeknek az értékelés, kritika, visszajelzés kommunikációjára

<u>Évfolyam</u>	<u>Negyed év</u>	<u>Félév</u>	<u>Háromnegyed év</u>	<u>Év vége</u>
1. osztály	Szülőknek szóló szöveges értékelés.	<u>Szülőknek szóló szöveges értékelés.</u>	<u>Szülőknek szóló szöveges értékelés.</u>	<u>Szülőknek szóló szöveges értékelés.</u>
2. osztály		<u>Szülőknek szóló szöveges értékelés.</u>	<u>Érdemjegy.</u>	<u>Érdemjegy.</u>
3. osztály	<u>Érdemjegy.</u>	<u>Érdemjegy.</u>	<u>Érdemjegy.</u>	<u>Érdemjegy.</u>
4. osztály	<u>Érdemjegy.</u>	<u>Érdemjegy.</u>	<u>Érdemjegy.</u>	<u>Érdemjegy.</u>

Formája:

Szülőknek szóló:

előre megtervezett, részletes, egységesen alkalmazott részletes értékelő lap a tanulókra jellemző rész kiemelésével, szükség esetén kiegészített megjegyzéssel, ami a Kerettanterv és a módosított NAT alapján készül.

A szöveges értékelés megfogalmazása és százalékos ill. érdemjegyben történő megjelenítése, kifejezése:

<u>Tantárgy</u>	<u>Szöveg</u>	<u>Százalék</u>	<u>Érdemjegy</u>
<u>Főtantárgyak</u>	<u>Kiválóan teljesített</u>	<u>96 – 100%</u>	<u>5</u>
	<u>Jól teljesített</u>	<u>71 – 95%</u>	<u>4</u>
	<u>Megfelelően teljesített</u>	<u>41 – 70%</u>	<u>3</u>
			<u>2</u>
	<u>Felzárkóztatásra szoruló</u>	<u>0 – 40%</u>	<u>1</u>
<u>Készségtárgyak</u>	<u>Kiválóan teljesített</u>	<u>96 – 100 %</u>	<u>5</u>
	<u>Jól teljesített</u>	<u>71 – 95 %</u>	<u>4</u>
	<u>Megfelelően teljesített</u>	<u>31 – 70 %</u>	<u>3</u>
	<u>Gyenge</u>	<u>0 – 30 %</u>	<u>2</u>

Összértékelés:évfolyamba léphet.

A szöveges értékelés ismertetésének gyakorisága, formái:

1-~~3.~~ évfolyamon a tanulók értékelése továbbra is szövegesen történik, 24. évfolyamon második félévtől ~~alkalomadtán egy-egy~~ érdemjegy alkalmazásával. 2-1-24. évfolyamokon az órai munkák, felmérők érdemjeggyel történő értékelését fejezik ki az alábbi időben és módon a pedagógusok szöveges formában is:

- Év végén a kötelező nyomtatványokon keresztül.
- Negyedévente (ősszel, tavasszal), félévkor ~~táblázatos formában~~ aláhúzással, valamint a szöveges értékelő füzeteken keresztül történik.
- A szöveges értékelés közlésének másik fontos színtere a szülői értekezlet, amelyeket a következő időpontokban tartunk:
 - október, január és április.

7 2. Az írásbeli beszámoltatás rendje:

- írásbeli felelet szabályozás nélkül íratható, az írásbeli feleletet nem kell előre bejelenteni.
- a dolgozat íratásának tervét az előző órán ismertetni kell a tanulókkal.
- témazáró dolgozat írása csak összefoglalás után következhet, ezért két tanórával a témazáró íratása előtt már ismerniük kell az időpontot a gyermekeknek. ~~a témazáró írásának időpontját a nevelő köteles egy héttel előre bejegyezni a naplóba.~~
- Az írásbeli beszámoltatás eredményét két héten belül ismertetni kell a diákokkal.

Az írásbeli beszámoltatás értékelése

- Az írásbeli felelet és a dolgozat értékelésének formáját, a pontszámok átváltását a nevelő önállóan, a számon kért tananyag súlyának, a csoport képességének megfelelően alakíthatja.

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

- Az írásbeli témazáró dolgozat esetén az elért pontszámokat az alábbi százalékos kulcs alapján váltjuk át osztályzatra:

5= 91 %- 100%

4=75 % - 90 %

3=510 % - 74 %

2=310 % - 5049%

1= 0 % - 3029%

A témazáró dolgozat értékelése után a nevelő az egyéni bánásmód elvét alkalmazva adhat javítási lehetőséget.

A tanulók teljesítményének értékelésekor az alábbi százalékhatárokat és minősítéseket alkalmazzuk, melyek a Kt. 70.§ (3) bekezdésének értelmében átválthatók osztályzatra, eredményekre, lehetővé téve az intézmények közötti átjárhatóságot a gyermek részére.

Értékelés a felső tagozatban

<u>Évfolyam</u>	<u>Félév</u>	<u>Év vége</u>
<u>5. osztály</u>	<u>Érdemjegy.</u> <u>Magatartás, szorgalom jegyek közös megegyezéssel.</u>	<u>Érdemjegy.</u> <u>Magatartás, szorgalom jegyek közös megegyezéssel.</u>
<u>6. osztály</u>		
<u>7. osztály</u>		
<u>8. osztály</u>		

Elvárás:

tantervi továbbhaladásra épül.

Korlátok:

a tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.

Elvek

- segítséget nyújt a tantervi követelmények elsajátításában,
- gyakorlást biztosítja,
- elősegíti a rögzítést,
- jártassá tesz a tanult algoritmus alkalmazásában,
- segíti az önálló ismeretszerzést.
- bővíti a tanuló szókincsét,
- fejleszti a tanuló kifejezőkészségét,
- fejleszti a memóriát.

=

—————*Lásd: 9. sz. melléklet*

4.5 7. 2.2. A tanuló magatartása, szorgalma értékelése és minősítése

A magatartás és szorgalom helyi követelményeit a nevelőtestület állapítja meg, figyelembe véve a felső tagozaton a diákönkormányzat véleményét, javaslatát. A követelményeket az iskolai házirend tartalmazza.

A magatartás minősítése fejezze ki az életkori sajátosságoknak megfelelően a tanuló viszonyát a közösséghez, a felnőttekhez, társaihoz egyaránt.

A szorgalom jegy a tanuló egyéni képességeihez, körülményeihez mérten a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzését és kötelességtudatát értékeli.

A magatartás és szorgalom minősítése az osztályfőnök feladata. Tanév közben egyeztet az osztályban tanító nevelőkkel, félévkor és év végénvégén, tantesületi értekezleten történik az elbírálás.

A tanulók magatartását 1-3. évfolyamon és a 4. évfolyam első félévét szövegesen értékeli az -az-osztályfőnök, 4. évfolyam második félévét és 5-8. évfolyamon osztályzattal minősíti és ezt év végén az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzí. 24-8. osztályban a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetbenesetben, az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi osztályzatokat a naplóba és az ellenőrzőbe, az év végi osztályzatokat a naplóba, bizonyítványba és az anyakönyvbe is be kell jegyezni

Magatartás: példás – jó – változó – rossz

Szorgalom: példás – jó – változó – hanyag.

4.8.10. Az egyes modulok értékelése és minősítése, valamint beszámítása az iskolai évfolyam sikeres befejezésébe.

—— Iskolánk nevelőtestülete a modulok oktatását a következőképpen szervezte meg:

Önálló tantárgyként hagyta meg:

tTánc és dráma

hHon- és népismeret.

A tánc- és dráma oktatása ~~5., a hon- és népismerté~~ 6. évfolyamon történik heti 1, zes évi 37 órában elyi tantervben meghatározott óraszám szerint történik.

Az önálló tantárgyak értékelése: részt vett.

~~Az összevont modulokat is külön értékeljük az órákon, a naplóban, de a fél-évi és év végi értékelés alkalmával összevonjuk a főtárgy jegyeivel, és nem kap külön osztályzatot a diák ezekre a tárgyra. Amennyiben nem ugyanaz a nevelő tanítja a főtárgyat, mint aki a modult, úgy közösen értékelik a tanulók munkáját és hozzák meg döntésüket a félévi és év végi érdemjegyeket illetően. A modulokra kapott osztályzatok kevésbé hangsúlyosak, mint a főtárgyé.~~

Évfolyam	Modul	Kapcsolat	Értékelési feltételek	Minősítés
<u>5-6.</u>	Tánc <u>és</u> dráma	Önálló	Részvétel, az év során tanult drámai, és táncelemek elemek alkalmazása.	Részt vett
<u>5-6.</u>	Hon- és népismeret	Önálló	A tantervi minimum követelmény teljesítése.	Részt vett

A pályázatban bevezetett új oktatás szervezési eljárások bevezetése (moduláris oktatási program, témahét, projekt) értékelése szóban nyilvánosság előtt történhet. A pedagógusok a tanulók aktivitását szövegesen vagy érdemjeggyel értékelhetik.

9. Az otthoni (napközis, tanulószobai) felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározása:

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

Aa tanulók számára napi, heti rendszerességgel adunk írásbeli és szóbeli házi feladatot.

A házi feladat célja, hogy alkalmat adjunk az önálló tanulásra és feladatmegoldásra, az órán tanultak ismételtesére, rögzítésére, begyakorlására. A szóbeli házi feladat célja az új ismeretek megértése, megszilárdítása. Az írásbeli házi feladat célja az új ismeretek gyakoroltatása, az ismeretek készség szintű elsajátítása.

A házi feladat feladása mindig legyen konkrét, pontos, jól körülhatárolható. Vegye figyelembe a tanuló életkori sajátosságait, képességeit. Legyen tehát differenciált, ezáltal segítse elő a házi feladat céljának megvalósulását.

A házi feladat elkészítésének határidejénél vegye figyelembe az elkészítéséhez szükséges időt.

A házi feladat hasznossága a rendszeres ellenőrzésen múlik. Az írásbeli házi feladat elkészítését minden alkalommal ellenőrizzük, és írásos vagy szóbeli megjegyzéseket teszünk a tartalomra, áttekinthetőségre, rendezettségre, külalakra és a helyesírásra.

A hosszabb szünetekre (ősz, téli, tavaszi, nyári) a tananyagot kiegészítő házi feladat adható. Ez a feladat írásbeli vagy szóbeli egyaránt lehet, de csak ajánlott.

Ezen feladatok elkészítésének, elvégzésének hiánya az értékelést negatívan nem befolyásolhatja.

Szóbeli és írásbeli gyakorlás lehetőségei

Színterei

napközis oktatás (1- 4 osztály),

tanulószoza biztosítása (5-6.osztály),

pedagógus segítség biztosítása (igény szerint vagy felzárkóztatási órakeretben).

4.11 1.- A tanulók fizikai állapotának mérése

A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik tanévenként két alkalommal, ősszel, illetve tavasszal. A felmérés a „Mini Hungarofit teszt” alapján került összeállításra az életkori sajátosságoknak megfelelő kiegészítésekkel.

A mérés eredménye alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, a szülők külön kérésre betekintést nyerhetnek gyermekük eredményeibe.

(766sz. melléklet)

5 1.- Hagyományőrző tevékenységek

- Kiemelkedő ünnepeinkről iskolai megemlékezések:
október 6.
október 23.
március 15-e évfordulóján.
- Ünnepélyes tanévnyitó – az elsősök fogadása
- Tanévzáró – 8. osztályosok ballagása, a tanulmányi és egyéb eredmények elismerése és jutalmazása. / könyvek, oklevelek.../
- Mikulás az iskolában
- Karácsonyi műsorok
- Farsangi bálók
- Szaktárgyi és sportversenyek

- Tanulmányi kirándulások
- Őszi kupanap
- Madarak és fák napja
- Diákparlament
- [Erdei iskola](#)[Szomszédoló](#)

6.1. Iskolahasználók az iskolai közéletben

Iskolaszék

~~Az iskolaszék a szülők, a nevelők, és a nevelési — oktatási intézmény-
fenntartójának azonos számú képviselőiből áll.~~

~~A szülők képviselőit az iskolában tanuló gyerekek szülei választják. A nevelőtes-
tület képviselőit a nevelőtestület választja. A fenntartó képviselőit a képviselőtes-
tület delegálja. A két kisebbségi önkormányzathoz tartozó szülők egy fővel kép-
viseltetik magukat.~~

~~Az iskolaszék szükség szerint ülészik. A szervezeti és működési szabályzatban
rögzítettek szerint bizonyos dolgokban döntés, más területeken egyetértési, véle-
ménynyilvánítási és javaslattevő jogkörrel rendelkezik.~~

~~A tanulók, szülők jogait, javaslatait érintő kérdésekben az eljárási szabályzat sze-
rint köteles ténykedni.~~

Közalkalmazotti Tanács, Szakszervezet

A Közalkalmazotti Tanács, valamint a Szakszervezet vezetőinek választását a tantestület végzi.

A szakszervezettel együtt képviselik a dolgozók érdekeit, felügyelik a döntések törvényességét.

A Kollektív Szerződésben rögzítik a közalkalmazottak jogait és kötelességeit.

JÖVŐÉRT Közalapítvány Kuratóriuma

Az alapítvány célja: Mérk nagyközség általános ~~iskolás-korú~~iskoláskorú gyerekei testi és szellemi fejlődésének elősegítése. Az iskolai oktatás személyi és tárgyi feltételeinek javítása. A kiemelkedő teljesítményt nyújtó pedagógusok és diákok anyagi és erkölcsi támogatása.

A fenti célokat a kuratórium a befolyt összegből, kamatokból finanszírozza.

~~5.2.2. Az írásbeli beszámoltatás rendje:~~

- ~~• írásbeli felelet szabályozás nélkül írátható, az írásbeli feleletet nem kell előre bejelenteni.~~
- ~~• a dolgozat íratásának tervét az előző órán ismertetni kell a tanulókkal.~~
- ~~• témazáró dolgozat írása csak összefoglalás után következhet, ezért két tanórával a témazáró íratása előtt már ismerniük kell az időpontot a gyermekeknek. a témazáró írásának időpontját a nevelő köteles egy héttel előre bejegyezni a naplóba.~~

~~Az írásbeli beszámoltatás eredményét két héten belül ismertetni kell a diákokkal.~~

~~5.2.3 Az írásbeli beszámoltatás értékelése~~

- ~~• Az írásbeli felelet és a dolgozat értékelésének formáját, a pontszámok átváltását a nevelő önállóan, a számon kért tananyag súlyának, a csoport képességének megfelelően alakíthatja.~~

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

- ~~Az írásbeli témazáró dolgozat esetén az elért pontszámokat az alábbi százalékos kules alapján váltjuk át osztályzatra:~~

~~————— 5= 91 %- 100%~~

~~————— 4=75 %- 90 %~~

~~————— 3=50 %- 74 %~~

~~————— 2=30 %- 49%~~

~~————— 1= 0 %- 29%~~

~~A témazáró dolgozat értékelése után a nevelő az egyéni bánásmód elvét alkalmazva adhat javítási lehetőséget.~~

~~A tanulók teljesítményének értékelésekor az alábbi százalékhatárokat és minősítéseket alkalmazzuk, melyek a Kt. 70.§ (3) bekezdésének értelmében átválthatók osztályzatra, eredményekre, lehetővé téve az intézmények közötti átjárhatóságot a gyermek részére.~~

5.2.4 Értékelés az alsó tagozatban

~~Az értékelés egyénre szabottan a szülőknek és a gyerekeknek szól.~~

~~A törvény adta lehetőség keretén belül az alábbi értékeléseket alkalmazzuk:~~

Évfolyam	Negyed	Félév	Háromnegyed	Év vége
1. osztály	Szülőknek szóló szöveges értékelés.	Szülőknek szóló szöveges értékelés.	Szülőknek szóló szöveges értékelés.	Szülőknek szóló szöveges értékelés.
2. osztály				
3. osztály				
4. osztály			Érdemjegy.	Érdemjegy.

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

Formája:

Szülőknek szóló:

~~előre megtervezett, részletes, egységesen alkalmazott részletes értékelő lap a tanulókra jellemző rész kiemelésével, szükség esetén kiegészített megjegyzéssel, ami a Kerettanterv és a módosított NAT alapján készül.~~

~~Értékelés folyamatában:~~

~~betűjelzéssel történik a törvény által előírt formában.~~

Kiválóan megfelelt — 5

Jól megfelelt — 4

Megfelelt — 3

Felzárkóztatásra szorul — 2

~~Indoklása:~~

~~a szülők pontosabb, konkrétabb tájékoztatása, és az iskolaváltás megkönnyítése.~~

5.2.5 Értékelés a felső tagozatban

Évfolyam	Félév	Év vége
5. osztály	Érdemjegy: Magatartás, szorgalom jegyek közös megegyezéssel.	Érdemjegy: Magatartás, szorgalom jegyek közös megegyezéssel.
6. osztály		
7. osztály		
8. osztály		

MÉRK-VÁLLAJ

ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZ- PONT

ÓVODÁINAK HELYI NEVELÉSI PROGRAMJA

Tartalmazza:

- MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT MÉRKI ÓVODA HE-
LYI NEVELÉSI PROGRAMJÁT
- MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT VÁLLAJI NÉMET
NEMZETISÉGI ÓVODA HELYI NEVELÉSI PROGRAMJÁT

PEDAGÓGIAI ELVEINK

„Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
Megtanulnak türelmesek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bizalommal élni.
Ha a gyerekek megdicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltóságban élnek,
Megtanulják az igazságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hinni.
Ha a gyerekek hitelesen élnek,
Megtanulják, mit jelent szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megkeresni a szeretetet a világon.”

(Dorothy Law Holtz: Egy élet a kezében)

Választott mottóból következő pedagógiai elvek:

- Gyermekeinkkel való kapcsolatunkban alapvető minden gyermek elfogadása, a türelem, a tolerancia. Ezeket a tulajdonságokat gyermekeink személyiségében élethelyzetekben történő viselkedési modellek nyújtásával kívánjuk formálni.
- Bátorítjuk gyermekeinket tevékenységek kipróbálására, újításokra. Tevékenységükben benne rejlik a tévedés lehetősége, a hibákat azonban nem büntetéssel, hanem segítségnyújtással, folyamatos gyakorlással, sikerélményhez juttatással próbáljuk javítani. Ezáltal fejlődik gyermekeink kudarcűrő képessége, önmaguk és mások iránti bizalma.
- Gyermekeink megbecsülését, önbecsülését a gyermeki tevékenységek, alkotások dicséretével, a gyermekközösség általi elfogadásával kívánjuk elérni.
- Méltóságuk tiszteletben tartásán az alapvető emberi szabadság és a gyermeki jogok biztosítását értjük. Szem előtt tartjuk, hogy egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. A jogokra és kötelességekre épülő óvodai szokásrendszer biztosítja a gyermek igazságérzetének alakulását.
- A gyermekek biztonságérzetét derűs, szeretetteljes óvodai légkör kialakításával erősítjük. Ehhez olyan nevelői attitűd szükséges, mely vidámságot, melegséget, elfogadást, bizalmat sugároz.
- Egyéni tulajdonságaik fejlődése meghatározza szociális fejlődésüket, és megalapozza társadalmi lénnyé válásukat.
- Programunkat a családi nevelés kiegészítésének tekintjük, arra építünk.

Óvodaképünk kialakításában, az Alapprogramban megfogalmazott irányelveket tartjuk szem előtt. Feladatunk a helyi programon keresztül az óvodába járó gyer-

mek személyiségének kibontakoztatásához szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Helyi sajátosságnak tartjuk:

- Nyitottságunkat, mely betekintést enged mind a napi életünkbe, mind, pedig pedagógiai programunkba.
- Sajátos kapcsolatrendszerünket, mely egyrészt tartalmazza a gyermekek érdekében kialakított kapcsolatokat, másrészt a szakmai továbbfejlődés lehetőségeit.

HELYZETELEMZÉS:

(lásd: Helyi Óvodai Nevelési Programok)

CÉL – FELADAT RENDSZER

Az óvodában komplex nevelés folyik. Az óvodai programok nevelési területekre osztottak.

Cél: az aktivitás, kíváncsiság felkeltése és ébrentartása, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés fenntartása.

- Az óvodánk nyugodt, családi légköre arra ösztönöz bennünket, hogy továbbra is felvegyünk minden jelentkező gyermeket, az ideális csoport létszámok megtartásával.
- Legfontosabb célunknak tekintjük a H. O. P. - ban megfogalmazott alapelveink és értékeink mentén az abban foglalt célok maradéktalan teljesítését.

- A szülőkkel való kapcsolattartás tartalmi elmélyítését szeretnénk elérni több nyílt szervezésű óvodai program tervezésével.
- Kiemelten fontos a testi-lelki biztonságot nyújtó, toleráns és empátikus óvodai légkör megtartása. A partneri elégedettség- és igényfelmérés eredményeinek ezen a területen meg kell közelíteniük a maximális értéket.
- Az óvodai játékban rejlő személyiség formáló lehetőségek minél teljesebb kiaknázására és az ehhez szükséges feltételek megteremtésére törekszünk. (óvodai játék eszközök gazdag, változatos tárházának folyamatos biztosítása)
- A gyermek vizuális nevelése során igyekszünk elérni a tanulási képességek fejlesztését, a tevékenységben gazdag óvodai élet által (foglalkoztatási naplók, tervek).
- A gyermek egészségének megóvása továbbra is kiemelt feladatunk, ennek érdekében folyamatosan bővítjük eszközeinket, biztosítjuk a feltételeket.
- Célunk, hogy továbbra is stabil nevelőtestület dolgozzon óvodánkban, lehetőség legyen a szakmai fejlődésre, előmenetelre, képes legyen mindenki a jövő kihívásainak megfelelni (humán erőforrás-fejlesztési terv, megvalósulása)
- Az iskolaérettség kritériumainak elérése érdekében a 3-5 évesek óvodai elhelyezését biztosítjuk, hogy megfelelő szinten teremtsük meg az egyenlő esélyeket az iskolakezdéshez, valamint megkönnyítsük az óvoda-iskolai átmenetet (iskolai visszajelzések regisztrálása, eredmények elemzése).
- A gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása az egyéni ütemeltolódásokkal és szükségletekkel összhangban, a mozgásos, manuális, intellektuális, művészeti területeken kialakított sokszínű, változatos tevékenységi rendszerben valósuljon meg.
- A szabad játék elsődlegességének, önkéntességének maximális biztosítása.

- Játékos tanuláson keresztül az életkornak megfelelő sokoldalú képesség biztosítása.
- Felzárkóztató feladataink alapján nagyobb tudatossággal és mérhetően nagyobb eredményességgel állítjuk munkánk középpontjába a hátrányos helyzetű, ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztését, differenciált felzárkóztatását, tudatos életmód, anyanyelvi kultúra kialakítását a helyi hagyományok figyelembevételével.

MÉRK - VÁLLAJ
ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

I.

MÉRKI ÓVODAI INTÉZMÉNYEGYSÉG
ÁTDOLGOZOTT NEVELÉSI PROGRAMJA

2010.

1. A program ajánlása

Ajánljuk programunkat azoknak a szülőknek, akik szeretnék, hogy gyermekeik felnőtté válva alkalmasak legyenek a feladatok elvégzésére, a szűkebb és tágabb természeti környezetben megtalálják helyüket, s később képesek legyenek irányítására, alakítására, és akik nevelési elveinket, programunk célját elfogadva nevelőpartnerünké válnak. Segítséget nyújtanak a gyermek egészséges személyiség fejlődéséhez, a tevékeny gazdag óvodai élethez ajánljuk programunkat azoknak az óvónőknek, akik pedagógiai munkájuk során arra törekszenek, hogy a gyermekek szeretetben, érzelmi biztonságban, nyugodt, derűs légkörben töltsék el napjaikat. Élmény gazdag mindennapok megteremtésével, olyan gyermekeket nevelnek, akiket az együttérzés, egymásra figyelés, segítőkészség, egymás és a másság elfogadása jellemez. A gyermekek tapasztalataira, élményvilágára építve olyan változatos tevékenységeket biztosítanak, amelyek során eljuttatják őket egyéni képességeik optimális hatásához. Ajánljuk a Mérki Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének, akik pozitív hozzáállásukkal biztosítják mindazt a feltételrendszert, ami a program megvalósításához szükséges.

2. Az Óvoda nevelő munkájának feltételrendszere

2.1. Preambulum

Az intézmény neve és székhelyének címe

MÉRK-VÁLLAJ Általános Művelődési Központ MÉRKI Óvodai Intézmény-
egység

4352 Mérk Béke u. 17.

Tel: 44/554-037

fax:44 554 044

Az intézmény típusa

Általános Művelődési Központ Óvodai Intézményegysége közoktatási feladatot
ellátó szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézmény egység.

Az ellátott alaptevékenységek

—
Az óvoda a 3 éves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig, leg-
feljebb 7 éves korú gyerekek nevelése.

Nemzetiségi és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelése.

—
Az alapító és fenntartó neve

Mérek Nagyközség Önkormányzata

4352 Mérek Hunyadi u. 45. sz.

Tel/fax: 44/554-054

Az intézmény működési körzete

Mérek Nagyközség közigazgatási terület.

Az alapító okirat száma: 63/2009./VI. 17./kt határozata

2.2. Helyzetkép az óvodáról, tárgyi és személyi feltételek

Községünk a román határtól 2 km-re helyezkedik el. Az utak egy része szilárd burkolatú, az utcák többségében betonjárda van. A rendszerváltás után sokat fejlődött községünk. 1993-ban telefonhálózat, 1995-ben vezetékes gáz létesült. Megoldásra váró feladat a szennyvízelvezetés. Sajnos a rendszerváltás nemcsak jót hozott. Munkahelyek szűntek meg. Felszámolták a TSZ-t, aminek megszűnte miatt sok ember lett munkanélküli. Korábban nagyon sokan ingáztak a munkahely és lakóhely között. Most ezek közül is sokan lettek munkanélküliek. Egyre többen költöznek ki a városból községünkbe, abban reménykedve, hogy falun könnyebb a megélhetés. Privatizálták a kesztyű- és húsüzemet, a terményszárítót, a benzinkutat. A volt kesztyűüzem ma cipőfelsőrészt készít. Ezek a munkahelyek főleg az asszonyoknak biztosítanak munkát. Községünkben régóta van Öregek Szociális Otthona, amit a múlt évben új rész építésével bővítettek. Itt is főleg nők dolgoznak. Többségében a férfiak vannak munkanélküli ellátásban. A lakosság egy része segélyből, családi pótlékból, a gyermekvédelmi támogatásból él. A helyi önkormányzat anyagi lehetőségei szűkösek. Az iskolai tanítás egy része korábban egyházi tulajdonban, lévő épületben folyt, ezt szüntette meg a központi iskolaépület bővítése. Végre tornaterem is épült és megfelelő méretű ebédlő. Az építkezésben állami támogatást kaptunk, de így is nagy megterhelést jelent a kölcsön visszafizetése. (Telefon, gáz, iskolaépítés), így a közeljövőben nagyobb beruházásra nem lehet számítani. Ezért a középületek felújítására, korszerűsítésére nehéz feladat elé állítja az Önkormányzatot. Óvodánk 4 csoportosnak készült, amit két részletben építettek fel 1975-be és 1977-ben.

A magas gyermeklétszám miatt az óvónők és betegszobából fal kivétellel újabb csoportszobát alakítottak ki, ami a legkisebb csoport szobánk. A többi 4 megfelelő méretű. Sajnos a két épületrész összekapcsolása nem sikerült a legjobban. A folyosó egy részében nincs természetes megvilágítás, 3 mosdóhelyiségünk van nincs tornatermünk, szertárunk és a felnőttek öltözőhelyisége. Így a csoportszo-

bák többféle funkciót töltenek be. A vezetékes gáz bevezetésével az örökös fűtési problémák megoldódott, mivel a központi fűtésünket leválasztották az iskoláról. 1997-ben a világításunk is korszerűsítve lett, ami már nagyon szükségszerű volt. A balesetveszélyes PVC-k cseréje is megtörtént ugyanakkor egy csoportszobában az elkorhadt parkettát is kicserélték PVC-re.

Rendelkezünk saját konyhával, ahol az iskolásoknak és a községben lakó idős, betegembereknek is főznek. Az engedélyezési főzési adat: 300 fő. Három fő szakképzett szakács és négy főkonyhalány dolgozik a konyhában.

Az óvodai férőhelyek száma: 100 fő

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, az óvoda működését segítő nem pedagógus összehangolt munkája hozzájárul az eredményes nevelőmunkához.

Az óvónők mindnyájan főiskolát végeztek, létszámunk stabil, továbbképzéseken aktívan vesznek részt. Két óvodapedagógus OKJ-s továbbképzésben vett részt Hajdúböszörményben. A két éves időtartamú képzés elvégzésével **vezető óvodapedagógusi** képesítést kaptak. Három óvodapedagógus vett részt a **Minőségbiztosítás az óvodai gyakorlatban**, című továbbképzésben. Ez alapján kezdhetünk hozzá óvodánkban a minőségfejlesztéshez, 2003-ban.

1999. szeptember 01.-től a nevelőtestületünk által készített helyi nevelési program képezi az óvodai nevelőmunkánk alapját. Előtérbe került a gyermekek képesség fejlesztésében a tevékenykedtetés, az önkifejezés lehetőségeinek biztosítása, amelyet játékosan vonzó tartalommal kell megszervezni az életkori sajátosságok, szükségletek figyelembe vételével. Ezek a feladatok önállóságot, önelemzést, önfejlesztést kíván meg tőlünk, ugyanakkor az óvónő-gyermek kapcsolatban a személyiségének varázsát csillogtató nyitott, rugalmas, kreatív képesség kell, hogy jellemezze az óvodapedagógus speciális pedagógiai képességeit.

Az óvodában dolgozók feladata lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a nemzeti etnikai kisebbséghez, és a migráns gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A nevelési programok elkészítése volt az első lépés a minőségi munkavégzés kialakításának szempontjából. A minőség ugyanis az által vált helyi fogalomká, értékké, hogy minden érintett csoport megfogalmazhatta elvárásait, igényeit a programmal kapcsolatosan. A helyi értékek biztosítása is csak helyben lehetséges, ezért kell minden óvodának helyi minőségbiztosítási rendszert kidolgoznia.

A 2009-2010-es nevelési évtől a TÁMOP 3.1.4 pályázat keretében lehetőségünk nyílt A Kompetencia alapú kiegészítő programcsomag egy csoportban /Napsugár/ történő bevezetésére

A nevelőmunkát segítő dajkák szakképzettek. Az óvodapedagógusok 2 heti váltásban, a dajkák heti váltásban dolgoznak.

A nevelők tapasztalt, jó szakmai felkészültségűek. Munkájukat az Országos Óvodai Nevelés Alapprogramja, és a Helyi Nevelési Program alapján végzik.

Az óvoda nyitva tartása reggel 7 00-tól du. 17. 00-ig tart, mindenhol alkalmazkodva a szülők igényekhez.

A nyitva tartás ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Az óvoda épülete 377 m². Az óvoda udvara 2000 m². Nincs nyitott teraszunk, udvarunk füves és homokos. A csoportok együtt játszanak. Van árnyékos és napos részünk. Az udvaron több fából készült természetbarát, sokféle mozgás lehetőséget nyújtó játék készült.

A gyerekek által használt felszerelések, eszközök, játékok számukra könnyen hozzáférhetőek és biztonságosak.

3. NEVELÉSI PROGRAM

3.1. Az óvoda nevelési célja, feladata

3.1.1. Alapvető céljaink

- Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.
- A játékon keresztüli tanulás, önkifejezés széles lehetőségének biztosítása.
- A fejlődéséhez szükséges sokféle, változatos tevékenység biztosítása a gyermekek igényének, érdeklődésének megfelelően.
- Folytatni és kiegészíteni a család által kialakított nevelést.
- A gyermekeken keresztül megnyerni a szülőt, az együttnevelésre erősíteni felelősségérzetüket.
 - Olyan élményeket adni, amelyek kiegyensúlyozott szociális tulajdonságokat és magatartásformákat alakítanak ki a gyermekekben.
 - A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztésének biztosítása
 - A kompetencia alapú óvodai kiegészítő program alkalmazása az ideális egyensúly kialakítására a nevelési tartalmakban.

3.1.2. Általános nevelési feladataink

- A testi-lelki szükségletek kielégítése.
- Arra neveljük a gyermekeket, hogy válják igényükké az egészséges életmód, szeressenek tisztálkodni, igényeljük környezetük tisztaságát.
- A kisebbek segítésére és a hátrányos helyzetűek elfogadásra nevelünk.
- Rendszeresen kezdeményezett mozgásos játékokkal segítjük testi fejlődésüket, fizikai állóképességüket, és hozzászoktatjuk őket ahhoz, hogy igényüké válják az aktív cselekvő élet.

- Az óvoda minden dolgozója és a gyermekek szeretettel fogadják az újonnan érkezőket.
- Szeretetteljes légkör biztosításával arra nevelünk, hogy ők is szeretettel forduljanak társaikhoz.
- A felnőttek és a gyermekek iránti tiszteletre, megbecsülésre nevelés.
- Az életkori sajátosságok figyelembe vételével a részképességek intenzívebb fejlesztése.
- Anyanyelvi fejlesztés és értelmi nevelés megvalósítása
- Érzelmi nevelés a szocializáció biztosítása.
- Egyéni képességek, készségek fejlesztése az iskolaérettségi fok eléréséhez
- A gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása az egyéni ütemeltolódásokkal és szükségletekkel összhangban, a mozgásos, manuális, intellektuális, művészeti területeken kialakított sokszínű, változatos tevékenységi rendszerben valósuljon meg.
- A szabad játék elsődlegességének, önkéntességének maximális biztosítása.
- Játékos tanuláson keresztül az életkornak megfelelő sokoldalú képesség biztosítása.

3.1.3. Alapelveink

Alapdokumentumunk az Óvodai Nevelés alapprogramja.

- Játék, játékosság.
- Másság tolerálása (figyelembe vesszük a személyi autonómiát).
- Együttműködésre, kölcsönös odafigyelésre nevelünk.
- Szeretetben, szeretettel neveljük a gyermekeket.
- Differenciált nevelés, képességek, készségek kibontakoztatása

- Elvünk az, hogy a gyermekek bátran vállalják önmagukat, értékeikkel és gyengeségeikkel együtt.
- Megbecsülés, bizalom övezi a gyermeki személyiséget
- Gyermeki személyiség jogok teljes kibontakoztatása az egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai nevelés során
 - A gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg
 - Innovatív pedagógiai törekvések a mindennapokban

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti saját nevelési programját, mely megfelel az alapprogramban foglaltaknak.

Az óvoda a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezet tudatos magatartásának alakulását.

3.1.4. Az óvoda csoportszerkezete

Osztott csoportban dolgozunk. A csoportokat a gyermeklétszám korszerinti megoszlása függvényében alakítjuk ki.

3.1.5. Az óvodai élet megszervezése

A gyerekeket reggel 7 órától óvónő fogadja. 7. 30-ig osztatlanul vannak a csoportban 7. 30-tól délután 5 óráig saját csoportjában van minden gyermek.

Az egész napos tevékenység (játék, étkezés, pihenés) ugyanazon helyiségben zajlik.

Mivel nincs fedett teraszunk, a szabadban való tartózkodás az időjárás függvénye. A lehetőségeket igyekszünk maximálisan kihasználni. Rugalmas napirendünk biztosítja a gyermeki tevékenységekben szükséges időkeretet, amit a cso-

portban dolgozó óvónők alakítanak ki a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével. Alapelvünk, hogy a napirendben legtöbb időt a gyermekek fő tevékenysége a játék kapja, és fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása

A napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel a helyi szokásokra, igényekre.

Az óvodában **komplex nevelés** folyik. Az óvodai programok **nevelési területekre** osztottak.

Cél: az aktivitás, kíváncsiság felkeltése és ébrentartása, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés fenntartása.

Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez:

<u>Időtartam:</u>	<u>Tevékenység:</u>
<u>7. 00 - 12. 00</u>	<u>Játék, mozgás, kezdeményezés, kötelező</u> <u>foglalkozás (testnevelés) mindennapos testnevelés</u> <u>Előkészületek a tízóraihoz: gondozási teendők, önkis-</u> <u>szolgálat, naposi munka.</u> <u>Tízórai</u>
<u>12. 00 - 13. 00</u>	<u>Előkészület az ebédhez, gondozási teendők, önkiszol-</u> <u>gálat, naposi munka.</u> <u>Ebéd</u>
<u>13. 00 - 17. 00</u>	<u>Teremrendezés, mindennapos testnevelés,</u> <u>gondozási teendők</u> <u>Uzsonna</u> <u>Játék, mozgás, kezdeményezések, szabadon választott</u> <u>tevékenység, levegőzés</u>

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

Javaslat a hetirend kialakításához:

A foglalkozások rendszere

Kötött foglalkozás

kötetlen foglalkozás

Hétfő

Vizuális nevelés

Manuális tevékenységek

(rajz, festés, gyurmázás,

kézimunka)

Kedd

Irodalmi nevelés

(mese, vers, dramatizálás,

dráma játékok)

Szerda

Zenei nevelés

(ének, zene,

énekes játékok)

Csütörtök

Testi nevelés

(mozgás, mozgásos játékok)

Péntek

Ismerkedés környezetünk

térbeli, mennyiségbeli

viszonyaival, formai

elemeivel

Javaslat a nyári napirend kialakításához

Június 1.-től - augusztus 31.-ig

Időtartam **Tevékenység**

7. 00 - 12. 00 Játék, szabadon választott tevékenységek, kezdemé-
nyezési levegőzés, séta.

Mindennapos testnevelés.

12. 00 - 13. 00 Előkészületek az ebédhez, gondozási teendők, naposi
munka. Önkiszolgálás.

Ebéd

13. 00 - 17. 00 Előkészülete a lefekvéshez, gondozás, mese, pihenés,
alvás.

Gondozási teendők, uzsonna.

Játék, mozgás, levegőzés.

4. Gyermekkép, óvodakép

- Gyermekeinkkel való kapcsolatunkban alapvető minden gyermek elfogadása, a türelem, a tolerancia. Ezeket a tulajdonságokat gyermekeink személyiségében élethelyzetekben történő viselkedési modellek nyújtásával kívánjuk formálni.
- Bátorítjuk gyermekeinket tevékenységek kipróbálására, újításokra. Tevékenységükben benne rejlik a tévedés lehetősége, a hibákat azonban nem büntetéssel, hanem segítségnyújtással, folyamatos gyakorlással, sikerélményhez juttatással próbáljuk javítani. Ezáltal fejlődik gyermekeink kudarcűrő képessége, önmaguk és mások iránti bizalma.
- Gyermekeink megbecsülését, önbecsülését a gyermeki tevékenységek, alkotások dicséretével, a gyermekközösség általi elfogadásával kívánjuk elérni.

Méltóságuk tiszteletben tartásán az alapvető emberi szabadság és a gyermeki jogok biztosítását értjük. Szem előtt tartjuk, hogy egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. A jogokra és kötelességekre épülő óvodai szokásrendszer biztosítja a gyermek igazság-érzetének alakulását.

A gyermekek biztonságérzetét derűs, szeretetteljes óvodai légkör kialakításával erősítjük. Ehhez olyan nevelői attitűd szükséges, mely vidámságot, melegséget, elfogadást, bizalmat sugároz. A befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógusok, a nevelő munkát segítő dajkák, szülők, gyerekek számára. Ennek része a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása.

A gyermek egyéni tulajdonságainak fejlődése meghatározza szociális fejlődésüket, és megalapozza társadalmi lénnyé válásukat.

Programunkat a családi nevelés kiegészítésének tekintjük, arra építünk

Óvodaképünk kialakításában, az Alapprogramban megfogalmazott irányelveket tartjuk szem előtt. Feladatunk a helyi programon keresztül az óvodába járó gyermek személyiségének kibontakoztatásához szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

A gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítése a feladatunk.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a kimenő gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, fejlődési jellemzőit, fejlesztési feladatait, tartalmazó dokumentumot késre a szülőnek átadjuk.

5. Nevelés kerete

5.1. Egészséges életmód kialakítása

Cél

- megteremteni a gyermekek testi, lelki, szociális harmóniáját.
- A megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozása, megerősítése.

-

Feladat

- az egészséges környezet biztosítása
- Helyes életritmus, a megfelelő napirend kialakítása
- Érzelmi biztonságot nyújtó, bensőséges, vidám légkör megteremtése.

- Betegségek megelőzése.
- Az egészségvédelme, edzése, óvása, megőrzése
- A helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakítása

A megvalósítás tartalma

-

A szokásrendszer az alapja annak, hogy a mindennapok során a megfelelő és elegendő tevékenységformát ne csak felkínálni, hanem **működtetni** is tudja az óvodapedagógus, valamint az is, hogy mindez nyugodt légkörben történjék.

Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele, az óvónő és a gyermek közötti jó kapcsolat, ezt segíti a mindennapi életünkre jellemző pedagógiai tapintat, az empátia a testközelség, az érzelmi biztonságot nyújtó bensőséges, vidám légkör megteremtése. Az egészséges életmódra nevelés folyamán egészséges, edzett, a betegségeknek ellenálló testileg, szellemileg fejlett, önmagával a gyermek és a felnőtt emberekkel harmóniában élő gyerekeket szeretnénk nevelni, együttműködve a családdal, ahol a gyermekeket az első szocializáló hatások érik, aminek domináns szerepe van a személyiség fejlődésben.

Az egészséges, életvidám gyermek neveléséhez elengedhetetlen fontosságú az őket körülvevők erkölcsi beállítottsága, a pozitív atmoszféra megteremtése, ami egyértelműen sugallja, hogy bízzunk az egyes gyermekekben. A felnőttől közvetített képből ismerik meg önmagukat, cselekvéseiknek helyes vagy helytelen voltát. Fontos a helyes napi életritmus kialakítása.

A gyermekek az oldott légkörben szívesen végzik a ritmikusan visszatérő, változatos tevékenységeket. A test gondozása, az önkiszolgáló munkák végzése, az étkezés a pihenés, mozgás, rendszeresen visszatérő tevékenység, melynek gyakorlása során egyre önállóbbá válnak a gyerekek. A gyermekeket e fokozatosság elvének betartásával ösztönözzük az önálló feladatvégzésre. A beszoktatás ideje

alatt megismertetjük a gyermekeket az őket körülvevő helyiségekkel, az étkezés, tisztálkodás, öltözködés helyéve, a cselekvés során használt eszközök funkcióival.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, és építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

A gondozási feladatok elvégzése során figyelembe vesszük a feladatok ritmusát, gyerek fejlettségi szintjét, az ismeretek mélységét. Az étkezési szokások kialakítása során az egyéni tempó tiszteltben tartására, a kapkodásmentes, türelmes hangulat megteremtésére törekszünk. A gyermekeknek különböző étkezési szokásaik vannak, ezt megismerve, a felnőttek toleranciával fogadják a kezdeti étványtalanságot az egyes ételektől való tartózkodást. A **kényszerítést kerülve, a megízlelésre való ösztönzést** alkalmazzuk. A **testápolás** a gyermek egészségének védelmét, a tisztasági igényük kialakítását szolgálja. A testi szükségletek ki-elégítésében is nagy eltérés mutatkozni, ami fejlődés, ismerete, igényszint más-ságából ered.

A gondozási szokások összehangolása az óvoda és család között a sikerhez vezető út. A gyermekek fokozatosan jutnak el a személyes gondozottság igényéhez, ezért az egyénre szabott differenciált segítségnyújtást kell alkalmazni, lehetőséget adva arra, hogy a gyermekek fokozatosan önállóan végezhessek ezeket a teendőket. A megfelelő réteges öltözködés a fokozatosan kialakított hő érzékelés megteremti annak feltétele, hogy a gyermekek védve legyenek a különböző hőmérséklet változásaitól. A segítséggel, majd önállóan végzett öltözködés során lehetőség nyílik a cselekvést kísérő beszélgetésre, melyek hozzájárulnak a munkafolyamatok finomításához, gazdagodik szókincsük, beszédképességük.

A mozgás fejlődésének elősegítése, a pihenés megfelelő biztosítása

Mozgásfejlesztés célja az egészséges testi és lelki fejlődés, a rendszeres mozgás iránti igény felkeltése, kielégítése. Az egészséges életvitelhez hozzátartozik a mindennapi szabad mozgás, A szabad mozgás biztosítása mellett szervezett formában mozgásos játékokat szervezünk. Az aktív mozgás, versenyjátékok során a gyermekek meg tanulnak egymáshoz alkalmazkodni, egymást tiszteletben tartani - ez elvezet az egészséges küzdő szellem és az összetartozás érzésének pozitív alakulásához.

A közösen tett séták is hozzájárulnak a gyermeke mozgásszükségletének kielégítéséhez. A megtett út hossza, ideje, igazodik a gyermekek fizikai állapotához, életkorához. A séták élményt nyújtó, ismeretet gazdagító céllal történnek, ami oldottságával, a szabadmegfigyelés örömeivel, jó hangulatú beszélgetésre ösztönöz. A pihenés érdekében a zavaró ingerek megszüntetésével a nyugodt légkör, a megfelelő hőmérséklet, a tiszta levegő biztosítására kell törekedni.

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Az egészség megőrzéséhez a helyes életritmus, mozgásöröm kialakításán túl a rendszeres edzés, a higiénia biztosítása, igénnyé történő alakítása, a kalóriadús táplálkozás egyaránt elengedhetetlen. Az évszak adta lehetőségeket kihasználva arra kell törekednünk, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban, változatos tevékenységeket biztosítva, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. A gyermekek testi épségének védelem, a baleset-megelőzés, folyamatos ellenőrzést igényel, hogy a hiba forrása megelőző időben és módon legyen megszüntetve. A fertőzés veszélyeit gyakori szellőztetéssel helyes zsebkendő használatával, a WC és bőrápolás megfelelő szinten történő elsajátításával, rendszeres fertőtlenítéssel, réteges öltözködéssel, személyre szólótisztálkodási eszközök

használatával, azok rendszeres cserjéével oldjuk meg. Az óvodában egyre szem-
betűnőbb a hanyag testtatás, a lúdtalp. A prevenciós fejlesztő tornák, az egyéni
temperamentumból fakadó mozgásigény kielégítés segít a deformitások meg-
előzésében. A látható hibákon kívül fellelhetők az óvodai közösségben a rejtett
szervi hibák, aminek kiszűrése a orvos feladata. A gyermekeket körülvevő kör-
nyezet harmóniája, esztétikuma, higiéniája hozzájárul az egészséges személyi-
ség kialakulásához.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása,
megvalósul a környezettudatos nevelés keretében.

5.2. Érzelmi nevelés, szocializáció biztosítása

Cél

- családdal való hatékony együttműködés;
 - a felnőttekkel és a társakkal való szocializáció kialakulása;
 - a főbb magatartási, viselkedési formák kialakítása;
 - az emberek egymáshoz való pozitív viszonyának alakítása;
-
- Új feladatokra felkészült nyitott szívesen kommunikáló, környezetében jól
elgazodó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező gyermek nevelése,
 - Pozitív érzelmi viszonyulásra törekvése, tiszteletben tartva a gyermeke egyé-
niségét.

Feladat

- Boldog alaphangulat kifejlődésének elősegítése.

- Élmény befogadás képességének fejlesztése.
- Mások iránti szeretet, megbecsülés érzésének fejlesztése.
- Szeretet, kötődés képességének fejlesztése.
- Ösztönök és az érzelmek irányításának fejlesztése.
- A szocializáció fejlődését elősegítő magatartásformák erkölcsi normák kialakítása.
- A gyermek önkifejezésének segítése
- A különbözőségek elfogadtatására, tiszteletére nevelés
- Az önkifejező, önértékesítő gyermeki törekvések segítése
- a szokás- és normarendszer megalapozása.

A megvalósítás tartalma

Környezetünket úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek első benyomásai kellemségek legyenek. Az óvónő és a gyermekek szeretettel fogadják az újonnan érkezőt. A családi légkör végigkíséri az egész óvodai életet, érzelmi biztonságot nyújtva. Így kialakul a megfelelő érzelmi kötődés társaikhoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez biztosítja a pozitív légkört a játékhoz, a cselekvéshez, a kapcsolatteremtéshez. Az óvoda valamennyi dolgozója legyen határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes, őszinte, minden gyermek számára elfogadható és toleráns, tehát **mintaértékű**, modell a gyerekek számára.

Meghatározó a gyermek személyiségének alakulásában, hogy milyen nevelési hatások érik otthon. A jól rögzített, pozitív szokások és viselkedési formák megkönnyítik a közösségben való együttműködést. Ezért nagyon fontos a **családokkal való együttműködés**, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal biztosított a **folyamatos párbeszéd**, a szoros együttműködés, az együttnevelés érdekében.

Érzelmi életüket gazdagítjuk a hagyományaink ápolásával: a kisebbek megajándékozása. Télapó alkalmával, a karácsonyi ünnepségünk műsorával, a gyermekek által készített apró tárgyakkal megajándékozunk a Szociális Otthon idős, beteg lakóit.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy megtanulják elfogadni eltérő képességű, tulajdonságú és különböző területen sérült társaikat. Sok sétával, kirándulással biztosítjuk, hogy a gyermekeknek legyen módjuk rácsodálkozni az őket körülvevő világra, észrevenni benne a jót, a szépet. Igyekszünk erősíteni a belső pozitív erkölcsi- és akarat tulajdonságaikat: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem. Kitartás, feladattudat, szabálytudat. Minden gyermeknek éreznie kell, hogy ő a csoport tagja, szükség van rá. Figyelnünk kell, hogy egyetlen egy gyermek sem tűnjön el észrevétlenül a csoportban. El kell érnünk, hogy figyeljenek egymásra, segítsük a barátságok kialakulását. Törekedjünk arra, hogy az óvodában a gyerekek érezzék, hogy összetartoznak.

Beszoktatás

Az újonnan óvodába érkező gyermekek beszoktatása nem az első napon kezdődik, hanem már a beiratkozásnál és az azt követő családlátogatásnál. A gyermek óvodába kerülését megelőzi egy családlátogatás, mely lehetőséget ad arra az óvónőnek, hogy megismerhessék a leendő óvodást saját környezetében, betekintést nyerhessenek a család szokásaiba, valamint szülői értekezletet tartunk, melynek célja a szülők tájékoztatása az óvodánk házi rendjéről, az óvodai szokásokról, szükséges felszerelésekről. Lehetőség szerint fokozatosan szoktatjuk be az újonnan érkezőket, alkalmazkodva a gyermeke és a szülők igényeihez. A szülő a beszoktatás aktív résztvevője, jelen lehet a gyermekkel a beszoktatás időszakaiban. Arra törekszünk, hogy érezzék: itt nagyon várják őket, és nyugodt, derűs

biztonságos környezet veszi őket körül. Környezetünket úgy alakítjuk ki, hogy a gyermekek a beszoktatási időben is biztonsággal mozoghassanak, megtalálják a teret a közös játék, vagy éppen a csendes elvonulásra. Mivel ennek a korosztálynak alapvető és legfontosabb tevékenysége a játék és a mozgás, mindkét tevékenység számára biztosítjuk a megfelelő helyet, időt és eszközt. A sírdogálás, nehezen beilleszkedő gyermekek gyakran ölbe vesszük, ringatókat, rövid mondókákat, verseket mondogatunk, melyekkel személyes kontaktus alakítunk ki.

Hagyományok, ünnepeink

Minden közösség, így az óvodai csoportok életének is jelentős eseményei időről, időre ismétlődő, sajátos keretek között zajló ünnepek. Ezek fontos alkalmak a gyermeknek és az óvoda életében. Perspektívát adnak, megerősítik a hagyományokat. A közös élmény erejével fokozzák a gyermekek közösséghez tartozását. Az ünnepnapok másságát külsőségek is erősítik. Minden jeles ünnepet egy hosszabb előkészület vezet be. A hagyományok ápolása közben történő együttjárás, tervezgetés változatos tevékenységek örömtelivé, izgalmassá teszik a várakozás időszakát. A sokszínű tevékenységrendszer gazdagítja a gyermekek nyelvi kifejező eszközeit, fejleszti értelmüket és gondolatvilágukat, illetve érzelmi életüket is befolyásolja. A jó érzelmi előkészítés fokozza az ünnepi együttlét hangulatát. Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el a hatásukat, ez nem jelenthet terhet sem a szülő, sem a gyermek számára.

Hagyományos ünnepek

1. Hagyományápoló ünnepeink: Télapó, Karácsony, Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, Évzáró.
2. A mindennapi életből kiemelkedő élményt nyújtó ünnepeink: farsang, nőnap, születés- és névnap.
3. Társadalmi ünnepek: nemzeti ünnepek.

A környezeti nevelés jeles napjai

A Víz napja – március 22.

A gyerekek vegyék észre, hogy az embereknek, állatoknak, növényeknek az élethez vízre van szüksége. Vigyázzunk a víz tisztaságára, mert a fertőzött, szennyezett víz emberre, állatra, növényre egyaránt veszélyes. Bánjunk takarékosan a vízzel!

A Föld napja – április 22.

Ezen a napon gyermekeinkkel közösen az udvarunkon lévő növényeket ápoljuk, gondozzuk. Beszélgetünk a föld lakóiról, forgatjuk a földgömböt.

A madarak és fák napja – május

A tavasz elképzelhetetlen madárcsicsergés nélkül. Menjünk el kirándulni, csodálkozzunk rá a természet szépségeire, hallgassuk meg a madarak énekét. Faültetés az óvoda udvarán. Látogatás a nyíregyházi Vadasparkba, vagy a helyi Halastóhoz, sport pályára.

A környezetvédelmi világnap – június 05.

Vetessük észre a gyerekekkel, hogy mennyire fontos a víz, a levegő és környezetünk tisztasága és védelme.

Az állatok világnapja – október 04.

Madáretetők kihelyezése. A gyermekeknek sokszor elmondjuk és hangsúlyozzuk, hogy csak úgy szabad a madarakat etetni, ha az, rendszerességgel történik. Diavetítés az óvodában: költöző, vonuló madarokról. Nyári élmények felidézése képek segítségével a látott, felismert madarokról: pl.: gólya, fecske Csoportszobában található állatok rendszeres, naponkénti gondozása.

Az ünnepek között sajátos szerepük a környezet- és természetvédelemhez kapcsolódóak. Sajátosak egyrészt azért, mert az élő és az élettelen természet egy összetevőjének, csoportjának megismerését a hozzájuk fűződő érzelmi viszony alakítását, a károsító tényezőkre való rádobbantást, a cselekvésre való ösztönzést szolgálják, tehát eltérnek az előző korok jeles napjaitól. Másrészt azért sajátosak, mert a speciális tartalom az eddigiektől eltérő módszereket, ötleteket is életre hív.

Az ünnepekre való készülődés izgalma, öröme, az összetartozás, a közös cselekvés élményeinek átélésére mindenkinek szüksége van. Szükséges, hogy ezeket a napokat tartalmasabbá, gazdagabbá tegyük. Ezeknek a megszervezéséhez Team-ek alakítása szükséges, hogy megfelelő tervek készülhessenek.

A természet szeretetének megismerésének, védelmének folyamatában fontos az óvodapedagógus minta adó szerepe, amely segíti a gyermekeket a tárgyak, események megfigyelésében.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakul a gyermek „én” tudata, elfogadják másságát.
- Képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre.
- Akaratukat alá tudják vetni mások akaratának.
- Érdeklődnek egymás iránt, figyelnek egymás játékára.
- Tudják, hogy egy csoport tagjai, örülnek a közös sikernek.
- Udvariasak, köszönnek, segítenek egymásnak: étkezés, séta, öltözködés közben.
- Feladattudatuk kialakult, alkalmazkodnak a szabályokhoz.

- Készen állnak az iskolai élet elfogadására.
- Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja

5.3. Esztétikai nevelés

Cél

Olyan élményekre és tapasztalatokra épülő nevelés megvalósítása, amely során képesség teszi a gyermekek a valóság esztétikai felismerésére, befogadására és létrehozására.

Feladat

Esztétikailag megfelelő környezet biztosítása.

Változatos és rendszeres élménynyújtás, képességfejlesztés. Illemszabályok kialakítása.

A megvalósítás tartalma

Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Az óvónő mindennapi feladata közé tartozik, megismertetni a kicsiket a körülöttük lévő világ szépségével. Fel kell fedeztetni, hogy milyen szép a természet, egy csokor virág, egy dal, egy színes meséskönyv, a madarak éneke, stb. Sok-sok esztétikai élményt kell nyújtani, hogy a szépség a gyermekek lelkét megérintse.

Nagyon fontos, hogy esztétikus, egyszerű átlátható nyugalmat biztosító környezet vegye körül a gyermekeket. A szépen berendezett csoportszoba az óvoda esztétikája komoly hatást gyakorol a gyermekekre. Mivel a gyermekek otthoni környezetükből nagyon eltérő tapasztalattal, ízlést alapozó élménnyel kerülnek óvodába, ezért ezt a hatást tudatosan építjük be nevelési tervünkbe, hogy a gyermekek ízlését pozitív irányba formájuk.

Az esztétikai nevelés során meg kell teremteni a hangulati, környezeti feltételeket. Ennek érdekében az óvónő szervezzen, kezdeményezzen minél több sétát, kirándulást, mesét, énekes játékot. Teremtsen megfelelő érzelmi légkört. Olyan anyagokat biztosítsunk a gyermekek számára, amelyek elősegítik az esztétikai élmény kialakulását. Az ember viselkedése része a környezet esztétikájának. Önmagunk és mások elfogadásához szükség van az illemszabályok kialakítására, megértésére, alkalmazására. A szabályok elsajátítása a felnőttek mintaadó viselkedésén keresztül valósul meg. Az óvónő megtanítja gyermekeket: jó megjelenésre, az óvodai viselkedés szabályaira, az érintkezés szabályaira. Fontos, hogy ismerjék a szabályok tartalmát, és képesek legyenek betartani.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakul a gyermekek igénye az esztétikus környezet iránt.
- Fogékonyak a szépre a természetben, a társadalomban.
- Képesek megfogalmazni esztétikai élményeiket.
- Igényesek megjelenésükben, a viselkedés szabályait, ismerik és betartják.

5.4. Az anyanyelvi, - értelmi fejlesztés és nevelés

Cél:

- a gyermeki kommunikációs képességek fejlődésének elősegítése,
- mások megértése, önmaguk kifejezése, a társakkal való együttműködésük alakítása érdekében,
- Az anyanyelv fejlesztése: beszélő környezet, kommunikációs kedvre ösztönzés.

Feladat

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenység forma keretében megvalósítandó feladat
- A tapasztalatok, ismeretek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása

A megvalósítás tartalma

Az értelmi képességek kibontakoztatása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben. Ne külön képességet fejlesztünk, hanem az egész értelmet, az egész embert. A gyermekeket új feladatok elé állítjuk, ezáltal az értelmüket fejlesztjük. A fejlődésére döntő hatással van az ismeretanyag jellege, formája, módszer. 3-4 éves korban elsősorban a megismerő tevékenységet bővítjük, képességeket fejlesztjük. 5-6 éves korban a hangsúly a gondolkodás, ok-okozati összefüggések feltárása. A gyermekekben kialakítjuk azt a képességet, hogy a környező világ dolgaiban összefüggéseket keressenek. A helyes gondolkodás feltétele, hogy a gyermeke tudjon összehasonlítani, meglássa a dolgok közötti összefüggéseket, hasonlóságokat és különbségeket. A gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatója az érdeklődés fenntartása. Minél több tevékenységet, lehetőséget biztosítunk, annál több mindent fedeznek fel, ismernek meg, egyre nagyobb lesz érdeklődésük és tudásvágyuk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Érzékelő funkciók épek legyenek.
- Tapasztalataira építve, felfogja környezetének eseményeit.

- Kialakul tér- és időészlelése.
- Önkéntelen figyelme szándékos és tartós lesz.
- Formálódik és tökéletesedik megfigyelőképessége.
- Különbséget tesznek a valóság és képzelet világa között.
- Meglátnak dolgok közötti összefüggéseket.
- Problémamegoldó képességük az önálló probléma megoldás felé halad.

6. Az intézmény integrációs és integrált neveléssel kapcsolatos feladatai

A közoktatásról szóló törvény hatályos rendelkezései megfogalmazzák egyrészt a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, másrészt, pedig azt, hogy minden gyermeknek joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben részesüljön.

Feladataink összhangban állnak az intézmény működését, pedagógiai munkáját szabályozó dokumentumokkal, s az Intézményi Minőségirányítási Programmal is.

A nevelési - oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994.(VI. 8.) MKM rendelet 39/D.§ (9) bekezdés szerint óvodánk az oktatási és kulturális miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint szervezi a nevelést. Nevelőmunkánk az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül, figyelembe véve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt.

Felzárkóztató feladataink alapján nagyobb tudatossággal és mérhetően nagyobb eredményességgel állítjuk munkánk középpontjába a hátrányos helyzetű, ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztését, differenciált felzárkóztatását. Helyi nevelési- pedagógiai programunkban hangsúlyoztuk a gyermekközpontú szemléletet és a családokkal való hatékonyabb együttműködés fontosságát. Integrációs munkánk során a gyermekek egyéni fejlesztésében fo-

kozottabban együttműködünk a szülőkkel. Keressük az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a szülőket támogatják, segítséget jelentenek számukra gyermekük egyéni fejlettségéhez igazodó neveléshez.

Nevelőmunkánkban fő hangsúlyt kap:

- a játékra épülő komplex személyiségfejlesztés, játékos tanulás
- a környezet megteremtésére, megszerettetésére és védelmére való nevelés
- a magatartás és viselkedéskultúra megalapozása
- az önkifejezőképességek fejlesztése és
- az egészséges életmódra nevelés.

Sajátos feladatunknak tekintjük:

- a fejlődésben lemaradt és /vagy akadályozott gyermekek nevelését
- a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását
- a hatékony gyermekvédelmet.

Gyermekeközpontú óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség legteljesebb kibontakoztatására irányul, a gyermek egyéni fejlettségének, családi háttérének, a család értékrendjének figyelembevételével.

Otthonosság, barátságos, tiszta, esztétikus környezet otthonos kialakítására törekszünk, ahol mód nyílik az együttlétre, de az elkülönülésre is.

Érzelmi biztonságot nyújt, melyben az óvodapedagógusok ismerik, átérzik, megértik a gyermek problémáit és figyelemmel, segítő szándékkal fordulnak feléjük.

Integrációs és integrált nevelésünk feladatai

A 3-7 éves gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Az interperszonális (személyközi kapcsolatok) új formáinak kialakítása, hogy a gyermek értelmes kooperációra (együttműködésre) képessé váljon.

Énkép - önismeret - önértékelés fejlesztése, melynek révén a gyermekek képesek önálló helyzetmegoldásokra. Hatékonnak érzik magukat.

Önérvényesülésük, szociálisan elfogadható módon, teljesítményen keresztül történik.

Értékek, normák kialakítása

- gyakorolják az együttélés, önérvényesítés alapvető szabályait, egymásrafigyelés, együttérzés, egymáshoz való alkalmazkodás, egymás segítése
- belső igénynívó alakítása a jól végzett "feladat" utáni megelégedettség, mint jutalom értékének alakítása
- érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének a saját érzelmeik pontos kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti kontroll erősítése (életkoruknak megfelelően).

Magas a szociális helyzetük miatt hátrányos helyzetű gyermekek száma. A szülők iskolázottsága alacsony.

A gyermekek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi, kulturális hátrányok gátolják.

Ingerszegény a környezetük, melyből következik a tapasztalatok, ismeretek hiánya.

Az iskolázatlanság igénytelenséget, más értékrendet, világszemléletet, nevelési elvet jelent, amely a gyermekek fejlődésére is hatással van.

Naponta tapasztaljuk az elhanyagoló, illetve túlzottan féltő, következetlen és szélsőséges családi nevelést.

Ez azt jelenti, hogy nincs olyan szabály, norma, életvitel a gyermekek előtt, amely pozitív irányba befolyásolná személyiségük fejlődését.

Ezek a hátrányok megnyilvánulnak a gyermekek magatartásában, érzelmi életében és teljesítőképességükben is.

Nevelőtestületünk felismerte, hogy az ilyen családokból érkező gyermekek hátrányait enyhíteni szükséges.

Tanulmányaink igazolják azt, hogy az iskoláskor kezdetéig a gyermekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában.

Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül - rendkívül hatékonyan fejleszthetők. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben, a kedvezőbb helyzetben lévő csoporttársaikhoz képest. Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek, okozta terheltség és az otthoni környezet hiányosságai miatt. Az óvoda az az intézmény, ahol a hátrányokat a gyermekek iskolakezdésig még csökkenthetik, amelyhez természetesen tudatos óvodapedagógusi pedagógiai munkára van szükség.

Az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt felelősségük és szerepük van a gyermekek egyéni fejlesztésében. Tapasztalatok mutatják azt, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások - szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket is partnerré téve, velük együttműködve - sikeresen ellensúlyozhatóak.

Kiemelt feladatunknak tartjuk, hogy a településünkön élő óvodáskorú gyermekek minél hosszabb ideig (lehetőleg három évig) járjanak óvodába.

A 3. életévtől rendszeresen óvodába járó gyermekek esetében a hiányosságok csökkenthetők, nagyon sok esetben teljesen megszüntethetők. Az óvodába bekerülő gyermekeknél a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva, egyéni fejlettségének megfelelően segítjük a különböző képességek, funkciók kialakulását.

Nevelőtestületünk vallja, hogy " a mai társadalmi környezetben minden óvodáskorú gyermeknek szüksége van egy olyan helyre, ahol szeretetben, együtt, egymást segítve és megértve játszhatnak, tevékenykedhetnek miközben egyéni módon fejlődnek."

Az óvoda sajátos helyzetéből adódik, hogy egész nap (minden gyermek, minden felnőtt) együtt van, megélhetjük a gyermekekkel együtt az együvé tartozás örömét, a biztonságot nyújtó, érzelemgazdag légkör megteremtésével a személyiség sokoldalú fejlődését, egyéni képességeik kibontakoztatását. A felnőttekkel való együttműködés is sokkal egyszerűbb, elvünk az együttgondolkodás, az optimizmus, amely nem zárja ki azt, hogy minden óvónő a fejleszteni kívánt gyermekhez igazodva önmaga találja meg azt az utat, amelyen elindulhat!

Fejlesztő munkánk folyamatában alapelveink:

- A fejlesztés csak a gyermekek képességeinek, a lemaradt, vagy éresben lelassúbbodott területek meghatározása után kezdődhet el. A korai felismerés a fejlesztés szempontjából különösen fontos, mert a speciális, egyénre szabott feladatadással a lemaradás mértéke minimálisra csökkenthető.
- A fejlesztés feladatait, területeit az egyéni képességek szintje határozza meg. Célunk, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődjön, jusson minél több sikerélményhez, játékos formában történjen.

- A fejlesztés feltétele, hogy megtaláljuk a sikertelenség okát és hogy felderítsük milyen szinten képes a gyermek a feladatok elvégzésére és melyek azok az eljárások, módszerek, melyekkel jól fejleszthetők. Olyan típusú segítséget kell adni a gyermekeknek, mely igazodik ahhoz a szinthez, melyben a gyermek biztonsággal mozog. Ezért elengedhetetlen minden gyermek egyéni és életkori tulajdonságainak ismerete. Minden gyermek más és más! Eltérőek az öröklött adottságok, az őt érő környezeti hatások, a tanulás, az ismeretszerzés iránti fogékonyságuk, beállítottságuk, az ahhoz szükséges feladattudatuk.
- A fejlesztés zökkenőmentesen épüljön bele az óvodai élet egészébe, ne kívánjon semmilyen különleges szervezést, kapcsolódjon a gyermek mindennapi, spontán tevékenységeihez. Legyen érdeklődésfelkeltő!
- A gyermek, akivel játékosan tevékenykedünk, minden körülmények között érezze magát biztonságban, ne legyen félelemérzete se tevékenységtől, se óvónőtől, se társai csúfolódásától.
- Mindvégig biztosítsuk a gyermek jó közérzetét, ezért a fáradás, vagy érdektelenség jeleit látva módszerváltás, vagy a tevékenység abbahagyása célszerű. Ne mennyiségi, hanem minőségi eredményre törekedjünk.
- A játékok, gyakorlatok variálhatóak, játékosak, több területen alkalmazhatóak legyenek.
- Minden körülmények között legyünk türelmesek, hiszen a gyermekről olyan területen várunk el sikereket, melyben nehézségei vannak.
- Az alkalmazott terápiák a percepció minden részterületét fejlessze, a fejlesztés a gyermek egyéni fejlődési ritmusához alkalmazkodjon.

Minden gyermekről Fejlődési Naplót vezetünk, melyből az év eleji anamnézist és az éves fejlődést nyomon tudjuk követni az óvodába kerülés pillanatától az iskolába menésig. Az ebben rögzített információkat folyamatosan felhasználjuk éves munkánk során. A Fejlődési Naplóban, a mindennapi életben tudatosan és spontán módon megfigyelt fejlettségi szintet rögzítünk.

Kommunikációs nevelés

Magába foglalja a szókincsbővítést, a nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődésének elősegítését.

Az anyanyelvi fejlesztés mind a mozgásos, mind a perceptuális fejlesztésnek átfogó kísérője. Ennek a területnek a fejlettsége elengedhetetlen feltétele a fogalmi szintű megismerésnek, az iskolai tanuláshoz szükséges konkrét, majd absztrakt gondolkodás kialakulásának.

Az iskolai problémák jelentős része óvodáskorban megelőzhető, csökkenthető, vagy teljesen megszüntethető, ha a lemaradás csak 1-2 területen figyelhető meg.

Érzelmi nevelés, szocializáció

Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása már az óvodába lépéskor elengedhetetlen. Feladatunk az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés kialakítása. Olyan óvodai légkör kívánatos, melyben a felnőtt - felnőtt, felnőtt - gyermek, gyermek - gyermek kapcsolat pozitív. Ez a légkör egyszerre segíti a másság elfogadását, illetve biztosítja a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, akaratának fejlődését. A kisgyermek életében a környezetnek, a csoportnak kiemelkedő jelentősége van.

Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálását, erősítését, a társas kapcsolatok létrehozásának segítségét tartjuk fontosnak.

A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmód alakítása eben az életkorban kiemelt jelentőségű. Nevelőmunkánk segíti a gyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti a növekedést, fejlődést, hozzájárul egészséges életmódjának kialakulásához.

A környezeti tényezők segíthetik, vagy lassíthatják az öröklött adottságok kibontakozását. Ezért fontos, hogy az óvoda feltételrendszere, szokásrendjének kialakítása segítse elő a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően a környezethez való optimális alkalmazkodást.

Korszerű óvodapedagógiai módszerek

A 3. életévtől a rendszeresen óvodába járó gyermekeknél prevenciós fejlesztő munkát végzünk. A prevenciós fejlesztésnél az óvodába bekerülő gyermekeknél a fejlődés életkori, vagyis érési üteméhez igazodva, megfelelő környezetet, feltételeket biztosítva, tevékenységhez kapcsolva elősegítjük a különböző képességek, funkciók kibontakoztatását.

Későbbi életkorban, testi fogyatékoság miatt akadályozottaknál, (látási, hallási, mozgássérült) a visszamaradt gyermekeknél, illetve a különböző okok miatt rendszertelenül járó gyermekeknél egyénekre szabott fejlesztő (korrekciós) munkát kell végeznünk. Ezek a gyermekek az általánosan alkalmazott módszerekkel nem, vagy jóval lassabban fejleszthetőek.

Feladatunk a testi fogyatékos gyermekek óvodai nevelése során a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, az életkorának megfelelő tapasztalatok megszeresztetése, a megtanult mozgások alkalmazása, ép társával és szüleikkel történő elfogadtatásuk.

Gyengén látó gyermek esetében az ép érzékszervek gyakoroltatásával a hallás, tapintás, szaglás, íz, érzékelés, mozgás, ritmus tájékozódási képességek fejlesztése, látásnevelés, a látás- mozgáskoordináció fejlesztése.

Az enyhébb fokban hallássérült, nagyot halló gyermek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, beszédértés, a szókincs fejlesztése, beszédérthetőség folyamatos javítása.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek integrációja során a nem fogyatékos gyermekekkel való együttnevelés, a gyógypedagógiai segítségadás kérése szakembertől, a gyermek értelmi fejlődéséhez igazodó iskolára való előkészítés.

Ebben a fejlesztési folyamatban segítenek bennünket az életkorhoz és fejlettségi szinthez igazodó különböző képességfejlesztő játékok, eszközök, feladatlapok, munkalapok, stb. Az utóbbi időben ezekből igen nagy a kínálat, de mindezek mellett sok esetben jobbnak, használhatóbbnak tartjuk az adott csoport ismeretében általunk, vagy a gyerekek bevonásával készült játékokat, eszközöket.

Gyermekevédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladataink

A védőnővel való együttműködést, a gyermekek fejlődésének nyomon követését, szükség esetén szakorvosi (fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia) vizsgálatának kezdeményezését segítjük.

A szülők számára igény esetén az együttműködő partnerekkel közös programok szervezése (gyermekorvosi, védőnői tanácsadás). Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése, kirándulások szervezése, rendezvények látogatása).

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

Gyermekjóléti, családsegítő szolgálattal, védőnővel (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),

Szakmai szolgáltatók (konzultációk a gyermek fejlődéséről) (Pedagógiai Szakszolgálat.) A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségére van szükség a fejlesztéshez.

Óvoda-iskola átmenet támogatása (a gyermekek fejlődésének utánkövetése legalább az általános iskola első évében)

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés (rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, az egyéni fejlődési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyermekek alkotásainak megmutatása, elemzése, egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása).

Intézményi önértékelés, eredményesség

Nevelőmunkánk értékét, minőségét az adja, hogy mit tudunk a céljainkból, feladatainkból megvalósítani.

A nevelési év végén átfogó értékelést végzünk minden pedagógus részvételével. Elemezzük az összegyűjtött tapasztalatokat, figyelembe vesszük partnereink visszajelzéseit.

Az eredményes iskolakezdés kritikus feltételeinek elsajátítása 3-4 éves korban kezdődik. Régi felismerés, hogy az alapkészségek elsajátításával gondok vannak A személyiség alarendszerének fejlesztését szolgáló elemi alapkészségek a 4-8 évesekre konkretizálva a DIFER szerint a következők:

- Az írásmozgás - koordináció készsége, amely az írástanítás feltétele.
- Beszédhanghallás készsége, amely az olvasástanítás fontos feltétele.
- Relációszókincs, amely az eredményes szóbeli kommunikáció elemi feltétele.
- Elemi számolási készség.
- Tapasztalati következtetés - amelyek az értelmi fejlődés feltételei.

- Tapasztalati összefüggés - megértés.
- Szocialitás, olyan szociális készség, amely az iskolai léthez és a fejlődéshez nélkülözhetetlen.

Az említett alapkészségek elsajátítási folyamatának feltérképezése a DIFER tesztrendszerrel történik.

Tudnunk kell, hogy melyek a fejlesztendő alapkészségek, ehhez szükség van olyan értékelő eszközökre, amelyek segítségével feltérképezhető a szóban forgó készség elsajátítása.

Ismernünk kell az optimális elsajátítás jellemzőit, az oda vezető út fontosabb állomásait. Ismernünk kell a gyerekek közötti különbséget, hogy ennek figyelembevételével tervezhessünk, segítsük a fejlődést.

Eredmény még az integrációs és az integrált nevelés során:

- Az eltérő szociokulturális közegből érkező gyermekek lehetőséget kapnak az egyéni fejlődésre.
- A gyermekek haladási, érési üteméhez igazodva történik a fejlesztés (egyéni, mikrocsoportos szervezeti keretek között) változatos, sokoldalú feldolgozással, differenciált feladatadással.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest fejlődnek.
- A nem sajátos nevelési igényű gyermekek megtanulnak alkalmazkodni, tolerálják sajátos nevelési igényű társaik másságát, megértik, elfogadják őket, gyakorolják a természetes segítségnyújtás lehetséges formáit.
- Megvalósul az inkluzív (befogadó) pedagógia elvei a mindennapi gyakorlatban.

- A zökkenőmentes iskolába való átmenet érdekében kezdeményezzük a partner intézmény nevelőivel az esetmegbeszéléseket, lehetőséget adunk a hospitálásra.
- A szakmai és társadalmi partnerekkel történő sikeres együttműködés által eredményesen végezzük pedagógiai nevelőmunkánkat.
- Szemléletbeli, módszertani, szakmai megújulás jelenik meg a pedagógiai gyakorlatban.
- Megvalósul a szegregációmentesség, diszkriminációmentesség, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelési és társadalmi hátrányainak kompenzálása, az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése, az esélyegyenlőség biztosítása és előmozdítása.
- A migráns családok gyermekeinek biztosítani kell az óvodai nevelésben az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

7. A program tevékenység formái

Az óvodás gyermek természetes életformája a játékos lét, s az óvodáskori játék olyan tevékenységforma, mely magában hordja a másik két tevékenységi kör (tanulás, munka) részfunkcióit is, biztosítva ezzel a hatékonyságot. A játékban minden lehetséges. Motívuma az öröm, a bánat, a kaland feszültsége, a kommunikáció igénye, az erő próbálgatása, az önkifejezés vágya. A természeti környezet megismerésében a gyermeki kreativitást a problémaérzékenység, a felfedezés jelenti.

7.1. A játék

Célunk

1. A gyermek egésznap folyamán élje ki, próbálja ki, dolgozza fel és gyakorolja az életben előforduló szituációkat az őt érő élményeket.
2. Szabadon és kreatívan használhatja a rendelkezésére álló eszközöket.
3. Lehetősége nyílik a probléma helyzetek és konfliktusok önálló-megoldására.
4. Olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol a gyermekek egyéni vágyai és ötletei kibontakozhatnak.

Feladatunk

1. Nyugodt légkör biztosítása az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
2. Az élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása.
3. Megfelelő idő és hely biztosítása.
4. Az egyéni élmények mellett közös élmény biztosítása.
5. Folyamatos eszközbiztosítás.

A feladatok megvalósításának tartalma

A játék a 3-4 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenység. Játék során észrevétlenül tanul, ugyanakkor a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt, érő élményeket. A játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. A játék kreativitást fejlesztő, és erősítő, élményt adó tevékenység. A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyet nekünk óvónőknek tudatosan ki kell használni a nevelés folyamatában, céljaink eléréséhez. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét: a tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét- pedagógiai optimizmus.,

Nagyon fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtését, melynek hatására a gyermekek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul.

Természetesen emellett szükség van az óvónő által kezdeményezett vagy irányított játéktevékenységre, hiszen a 3 éves korú gyermek igényli a felnőttekkel való együttjátszást. Fontos a helyes arányok megtalálása. Feladatunk megfigyelni a gyermek játékát, s felhasználni a nevelési céljaink elérése érdekében. Alapelvünk, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra. A játéktevékenységhez szükséges feltételeket nekünk óvónőnek kell biztosítani.

A gyermekek által megélt élmény rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. Fontos feladatunk, hogy a gyermek spontán szerzett élményei és tapasztalatai is kapjanak kellő figyelmet. A gyermek játékának megfigyelése közben képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről. **A gyermek játéka személyiségének tükrözője, s - mint alapvető tevékenysége fejlesztésének legfőbb eszköze lehet.**

Az óvodás életkorban a **játék** az életkornak legmegfelelőbb személyiségfejlesztő, ezen belül készségfejlesztő lehetőség, egyúttal a gyermek **legelemibb szükséglete**. A 3-tól 6-7 éves korú gyerek a játékkal tapasztal, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás és fejlesztés leghatékonyabb eszköze.

A gyermek óvodában eltöltött idejének teljes egészét a játék tölti ki, minden cselekedetét akként éli meg.

Ahhoz, hogy mi óvónők a játékot a személyiségfejlesztés szolgálatába állíthassuk a fejlesztési feladatokat helyesen, és tudatosan meghatározhatjuk ismerünk, kell:

- A korcsoport általános pszichés sajátosságait, érzelmi, értelmi, akaratit élet jellemzőit, mozgás fejlettségét. A folyamatban lévő játék irányítása korcsoportonként, egyénenként, fajtánként differenciált feladatot jelent számunkra.
- Az egyes gyermekek fejlettsége, érdeklődése. Mely területen tapasztalható a gyermek lemaradása, illetve haladja meg fejlettsége az átlagot. Kedvenc játékok, élmény, érdeklődés, mozgásigény.
- A csoport összetétele. Milyen a gyermekek szociális háttere. A nemek megoszlása a csoporton belül. A gyermekek otthoni játéklehetőségei. Az elmélyült, önfeledt játék kialakulásához az **alábbi feltételek** szükségesek, melyek biztosítása az óvónő feladata.

Nyugodt légkör

Az egész óvodai élet elengedhetetlen feltétele.

A gyermek akkor kezd játszani, ha jól érzi magát, alapvetően derűs légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel és a gyermekekkel, bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben. Tudatosul benne, hogy a felnőtt állandóan jelen van a csoportban, és szüksége szerint fordulhat hozzá. A nyugodt légkör megteremtéséhez és megtartásához fontos az együttélés alapvető szabályainak és szokásainak alakítása. Az érthető nem túl sok szabály megtartása fokozza a gyermek biztonságérzetét, segíti őt az eligazodásban, és be tudja mérni saját és társai tevékenységének határait.

Élmények

Az élmény legyen a gyermek egyéni élménye, melyet a családból, a környezetből hoz az óvodás, vagy legyen az óvodai társakkal átélt élmény, a játék

kialakulásának alapvető feltétele, s rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában is. A gyermek spontán élményei legalább annyira fontosak, mint a tervezett élmény-szerzések. A játékban a gyermek negatív tapasztalatai is megnyilvánulnak, negatív érzelmek is megjelennek. Az élménynyújtás, a különböző szituációk megteremtése, az óvónő tudatos, átgondolt munkáját feltételezi. Fontos, hogy élményeiket tevékenység közben éljék meg a gyermekek, hogy az ismeret és tapasztalatszerzés erős, pozitív érzelmeket váltsanak ki, és játékot motiváló élménnyé fejlődjön. Számolnunk kell azzal, hogy az egész csoportnak nyújtott élmény eltérő intenzitással hat a gyerekekre. A gyermekek közötti különbségek, az élménybefogadás folyamatában is jelentkeznek és ez a játék útján is megmutatkozik.

Az idő

Mivel a játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége, napirendünkben az időt játékra biztosítjuk. Fontos, hogy legyen elegendő idő elképzeléseik megvalósításához az elmélyült játékhoz, a kapkodásmentes tevékenységhez. Minél többet játszik a gyermek annál nagyobb lehetősége van fejlődésének elősegítésére.

A hely

A csoportszobában és az udvaron a nyugodt, konfliktusmentes játék alakulásához a megfelelő hely alakítása alapvető feltétel. Fontos, hogy legyenek állandó játszóhelyek, de legyen lehetőség a változtatásra is. A mozgásos játékok számára az udvar a legnagyobb színtér, ahol az időjárástól függően igyekezzünk minél több időt tölteni.

Eszköz

A tudatos óvodapedagógusi munka lényege, eleme a játékeszközök kiválasztása, biztosítása. Ez az óvónő nagy felelőssége, hiszen az, hogy a gyermek mikor, mivel játszik, milyen eszközökkel találkozik, lényegesen befolyásolja a fejlődését. A fejlesztési feladatok megvalósulását befolyásolja az eszközök kiválasztása. A folyamatos napi megfigyelések során pontosan behatárolható a lemaradások a gyermekeknél s ennek ismeretében kerülhetnek kiválasztásra a különféle játékeszközök. A készen vásárolható játékeszközök mellett minden csoportban az óvónők által készített eszközök, ill. a gyermekek által bar-kácsolt játékeszközök is megtalálhatók.

Játékfajták

1. Gyakorlójáték

Gyakorlójáték során véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó sikerisméltésre készíti a gyermekeket, ezek az ismétlések az öröm forrásai a gyermekek számára.

- a. Mozgásos gyakorlójáték: csúszás, mászás
- b. Manipulációs gyakorlójáték: rakogat
- c. Verbális gyakorlójáték: halandzsza szöveg ritmikus ismétlése

2. Építő - konstruáló játékok

Eleinte spontán építkeznek, de később az átgondolt, meghatározott céllal végzett építés dominál. Építés-konstruálás közben átéli a gyermek az alkotás örömét, fejlődik kreativitása. Tapasztalja és tanulja a rész és egész viszonyát, megtanul tervezni és szerkeszteni. Az építés, összerakás technikáját szükség sze-

rint mutassuk meg, ha technikai nehézségekbe ütközök a gyerek, segítsünk, de a megvalósítást bízzuk a gyerekre.

3. Szerepjáték

Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorlójáték keretei között bontakozik ki, és kifejlett formáját az óvodáskor végére éri el. A szerepjátékban a gyermek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit fejezi ki, környezete jelenségeit sajátos módon újraalkotja. A gyermek szociális tanulással a felnőtt mintáról sajátítja el és tanulja meg az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait. Gyakorolják a társakkal való együttműködést, átéli az alá – és fölérendeltségi viszonyokat, újra alkotta egy-egy átélt élményt. A szerepjáték a gyermek legintimebb tevékenysége, s ezt az óvodapedagógusnak fokozottan figyelemmel kell kísérnie, és tiszteletben kell tartania.

Másfajta feladatai vannak, mint más játékoknál:

- ne ő irányítsa a játékot,
- helytelen magatartás miatt ne szakítsa félbe, ne javítsa a gyereket,
- más szituációban mutassunk példát a helyes magatartásra,
- konfliktusok megoldásában csak szükség szerint vegyen részt, segítse elő, hogy a gyermekek egymás között oldják meg a konfliktusokat,
- irányítóként ne vegyen részt a játékban, csak akkor kapcsolódjon be, ha egyszerű játszótársa tud maradni,
- segítse elő, hogy a gyermekek önállósága, szervező és tervezőkészsége fokozatosan fejlődjön a játékok eltervezésénél, a játékfeltételek megteremtésénél, a szabályok kialakításában.

4. Barkácsolás

Az óvónő alakítsa ki a gyermekekben azt az igényt, hogy szükségletükhöz igazodva, maguk készítsék el a játékhoz szükséges eszközöket. A barkácsolás mindig a játék igényéből alakuljon ki, legyen funkciójuk. Nevelje folyamatos gyűjtőmunkára a gyerekeket. Megfelelő szerszámok álljanak a gyermekek rendelkezésére. Annyi segítséget nyújtson, amennyit a gyermekek igényelnek, és amennyi feltétlenül fontos. Cél, hogy az óvónő segítse elő, hogy a barkácsolás a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze legyen. Barkácsolás közben sokféle ismeretet, tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságukról. Sokféle technikát ismerhetnek meg. Munka közben átéli az alkotás örömét. Alakul társas kapcsolatuk, segíthetnek egymásnak, összedolgozhatnak, elkérhetik egymástól a szerszámokat, gyakorolhatják a társas együttlét és viselkedés szabályait.

5. Szabály - játék

Jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok között zajlik. A gyermekek önállósága a szabály önkéntes vállalásában fejeződik ki. A szabályok kiválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a csoport fejlettségét, létszámát, a helyi adottságokat, a játék előzményeit, a gyermekek kívánságát. Segítse a gyermekeket a játék kiválasztásában, vezetésében, szabályok betartásában. Játék közben úgy helyezkedjen el, hogy mindenkit jól lásson. Ha a játszócsoport hibát követ el, állítsa le a játékot és a szabályos végrehajtás bemutatásával, adjon lehetőséget a folytatáshoz. Szabályjáték közben a gyermek érzelmeket tanul, tanulja indulatainak fékezését, tanulja a kudarc és sikertűrést. Helyes magatartásformákat sajátít el: türelem, kitartás, akaraterő, mértéktartás, eredményre törekvés.

Mozgásos szabály-játék

Lehetnek testnevelési játékok, dalos népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, labdajátékok, szembekötösdí. A játék kiválasztásánál az óvónőnek pontosan ismernie kell az adott játék fejlesztő hatását.

Értelemfejlesztő szabály-játék

Társasjáték, dominó, kártyajáték, logikai játékok, nyelvi játékok. A szabály betartása fejleszti önuralmukat, türelmüket, toleranciájukat, kudarc, sikertűrő éességüket. Ezek a játékok az 5-6-7 éves korosztály játécai. Ezekben a játékokban általában fejlődik logikus gondolkodásuk, matematikai ismeretekre tehetnek szert, gyakorolhatják azokat. Verbális fejlesztést jól segítik a nyelvi játékok. Állításokat, kérdéseket fogalmaznak meg, problémákat vetnek fel, szabályt is megfogalmaznak.

7. 2. Vers, mese, dramatikus játékok

Célja

A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyi nyelvhasználat, mondat szerkesztéssel, biztonságos önkifejezés megalapozása, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával, az irodalmi érdeklődés felkeltése.

Feladata

- Az anyanyelv megismertetése, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a változatos irodalmi élmények közvetítése (mondóka, vers, mese, bábjáték, dramatizálás).

- A gyermek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének, megfelelő beszédhelyzet megteremtése.
- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.

A feladatok megvalósításának tartalma

Az óvodánkba kerülő gyermekek nyelvi műveltségének színvonala, kommunikációs készsége változó. Az óvoda feladata a hároméves nevelés- oktatás folyamatában a személyiség olyan mértékű kibontakoztatása és formálása, hogy ennek eredményeként a gyermeknyelvi és kommunikációs készsége is megfelelően az iskolai indíttatásnak, az iskolakészültség követelményeinek.

A személyiségnevelés fontos eleme a játék mellett a mese. Az óvodai nevelésnek fontos területe az esztétikai nevelés részeként a mese, vers, irodalmi nevelés. Része az óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek.

A gyermek saját vers, és mesealkotásnak mozgással, vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja./meseillusztráció,/

Az óvónő teremtsen alkalmat arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de adjon lehetőséget az általuk kitalált történetek elmondására is. A mese a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értéket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekeknek. A mese, a vers, a maga sajátos szóhasználatával, stílusával, az írói eszközök gazdagságával, egyaránt a nyelvi nevelés eszközei. Szókészletük, szójelentésük megértése, a mesei fordulatok ösztönzik a gyermekek szóbeli kifejezését. A mese cselekménye mozgásba hozza a gyermekek képzeletét, megbékíti félelmeivel, erősíti önbizalmát. A mondókák, mesék, történetek, mondák, a nyelvi kultúra, a néphagyomány ápolását az ismeretátadásán túl, népi sajátosságai megőrzésével nevelnek.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higié-
néjének elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a klasszikus és a kortárs irodalmi
műveknek is egyaránt helye van.

Az anyanyelvi játékok kiegészítő, szempontjai az anyanyelvi nevelésnek. Az
anyanyelv használata végigkíséri az óvoda mindennapi életét, a gyermekek min-
den megnyilatkozását, a felnőttek gyermekek kapcsolatát. A gyermekre figyelő
jó beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermek-
nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja. Az óvónő feladata, hogy a gyermekek
beszédkedvét felkeltse. A beszéltető légkör kialakítására gazdag tevékenységfor-
mákat: nyelvi játékokat, bábjátékokat, dramatizálást kell szervezni. A gyermek
kommunikációs képessége nagymértékben függ a családi környezettől. A leg-
erősebb tényező a szülői modell, amely későbbi beszédét is befolyásolja. A csa-
lád társadalomban elfoglalt helyzete lapján előnyös vagy hátrányos helyzetet
teremt a gyermek számára a közösségben „Az óvónőnek differenciált egyéni bá-
nasmódot kell alkalmazni a gyermekek fejlesztése érdekében. A jól fejlődő be-
szédkészség a gyermek gondolkodására, megismerő tevékenységére is irányul.
Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetéseknek, az együttes tevékenységeknek
a gyermek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő a gyermek és szülő kapcsolatát
erősítő hatására.

Bábozás

A gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze a báb. Az óvónő
már a beszoktatás idején ismertesse meg a gyermekeket a bábbal. Segítse elő ez-
zel az óvoda való beilleszkedést és a különböző szociális problémák megoldását
egy-egy gyermeknél. A báb mögé bújva bátrabban megszólalnak a gátlásos
gyermekek, így a kommunikáció fejlődését is segíti. A bábozás egyik lényeges
eleme a beszéd. Nagyon fontos sok fogalmat, kifejezést gyakorolhatnak, nagy
jelentősége van a hangutánzásnak és a különböző érzelmi állapot kifejezésének.

Dramatizálás során a gyermekek saját, vagy irodalmi élményeiket játsszák el kötetlen módon. A dramatizálás a mozgáson, látványon, beszéden alapszik. A dramatizálás kialakulásának feltételei: az egyes élethelyzetek, vagy irodalmi művek érzelmileg ragadják meg a gyermeket. Megtalálhatók legyenek a kellékek, jelmezek, oldott légkör, az óvónő motiváló, segítő magatartása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Szeretik és igénylik a mesemondást.
- Részt vesznek a mesemondás feltételeinek kialakításában.
- Figyelmesen hallgatják végig a mesét.
- A folytatásos mesét, verses mesét, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Van kedvelt mesehősük, a mese fordulatait beviszik játékukba.
- A mesék szófordulatait mindennapi beszédükben alkalmazzák.

A TÁMOP 3. 1. 4 pályázatban az átfogó, és saját innovációként a drámajáték gyűjtemény kidolgozása volt a feladatunk. Az elkövetkezőkben szeretnénk tovább bővíteni gyűjteményünket, s az összegyűjtött játékokat a mindennapok során hatékonyan használni.

Az óvodánkban az óvodai nevelés tevékenységi formáit (játék, vers, mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése, tanulás) komplexen kezeljük, az egyes funkciók együttes fejlesztése történik, mivel e funkciók szétbontása nehezen megvalósítható. Hatályos rendeletek

 Dombrádi Híradó 2007

 Dombrádi Híradó 2008

 Dombrádi Híradó 2009

 [Dombrádi Híradó 2010](#)

 [Cikkek mellékletei 2010](#)

Az űrlap teteje

Meggyőződésünk, hogy a drámajátékokat már fokozatosan kiscsoporttól kezdve – a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően- kell alkalmazni. A gyerekek ettől a nevelési évtől ismerkednek ezzel a módszerrel, több segítséget igényelnek, azt tapasztaljuk, hogy meg kell tanítani a gyerekeket erre a feldolgozási módra. A gyerekek szeretik, élvezik ezeket a játékokat. A foglalkozások légköre, hangulata megváltozik. A gyermekek sokkal felszabadultabbak, oldottabbak, bátrabbak. Ritka az olyan gyerek, aki nem akar bekapcsolódni. A nehezen megszólaló gyermek is nyitottabbá válik. Érdeklődőek, sokat kérdeznek. Figyelmük hosszabb ideig tart. Egymáshoz való, hozzánk fűződő kapcsolataikra is jó hatással van.

A dramatikus játékok alkalmazásával célunk, hogy a kommunikációs képességek fejlesztése saját élményen, tapasztaláson, megélésen keresztül vezessen, hiszen óvodás korban ez a legeredményesebb.

A dramatikus játékok alkalmazása felkészültséget, tudatosságot igényel az óvónő részéről. A gyerekek szerepbe helyezése, az óvónő szerepbe lépése, a „mint-ha” helyzetek akkor segítik az oldott légkört és aktivizálják a gyerekeket, ha az óvónő elfogadó, támogatja, ösztönzi az egyéni elképzeléseket, ötleteket, kifejezési módokat.

Ezekén a dramatikus játékokon keresztül a gyermek felfedezi önmagát, ismeri társait, fejlődik kapcsolatteremtő készsége, könnyebben megért és segít másokat, tévedéseit be meri vallani, esetleg kevésbé izgul szereplések során.

A drámajátékban a gyermekek aktív részvétellel fedezik fel a tárgyi, a szociális világot, önmagukat. A drámajáték közel áll a gyermeki szerepjátékhoz. A játékban a gyermek egy másik személy helyébe képzelettel magát, illetve önmagát egy elképzelt szituációban megvalósíthatja, újra átélhet, feldolgozhat bizonyos élet-helyzeteket.

A drámajáték nagyszerű lehetőség a gyermekeknek érzelmek megélésére, helyzetekbe való beleélésre, szereppel való azonosulásra, a kommunikáció gyakorlására.

Játék közben a gyerekekben lévő valóságos indulatok jönnek elő, ezeket jeleníti meg és közben megszabadul a benne lévő feszültségektől.

A játékban örömforrás lehet a ritmikusság, az utánzás, a kellemetlen élmények kijátszása, a feszültség levezetése.

Ismerjük, hogy a félelem és a szorongás a gyermek személyiségének fejlődésében romboló hatással van. Ezek megszüntetéséhez az első lépés a kiváltó ok felderítése. Ezután kísérelhetjük meg a félelem és szorongás megszüntetését. Segítheti, főként a szorongás oldását, ha a gyermek mintegy kijátszhatja azt. Ha maga szüntetheti meg játékában azt a helyzetet, amely számára a kínos állapotot okozta.

Az óvoda mindennapi életében természetesen adódnak azok az alkalmak, amikor a különböző nevelési feladatok megoldásában a bábót segítségül hívjuk.

A bábozás a felzárkóztatás legösztönzőbb, legkedveltebb módszere. A bábozás során a gyermek megszabadul gátlásaitól, szorongásától.

A dramatikus játékok felhasználásával a gyerek játékvilágához közel álló mesehelyzetet teremtünk, amelyben a fejlesztést célzó gyakorlatok játékká válnak. A dramatikus játékokat, gyakorlatokat elsősorban kommunikációs kezdeményezéseken alkalmazzuk, de óvodai gyakorlatunkban felhasználjuk a mindennapi nevelési helyzetekben, szabadidőben, testnevelés foglalkozásokon is. A drámajátékban az érzelmek sarkítottan, konfliktusokba csúcsosodva-majd feloldva jelenkeznek.

7. 3. Ének, zene, énekes játék

Cél

- Az érdeklődés felkeltése a zene iránt.
- A zene befogadására való képesség megalapozása
- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése
- Zenei ízlésük formálása, esztétikai fogékonyságuk alakítása, a zenei anyanyelvük megalapozása.

Feladat

- Igényes és az életkornak megfelelő zenei anyag kiválasztása.
- Minél több zenei élmény biztosítása.
- Hagyományőrzés.
- Nyelvi képességek fejlesztése a mondókák, gyermekdalok, ölbeli játékok népi gyermekdalok, zenei készségfejlesztő játékok által.
- Kortárs zenék hallgatása
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe a zenehallgatási anyag megválasztásánál a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi hovatartozást is

A megvalósítás tartalma

A képességek fejlődést az élet során kifejtett tevékenység befolyásai és körülményei határozzák meg, jelentős szerepet szánva a tudatosan tervezett, megszervezett nevelésnek, a tanulásnak. Ennek egyik alkotórésze az ének-zenei nevelés.

A feladataink meghatározásakor a komplexitásra törekszünk. A komplexitást szemléletként kezeljük, amihez alkotó fantázia, rugalmasság, pszichikai, pedagógiai felkészültség és biztonságos tudás szükséges. Kapcsoljuk dalainkat és mozgásanyagunkat a környezet megismerésére neveléshez, mese – vershez, matematikai tevékenységekhez, ábrázolásához és testneveléshez. Szorosabban kapcsolódik a környezeten belül az évszakokhoz, az évszakokhoz, kapcsolódó ün-

nepekhez, népszokásokhoz, hagyományokhoz. A mese és a vers – mert közös bennük a ritmus – sőt a versek szövege, ritmusa, kapcsolható az egy képesség-fejlesztéshez. Az évszakokhoz, ünnepekhez, népszokásokhoz kapcsolódó dalok, játékok, táncok, mesék, versek eljátszása empátiát, kreativitást kívánnak gyermekektől, a megszokottól eltérő cselekvési módot, többféle reagálást, és együttműködését feltételez.

A zene, az ének, a tánc, a gyerekeket élményhez juttatja, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, gazdagítja anyanyelv örökségüket. A zene az óvodai mindennapok része megszeretteti a gyermekkel az éneklést, az énekes-táncos népi gyermekjátékokat, szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Hatást gyakorol a testi és szellemi fejlődésükre, gazdagítja a gyermeke érzelmvilágát, ezáltal a személyiségük harmonikusabb fejlődésének nélkülözhetetlen összetevői „A zenei nevelés elsősorban az érzelmi nevelésre hat, de egyidejűleg az értelmre is. Az érzelmre hat a zene tartalma is, melynek élvezetét fokozza a gyermekek társaihoz és az óvónőhöz fűződő személyes kapcsolata is. A gyermek a zene hatására érzelmileg kiegyensúlyozottá válik. A huzamosabb ideig tartó ének, dal, játék pozitív érzelmi hatású, nyugtat, fellelkesít, feloldja a belső feszültséget, gátlást. E közben dolgozik a képzelet, a gyermek emberi kapcsolatokban való eligazodást tanul, közben fejlődik esztétikai, viselkedési és magatartáskultúrája. Az értelmi nevelést szolgálja az esztétikus előadásmód, a játék szabályainak, cselekményének ismerete.

A daltanulás, a közös éneklés és a játék e gyakorlása és ismétlése olyan értelmi képességek fejlesztését teszik lehetővé:

- Észlelés, érzékelés,
- emlékezet,

- a figyelem összpontosítása és megosztása,
- a képzelet,
- a gondolkodás/az elvont gondolkodást is előkészíti.

A gyermekdalokat kísérő mozgások nagy része azonos a testnevelés mozgás anyagával: járás, futás, átbújás, átugrás, karlendítés stb. A természetes emberi mozgásformákat gyakorolja rajtuk a gyermek, kifejlesztve egy serege jelentős testi képességet: a ritmusérzékét, ügyességet, gyorsaságot, egyensúlyérzékét, a test hajlékonyságát, ruganyosságát és a helyi testtartást. A játékidő keretein belül történő kezdeményezések lakalmával lehetőség adódik a játékdalok ismételtesére, mondókázásra, a csoportszoba játékaiknak, a hangjának felismerésére, a játékok ritmushangszerként történő megismerésére van idő a zenei képességek egyéni fejlesztésére. Kötött foglalkozáson ismerkednek meg a zenei képességfejlesztés egyes feladataival, az új dalos játékokkal, mondókákkal, a népi tánc egyszerű mozgáselemivel. A zenei képességek fejlesztésénél a készségfejlesztés fokozatait, szintjeit mindaddig gyakoroltatjuk, amíg a gyermekek biztonságosan nem végzik azt. Hogy melyek ezek a zenei készségek, amelyekkel minden gyermeket meg kell ismertetni a tudásához és egyéni fejlődési üteméhez mérten fejleszteni szükséges:

1. **Az éneklési készség fejlesztése, amely a gyermekek utánzási vágyán alapszik**

Az óvodában hallás után tanítjuk a dalokat

- Az óvónő énekel, bemutat, mintákat ad.
- A gyermek megfigyel, emlékezetében elraktározza, és reprodukálni próbálja. Az éneklési készség fejlődéséhez sokszori ismételtes és gyakorlás szükséges nagyon fontos a tiszta és szép éneklés megkövetelése.

2. Ritmusérzék fejlesztése

- Az óvodában a dal és a játékos mozgás összekapcsolódása révén kerül sor a népi játékok játékdalok megismerésére. Az óvodáskorú gyermek ritmusérzéke egy állandó zenei tevékenység útján spontán és tervszerűen fejlődik.
- Az egyenleges löktetés.
- A dal ritmusa ritmus motívumok
- A dal tempója.
- A dal kettes löktetése, hangsúlya.

Ez mind benne van a dalban, az éneklésben egyidejűleg mindegyiket magába foglalja.

3. Hallásfejlesztés

Az óvodai zeneoktatásban. a hallásfejlesztés az aktív énekléssel indul és a későbbiekben is erre épül. Ezeket a gyermekek csak részben végzik tudatosan, zenei képességeik inkább utánzásos alapon gyakorlással fejlődnek. A három év alatt tanult anyag alkalmas a jó akusztikus és belső hallás fejlesztésére, a begyakorolt, automatizált mozgás és éneklés, éneklési készségek, pedig a zenei írás-olvasás megalapozói.

A hallásfejlesztés területei

- A magas és mély hang érzékelése.
- a halk - hangos közötti különbség.
- hangszín felismerése.
- belső hallásfejlesztés.
- a gyermekhang ápolása és fejlesztése.

A zenehallgatás fontos része a zenei nevelésnek. A zenei képességek fejlesztési anyag feldolgozásánál többek között Forrai Katalin által kidolgozott „Ének az

óvodában”, valamint Törzsök Béla: „Zenehallgatás az óvodában” módszertani, nevelési ajánlásai alapján végezzük a zenei képességfejlesztést.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek belülről fakadó késztetésként örömmel énekelnek.
- Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza.
- Dallamfelismerést, ritmusvisszaadást változatos formában alkalmazzák.
Halk - hangos, gyors - lassú, magas - mély közötti különbséget egyedül is képesek érzékeltetni, ugyanakkor a felelgetős játék eljátszására is képesek.
- Belső hallásuk kifejlett, dallambujtatásra, természethez kapcsolódó hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képesek.
- Egyöntetűen körben járnak szép testtartása, kézfogással is örömet jelent számukra a zene.
- Örömmel játszanak énekes játékot, mernek és tudnak egyedül énekelni.
- A zenehallgatásra szánt műveket figyelmesen hallgatják.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Felismerik és megkülönböztetik a környezetükben található hangokat.

7.4. Rajzolás, mintázás, kézi munka

Cél

1. Az ábrázoló tevékenység, a tárgyi világ megismerése, az újraalkotás a gyermek számára örömteli cselekvés legyen.
2. A gyermek tér, forma, színeképzetének gazdagítása a természet szépségei által.

3. A gyermek ízlésének, alkotóképességének, fantáziájának kreativitásának kibontakoztatása.

Feladat

1. Az alkotótevékenységhez biztosítjuk a megfelelő mennyiségű eszközöket, a helyet, az időt, a nap minden szakaszában.
2. Lehetővé kell tenni a különböző technikák gyakorlását.
3. A gyermekekben fel kell kelteni az ábrázolás igényét, amihez fontos az élmények elsajátítása.
4. A műalkotásokkal, népművészeti elemekkel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.
5. A környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására való igény kialakítása
6. Az ábrázolás eszközeinek megismertetése, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző alapelemeinek, helyes használatának bemutatása.

A megvalósítás tartalma

A vizuális tevékenység a gyermek élmény, - tárgyi fantázia - világának feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé, ezáltal a szabad önkifejezés eszközévé válik. A vizuális tevékenység a gyermek ízlésének alkotóképességének, fantáziájának kreativitásának kibontakoztatását szolgálja, ami az esztétikai nevelés alapja. A gyermek életkori sajátosságából ered a megismerési és cselekvési vágy, ami az ábrázolótevékenység alapja.

A gyermekek egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően különböző szintű alkotásai jutnak el, aminek célja: az alkotás öröme, a cselekvés során pozitív lelkiállapot elérése. A kiegyensúlyozott, harmonikus légkör serkentőleg hat az elmélyült cselekvésre. A gyermekek érzelmeitől vezérelve tekintenek az őket körül-

vevő valóságra, a fontossági sorrendet is ez az érzés határozza meg. Ezért arra kell törekednünk, hogy a szeretet, a barátság, a harmónia, a szépség, a valahová tartozás öröme vegye körül a gyermeket. A gyermekek számára lehetővé kell tenni a különböző technikák gyakorlását, ami az igény szerinti segítségnyújtást is magába foglalja.

Az óvónő legfontosabb feladata az élmények biztosítása, ami felkelti a gyermekben az ábrázolási vágyat. Ezt segíti az évszakok változása, természet szépségére való rácsodálkozás. A gyermekek úgy ábrázolják a világot, ahogy ők látják, saját élményükre, érzésükre, tapasztalatukra támaszkodnak. A cselekvés vágya, a különféle anyagokkal való ismerkedés, megbirkózás, tapasztalat szerzés alapvetően hozzájárul a gyermekek személyiségfejlődéséhez. A gyermekek önkifejezését segítik a változatos technikák: a mintázás, a festés, vágás, tépés, origami. Észre kell vetetni a gyermekekkel, hogy minden, ami körülöttünk van, megjeleníthető. Ne mi gondoljuk ki, hogy mit kell tudni a gyermekeknek, abban kell segítségére lenni, hogy az általa létrehozott alkotást tökéletesebb fejlessze ki, és neki szerezzen örömet.

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, kérdés, véleménynyilvánítás, döntés, formák, színek magyarázata, eszközök, anyagok megnevezése, stb.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Élményeiket, tapasztalataikat vizuálisan képesek megjeleníteni.
- Színhasználatuk a valóságnak megfelelő.
- Formaábrázolásuk változatos, emberábrázolásuk részletező.
- Tevékenységük kitartó, egymás munkáját értékeli.
- Díszítő jellegű - írás előkészítő - feladatokat szívesen oldanak meg.

- Fejlődik képi gondolkodásuk. Kialakul tér, forma- és színképzetük. Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.

7.5. Mozgás

Cél

- A személyiség sokoldalú fejlesztése, változatos tevékenységek által.
- A fizikai aktivitás.
- A szellemi aktivitás előkészítése, a mozgásigény kielégítése.
- A mozgás megszerettetése.
- A torna járuljon hozzá a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kis mozgások kialakulásához
- Az egészség megőrzése, óvása

Feladat

- A fizikai állóképesség fejlesztése, önértékelés, önbizalom növelése.
- Nagy és finommozgások fejlesztése.
- Mozgással kapcsolatos szókészlet gyarapítása.
- Egészséges versenyszellem alakítása.
- A társra való figyelés

A megvalósítás tartalma

Az óvodai nevelés egyik fontos feladata a gyermekek egészségének védelme, fizikumának megerősítése, fejlesztése, mozgási készségének alakítása, testi, lelki, fejlődésük összhangjának megteremtése. Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szívesen mozognak. A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását. Mozgás közben fontos személyiség tulajdonságok alakulnak

ki, és erősödnek meg: mint a bátorság, a fegyelmezettség, a kitartás és az akarat. A különböző mozgások elsajátításának folyamatát az óvónők a gyermek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építse. A szabad mozgástevékenységnél cél a mozgáskedv és mozgásigény kielégítése. Kísérletezhessenek korlátozás nélkül, bátorságuk szerint minden tornaszeren, udvari játékon. A kötelezően szervezett testnevelési foglalkozások legérdekesebb anyagai a játékok, mert nemcsak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új meg új tapasztalatok megszerzésére is, alapvető szabályok megtanításának betartása. Az óvónő alkalmazkodjon a gyermekekhez, adjon lehetőséget, hogy ki-kik a saját képességei szintjén hajtsa végre az adott gyakorlatot. Kihangsúlyozva a gyermeki személyiség tiszteletét, az egyéniség figyelembevételét.

A testnevelés feladatainak teljesítését a rendszeres testneveléssel kívánjuk megvalósítani.

1. Naponta kétszer szervezett mindennapos frissítő tornával (délelőtt, délután).

2. A heti egy kötelező foglalkozás kis- és középső csoportban, két kötelező foglalkozás a nagycsoportban.

A testnevelési foglalkozások elsősorban az oktatás anyagának feldolgozására nyújtanak lehetőséget az óvodai nevelésen belül. A testnevelési foglalkozások anyaga atlétikai-, torna és játékjellegű főgyakorlatból tevődik össze. Az éves anyag kidolgozásánál a didaktikai és pszichológiai szempontok mellett jó, ha gondolunk a helyi adottságokra és az időjárás változásaira is. Az atlétikai gyakorlatok, futások, dobások, lehetőség szerint a szabadban történnek.

Vegyük figyelembe a csoport általános fejlettségét, s a fejlődés ütemét. Ehhez igazodva döntsünk a gyakorlás, az ismétlés számáról. Fontos, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgáso-

kat. Differenciált feladat adással segítsük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatokat. A feladat ne legyen se túl könnyű, se túl nehéz, mert mindkettővel negatívhatást váltunk ki. Elsődleges célunk, hogy a gyermekek tökéletesen végezzék el a gyakorlatokat, s olyan képességeket, készségeket alakítsunk ki, amelyek majd elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését. Adjunk helyes mintát, mutassuk meg a helyes technikákat, ösztönözzük és biztassuk a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra. Mindig a pozitívumokat emeljük ki. Sokat dicsérjük, buzdítunk a gyermekeket. Jól szolgálják a fejlesztési célkitűzések megvalósítását, a kézi szerek gyakori alkalmazása. A foglalkozásokat változatossá, érdekessé teszük. A kézi szerek közül kiemelném a különböző méretű labdákat. Sok játékos és hatékony mozgást végezhetnek velük a gyermekek. A labdával való játék nagyon sok nevelési, oktatási feladat sikeres megvalósítását eredményezi (élménygazdagság, ügyesség, gyorsaság). Ha lehetőség van rá, a szabadban tornázzunk. Az udvar tágas, homokos füves része ideális hely a testnevelés feladatainak elvégzésére. A feladattól függően válasszuk ki a legmegfelelőbb helyet. Fontos szempont az is, hogy a gyermekek, a legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak. Az együttes foglalkoztatási forma mellett a csoport és a csapat foglalkoztatási formát javasoljuk. Fontos, hogy minden tevékenységnél határoljuk be a teret. Törekedjünk arra, hogy tekintetünkkel tudjuk átlátni a csoportot és teremtsük meg a biztonságos, balesetmentes testnevelést. A gyermekek fejlődését csak akkor segíthetjük, ha a megfelelő időben a megfelelő tevékenységeket a megfelelő korban végezhetjük velük. Ezt szolgálják a rendszeresen szervezett és tervszerűen irányított testnevelési foglalkozások. A 3-4 évesek testnevelés anyagát a különböző módon irányított természetes mozgások alkotják. Ugrások, futások, csúszások, mászások talajon és szereken. Ezt követik az egyensúlygyakorlatok, az akadályfutások a függés, az ugrás, a labdagyakorlatok és az akadályfutás. Az óvónő vegye figyelembe, hogy a gyermekek csak bemutatással, cselekvés közben értik meg a szavakat és a mozgások kapcsolatát, ezért biztassa és dicsérje őket. A jól sikerült

gyakorlat után válják az öröm közössé. 4-5 éves korban a gyakorlatok nehézségi fokát viszonyítsuk a kiscsoport gyakorlataihoz és itt már minőségi javulásra, törekszünk. Az óvónő a gyermekektől szebb mozgást, pontosabb végrehajtást igényeljen. A hangsúly a játékban, a játékoságában legyen. A játékokat többször is játsszák el, legyenek kedvenc játékaik, amelyek a feladat megvalósításának eszközei, s egyben a társas kapcsolatok alakítói is. 5-6 éves korban a foglalkozások anyagában az előző évek gyakorlataira építsünk. A végrehajtás azonban magasabb szinten történjen. Fejlesszük tovább a kialakult kezdeményezéseket. Kezdeményezőkedvet, önállóságot, bátorságot, kitartást, egymás segítségét, alkalmazkodóképességet, mások sikereinek elismerését.

Az óvodai testnevelés szerves része a mindennapos testnevelés

Szervezésére (naponta kétszer) a játék utáni és az ébredés utáni időben kerüljön sor. Anyagát elsősorban a gimnasztika mellett a mozgásos játékok adják. A gyermekek szívesen és örömmel vegyenek részt, s váljon igényükké és szokásukká a mindennapi mozgás. Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmódszokásainak megalapozásához is. Ezért nagyon lényeges, hogy minden óvónő a gyermekekkel együtt örüljön a mozgásban elért sikereknek. A változatos eszközök és a szabad mozgás, a sok játéklehetőség, a testnevelés örömet jelentsen, a gyermekek számára, hasonló módon, mint a foglalkozások. A napfény, a levegő kedvező hatását kihasználva a testnevelés a szabadban történjen. Foglalkoznunk kell a testi fejlettségből adódó, látható és rejtett testi hibák felismerésével, a korrekcióval és a prevencióval. Nyilvánvaló, hogy ez a munka külön szakértelmet igényel, amit a szülőkkel való szoros együttműködéssel közösen oldunk meg.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szeretik és igénylik a mozgást, ellenálló képességük, edzettségük kifejlődött.
- Ismerik az eszközök nevét, a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket.
- Mozgásuk összerendezett.
- Kifejlődött egyensúlyérzékük, ritmusérzékük.
- Játékos és versenyhelyzetekben megfelelő akarattal vannak jelen.
- Figyelmük, gondolkodásuk megfelelő szintű.
- Pozitív énkép alakulásának támogatása a világos, konkrét értékeléssel
- A mozgásformák megnevezésével a szókincs bővítése.

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

„A környező világ iránti érdeklődés velünk születik.

Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk..
Vannak emberek, akikben ez a szenvedély az idő múlására vagy az élet megpróbáltatás közepette kihűl, de vannak olyan szerencsések, akiket életük végéig hevít.”

(Gerald Durrell)

Célja

1. Olyan szokások, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározzák a természet és környezet harmonikus együttlétét.

2. A gyermekek megfigyelőképességének, képzeletének, gondolkodásának, emlékezetének, nyelvi kifejezőképességének, társas magatartásának fejlesztése.
3. Olyan gyermekeket nevelni, akik szeretik a természetet, az őket, körülvevő élőlényeket, ismerik környezetüket.
4. Fogékonyak a körülöttük lévő környezet szépsége iránt, megtalálják a szépet és a jót, megbecsülik azt.
5. Teljes biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el a környeztünkben.

Feladata

1. Lehetőséget adunk a minél több érzékszervvel való tapasztalásra. A tapasztalatszerzés módja az alkalmi és folyamatos megfigyelés, gyűjtés.
2. Vegyük észre a tevékenységek közbeni lehetőségeket, építsünk gyermekek élményeire, tapasztalataira.
3. A gyermekeket alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, elsősorban látni kell megtanítani.

A megvalósítás tartalma

A gyermek környezetével való kapcsolata mindig a felnőttek közvetítésével valósul meg, az óvodában az óvónő tudatos irányításával. A nevelés egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újra játsszák életüket. Az óvodában újraélik mindazokat az élményeiket, ami történik velük otthon, amit látnak a családban, hallanak, tapasztalnak az óvodában és a tágabb környezetükben. Lehetőséget ad a gyermeknek arra, hogy a benne lévő feszültségek feloldódjanak. A komplex foglalkozások magukba foglalják a testápolást, közlekedést, a helye viselkedést, ami a gyermekeknek segítségnyújtás a környezetében

meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. Ezáltal magatartásformák, kialakulása valósul meg játékosan, a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével. Mindehhez szükség van az óvónő érdeklődésére, lelkesedésére, empátiás készségére, színes egyéniségére, hisz modellként kell, hogy szolgáljon a gyermek előtt.

Segítse elő a gyermek önálló vélemény alkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tehetjük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket. A fák, virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet jelentenek a kisgyermeknek.

A séták, kirándulások az óvoda udvarán, az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetősége kínálnak a gyermekeknek. Az óvónő lelkesedése, rácsodálkozása, serkenti a gyermekeket a gyűjtésre. Az óvodába lépéstől folyamatosan keressenek környezetükben fellelhető „kincseket”, szép lehullott falevelek, magvak, kavicsok. Gyűjtési feladat adásával az óvónő vigyázzon arra, hogy az a gyermekek által teljesíthető feladat legyen és ne a szülők házi feladata. A gyűjtött tárgyak kapcsán tartalmas beszélgetést kezdeményezhetünk a gyermekekkel, így a gyerekek ismereteit bővíthetjük, sőt felhasználhatjuk ezeket az értékes kincseket barkácsolásnál, különböző eszközök készítésénél.

Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthatunk a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről. A természeti jelenségeket, változásokat, időjárással kapcsolatos dolgokat naponta többször is megfigyelhetjük. Hívjuk fel a gyermekek figyelmét az évszak adta a jellemző színekre, az évszakok esztétikájára, és arra, hogy az időjárás és az évszakok változása hogyan hat az élőlényekre. Nemcsak a színekben, gyűjtésekben, de a hangulatban is igen gazdagok az évszakok. Beszélgetéseink során olyan új kifejezé-

sekkal találkozhatnak a gyermekek, amivel a szókincsüket tovább gyarapíthatjuk. Minden évszaknak meg van a maga szépsége, amire rávezethetjük a gyermekeket cselekedtetéssel.

Ősszel

Őszi falevelek, termések, kerti virágok gyűjtése az óvoda udvarán séta közben, kirándulások alkalmával. A természetes őszi környezetben való játék közben megtapasztalják, hogy a mászóka vas hideg, a fák nyirkosak, a talaj nedves és hideg. Megfigyelik a lehullott falevelek színét, a fa koronáját. Őszi ruhába öltözködünk. Megnevezzük a ruhadarabokat és testrészt, amire felvesszük. Meglátogatjuk a piacot, és közösen vásárolunk a gazdag őszi kínálatból. Közben ismerkedünk a színekkel: barna, sárga, zöld, piros. A cselekvéseinket beszéddel kísérjük: elindulunk, megállunk, sétálunk, gyalogolunk, szaladunk, a falevél lehullik, leperreg, a száraz levél zizeg, ropog, a szél suhog, a virág kinyílik, elhervad stb.

Télen

A madarak részére madáreleséget gyűjtünk, közösen madáretetőt készítünk, pótoljuk az ennivalót és megfigyeljük a madarakat. Összehasonlítjuk a téli öltözködésünket az ősziével. Különböző játékokat játszunk a hóval, a jéggel. Hó várat, hóembert, hó állatokat készítünk, hó csatát vívunk, szánkóozunk. Kísérleteket végzünk a hóval, jéggel, vízzel. Közben ismerkedünk a hó, a jég tulajdonságaival: hideg, puha, kemény, olvad, csúszik, átlátszó, fehér. Újabb kifejezéssel ismerkedünk meg: zúzmara, hóvirág, jégcsap, siklik, olvad stb.

Tavasszal

Ágakat, gallyakat, magvakat gyűjtünk, amit a csoportszobában közösen hajtunk, csiráztatunk. Így naponta alkalmunk nyílik a megfigyelésre, milyen változások történnek. A természetes tavaszi környezetben játék közben megfigyelhet-

jük a tavasz első jeleit: olvadás, tócsák, napsütés, ég színe, levegő illata, hőmérséklet. A fák bokrok változása. Összehasonlítást végzünk a tél és a tavasz között: a hó fehér volt, a talaj barna, a jégen csúsztunk, a sárban tocsogtunk. A tavaszi munkák megfigyelése, végzése. A tavaszi és a téli öltözékünk összehasonlítása. A tavaszi piac meglátogatása. Tavaszi zöldségek, gyümölcsök megfigyelése, megnevezése, közös elfogyasztása. Tavaszi virágok színének, nevének megnevezése. Szókincsbővítés: rügyfakadás, bimbó, sarjad.

Nyáron

Nyári képeket, virágokat, magvakat gyűjtünk. Beszélgetünk a nyári élményekről, ki hová szokott menni szabadidejében? Játék a vízben, homokban. Közös nyári séták, színes kavicsok gyűjtése. Nyári ruharabjaink megnevezése.

Szókincsbővítés: szerszámok megnevezése, cselekvéseink megnevezése: labdázik, fekszik, napozik, fürdik, pancsol, sarat dagaszt, csobog a víz, tűz a nap, stb.

Nyáron az időjárásnak különböző jelenségei is megfigyelhető, mint pl.: mennydörgés, villámlás, szivárvány.

Az évszakban nemcsak a változások figyelhetők meg, hanem a hozzájuk kapcsolódó aktualitások, ünnepek események. Ősszel: betakarítás, szüretelés. Télen: Mikulás, Karácsony, Újév, Farsang. Tavasszal: Anyák napja, Gyermeknap. A környezetismeret kötetlen formában, kezdeményezésekben történik. A közeli réten, mezőn megfigyelhetjük az ott élő növényeket, bogarakat, állatvilágot. A háziállatokat is saját környezetükben figyelhetjük meg. A környezet változásainak megfigyeléséhez szükség van matematikai ismeretekre is. A matematikai tapasztalatszerzés is legeredményesebb természetes környezetben, tevékenységek során, spontán helyzetekben, probléma helyzetek teremtésével. Jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését. A matematikai nevelés elősegíti a gyermek környezetéről szerzett tapasztalatainak feldolgozását. A gyerme-

kek már a meg lévő tapasztalataira építve fokozatosan előkészítjük a számfogalmak kialakítását, és geometriai tapasztalatokat szereztetünk velük. Megtanítjuk őket a térben tájékozódni. Óvodáskor végéig fokozatosan bővítjük ezeket a feladatokat. Közös megfigyeléseink alkalmával éreztessük meg a természet szépségét, mutassuk be a környezetvédelem és a környezet higiénés szerepét, az ember és minden más élőlény szempontjából. A természetet ismerő és szerető gyermekekből válhat csak természetvédő, környezetvédő ember. A tőlünk távolélő állatokról, növényekről, emberekről is szerezzünk be minél több információt: természetfilmekből, diákról, különböző könyvek, illetve képekről, amit közösen megbeszélünk.

A megtapasztaláson alapuló megismerés, információ szerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív és passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a konszenzusos beszéd gyakorlása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek meg tanul tájékozódni a természeti és társadalmi környezetben.
- Megismeri szülőföldjét, lakóhelyét, hazai tájakat, annak szépségét.
- A helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, családi és tárgyi kultúra értékeit. Megtanulja ezek szeretetét, védelmét is
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Tudják lakcímüket, szüleik nevét. Ismerik a falusi élet szokásait. Ismerik az őket körülvevő közlekedési lehetőségeket.
- Képesek az óvónő kérdéseit, gondolatait megérteni, követni.

- Jól ismert tulajdonságok szerint válogatást, összehasonlítást, sorba rendezést végeznek.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket /több, kevesebb, ugyanannyi, rövidebb, hosszabb/
- Térben, való tájékozódásban értik és tudják az irányokat, a névutókat /alá, fölé, között stb./

7.7. Munka, munka jellegű tevékenységek

Célunk

1. A gyermek egész személyiségének alakítása, fejlesztése a cselekvő tapasztalás során
2. Az erkölcsi tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, az óvónő példaadásával.
3. A sokféle, változatos munkajellegű tevékenységek során olyan készségek, tulajdonságok, szokások alakuljanak ki, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermek környezetéhez való viszonyát.

Feladatunk

1. Olyan munkalehetőségek biztosítása, ami a gyermekek számára elfogadható
2. Tapasztalat útján fedezzék fel a gyermekek a munka hasznosságát, szükségességét, éljék át a munka örömet.
3. Munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz, becsüljék egymás munkájának eredményét. Saját és mások elismerése.
4. Fontos feladatunk a munkához való pozitív viszony, „attitűdök” kialakítása.

5. Tudja önmagát kiszolgálni, jusson el a közösség érdekében végzett munkáig.

A megvalósítás tartalma

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű marad. A munka elvégzését külső szükségesség indokolja. A munka az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Gyakorlás hatására kialakul a gyermekekben a munka céljának tudata, a felelősség érzet, és képessé válnak arra, hogy számoljanak tevékenységük következményeivel is. Munkavégzés közben – az óvónő céltudatos irányításával – a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről.

Fontos a gyermekekkel való együttműködés, és a folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mért fejlesztő értékelése.

Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyermekek, amelyekhez kedvük van és a testi épségük veszélyeztetettsége nélkül képesek azt megvalósítani. Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti. Munkavégzés közben formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. Megtanulják a legszükségesebb eszközök használatát, azok neveit.

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias, megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérés, buzdítás, dicséret, verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Munkavégzés során alakul

- kötelességtudatuk

- felelősségtudatuk
- erősödik kezdeményezőképességük
- fejlődik együttműködési képességük

Fontos nevelési eszköz, nevelőereje nagy hatású, ízlésformáló hatásával fejleszti esztétikai alkotóképességüket. Meg kell teremteni a munkához szükséges nyugodt, kiegyensúlyozott légkört. A napirendben megfelelő időt biztosítsunk, a gyermekek maguk ismerjék fel a munka elvégzésének szükségességét. Kiscsoportban a saját személyükkel kapcsolatos munkákat sajátítják el, majd fokozatosan válnak képessé az egymásért végzett munkára, a naposságra, az alkalomszerű munkák teljesítésére.

Munkajellegű tevékenységek az óvodában

Önkiszolgálás, naposi munka, alkalomszerű munka, megbízatások, növény gondozása, környezet rendjének megőrzése, az évszakokhoz fűződő munkatevékenységek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Segítsenek önmagukon, észreveszik, ha valamit meg kell csinálni,
- Környezetüket igényüknek megfelelően alakítják,
- A rájuk bízott feladatot, munkát, önállóan, szívesen végzik,
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendjére,
- A környezetükben lévő növényeket, állatokat óvják, gondozzák,
- A közösen végzett munka hozzájárul a társas kapcsolatuk alakulásához,

- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, a dolgozó ember iránti tisztelet.
- Naposi munkát szívesen végzik, segítenek az óvoda rendjének fenntartásában, megbízatásaikat számon tartják.

7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célja

1. A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, a környezetében szerzett tapasztalataira építve irányítjuk a gyermeki gondolkodás fejlődését.
2. A tevékenységekbe ágyazott szemléletes gondolkodás, fogalomalkotás, szóbeli kifejezés és értelmi képességek fejlesztése.
3. Sokoldalú cselekedtetés közben fejleszteni a gyermek értelmi képességeit, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakításával iskolai életmódra való előkészítés.
4. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, képességek fejlesztése

Feladata

1. A tanulás feltételeinek megteremtése.
2. A gyermekek tevékenységi vágyának kielégítése az eredményes tanulás érdekében.
3. A gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, feldolgozása, a környezet önálló megfigyeltetése, felfedezésére való nevelés, kreativitás erősítése.
4. Problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás, és viselkedés-tanulás (szokások alakítása)
- A spontán játékos tapasztalatszerzés
- A cselekvéses tanulás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
 - Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- Gyakorlati probléma megoldás.

A megvalósítás tartalma

A pedagógus az ismeretet **tapasztalati lehetőségek**, megteremtése által adja át, biztosítva a lehetőséget arra, hogy játékon, művészeteken, alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg a gyermek azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a „még több” megismerésére, a tanulás örömeinek kielégítésére. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek **önmaga** szerez meg.

Az értelmi fejlesztés megtervezésénél a gyermekek kíváncsiságára építünk. Nevelési céljaink elérése érdekében a tanulás spontán, másrészt az óvónők által tudatosan megtervezett rendszeres, szervezett időkeretek között folyik. A beszoktatás idején, majd a mindennapi élet lehetőségeit kihasználva arra törekszünk, hogy megismerjük az egyes gyermekeket, annak szellemi, testi, mentális, szociális képességeit, és ehhez a fejlettségi szinthez tervezzük meg a nevelési-tanulási folyamatot. A tudatosan megtervezett ismeretnyújtásnál tehát nem csupán az életkori sajátosságokat vesszük figyelembe, hanem az egyéni fejlődést, annak

ütemét, ebből fakadóan az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás áthatja az egész napi tevékenységet. Erre azért van szükség, mert a gyermekek összetételéből adódóan azonos életkoron belül is lényeges eltérések mutatkoznak, a gyermekek szociális kultúrájában, ismeretanyagában, értékrendjében, szokásrendjében. Az egyéni bánásmóddal, a személyre szóló figyelemmel, a differenciált feladat adással és segítségnyújtással csökkentjük a fejlődésben észlelt lemaradást, valamint segítjük a tehetségek dinamikus fejlődését. Célunk az, hogy pozitív viszony alakuljon ki a gyermekekben a megismeréshez, szeressenek, akarjanak egy-egy tevékenységben részt venni, egy megkezdett munkafolyamatot befejezni. Ezért a gátló kudarcok kiküszöbölésére törekszünk és erősítjük az örömteli tapasztalat szerzőtevékenységeket, melyet a buzdítás, a személyre szabott pozitív értékelés, a pozitív megerősítés kísér. Lehetőségünk van a szervezett – kötött, szervezett-kötetlen foglalkozások megválasztására. A választást a tevékenységben rejlő feladat határozza meg. A kötött foglalkozások választása esetén is törekszünk az oldott, játékos ismeretnyújtásra, amely érzékszerv bevonásával, cselekedtetések sorozatával, a gyermekek aktív részvételével valósul meg. Ha azt tapasztaljuk, hogy valamely gyermek egy-egy témakör feldolgozásánál folyamatosan elmarad és ez által bizonyos funkciójában lemaradás tapasztalható, akkor direkt módon bevonjuk az ismeretnyújtó tevékenységbe. A tanulási folyamatban a feladatadás és értékelés, az egyéni fejlettségre épül, ezért tudnunk kell, az adott gyermeknek milyen szintű feladatot adhatunk, mely erőfeszítésre készíti, de ez által sikerélményhez juttatja. A feladatadásnál mindig meg kell győződnünk, hogy értik-e a gyermekek az adott feladatot. Az önálló feladatmegoldás, önértékelés, ellenőrzésre serkent, és fokozza a reális önbizalmat, ami hozzájárul biztonságérzetének alakulásához. A gyermekek számára a tanulási folyamatot úgy szervezzük meg, hogy az folyamatos, egymásra épülő, fokozatosan gazdagodó tapasztalatszerzést eredményezzen, aminek eredményeként képesek az oksági viszonyok, összefüggések megoldására. Célunk az, hogy a legoptimálisabban kiválasztott nevelési módszerek, eljárások segítségével

megteremtsük azt a lehetőséget, hogy minden gyermek saját képességeit figyelembe véve a legoptimálisabban fejlődjön, megteremtve ezáltal annak lehetőségét, hogy az óvodáséleten túli tanulásvágyát felkeltsük a nevelési-tanulási folyamatot.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek eljutnak a pontos, valósághű észleléshez.
- Megismerkednek az ok-okozati összefüggésekkel, a környezet mennyiségi, formai, színbeli eltéréseivel, matematikai fogalmakkal.
- Kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik.
- Képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal.
- Kialakul bennük az igény, hogy a feladatokat sikerrel oldják meg.
- Megkezdődik az önellenőrzés képességének kialakulása, kifejlődik együttműködő képességük.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok.
- Az iskolai tanulásmegkezdéshez rendelkeznek megfelelő ismeretekkel, képességekkel, önfegyelemmel.

8. Az óvoda kapcsolatai, együttműködési formák

8.1. Kapcsolat a családdal

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a szülőkkel való jó együttműködés. Nem átvállalni, hanem sajátos módon kiegészíteni szeretnénk a családi nevelést. Ehhez a gyermekek, megismerésére kell törekedni, meg kell ismerni a

gyermekek környezetét, a szülők nevelési elveit, szokásait. Mivel óvodánkban sok a hátrányos helyzetű gyermekek száma nehéz a szülőknek megteremteni a megélhetés szükségleteit, ezért a megértő, segíteni szándékozó, tapintatos közelkedés szolgálja leginkább a bizalom alapját.

Kapcsolattartásunk fő elvei:

1. Az óvónő legyen támasza és segítőtársa a szülőknek gyermeke nevelésében.
2. Az óvónő segítségnyújtása legyen a családhoz illesztett megoldás
3. Az óvónő legyen nyitott a szülők egyéni és közös kéréseire, javaslataira.
4. Az óvónők és szülők kölcsönösen alkalmazkodjanak egymáshoz.
5. Kapcsolatuk legyen folyamatos.

Közösen készülünk fel az új gyermekek beszoktatására a szülőkkel, hogy a gyermek mellett a szülő is érezze a gyermeke biztonságát, a szeretetteljes fogadtatást, a nyugodt légkört az óvodában. Minderre a gyermek igényei alapján adunk lehetőséget. Bizalmasan és diszkréten kezeljük a családdal kapcsolatos információkat, különös tapintattal kezeljük, illetve közeledünk a veszélyeztetett gyermekek szüleihöz. Szeretnénk elérni, hogy ők is megismerjék az óvodai nevelés fontosságát, szemlélődő, majd közreműködő jelenlétüket az együttnevelésben.

Alapelvek

- A nevelésben a család szerepe elsődleges, az óvoda épít rá és kiegészíti azt.
- Az óvónő fogadja el a szülőt még akkor is, ha a gyermeknevelésben hiányosságokat tapasztal.
- Kapcsolatában éreztesse az őszinte odafordulást, a segítőszándékot.

- A kapcsolat épüljön tapintatra, mélyüljön el a közös programok együttes tevékenysége során.
- Az óvónő ismerje és fogadja el a család szokás- és szabályrendszerét.

Az óvodában SZK működik, képviselőit a csoportok szülei közül választják. Ők nemcsak koordinálói, hanem kezdeményezői is a jó és folyamatos együttműködésnek.

Közvetlen kapcsolatteremtő: óvónők és a vezető óvónő

Kapcsolattartás formái:

- napi beszélgetések
- családlátogatások
- szülői értekezletek
- nyitott óvoda meghirdetése
- közös programok szervezése a szülőkkel

Fokozni a családi házzal való kapcsolat mélyítését, az egyéni sajátosságuknak megfelelően. A közös nevelésben a szülők tovább szeretnék ezt jobban aktivizálni, hogy érezzék magukénak a környezet óvását, óvodánk értékeinek ápolását. Szeretnék elérni, hogy a nevelőmunka javítására tegyenek javaslatot, s annak megvalósítását segítsék elő. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.

8.2. Kapcsolat az iskolával

Az iskolával való kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodjanak a helyi sajátosságokhoz, szokásokhoz, szükségletekhez és feladatokhoz. A kapcsolata-

tok kialakításában, fenntartásában az óvoda legyen nyitott kezdeményező. Az átmenet enyhítése érdekében kölcsönös látogatást teszünk, ahol a gyermekek kölcsönös játékban, ünnepléseken, óralátogatáson vesznek részt. Az iskolai nevelők is megismerkednek a nagycsoportban az iskolába készülő gyermekekkel, részt vesznek a foglalkozásokon. Az óvoda iskola előkészítő munkája akkor eredményes, sikeres, ha a gyermekek örömmel, bizalommal, érdeklődéssel várják az iskolát. Az óvónő adjon tájékoztatást a gyermekek fejlődéséről, egyéni fejlődési üteméről, az egyéni bánásmód tapasztalatairól és az esetleges várható alkalmazkodási nehézségekről. Az óvónő kísérje figyelemmel a gyermekek iskolai beilleszkedését. A fejlettség szerinti beiskolázásra az óvónő folyamatos megfigyelése, tapasztalatai, és az orvosi szakvélemény alapján kerüljön sor. Ha a beiskolázás eldöntéséhez kiegészítő vizsgálatra van szükség, forduljon a Nevelési Tanácsadóhoz. Arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetünkben jól eligazodjanak, együttműködjenek, kapcsolat teremthetők legyenek és legyenek képesek az iskolai tanulmányok elkezdésére.

Folyamatosan konzultálunk az óvodai kompetencia alapú nevelésről.

8.3. Kapcsolat a fenntartóval

Önkormányzatunk folyamatosan figyelemmel kíséri az óvodában folyó munkát. A képviselőtestület előtt beszámolunk meghatározott időszakokban, az óvodában folyó nevelőmunkáról, az óvoda életéről. Vizsgálják a fenntartás, a működés feltételeit, szükség esetén támogatják kéréseinket. Problémáink, megoldását az együttműködés jellemzi. Kapcsolatunk részben hivatalos, részben, pedig támogató, segítő jellegű.

8.4. Könyvtárral való kapcsolat

A nagycsoportosokkal látogatást teszünk az iskolai könyvtárban, ahol könyvet kölcsönözzenek ki az óvodai kezdeményezésekhez.

8.5. Nevelési Tanácsadó - Pedagógiai Szakszolgálat

Segítségét kérjük minden problémás esetben és a beiskolázás zavartalan lebonyolítása érdekében.

8.6. Egyéb kapcsolatok

Kapcsolat az Ápoló Gondozó Otthonnal és a Nyugdíjas Klubbal

Az idős emberek találkozása a gyerekekkel mindig nagyon megható. Így van ez akkor is, mikor ünnepeken felköszöntjük őket. Karácsonykor, nőnapkor és anyáknapján az óvodás gyerekek színes műsorral kedveskednek az idős, néha magányos embereknek. Viszonzásul, saját maguk által készített ajándékot kapnak a gyerekek tőlük. Mikulás napkor az óvodában az idős emberek köszöntik az óvodásokat. Ez a találkozás mindig kedves színfoltja az óvodai életünknek. A gyerekekben ez által az idős emberek iránti megbecsülést, tiszteletet, szeretetet szeretnénk erősíteni.

Kapcsolat az egészségügyi szervezetekkel

A védőnő és az orvos már lényegesen hamarabb ismerik a gyerekeket, mint ahogyan bekerülnek az óvodába. Az óvodában évente minden csoportban megvizsgálják a gyerekeket a tanköteles korú gyermekek részére iskolai alkalmassági vizsgálatot is, végeznek. A védőnő rendszeresen látogatja az óvodát, a felmerülő problémákat közösen oldjuk meg. Pl.: családlátogatás a veszélyeztetett gyerekeknél.

Családsegítő Központtal, Gyámügyi irodával, Gyermekjóléti szolgálattal való kapcsolat

Az óvodában nagy a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek száma. Értelmi fogyatékos, bűnöző életmódot folytató szülők is vannak, akik nem megfelelő feltételeket teremtenek a gyermekeik számára. Emiatt rendszeres kapcsolatot tartunk a fenti intézményekkel.

Megyei Pedagógiai, Közművelődési Intézet és Továbbképző Központ

Óvodánkban fontosnak tartjuk a folyamatos fejlődést, önképzést, továbbképzéseken való részvételt. Ehhez nagy segítséget nyújt számunkra a Megyei Pedagógiai, Közművelődési Intézet és Továbbképző Központ a továbbképzések, konferenciák szervezésével, ahol az aktuális, napi problémákról és a törvényi változásokról tájékoztatnak bennünket.

Kisebbségi Önkormányzatok

Kapcsolatunk a gyermekek támogatásán alapul. A gyerekek megajándékozása alkalmakhoz kötött (Mikulás, Karácsony). Hozzájárulnak adományaikkal a gyerekek testi, és értelmi fejlődéséhez (képesség fejlesztő játékok, lexikonok, könyvek, foglalkoztató füzetek, gyümölcs, édesség, stb. vásárlása).

Egyházak

Tiszteletben tartjuk a gyerekek és szüleik világnézeti – vallási nézeteit. Elmondhatjuk, hogy kapcsolatunk korrekt, jól együttműködve dolgozunk az egyház képviselőivel.

9. Az óvodába, iskolába lépés feltételei

A gyermek általában három éves korra éri el az óvodaérettséget, az óvodai élethez szükséges testi, lelki és szociális fejlettséget.

A Köznevelési Törvény 24 §-a kimondja:

„Az óvodai nevelésben való részvétel három éves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig, legfeljebb hét éves korig minden gyermeket megillet.”

A 3 éven aluli gyermekek ellátásáról, neveléséről továbbra sem a közoktatás keretein belül kell gondoskodni. Az óvodai felvétel, elhelyezés folyamatos, a 3. évét év közben betöltő gyermek az adott időszakban kerülhet óvodába. A három éves gyermekek nem egyszerre lesznek óvodaérettek, ezért a gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően kerül sor az óvodai élet megkezdésére. A törvény másik igen fontos szabályozása - az óvodák iskola - előkészítő feladataiból eredően - az 5 évesekre vonatkozik. Részükre általános érvényű nevelési kötelezettséget határoz meg.

Az új törvényi szabályozás teret enged a „rugalmas” iskolakezdésnek.

A tankötelezettség kezdetének időpontját két tényező határozza meg:

1. a gyermek fejlettsége

2. az életkorának együttes figyelembevétele

A korrekciós foglalkozásokat beépítjük a napirendbe.

10. Sajátos feladatok, speciális szolgáltatások

10.1. Gyermekek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység

A gyermekvédelmi munkának szervesen be kell épülnie a nevelési folyamatba. A gyermekvédelem az egész óvoda ügye. A gyermekvédelem az óvodapedagógus alapvető feladata, óvodai munkájának kapcsolódnia kell az óvodai élet egészének feladataihoz, célkitűzéseihez, a HOP-ban megfogalmazottak megvalósításához. A megvalósítás során joga van saját módszereit alkalmazni,

saját értékrendjét, világnézetét megtartva közvetíteni az ismereteket. Köteles azonban tiszteletben tartani a gyermek személyiségét és családja világnézetét, értékrendjét nem kényszerítheti rá senkire az óvodában, vallási világnézeti kérdésekről nem foglalhat állást nevelőmunkája során.

A nevelőtestület feladatai a gyermekvédelem területén

- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesítését az óvodán belül, szükség esetén védő- óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- Az új óvodások befogadását elősegíteni, beilleszkedésüket zökkenőmentessé tenni.
- A gyermeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismerni.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni.
- Az integrált nevelést elősegíteni a gyermekek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában. A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérni, szükség esetén jelezni a hiányt.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- A szülőkkal való kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése.
- A prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése,
- az egyenlő hozzáférés biztosítása

Az óvodai gyermekvédelmi felelős munkája

A gyermekvédelmi felelős a nevelőtestületnek, az a tagja, aki az intézményvezetőjének a megbízásából képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezeknek a szempontoknak az érvényesülését. A HOP-ban kitűzött feladatokat folyamatosan minden pedagógus végzi a gyermekvédelmi felelős irányításával. Feladata, hogy a családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöbölje a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, megvédje őket a testi – lelki, erkölcsi károsodásoktól, illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.

Feladatai

- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.
- Feljegyzi a nyilvántartásban a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket, és azok eredményességét. Ezt a feladatot a csoport óvónőivel együtt végzik.
- Szükség esetén egyeztet a jegyzővel vagy az önkormányzat illetékes előadójával és a gyermekjóléti szolgálattal a nyilvántartást illetőleg.
- Mint a jelzőrendszer tagja bizonyos időközönként beszámol a felmerülő problémákról a gyermekjóléti szolgálatnak.

Gyermekvédelem hatékonyságát növelhetjük

- Rendszeres családlátogatás, nyílt nap, szülői értekezlet, ünnepélyek szervezésével.

- Mentálhigiénés foglalkozások tartása, tanácsadás szervezése szülők részére.
- Fejlesztési lapok vezetése.
- Logopédiai ellátás.
- Kapcsolat a Gyermekjóléti Szolgálattal, esetmegbeszéléseken való részvétel.

A veszélyeztetett helyzetű gyermekek nyilvántartásba vételének szempontjai

- elhanyagoló nevelés
- testi- lelki bántalmazás
- erkölcstelen családi környezet
- italozó szülők, bűnöző családi helyzet
- egészségügyi okok

A gyermekvédelmi kimutatás tartalmazza

- az óvodások számát
- ebből veszélyeztetettek száma
- hátrányos helyzetűek száma
- három vagy több gyermekes családban élők
- fogyatékos gyermekek száma
- csonka családban nevelkedők száma

A gyermekvédelmi munka értékelésére évente egy alkalommal kerül sor.

11. Az ellenőrzés - értékelés rendszere

Az Óvodai Intézményegységben a vezetői feladatokat az intézményegység vezetője látja el. Az intézményegység szakmai és szervezeti szempontból önálló. A vezető felelős az intézmény szakszerű és törvényes működtetéséért, a pedagógiai munkáért, az ésszerű és takarékos gazdálkodásért.

A vezető feladata

- Az óvodai nevelőtestület vezetése.
- A pedagógiai munka irányítása, ellenőrzése.
- A jogszabályok, rendeletek betartása.
- Fenntartóval, érdekképviselői szervekkel való együttműködés.
- Az óvoda ügyvitele.
- Tartja a kapcsolatot a szülők képviselőivel (SZK)

A nevelőmunka belső ellenőrzésének rendje

Az ellenőrzés és értékelés célja: a pedagógiai munka segítése és fejlesztése.

A vezető az ellenőrzési ütemterv, illetőleg írásban rögzített munkamegosztás alapján a pedagógiai munka eredményessége és az intézmény zavartalan működése érdekében ellenőrzi, értékeli a közalkalmazottak munkáját.

Az ellenőrzés kiterjed

1. a nevelőmunka feltételeinek vizsgálatára

2. óvodai írásos dokumentációk, nyilvántartások vezetése

3. A nevelő- fejlesztő munka eredményességére

4. Az intézmény dolgozóinak munkavégzésére

5. A törvényességi előírások betartására.

6. A helyi nevelési program megvalósításának nyomon követése, ellenőrzése

7. Vagyonvédelemre

Alkalmazott módszerek

- Folyamatos megfigyelés: az óvónők leggyakrabban alkalmazott módszere a gyermekek egyéni sajátosságainak, képességszintjeinek rögzítésére.
- Célzott megfigyelés: pl.: szokás vagy játék
- Megbeszélések, értékelések, szakmai napok
- Tájékozódó vizsgálatok (pl.: szülővel, iskola visszajelzései)

Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

Legfontosabb a gyerekek folyamatos megfigyelése, megismerése. Követni kell fejlődési ütemüket, jelezni a lemaradásukat és az egyénhez kötődő feladatokat. A pedagógiai munka tervezése, elemzése. A gyerekek egyéni megfigyelései.

A gyermekek fejlődésének értékelését csak akkor tudjuk hitelesen megvalósítani, ha jól ismerjük azt, akit értékelni akarunk. A mérés az óvodában azt jelenti, hogy olyan megismerési eljárásokat alkalmazunk, amelynek eredményeképpen eljutunk a megismeréshez. Ez a rendszer folyamatos mérést kíván meg a külön-

böző képességterületeken. A cél az, hogy minél több ismeretet kapjunk a gyerekről, mindezt minél több természetes élethelyzetből merítve. (Minél kevesebbszer, minél kevesebb ideig kiemelve őt a játékból.)

A folyamatos megismerés, másképpen kifejezve a fejlődés nyomon követése adja meg a fejlesztés talaját, azt a bázist, ahonnan folytathatjuk további teendőinket.

A fejlődésben bármeddig el lehet jutni. Ha a gyerek eljutott az iskolaérettség állapotába, akkor sem szabad lemondani róla, mondván, hogy ennyi elég, különösen akkor, ha a gyerek lélektanilag is képes még a további fejlődésre. Bárhol, bármilyen állapotról el lehet indulni, mindenki fejleszthető valahonnan valameddig.

Tervezőmunkánk során végiggondoljuk az egyes gyerek fejlődését, egyéni képességszintjeit, a fejlesztését szolgáló módszert, eszközt, szervezeti keretet, ellenőrzést, értékelést. Az egyes gyerekhez igazodunk.

A fenntartó részéről eszközök, felszerelések áttekintése folyamatos.

A beszerzés évente történik pályázati segítséggel és önkormányzati támogatással.

MÉRK-VÁLLAJ ÁMK

VÁLLAJI NÉMET NEMZETISÉGI ÓVODAI INTÉZMÉNYEGYSÉG NEVELÉSI PROGRAMJA

2010.

1. BEVEZETŐ

Nevelőtestületünk önállóan alakította ki nevelési programját. A tervezésnél támaszkodtunk az óvodai neveléstörténet hagyományaira, figyelembe vettük azokat a szokásokat, amelyek meghatározták óvodánk arculatát; felhasználtuk a kompetencia alapú pedagógiai oktatás, számunkra felvállalható célkitűzéseit, valamint kiemelt szerepet kaptak a gyermekeket megillető jogok, az egyenlő hozzáférés biztosításának alapelve.

Óvodánk erősségének a szép környezetet, a sok játékeszközt és a nyitott, sokféle érdeklődésű óvónő munkáját tartottuk.

Helyi nevelési programunk alapja a játék, amely a 3-7 éves gyermek alapvető szükséglete. Értéknek tartjuk a nyugodt, minél kevesebb időre megszakított játékidőt, a szabad tevékenységeket, a sok mesét. Ezek programunk alappillérei.

GYERMEKKÉP

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud: játékot, zenét, örömet. De, hogy mit fogad el: azt bízunk rá. Csak az a lelki táplálék válik javára, amit maga is kíván.”

Kodály Zoltán

-

Minden ember egyszeri és megismételhetetlen csoda, individuum és szociális lény egyszerre. Elsősorban a család az a hely, ahol a gyermeket feltétel nélkül szeretik, ahol teljes mértékben kibontakozhat. A családi nevelés folytatása, kiegészítése a mi feladatunk.

Minden gyermeknek meg kell teremtenünk a lehetőséget az óvodába járáshoz és olyan pedagógiai attitűddel kell rendelkezünk, ami lehetővé teszi a hátrányok leküzdését, a beilleszkedés megkönnyítését. Ebből adódik, hogy óvodai nevelésünk gyermekközpontú és befogadó.

Az óvodáskorú gyermeket az érzelmei irányítják. Kíváncsiságát nem értelmi, hanem érzelmi összefüggések motiválják. Abból tanul, amit az érzékszerveivel tapasztal, amiben tevékenyen, örömmel vesz részt. Utánozva tanul, kritikátlanul utánozza a környezetét, s ez a tény megsokszorozza a felelősségünket.

A gyermek alapvető tevékenysége a játék. Ha nem játszhat naponta néhány órát szabadon, akkor testileg-lelkileg nem fejlődik rendesen. A játék, út számára

a világ felfedezéséhez, az emberi kapcsolatok, magatartásformák megismeréséhez.

Elengedhetetlenül fontos számára a mese. A mese által a gyermek játszik, tanul, fejlődik a képzelete, a gondolkodása.

Nevelőtestületünk hitvallása:

A játék a gyermek életszükséglete, a mese pedig az „imádsága”.

(Karácsony Sándor)

2. ÓVODAKÉP

Gyermekközpontú nevelőmunkánkat az alábbi célok határozzák meg:

- az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkörben az óvodások harmonikus, sokoldalú fejlődésének elősegítése, és az ehhez szükséges optimális feltételek biztosítása;
- a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatása, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a speciális nevelési szükségletű gyermekeket is),
- azoknak a szociális, testi és értelmi képességeknek a tudatos, tervszerű alakítása, amelyek révén képessé válnak az iskolai beilleszkedésre és tanulásra.
- önmagukra és a világra nyitott, kreatív gyermekek nevelése
- az egészséges életmód alakítása
- manuális és tanulási képességek speciális fejlesztése

- a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítása;

- a gyermeki szükségletek kielégítése;

- inkluzív -, integrált -, a migráns gyermekek nevelését támogató szemlélet meg-
alapozása, elősegítése;

- a nemzeti, etnikai és a migrációs kisebbségek önazonosságának támogatása, a
multikulturális integrációval és az identitással együtt.

3. KÜLDETÉSÜNK – ÓVODÁNK ÉRTÉKEI

- Nevelőmunkánk alapja a ránk bízott gyermekek szeretete, tisztelete, megértése.
- Óvodánkban a játéknak, mint az óvodások alapvető tevékenységének kiemelt szerepe van. A játékhoz nyugodt légkört, megszakítás nélküli játékidőt, fejlesztő játékszereket és a sok élményt biztosítunk.
- A mindennapos meséléssel – kötött és kötetlen időben - segítjük a gyermekek érzelmi stabilitásának, pozitív erkölcsi normáinak kialakulását, megerősítését.
- A gyermekeket egyéni, vagy kiscsoportos fejlesztéssel segítjük ahhoz, hogy minden területen a képességeiknek megfelelő legmagasabb fejlettségi szintet éri el.
- A nevelési - oktatási folyamatban a gyermekektől együttműködést várunk el.
- A kiemelkedő képességekkel rendelkező, vagy valamilyen hátránnyal induló gyermekek esetében különösen nagy hangsúlyt kap az egyéni fejlesztés.
- A gyermekek egészséges fejlődése és mozgásigényük kielégítése érdekében nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy elegendő időt töltsenek a szabadban.
- Esztétikus, biztonságos külső és belső környezet megteremtésével segítjük a gyermekek óvodai beilleszkedését.
- A tanulás, ismeretszerzés az óvodások napi tevékenységeibe ágyazva válik meg. A gyermekek elegendő időt kapnak a kísérletezésre, önmaguk kipróbálására.
- Szakmailag jól képzett, elkötelezett nevelőtestületünk biztosítja partnereink számára - gyermekek, szülők, iskolák, fenntartó –az egyenletes színvonalú, szabályozott, kiszámítható működést.

- Fontosnak tartjuk a gyermekek pozitív tulajdonságainak megerősítését: a pozitív ráhatás módszerét alkalmazzuk.
- Legfőbb partnerünk a szülő, akinek felelősséggel tartozunk, tájékoztatjuk gyermeke fejlettségi állapotáról és segítségére számítunk a nevelésben.
- Örülünk, ha a gyermekek örömmel járnak óvodába, és a szülők biztonságban, „jó kezekben” tudják nálunk gyermekeiket.

3.1. Óvodai nevelésünk alapelvei:

a gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, szeretete, megbecsülése,
a gyermek személyiségének fejlesztése, egyéni képességeinek kibontakoztatása,
a kisgyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása.

Alapelveinknek és az óvoda funkciójának megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről,
- sokszínű, - a gyermekek életkorának és fejlettségének megfelelő – közös tevékenységek megszervezéséről (különös tekintettel a játékra),
- a gyermekek életkorának megfelelő műveltség tartalmak közvetítéséről,
- a gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.

Helyi adottságokból és igényekből fakadó nevelési elveink:

Felzárkóztatás:

miután kiszűrjük (logopédus, fejlesztő pedagógus, vagy gyógypedagógus közreműködésével) a valamely területen elmaradást mutató gyermekeket, csoporton belül végezzük fejlesztésüket.

A nagyobb fokú lemaradást mutató gyermekek esetében szakemberek segítségét kérjük, és velük összefogva pótoljuk a hiányosságokat, végezzük a fejlesztő munkát.

Tehetséggondozás

programunk keretében felvállaljuk a speciális érdeklődésű gyermekek fejlesztését.

Az ismeretnyújtásban komplexitásra törekszünk, mivel a gyermekek ismeret- elsajátítása biztosabb, ha minden érzékszervüknek közvetítő szerepe van.

4. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodáskorú gyerekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

4.1. Az egészséges életmód alakítása:

- az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása:
(óvás, megőrzés, betegségek megelőzése)
- a környezettudatos magatartás kialakításához, a környezet védelméhez és megóvásához, fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítása;

4.2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása:

- a gyermeki önkifejezésnek teret adó szemlélet biztosítása, annak érvényesítése;
- a gyermeki személyiségfejlődésben a szokás – és normarendszer megalapozása;

- a gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez, a szülőföldhöz való kötődés elősegítése;
- a sajátos, lassabban fejlődő, elhanyagolt, kiemelt képességű, és migráns
- gyermekek személyiségének figyelembe vétele és fejlődésük biztosítása.

4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása:

- az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van, valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat; (helyes mintaadás, szabályközvetítés)
- az ismeretek rendszerezése, tapasztalatokra és élményekre építés, a változatos élethelyzetekben való aktív részvétel biztosításával az értelmi és anyanyelvi fejlődés elősegítése;
- a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, vagy migráns gyerekek segítése a magyar nyelv elsajátításában

5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

5.1. Az óvoda személyi feltételei

Az óvoda teljes napi nyitvatartási ideje alatt a nevelőmunkát 3 óvodapedagógus végzi. Tevékenységét segíti, az óvodai kiegészítő személyzete.

Óvodánk dolgozói:

- 3 fő óvodapedagógus főiskolai végzettséggel

Tircsi Istvánné

Serényi Istvánné

Facsarné Radnai Tünde

- 2 fő dajka

Freund Jánosné

Heinrich Jánosné

Az óvodában a nevelőmunkát az óvodapedagógus végzi, jelenléte elengedhetetlen feltétele az óvodai nevelésnek.

Az óvodapedagógus felsőfokú szakirányú végzettsége mellett rendkívül fontos kreativitása, figyelemmegosztó képessége, türelme, empátiás készsége, verbális és metakommunikatív képességei, valamint az ismeretanyag csoportra, gyermekekre lebontott tudatos tervszerű alkalmazása.

Az óvodapedagógus és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak - a mindennapok során - hatékony együttműködésben, összehangoltan segítik az óvodás gyermekek fejlődését.

A gyerekek intenzív fejlesztése érdekében ajánlott és a pedagógiai, pszichológiai kutatások eredményei szükségessé is teszik, hogy az óvodapedagógus rendszeres külső és belső továbbképzéseken vegyen részt, de az önképzés folyamatossága is elengedhetetlen.

5.2. Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel kell elhelyezni.

Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.”

Az óvodai férőhelyek száma: 50 fő.

Az óvoda két foglalkoztatóval, egy öltözővel (mely egyben „tornateremként” is funkcionál), önálló konyhával és az iskolások által használt ebédlővel rendelkezik.

Tárgyi eszközeink, a pályázatoknak köszönhetően folyamatosan bővülnek.

Udvarunk méreteiben gyermeklétszámunknak megfelelő, a gyermekek mozgásigényét kielégíti. A 2010-es évben, a vállalji önkormányzatnak köszönhetően az udvari játékok teljes cseréje is megtörtént.

Fekvése igen jó: füves, fás, napos, árnyékos részei vannak.

Lehetőségeinkhez mérten, az eszközöket szeretnénk még bővíteni, kiegészíteni természetes agyagokból készült udvari játékokkal.

Óvodánk udvara, csoportszobái, berendezési tárgyai a gyerekek kényelmét és biztonságát szolgálják és kielégítik játék és mozgásigényüket.

Meglévő eszközeink tudatos és célszerű alkalmazása mellett a pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközöket a melléklet tartalmazza.

5.3. Az óvodai élet megszervezése:

A gyerekek óvodai életének megszervezése céltudatos tervezést igényel, melynek során kialakítjuk a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását.

A **heti rend** és a **napirend** az a szerkezeti keret, amely biztosítja számukra a nyugodt, kiegyensúlyozott kiszámítható óvodai életet.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

a./ Napirend:

A gyerekek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását.

A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja, mint a gyerekek legfontosabb tevékenysége. A napirenden belül rugalmasan kezeljük az egyes tevékenységek időtartamát.

Fontos a mindennapi levegőzés, különösen tavasszal és nyáron. A hűvösebb idő beköszöntésével is elengedhetetlen a szabad levegőn tartózkodás, de az időtartamot csökkentjük.

A napirend az évszakoknak és a gyermeki tevékenységeknek megfelelően változtatható. A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát. Május 31-től augusztus 31-ig terjedően nyári napirendet készítünk.

Bármelyik napirendre gondolunk is, fontosnak tartjuk szem előtt tartani, hogy az óvodapedagógus a gyermek minden tevékenységében nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, segíti önállóságukat, beleértve a gondozási tevékenységeket is.

Fontosnak tartjuk továbbá, hogy a napi és heti rend kialakításakor figyelembe vegyünk a családok igényeit is. Elengedhetetlen az együttműködés ezen a szinten, hiszen a gyermekek fejlődése, fejlődésének nyomon követése, az azt követő kölcsönös támogatás és egymásra hatás alapvető eleme az óvodai munkánknak.

Napirendünk az alábbi tevékenységeket foglalja magába:

- játék, szabadidős tevékenység
- étkezés
- pihenés
- öltözködés, tisztálkodás
- komplex foglalkozások

b./Heti rend, javaslat:

Elősegíti a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat. Lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A heti rend különösen az év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén, ugyanis a beszoktatás idején lazább, rugalmasabb, alkalmazkodóbb heti rend összeállítása a szerencsésebb.

A heti rend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek, javaslatok meghallgatására, kipróbálására.

A heti rend a gyermekek életének észrevétlen szabályozója kell, hogy legyen. Rugalmasan kezeljük, hiszen a csoport összetétele, adottságai is befolyásolják a heti rend kialakítását.

Heti rendünk általános tartalma:

- Mese-vers
- Ének-zene, énekes játék
- Rajzolás, mintázás, kézimunka
- Mozgás
- Külső világ tevékeny megismerése

Az óvoda teljes nyitvatartási ideje alatt – a közoktatási törvénynek megfelelően – a gyermekekkel történő foglalkozások tevékenységek mindegyikét kizárólag óvodapedagógus irányíthatja.

5.4.Az óvoda kapcsolatai:

Kapcsolat a családdal

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Óvodai nevelésünk a családi nevelésre épül, kiegészíti azt, ezért az óvodának mindig a legfontosabb és legszorosabb kapcsolata az óvodába járó gyermekek családjával van.

Gyakran az óvodára hárul az a feladat, hogy a fejlődésben történő lemaradásokat korrigálja a gyerekeknél, és pótolja a családi nevelés hiányosságait.

Óvodánkban rendszeresen végzünk családlátogatásokat, melynek célja:

- felmérje a gyermek helyét a családban,
- tájékozódjon a családi nevelés elveiről, szokásairól.

A családlátogatásokat azért tartjuk fontosnak, mert azok olyan alkalmak, amikor az óvodapedagógus nyugodt körülmények között beszélheti meg a szülőkkel gyermekük fejlődését, illetve a felmerülő esetleges problémákat.

Óvodás gyermekeink a családból érkeznek hozzánk, mivel községünkben nem működik bölcsőde. Ezért a beszoktatás feladatai is másként alakulnak.

Szükségesnek tartjuk a fokozatos beszoktatást, hiszen a gyermek ekkor találkozik először egy új környezettel, emberekkel, szokásokkal.

Ezért legfontosabb feladatunk, hogy a gyermek olyan környezetet tapasztaljon, mely nyugodt, szeretetteljes és családias.

Természetesen a beszoktatási feladatokba a szülők is aktívan bekapcsolódnak.

A család és az óvoda kapcsolatát erősíti, mélyíti az a tény, hogy a szülőket igyekszünk bevonni:

- az ünnepek, rendezvények előkészületeibe,
- kirándulások megszervezésébe,
- sportprogramok lebonyolításába.

Nyílt napok alkalmával biztosítunk lehetőséget arra, hogy a szülők betekintheszenek gyermekeik napi óvodai életébe.

Ezáltal - megismerhetik gyermekük közösségben elfoglalt helyét,

- új képet kaphatnak gyermekük viselkedéséről, teljesítőképességéről,
- új vonásokat, tulajdonságokat fedezhetnek fel gyermekükben.

Fogadóórák megtartását mindig a szülők igényeihez igazítjuk, előzetes időpont egyeztetése alapján.

Feladata: a gyerekekkel kapcsolatos információcsere,
- bizalmas jellegű megbeszélések.

Szülői értekezleteink megtartására a tanév folyamán több alkalommal is sor kerülhet.

Feladatai: - az óvodát, óvodai csoportot, szülőket érintő kérdések megvitatása,
- a szülők csoportra, óvodára vonatkozó véleményüknek, javaslataiknak megismerése.

A családdal való kapcsolattartásunk további feladatai:

- napi kapcsolattartás, a rendszeres és korrekt információcsere a szülők megnyerése az óvodával való együttműködésre.

A nevelési év során több olyan programot is igyekszünk szervezni, ami közelebb hozhatja a családokat az óvodához, segít közelebbről megismerni a szülőket, így egyfajta csoporttá igyekszünk kovácsolni egymást az eredményesebb együttműködés érdekében.

Erre hivatott, a nevelési év elején megrendezésre kerülő „Ismerjük meg egymást!”- programunk, vagy a május végén megtartott „Családi nap”. Ezek a programok mindenki számára hozzáférhetőek.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (isko-

lák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett kisebbségi önkormányzatokkal, kisebbségi szervezetekkel.

Kapcsolat az iskolával

Az óvoda és az iskola kapcsolattartásának formáiban, módszereiben alkalmazkodik a helyi sajátosságokhoz és szokásokhoz.

A kapcsolattartás megvalósításának lehetséges formái:

- egymás munkájának megismerése érdekében a pedagógusok látogatása az óvoda nagycsoportjában, valamint az óvodapedagógus látogatása az első osztályban
- nagycsoportosok látogatása az elsőosztályosoknál
- volt óvodások meghívása óvodai ünnepekre, iskolások műsoraival az óvodai ünnepek színesítése
- a leendő első osztályos nevelők meghívása nyíltnapokra, tanévzáró szülői értekezletünkre.

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart a művelődési házzal és a könyvtárral. Kínálatukból az óvodás gyerekek életkorának megfelelően válogatunk, oly módon, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldását.

A kapcsolattartás formái:

- látogatás

- tájékozódás, megbeszélések
- rendezvényeken való részvétel

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

Tartalmi kapcsolatunk van:

- az óvoda fenntartójával
- a Nevelési Tanácsadóval
- pedagógiai, szakmai szolgáltató intézményekkel,
- szaktanácsadóval
- egészségügyi szakszolgálatokkal

Az óvoda kapcsolatainak kialakításában, fenntartásában minden esetben törekszünk a nyitottságra és kezdeményezőkészségre.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1. A játék

6.1.1. A Játék helye a nevelés folyamatában

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie.

A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosz-

szantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus, szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

A gyermek játékában jelenjenek meg és fejlődjenek azok a sajátosságok, melyek később a gyermek magatartására a játékon kívül is jellemzőek lesznek. A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el, sajátos, gyakran átalakított formában. A játék örömforrás, a gyermek számára maga a cselekvés, a manipuláció az elképzelés szerez örömet.

A játék fejleszti a gyermek mozgását, segíti új mozgásformák gyakorlását. Növeli önállóságát, kitartását, fejleszti kreativitását, ezzel mintegy élményt ad számukra. A gyerekek a játék útján ismerkednek a világgal, tárgyakkal, azok tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, ezzel, hatással van a gyermek értelmi képességeinek fejlődésére. Érzékszerveik működése pontosabb lesz,

észlelésük, megfigyelő-képességük megbízhatóbbá válik. A játékszituáció kialakulása a "mintha" helyett gazdagítja a képzeletet és a gondolkodást. Játék közben a tárgyak tulajdonságairól is sokféle tapasztalatot szereznek.

A játékban minden lehetséges. Az ötletek, a szokatlan fordulatok tág teret adnak a kreativitásnak. A különböző elgondolások megbeszélése, a társ nézőpontja iránti nyitottság, az új lehetőségek, kreatív együttműködés segíti elő.

Fejlesztő hatást fokozzák a játékot kísérő pozitív érzelmek. Ezek közlési vágyat ébresztve, fokozzák a gyerekek beszédkedvét.

A beszédkedv pedig ösztönzi a nyelvi kommunikációs készség fejlődését. A játék során a gyerekek újra meg újra játszanak, így sajátos módon újraélik negatív élményeiket, szorongásaikat. Így lehetővé válik a tapasztalatok érzelmi feldolgozása, és velük járó feszültség csökkentése.

Rész cél:

testileg, lelkileg egészséges, érdeklődő, kezdeményező, aktív, kreatív, határozott jellemű, érzelmekben gazdag, segítőkész személyiség kialakítása, a szabad tevékenykedés, az egymás melletti nagy együttjátszás lehetőségének biztosításával.

Részfeladat:

A nyugodt, elmélyült játék megfelelő feltételeinek biztosítása.

a./ megfelelő légkör

b./ megfelelő hely

c./ játékidő

d./ játékeszközök

e./ élmények szerepe

elősegíti a baráti kapcsolatok kialakulását.

a./ A megfelelő légkör:

A gyerekek játékára nagy hatással van az őket körülvevő légkör. Elő kell segítenünk, hogy a különböző élethelyzetekben és tevékenységekben növekedjen a gyermek önállósága, mert az feltétele annak, hogy a játékban is önállóak legyenek. A gyerekek tapasztalatainak gazdagításával, a jókedv fokozásával, az együttjátzás igényének felébresztésével serkentenünk kell a közös játék kibontakozását, fejlődését. A magányosan játszó gyerekeket pedig segítjük abban, hogy bekapcsolódhassanak a közös játékba.

b./ A megfelelő hely:

A gyerekek szabad mozgása, a játék térbeli kibontakozása, az egymás mellett játszó csoportok, az egyedül játszó gyerekek számára ki kell alakítanunk a legmegfelelőbb helyet. Ha szükséges mozgatható bútorokat kivisszük a csoportból, pl.: asztalok közül valamelyiket.

A csoportban helyet keresünk a barkácsolni vágyó gyerekeknek éppúgy, mint az építőknek vagy a felnőtteknek. A gyerekekkel közösen ideiglenes játszóhelyet is kialakítunk, ha ezt igénylik.

Az óvoda udvarán is lehetőséget teremtünk arra, hogy nagyobb együttjátzó csoportoknak is legyen elég helyük anélkül, hogy zavarnák a többi gyereket az elmélyült játékban.

A csoportszobában a játéksarkokat a gyerekek igényei szerint változtatni is tudjuk. A nagyobbak már képesek arra, hogy a játékukhoz szükséges helyet maguk alakítsák ki. A játék befejezése után a bútorokat visszahelyezik eredeti helyükre.

c./ A játékidő:

A csoportok számára a napirendben biztosítva van az összefüggő játékidő. Főleg a kisebbeknek fontos a minél hosszabb megszakítás nélküli idő, hiszen csak nehezen kezdik el egyesek a játékot, majd többfélébe is belefognak, végül a játék tartósan leköti figyelmüket. A 4-5 éveseknél már gyakran kialakulnak együtt játszó csoportok, de a megfelelő hely, eszköz kiválasztásához időre van szükség. A nagyobbaknak pedig még több idő szükséges, ha a barkácsolás során ők készítik el a játékeszközöket. Nálunk is biztosítva van, hogy esetleg több napon keresztül is játszassák ugyanazt a játékot.

d./A játékeszközök:

A játékszer részben motiválja, gazdagítja a gyerekek elképzeléseit, részben tárgya magának a játéknak. Ezért fontos olyan játékeszközöket biztosítani, amelyek segítik az elmélyült játék kialakulását, motiváló, fejlesztő hatásuk van.

Figyelnünk kell a játékok esztétikumára, tisztíthatóságára, minőségére.

A 3-4 évesek érzelmileg erősen kötődnek egy játékhoz, nehezen válnak meg tőlük. Éppen ezért lehetővé tesszük, hogy otthonról hozott játékokkal is játszhasanak. A nagyok játékát olyan tárgyakkal kell kiegészíteni, amelyek tartalmasabbá tehetik tevékenységüket, módot adnak tapasztalatok, élmények felelevenítésére a közös sokféle játékra.

e./ Az élmények szerepe:

A játék témája, tartalma nagyrészt a gyerek tapasztalataitól, valóságról szerzett ismereteitől függ. Gondoskodnunk kell arról, hogy az ismeret-, és tapasztalatszerzés pozitív érzelmeket váltson ki, élménnyé váljék.

Törekszünk arra, hogy a gyerekeknek minden évszakban lehetőségük, módjuk legyen sokféle játék játszására. Ösztönözzük őket a téli élmények megjelenítésére. Azonban nem várhatjuk el azt, hogy azonnal megjelenjenek az élmények a gyerekek játékában. Állandóan szem előtt kell tartanunk azt, hogy az élményekben szegény óvodai élet mellett, a túlszűfolt óvodai élet is legalább olyan káros lehet, mint az egyhangú.

Feladatunk közé tartozik az is, hogy megismerjük a gyermek óvodán kívüli tapasztalatait. A játékokban gyakran megjelennek az óvodán kívül szerzett élményei, eredmények is. Ez fontos az egyéni bánásmód és a családdal való együttnevelés érdekében.

A gyerekek játékában negatív élmények is megjelenhetnek. Az agressziót, vagy a szorongást kifejező játék is a gyermek élményeiről vall. Jelenlétünk nyújt biztonságot ezeknek a gyerekeknek is.

6.1.2. Játékfajták

Az óvodáskor előtti szakaszban a gyerekek a tárgyakkal való rendszeres manipuláció során megtanulják a játékszerek használatát, megismerik sajátosságait. Ezek adják alapját a később egyre tartósabbá váló játékoknak.

Gyakorló játék

Kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, mely újra és újra ismétlésre készíteti a gyerekeket. Lényege egy újszerű cselekvés ismételtése. E játékfajta során a gyerekek a fölhasznált anyagok, tárgyak eszközök tulajdonságaival ismerkednek. A sokszori ismétléssel, gyakorlással a különböző

funkciók fejlődnek. Mivel a gyakorló játékok eszköz és anyagigényesek, ezekből nagyobb mennyiséget kell biztosítanunk.

Figyelemmel kísérjük minden gyermek játékát, hiszen segítenünk kell, hogy a gyakorló játékból a szerepjátékig fejlődhessenek.

3-4 éves korban a hangok, szótagok, szavak esetleg rövid mondatok és dallamok, a halandzsa játékos szabály szerinti ismétlés útján válnak játékká. A játék szempontjából nem a szöveg, hanem annak dallama, a hozzá kapcsolódó mozgás a lényeges. Ez szerez örömet a gyerekeknek és készteti új ismétlésre.

5-6-7 éveseknél a gyakorló játék csak akkor jelentkezik, ha a gyerek a fejlődésben lemaradt, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, vagy bármikor egy új játékszett kap, aminek használatát nem ismerve előzetes manipulációra van szüksége.

A gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

Ha a 5-6-7 éves gyerekeknél a gyakorló játék a domináns, feladatunk: keresni az okokat és e fejlődési fokon átsegíteni őket.

Előfordulhat, hogy a szerep-, vagy konstruáló játék egy-egy művelete kiválik a játékból a gyerek belefeledkezik a műveletek, mozdulatok ismételtetésébe.

Amíg aktívan belemélyed tevékenységébe addig nem zavarjuk, de ha aktivitása csökken, szóval ösztönözzük - esetleg eszközzel- a korábbi abbahagyott játék folytatására.

Szimbolikus-szerepjáték

Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta, amely a gyakorló játék keretei között bontakozik ki, és kifejlett formáját az óvodáskor

végére éri el. A gyerekek szerepjátéka tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi.

A gyerekek játékukban a hozzájuk közel álló felnőtteket és társaikat utánozzák. Azonosulnak az óvónő, a szülő cselekvéseivel, szavaival, gesztusaival. Megjele-
nítik a felnőttek és a gyerekek közötti kapcsolatokat, közben új magatartásfor-
mákat sajátítanak el. Kedvező csoportlégtérben megértő, elfogadó, szeretettel-
jes óvónői magatartás esetén az azonosulás intenzívebb.

Elő kell segítenünk az önkéntességnek, szabad választásnak, önállóságnak érvé-
nyesülését a játék megszervezésében, a téma megválasztásában, a szerepek ki-
választásában, a szereplők közötti viszonyok életre keltésében, játékszerek, esz-
közök kiválasztásában, játékhelyzetek kialakításában.

A játék témájához kapcsolódó szerepek, és az ennek megfelelő magatartás foko-
zottan megkívánja a társra figyelmet, a kívánságok késleltetését, az elgondolások
módosítását. Feladatunk, hogy a félénk bátortalan, passzív, vagy újonnan a cso-
portba érkező gyerekeket is igyekezzünk bekapcsolni a játékba.

Törekednünk kell arra is, hogy a gyerekek játékaikban egyéni képességüknek
megfelelően teljesedjenek ki. A gyerekek minél változatosabban vegyenek részt
a szerepjátékokban. Felhívjuk figyelmüket, hogy a jelentéktelen szerep is lehet
tartalmában vonzó.

A kezdeti gyakori szerepcserét felváltja a szerepekhez való kötődés. A gyerekek
képesek lesznek a különböző cselekvések összehangolására. A játék szereplői-
nek magatartása megfelel a szerep által megkívánt tevékenységeknek.

Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóak a gyerekek a közös
tervezésben, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztá-

sában, a szabályok betartásában. A játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Barkácsolás

A szerepjátékban a gyerekek élethelyzeteket alkotnak újra. Ehhez sok eszközre van szükségük. Segítenünk, ösztönöznünk kell a gyerekeket arra, hogy alkalomadtán maguknak készítsék el a játékhoz szükséges eszközöket. A barkácsolás a játék igényéből induljon ki, tehát legyen kötetlen. Időpontját is a játékhelyzet határozza meg.

Meg kell teremtenünk minden feltételt ahhoz, hogy a gyerekek játékidőben bármikor barkácsolhassanak. A gyerekek gyűjtögethetnek az év során olyan anyagokat, melyeket könnyen megmunkálhatnak. Meg kell azonban mutatnunk az egyes szerszámok, eszközök helyes használatát, az egyszerűbb technikai fogásokat.

A kisebbeknél a barkácsolás előkészítéseként a gyerekek bevonásával kevésbé munkaigényes kiegészítő játékszereket készítünk. Az elromlott játékok javítását a gyerekek előtt végezzük. A nagyobbak már tudnak segíteni a felnőtteknek, ezért bevonjuk őket a megrongálódott játékok, eszközök javításába. Egy-egy játékhelyzetben, már maguk is készítenek játékeszközöket a tevékenységükhöz.

A nagycsoportosoknál a barkácsolás a szerepjáték részévé válik. Egy-két esetben már maguk által választott módon és eszközökkel.

Építő, konstruáló játékok

A gyerekek kockából, különféle anyagokból építményeket hoznak létre. Ha valamit sikerült elkészíteni, az növeli a gyerekek önbizalmát, büszkeséggel tölti el őket.

A tapasztalatok hatására spontán létrejövő alkotások mellett fontos helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építés.

Az építő játék igényli az eszközök és anyagok sokféleségét. A hagyományos építőköcek mellett vannak illeszthető építő játékok is, melyekkel óvodásaink nap, mint nap játszanak.

A melegebb időszakban nagyon kedveltek a homokozóban folyó játékok, de télen is lehetőséget kapnak a gyerekek az építésre. A hóból ugyanis legalább olyan gazdag formákat lehet létrehozni, mint a homokból.

Minél idősebb, fejlettebb egy gyerek, annál igényesebb alkotásaival szemben. A fejlődést mutatja a bonyolultabb alkotások létrehozása, a választott modell egyre valóság hűbb megközelítése, a szerepjátékokkal való sokoldalú kapcsolat.

Szabályjáték

Pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. Jellegéből következik, hogy a szabályokat pontosan be kell tartani, hallgatni kell a játékvezetőre. A szabályok betartása, illetve megszegése különböző érzelmeket vált ki a résztvevőkből, melyek nagymértékben meghatározzák a gyerekek magatartását, egymáshoz, csoporthoz való viszonyukat.

A játék szabályait a gyerekek önként vállalják. Vannak olyan szabályjátékok melyekben kölcsönös segítségadásra van szükség. A gyerekek akár nyernek, akár veszítenek a szabályjátékban, tanulják a helyes magatartás alapvető formáit.

Előfordul, hogy akadnak gyerekek, akik nehezen, vagy egyáltalán nem képesek betartani a szabályokat. Ez adódhat a játék hevéből vagy esetleg fejlődési lema-

radásból. Minden esetben hívjuk fel a gyerekek figyelmét a szabályok betartására, azok fontosságára.

A szabályjátékoknak is vannak fajtái:

- Mozgásos szabályjátékok
- Értelmi képességet fejlesztő játékok

A mozgásos szabályjátékhoz tartoznak a testnevelési játékok, dalos és mondókás népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, szembekötősdik, labdajátékok, mozgásos versenyjátékok.

Értelmi képességeket fejlesztő játékok: dominók, kártyajátékok, nyelvi játékok, különböző társasjátékok, képes kirakók...stb.

A szabályjátékoknál mindvégig figyelembe vesszük a gyerekek fejlettségét, értelmi képességeit, valamint a csoport létszámát, a helyi adottságokat, a gyerekek érdeklődését. Mindvégig figyeljük a gyerekek játékát, hogy az esetleges hibákat – szabályok megsértését – korrigálni tudjuk.

A kisebb gyerekek még nehezen tartják be a szabályokat, ezért azokat a játékokat szeretik inkább melyekben kevesebb a kötöttség. A nagyobbak viszont már könnyebben alkalmazkodnak a kötöttségekhez, ezért már bonyolultabb szabályjátékok megtanulására is képesek.

6.1.3. A játék sajátos fejlesztő hatása

A gyerekek játéka szabad cselekvések sorozata. Szabad akaratból, azaz külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet csak létre. Nem az eredmény, hanem maga a folyamat a fontos. A gyermek a játék során ismerkedik meg a külvilággal, így fedezi fel az őt körülvevő környezetet, sőt saját magát is.

Kivetíti kívánságait, ösztönös és tudatos vágyait a játék folyamatába. A játék tehát kiválóan alkalmas a feszültség oldására. Minden egészséges gyermek-

ben veleszületett kíváncsiság működik, ami végül is eredményezi a játékban történő tanulást. Arra ösztönzi a gyereket ez a kíváncsiság, hogy ösztönös, élénk tájékozódással fürkéssze környezetét, próbálja ki önmagát és a kezébe kerülő tárgyakat, oldja meg a felmerülő konfliktusokat. Ezek belső késztetések, nem a felnőttek ösztönzésére keletkeznek. A gyerekek konkrét cselekvéseikben meg tapasztalják a kinti és benti világot. Élményeik belső tudássá válnak.

Kisgyermekkorban a játék és a tanulás nem különíthetők el egymástól. A gyerek úgy tanul, hogy játszik. A tanulás utánzással, kipróbálással, kitalálással történik. Ez a tanulás nem szándékos és nem tudatos, de jelentősége igen nagy.

A mindennapi élettapasztalat és kísérletek bizonyítják, hogy megfigyeléseinknek, megszerzett tudásunknak csak egy részét tudjuk azonnal megfogalmazni. Nagyobb része később, többnyire váratlan alkalmakkor bukkan elő.

A játék elemei a gyermeki műveltség szerves alkotórészei: élettechnikák kipróbálása, tanulási módok kidolgozása. Ilyen értelemben készítenek elő a későbbi rendszeres ismeretszerzésre.

A tapasztalati és élményszerzési lehetőségeket óvodánk különböző módokon igyekszik megteremteni. Ezek egy része hagyományokra épülő játékok megismertetésén alapszik, más része pedig olyan lehetőségeket biztosít, amelyek lehetővé teszik ezek kipróbálását.

6.1.4. Az óvodapedagógus feladatai

Az óvónő mindenekelőtt a játék feltételeit teremti meg. Mindezt a megfelelő játszóhelyek, játékeszközök biztosításával.

Az óvónő játékára a gyerekeknek leginkább a beszoktatás idején van szükség, amikor is a síró gyereket akarjuk megvigasztalni.

Ölünkbe ültetve hőcögtetőt, simogatót mondogatva a gyerek előbb-utóbb megnyugszik. Erre a játékra nagyon jól alkalmazhatóak a különféle mondókák mellett a dalok is. Együttes játékunk megnyugtató a gyereket, eltereli figyelmét

bánatáról. A nagyobb gyerekek nem minden esetben igénylik jelenlétünket játé-
kukban, hiszen már önállóbbak, mint a kisebb társaik.

Minden esetben biztosítanunk kell azt, hogy a gyerekek saját elgondolásai-
kat valósítsák meg a játékban. Közbelépés csak akkor szükséges, ha a gyerekek
egymást zavarják, a játékszerek használata testi épségüket veszélyezteti, vagy a
felmerülő konfliktust nem tudják maguk megoldani. Az esetek többségében
azonban hagyjuk, hogy a gyerekek maguk oldják meg azt. Segíteni szoktunk ak-
kor is, ha a gyerekeknek technikai, vagy valamilyen más tanácsra van szüksé-
gük. Segítségünkkel fokozhatjuk játékkedvüket, elmélyíthetjük a játékot. A gye-
rekek játékaának színvonala különböző, ezért segítenünk kell, hogy egyéni lehe-
tőségeikhez megfelelően – magasabb szintre jussanak el.

A játék örömét fokozza, ha a felnőtt is szívesen vesz részt benne, a sikernél ve-
lünk örül, a kudarcnál pedig kedvet ébreszt az újrakezdéshez.

Fontos megemlítenünk: a felnőtt – a család és az óvoda – a tapasztalatok és él-
mények biztosításával mintát ad a játékhoz. A különböző-óvodánk innovációja
alapján felvállalt programok keretein belül-lehetőség adódik arra, hogy a szülők,
óvodapedagógusok egymástól is tanulhassanak játékokat, melyeket el is játsz-
hatnak. Ez óriási lehetőséget teremt a család és az óvoda közötti távolság csök-
kentésére, az együttműködés elősegítésére.

6.1.5.A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek elfogadják társaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Al-
kalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani egy-egy kedves játék-
szerükről. Szerepjátékban kedvezőtlenebb, érdektelenebb szerepeket is elvállal-
nak. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, ér-
deklődéseik alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységeit és különféle kap-
csolatait. Önállóak a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásá-
ban. A játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

A barkácsolást a gyerekek maguk is kezdeményezzék a maguk által választott módon és eszközökkel. A létrehozott eszközöket használják is fel a játéokban, ábrázolásban. Konstruáló, építő elemekből játékszereket is tudnak készíteni a gyerekek. Az építményekkel szemben egyre igényesebbek lesznek, egyre bonyolultabb alkotások születnek. A konstruálást a szerepjátékokkal sok szál köti össze.

6.2. A vers, mese

6.2.1. A vers helye a nevelés folyamatában

A mese épp úgy, mint a játék az egyetlen közlésforma, melynek segítségével a gyerekekkel szót válthatunk arról, ami kézzelfoghatóan legjobban foglalkoztatja őket. A teljes világ kerek tükörképe.

A mese és a vers az anyanyelven keresztül emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. A jó mese olyan kapcsolatokat, helyzeteket mutat fel a gyermekek számára, amelyek megértésére más eszközökkel ebben az életkorban még nincs mód. A mese a legtágabb értelemben tanít.

A népmeséknek erkölcsi tartamuk van, belső indulati élményeket közvetítenek. Erkölcsi rendszerében a jó és az igaz győz a gonosszal és a hazuggal szemben. Világképe teljes világmagyarázat, melyben minden a helyén van, ezért működési törvényei átláthatóak.

A mese oldja a szorongást, melyet nagyrészt a még ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyerekekből. A mese az indulatok feldolgozására, belső képteremtésre tanít.

A belső képteremtés képességének kifejlődése nélkül lehetetlen az olvasóvá válás. Csak abból a gyerekből lesz jó beszélő és jó olvasó, aki képes intenzív belső fantáziakép megjelenítésére. Az is szükséges, hogy a gyerekek kézbe vegyék, nézegessék a könyveket, melyben kedves meséik, verseik találhatóak. Így

hamarosan szívesen lapozgatják a gyerekkönyveket: óvodáskorban a képek, iskolásként pedig a megfejthető szöveg kedvéért.

Részcél:

- Az óvodáskorú gyerekek irodalmi érdeklődésének felkeltése, az irodalom – ezen belül a mese, vers, mondókák – megszerettetése, az olvasóvá nevelés alapjainak lerakása.

Részfeladat:

- Az óvodások érdeklődésének, fejlettségének figyelembe vételével, megfelelő irodalmi élményekhez juttatni a gyerekeket.
- Változatos anyagválasztásra törekvés, melynek gerincét a népmesekincs adja.
- Lehetőséget kell teremtenünk az önálló vers és mesemondásra.
- Segítenünk kell a gyermekeknek abban, hogy a nekik tetsző meséket a megfelelő eszközökkel bármikor eljátszhassák.
- Az irodalmi élmények feldolgozását segítsük elő különböző eszközök, anyagok barkácsolási lehetőségek biztosításával.
- A gyerekek beszédkedvének, szókincsének bővítése, kapcsolatteremtő képességük fejlesztése.

6.2.2. A fejlesztés tartalma

Az óvodai anyanyelvi -, irodalmi nevelés (egymástól elválaszthatatlan) az óvodai élet egészét átható folyamat. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőte-

vékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedhetetlen intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és /vagy/ ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Megismertetjük a gyermekeket a nyelv szépségével, kifejezőerejével. Itt nem csak a magyar, hanem a német nyelv zeneiségét, lüktetését is szeretnénk felfedni a gyerekek előtt.

Az óvodába lépés kezdetétől figyelemmel kísérjük a gyerekek beszédfejlődését. Igyekszünk megismerni egyéni beszédkészségüket, szókincsüket, beszédkedvüket.

Nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai légkör megteremtésére törekszünk, hiszen ez érzelmi biztonságot ad és ebben a közegben a gyermekek önmaguktól megnyílnak.

Kötetlen, vidám beszélgetésekkel igyekszünk beszédkedvüket fokozni. A hallgató, szótlan gyerekeket személyes törődésünkkel, sok dicséréssel, buzdítással próbáljuk szóra bírni.

A gyerekek, főleg a kisebbek a hallott beszédminta alapján sajátítják el a nyelvi formákat, ezért fontos, hogy érthető, világos, nyelvtanilag, formailag helyes és követésre méltó beszédet halljanak tőlünk, felnőttektől. A pozitív példa, ösztönzés ad számukra a társaikkal való kapcsolat kialakítására.

Különböző anyanyelvi játékokkal fejlesztjük beszédtechnikájukat, hallásukat, gondolkodásukat, beszédre való képességüket, ügyesítjük hang- és beszédképző szerveiket.

Változatos élményeket és tevékenységeket biztosítunk számukra, melynek során tapasztalatokat szereznek a tárgyakról, jelenségekről, cselekvésekről, stb., és ezek szóbeli kifejezéseiről.

Új szavakkal, fogalmakkal bővül szókincsünk. Elmondják gondolataikat, élményeiket, kérdések és válaszok fogalmazódnak meg bennük. Mi felnőttek mindig készek vagyunk meghallgatni őket, válaszolni kérdéseikre.

Az óvodai nevelés páratlan eszköze a mese. Ez az a beszédmód, melyre egy hét éven aluli gyermek tartósan, kényszerítés nélkül figyelni tud.

Gyermekeink mindennapos igénye a mese és a vers. Éppen ezért óvodánkban minden nap hallgatnak a gyerekek mesét vagy más irodalmi alkotást. A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás alkalmával ügyelünk a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére.

A szülőkkal való találkozások alkalmával felhívjuk figyelmüket arra, hogy milyen fontos ez a fajta együttlét is. Kezdeményezéseink anyaga változatos, bár zömében népmesék, népi alkotások.

A gyerekekkel együtt felkeressük, vagy meghívunk óvodánkba olyan idős embereket, akik ismernek meséket, verseket, mondókákat a sváb hagyományok köréből és szívesen elmondják azokat óvodásainknak. Ez a fajta mesehallgatás közelebb hozza a gyerekeinkhez a nemzetiségi hagyományokat és egyben elősegíti azok ápolását, védését. Ezek a mesék, versek nem eszközeiktől lesznek kedvesek a gyerekek számára, hanem a nyelvi fordulatok gazdagsága, érdekessége, mozgalmassága miatt.

Egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk az önálló mesélésre, verselésre.

Főleg kiscsoportban fontos, hogy minél több simogatót, tapsoltatót, lovagoltatót ismerjünk, hiszen az e fajta versikék, mondókák alkalmasak arra is, hogy a beszoktatás idején vagy más ok miatt síró, nyugtalan gyereket megvigasztalja, megnyugtassa, elterelje figyelmét.

Az évszakok változásaira, ünnepekre, állat-, illetve láncmesékkel, jeles írók, költők verseivel, történeteivel elősegítjük, hogy a gyerekek önmagukról és környezetükről szerzet ismeretei gyarapodjanak.

A 4-5 évesek körében kedveltek azok a mondókák, versek, mesék, párbeszédese játékok, amelyek témájukban a gyerekek közvetlen környezetéből merítenek. Játék közben gyakran mondogatunk velük versikéket, mondókákat.

Az 5-6-7 éves gyerekek kedvelik a tréfás meséket, verseket, felelgetőket, stb. Szívesen idézik fel a korábban megismert és gyakran hallott alkotásokat. Polcainkról különböző mese és versgyűjtemények közül válogathatnak.

Használjuk és feldolgozzuk:

- Magyar és más népek népmeséit
- Magyar és más népek gyermekverseit
- Klasszikus gyermekirodalmi alkotásokat
- Külföldi gyermekirodalmi alkotásokat
- Kortárs irodalmi műveket

6.2.3 A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Szeretik és igénylik a mesemondást.
- Részt vesznek a mesemondás feltételeinek kialakításában.
- Figyelmesen hallgatják végig a mesét.
- A folytatásos mesét, verses mesét, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Van kedvelt mesehősük, a mese fordulatait beviszik játékaikba.
- A mesék szófordulatait mindennapi beszédükben alkalmazzák.

6.3. A rajzolás, mintázás, kézi munka

6.3.1. Helyük a nevelés folyamatában

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kéz eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A rajzolás, mintázás, kézimunka az óvodai nevelés egészében előforduló folyamat. A gyermekek az őket körülvevő környezetből a spontán vizuális ingerek és szervezett tapasztalatszerzési alkalmak hatására élményekkel gazdagodnak. Bonyolult ideglélektani folyamatoknak a legintenzívebb szakasza a 3-7 éves kor. A vizuális észlelés optimálisan ebben korban alakítható ki.

A vizuális nevelés a gyerekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi – plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi kép-olvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet. Az építő – ábrázoló – alakító tevékenység segíti a gyerekek téri, formai és színeképzetének kialakulását, gazdagodását, elősegíti a természet színeire, formáira való rácsodálkozással, a művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódás és értékelő képesség alakulását.

Részcél:

- A gyerekek egyéniségét, személyiségét, érzelmi életének aktuális jellemzőit kreativitása által minél jobban megismerni, elfogadni és kedvező irányba vezetni, valamint megismertetni, felfedeztetni a gyerekekkel az őket körülvevő világban rejlő szépségeket.

Részfeladat:

- A megfelelő feltételek megteremtése után a gyerekeket egyéni fejlettségi szintjüknek fegyelembevételével képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatni
- Kialakítani bennük a komponáló térbeli tájékoztató és rendező képességet
- Segíteni a gyerekek téri, formai, színeképzetének kialakulását, gazdagodását
- Elősegíteni a természet, a környezet színeire, formáira való rácsodálkozását
- Megismertetni a gyerekekkel a különböző anyagokat, az ábrázolás, a konstruálás, a kézimunka egyszerű munkafogásait, az eszközök használatát.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

6.3.2. A fejlesztés tartalma

A gyerekek alkotó kedvét, vágyát nem lehet egy napi szűk intervallumba szorítani. Az óvodai gyakorlat azt bizonyítja, hogy a hét minden napja szükséges ahhoz, hogy a gyerekek a tevékenység gazdagságáért, sokszínűségéért, kreatívan vegyenek részt az ábrázolásban. A gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően olyan ábrázolási lehetőséget teremtünk, amivel előkészítjük, megszerettetjük e tevékenységeket.

A gyerekek munkájának minőségére hat a környezet minősége, az élmények gazdagsága, érzelmeik. Igyekszünk gyermekeinket csak a szükséges mennyiségű, esztétikus, funkciójában is szép, harmonikus, de változatos tárgyakkal körülvenni. Kicsi koruktól fogva bevonjuk őket környezetük szebbé tételébe kedvük és ízlésük szerint.

Folyamatosan tervezünk közös élmény- és tapasztalatszerző kirándulásokat, sétákat lakóhelyük és a szomszédos települések természeti, tárgyi érdekességeinek, nevezetességeinek megismerésére.

A séták alkalmával összegyűjtünk minden olyan dolgot, amelyet valami miatt érdeemesnek találunk, illetve találnak a gyerekek, mint: csigaház, fakéreg, tollak, érdekes formájú kavicsok.

Rácsodálkozunk egy-egy szép kerítésre, házra, virágoskertre, s közben arra törekszünk, hogy a gyerekek ne csak nézzék, hanem minél több érzékszervükkel győződjenek meg azok formai, színbeli, nagyságbeli tulajdonságairól.

A gyerekek minél mélyebben érintődnek meg, annál inkább szükségét érzik ezt környezetükkel valamilyen formában tudatni, kifejezésre juttatni.

Az ábrázoló tevékenységet az anyagokkal, eszközökkel való ismerkedéssel készítjük elő.

Eleinte csak játszanak az anyagokkal, eszközökkel, s közben szinte rávezetjük őket: a helyes ceruzafogásra, ecsetfogásra, a ceruzanyomás erősségére, a tevékenységhez szükséges szokások, magatartás kialakítására.

Ebben az időszakban nélkülözhetetlen kedvcsináló, biztató szerepük, hisz a tevékenység közben hallott dicséretet, elismerő szavak nyomán teljesebb a sikerélményük, nagyobb az örömük, amely fokozza a tevékenységhez fűződő pozitív élményeket.

A gyerekek kézcsontjainak ésszerű terhelése és alkotó munkájuk eredményének minősége érdekében egyaránt fontos, hogy valamennyi eszközünk, anyagunk jó minőségű legyen. A csoportszobában könnyen hozzáférhető helyen, szabad polcon helyezzük el az ábrázolás eszközeit, a kézimunkához szükséges anyagokat, így bárki kedve, elképzelése, ötlete szerint választhat a színes skálából. A tevékenységhez biztosítjuk a megfelelő helyet, időt, hogy a gyerekek zavartalanul „dolgozhassanak”.

Rajzolunk:

- zsírkrétával
- ceruzával

- filctollal
- bottal
- krétával
- viasszal, stb.

Rajzlapra, falra, táblára, aszfaltra, homokba, stb.

Lehetőséget adunk arra is, hogy a már megismert technikákat a gyerekek kedvük szerint alkalmazhassák, gyakorolhassák.

Festünk:

- ujjal
- ecsettel
- papírdúccal
- krumpli-nyomattal, illetve termés-nyomattal
- dugóval
- pálcikával, stb.

csempére, üvegre, különböző felületű, színű, nagyságú papírra, textilre, fára, stb.

Nagy felület festését a viaszolás technikájával próbáljuk vonzóvá tenni. A színek egymásba folytatásával érdekes, új színek keletkeznek, a tárgyak sajátos karaktert kapnak. A színek egymásutánisága, ritmusa, a formák arányai, térbeli helyzete fokozza a felület mozgalmasságát, gondolati tartalmát. A festés állandó lehetőség a gyerekek számára. A csöpögtetés, a vonalvezetés jó alkalmat ad a színek varázsának megismerésére. Gyerekeink megtapasztalják, hogy a papírra nemcsak festeni, rajzolni lehet, hanem lehet gyúrni, szakítani, vágni, ragasztani, sodorni, hajtogatni.

Mintázási, formázási anyagaink:

- gyurma

- só-liszt gyurma
- gipsz
- anyag
- homok

Anyagismereti tapasztalatokon túl megismerkednek az alakíthatóság lehetőségével, elsajátítják a gömbölyítés, lapítás, nyújtás, sodrás, mélyítés, anyag-összedolgozás technikáját. A formákat a gyerekek idővel összerendezik, karcolással, ágak, termések, tollak beszurkálásával. A gipsz és a lisztgyurma megfestéssel érdekesebbé válik.

Plasztikai anyagaink között sok érdekes alapanyag szerepel: papírzacskó, hullámpapír, flakonok, dobozok, textilhulladék, már nem használt kesztyűk, zoknik, természetes anyagok, (lopótök, mákgubó, száraz virágok, szalma, gyékény fakanál).

A plasztikák létrehozásához vágást, törést, varrást, díszítést alkalmazunk. Mozgásos játékaink során különféle tárgyakkól építéssel, összerakással, kisebb-nagyobb térrészeket alakítunk ki, például: sátor, torony, vár, házak, alagút. Ezeket a gyerekek lefedik, berendezik, rakosgatják.

Sétáink alkalmával megfigyeljük az épületeket, szobrokat, lehetőségeink szerint múzeumokat, kiállításokat, a falu tájházát látogatjuk meg, a gyerekek ízlésvilágának esztétikai érzékének fejlesztése céljából.

Az ábrázolás legkülönbözőbb formáit minden évszakban alkalmazzuk az óvoda udvarán. Pálcikákkal, botokkal firkálhatnak, rajzolhatnak a gyerekek a homokban, hóban. Az aszfalt is kedvező lehetőséget biztosít a rajzoláshoz. Az egyéni- leg és közösen készített munkák versenyre is inspirálják az óvodásokat. Az udvaron lehetőségünk van az ősi magyar játékok alapanyagának megismerésére: fa, homok, sár, kavics.

A néphagyományt óvodánkban a népi kismesterségek óvodai életkornak megfelelő formáival, eszközeivel őrizzük: szövés, fonás, pókozás, gyékényfonás, suskafonás. Ezekkel a technikákkal funkcionális tárgyakat próbálunk létrehozni – hajpántot, karkötőt az ügyesebbek terítőt.

Karácsonyi ünnepvárás idején, közösen szalma és gyékény alapanyagból figurákat készítünk. Húsvétkor pedig a tojásfestés különböző technikáit próbáljuk ki – viaszolás, festés, berzselés, stb.

Az év folyamán a gyermekek munkáiból válogatunk a megadott témáknak megfelelően, valamint folyamatos „kiállítást” rendezünk be azokból.

Az ábrázolás technikáinak megismertetése a gyerekekkel számtalan lehetőséget biztosít a cselekvési képesség fejlesztésére: például:

- Manuális érzékelés: gyöngyfűzés, szövés, hajtogatás, tépés
- Finommotoros mozgás: agyagozási technikák, gyöngyfűzés, csöpögtetés
- Színészlelés fejlesztés: akvarellal való festés száraz és vizes felületre, textilre csöpögtetés, vonalvezetés, folthagyás, montázs, kollázs

Ritmus és díszítőérzék fejlesztése során a szépérzékük, variáló, kombináló, képalkító készségük formálódik, mely által kreativitásuk, fantáziájuk, ízlésviláguk alakul. Az ábrázolás területén szerzett ismereteket, tapasztalatokat a gyerekek spontán helyzetekben is tudják alkalmazni.

6.3.3. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyerekek óvodáskor végére az építésben, téralakításban ötletesebbek, bátrabbak lesznek. Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint kisebb makettek elrendezésében, berendezésében. Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit. Színhasználatukban megjelennek kedvenc színeik.

Formaábrázolásukban változatosságra törekszenek, többnyire készek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat (például: fiú, lány, nyúl, tulipán, stb.)

Emberábrázolásukban megjelennek a részformák (például: haj, ruha, stb.), megpróbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.

Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket. Önállóan alkalmazzák a már megismert technikákat: papírhajtogatás, tépés, nyírás, konstruálás, stb. Egyedül is képesek díszíteni különböző tárgyakat. Érdeklődnek érdekes, szokatlan jelenségek iránt. Van véleményük az óvodai környezetről, szívesen vesznek részt annak szépítésében.

Késztetést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, technikai tudásukat aktivizálják. A gyerekek többsége óvodáskor végére elkezdi javítani saját készülő alkotásait abban az esetben, ha erre szükség van.

Óvodáskor végére egyéni fejlettségükhöz és képességeikhez igazodva fejlődik képi-plasztikai kifejezőképességük, komponáló térbeli tájékozódó és rendező képességük. Fantáziaviláguk gazdagodik és képesek kifejezni élményeiket képi formában is. Fejlődik képi gondolkodásuk, gazdagodik esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük.

6.4. Mozgás

6.4.1. A mozgás helye a nevelés folyamatában

A mozgás a gyermekek legtermészetesebb, alapvető megnyilvánulási formája, lételeme. Életkori sajátosság a nagy mozgásigény. Az óvodás gyermek testi fejlődése következtében egyre több mozgást tud elvégezni és egyre inkább tudatossá válik mozgásának irányítása. A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyerekek természetes mozgását – járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás. Fejlesztik testi képességeiket, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóké-

pesség. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét és az egyes szervek fejlődését.

Óvodáskorban a testnevelés fontos szerepet játszik az egészség megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának megtartásában. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, fejleszti az alkalmazkodás képességét is.

A testnevelés hatására a gyerekekben fontos személyiségtulajdonságok alakulnak és erősödnek meg: mint a bátorság, a fegyelmezettség, a kitartás.

A közösségi élet alakulásához is fontos tulajdonságokat fejleszt, például: egymás segítése, együttműködés, stb.

Részcél:

- A gyereke sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése, az életkorának legmegfelelőbb tevékenységi forma segítségével, a tervszerű, rendszeres mozgással. A mozgás szeretetére épülő életvitel, életmód megalkotása.

Részfeladat:

- Óvodásaink mozgáskedvének megőrzése, természetes mozgásának fejlesztése
- Testi képességeik fejlesztése, növelése: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség
- Elősegítjük a mozgáskultúra fejlesztése mellett a térben való tájékozódást, a gyors helyzetfelismerést, a döntést, az alkalmazkodóképességet, valamint az akarati tulajdonságok, érzelmi struktúrák, szociális képességek alakulását.
- Fejlesztjük a nagy és finommozgásokat, a szem-kéz, szem-láb koordináci-

ót, megerősítjük a dominanciát (kezességet).

- Gyarapítjuk a mozgáshoz kapcsolódó szókészletüket
- Mindent megteszünk a prevenció, és ha szükséges a korrekció érdekében.

6.4.2. A fejlesztés tartalma

Óvodában a testnevelés feladatait az alapmozgások tervszerű, tudatos felépített gyakorlásával, a mozgások kombinációira lehetőséget adó játékok alkalmazásával valósítjuk meg.

Mindezekhez biztosítjuk a megfelelő mozgásteret, a vidám légkört, elegendő időt, eszközöket, hogy a gyerekek szabadon kipróbálhassák a különböző mozgásformákat.

A testnevelés olyan tervszerű, rendszeres ráhatás a szervezetre, amely a testgyakorlatok tudatos alkalmazásával a személyiség sokoldalú fejlesztését, az egész szervezet növekedését, fejlődését biztosítja. Fejleszti a motoros képességeket, segíti a mozgásos cselekvések szép kivitelezését, szórakoztató, élményekben gazdag játékok szervezésével a közösségi érzések kialakítását.

A fentiek figyelembevételével a testnevelés tartalma:

Mozgások

a./ Járás:

- természetes módon
- gyorsabban, lassabban
- rövidebb, hosszabb léptekkel
- különböző irányba fordulással
- változó szélességű sávok, vonalak között,

- különböző tárgyak megkerülésével

A járás történhet még kézi-szerrel vagy a nélkül, egyesével, különböző alakzatokban, sarkon, lábujjon, külső- és belső talp-élen.

b./ Futás:

- természetes módon, egyenes és különböző irányokba, irányváltoztatással
- különféle tempóban, tempóváltással
- változó szélességű, sávok, vonalak között
- tárgyak, akadályok megkerülésével, átugrással, átlépéssel

c./ Ugrás:

- helyből (távolba, magasba, páros és egy lábbal)
- nekifutásból
- ugróiskolában
- különböző alakú térbe és ki
- szökdelés lehet egy lábon, páros lábon
- célba
- mélybe, magasba (mélyugrás, magasugrás)

d./ Csúszás, kúszás, mászás:

csúszás: talajon, padon, zsinór, lécz, asztal, szék alatt

kúszás: különböző irányokba, majd irányváltoztatással

mászás: más-más szélességű és formájú helyeken és tárgyakon (mászóka, fa)

különféle tárgyakon át (henger, karika) tárgyak megkerülésével

e./ Egyensúlygyakorlatok:

Egyensúlyozás:

Állásban: lábujjon, sarkon, egy lábon magas térdemeléssel

Járáskor: padon, földre helyezett kötél, vonalon, vonalak között, a pad-merevítőjén, létra peremén, létrafokon, karikán.

Kúszásban: egyenes padon, emelkedőn, lejtős padon,

- hengerrel, farönkökkel
- forgással (90-180 fokos) fordulatokkal (360 fok)
- fel-leugrással
- székek, zsámolyok átlépésével, padok átlépésével
- hitázással
- kerékpározással

f./ Finommotorika fejlesztése:

- főként ábrázolás, kézimunka keretein belül: rajzolás, festés, gyurmázás, építés, hajtogatás, vágás által,
- valamint a testrészekkel végzett mozgásos gyakorlatokkal történik:
 - ujjak zárása, nyitása
 - egyszerű eszközök fogása, tartása, átadása, darabolása, elkapása
 - gurulószer felvétele: pingponglabda, szivacs és teniszlabda, léggömb

g./ Szem-kéz, szem-láb koordinációjának fejlesztése:

Ez összetett feladatunk, melyet kézi-szerek használatával fejlesztünk. Ilyen eszközeink: a babzsák, a labda, kendő, ugrókötél, karika.

Ezeket:

- csúsztatjuk talajon, padon
- dobjuk, elkapjuk
- gyarapítjuk
- célba-dobjuk
- átugorjuk, körbeugráljuk, körbefutjuk, stb.

Legfontosabb ezeknél a gyakorlatoknál a fokozatosság elvének betartása. Legelőször helyben, majd járásban, aztán futásban. Változó irányokban és végül akadályokkal nehezítve végezzük a gyakorlatokat.

Testséma fejlesztése

A gyermekek a feladatok során a meghatározott testrészekre koncentrálnak, szándékosan irányítják a mozgásukat. Az egész alakos tükör használata kedvező hatással van a vizuális testmodell – énkép - kialakításában. A tükör ugyanis visszajelzi a különböző mozgásokat, információt nyújt a gyermekek testi jellemzőiről: magasság, szem-, hajszín, testesség. Ezek elősegítik a testfogalom kialakulását, az én elfogadását, önmaga felismerését, azonosítását. Színes szalaggal, fonnott karkötővel, vagy gumipánttal segítjük az oldaliság elsajátítását kézen és lábon.

Testnevelési játékok

Az óvodai testnevelés legértékesebb részének a játékot tartjuk. Anyaga meg egyezik a testnevelés foglalkozás főgyakorlatainak anyagával, ebből építkezünk, de azokat játékkeretben alkalmazzuk, gyakoroljuk.

Fontosnak tartjuk, hogy a tervezett játékok örömteli kapcsolatot teremtsenek, sikerélményt biztosítsanak óvodásaink számára. Ezek aktivitást, érzelmi kötődést, cselekvésvágyat váltanak ki a gyermekekből, s ennek következtében még nagyobb örömmel, lelkesedéssel és mind sikeresebben hajtják végre a mozgásos játékokat, feladatokat.

Mindennapos testnevelés

A gyermekek biológiai fejlődését ugyancsak, mint mozgásfejlődést a rendszeres napi testmozgással biztosítjuk. Minden csoportban naponta 2x, tízórai és uzsonna előtti percekben tartjuk. Megfelelő időben, tornaruhában a szabadban, a jó levegőn végezzük.

A mindennapos testnevelés az egész testnevelési munka egy láncszeme, kiegészíti a kötelező foglalkozásokat és rendszeres ismétlődésével hozzájárul az egészséges életmód keretében a mozgásigény kielégítéséhez.

Részfeladataink:

A gyermeki szervezet felfrissítésével elősegítjük:

- A mozgásszervek fejlődését
- A helyes testtartás kialakítását
- Erősítjük a lábboltozatot
- Megelőzzük a testtartási hibák kialakulását
- Fokozzuk a gyermekek edzettségét, fejlesztjük testi képességeiket
- Fenn kell tartanunk azt a szokást, hogy minden nap mozogni jó.

Felépítés:

Nem sokban tér el a kötelező foglalkozásoktól, tervezése gondos körültekintő munkát igényel.

a./ járás és tartásgyakorlatok

b./ törzs-, kar-, lábgyakorlatok

c./ játékok

d./ levezető járás, légzési gyakorlatok

a./ játék:

A mindennapos testnevelés középpontja. A gyermekek számára az aktív pihenés egyik formája. A játékokkal együtt járó öröm növeli a mozgással járó tevékenység hatását. A játékot többször ismétljük, figyelve arra, hogy időarányosan a leghangsúlyosabb tevékenység maradjon.

b./ járás-futás:

Általában járással kezdjük a frissítő tornát. Ez alakzatokban és azok változtatásával történik. Járunk gyorsabban, lassabban, kis és nagy lépésekkel, tárgyak megkerülésével, hullámvonalban, különböző irányokban, kanyarodással, szerekek, azok nélkül. Ez érvényes a futásra is.

c./ Törzs-, kar-, lábgyakorlatok:

Ezekkel főleg a helyes testtartás kialakítását és a testtartási hibák megelőzését segítjük elő. Szabad, társas, kézi-szeres, és padgyakorlatokat is alkalmazunk a fenti cél érdekében.

d./Levezető járás:

A gyerekek megnyugtatót szolgálja.

A mindennapos testnevelés keretében is érvényesítjük a vidám, hangulatos foglalkozásvezetést. Az érdeklődés, a figyelem felkeltése fenntartása, a megfelelő érzelmi töltődés megteremtése által a gyermekek ösztönzést kapnak.

Így a mozgás tevékenységének kivitelezését szinte „játszva” oldják meg. Nem követelünk olyat a tőlük, melyet nem tudnak végrehajtani, de kevesebbet sem, mint amit elbírnak károsodás nélkül. A gyermekek igénylik a nehezebbet, és a nagyobb energiát kívánó mozgásokat. Ezek eredményeznek fejlődést, valamint készítetik őket aktivitásra. Az eredményes végrehajtást sikerélmény kíséri, ez ösztönző erővel hat a következő feladat végrehajtására.

Ezeket a hatásokat erősítjük a megfelelő időben és módon alkalmazott nevelési módszerekkel – dicséret, buzdítás, bátorítás.

A szabad mozgás

A testnevelési foglalkozás, a frissítő torna, korántsem elegendő a 3-7 évesek mozgásfejlődéséhez. A gyerekek lényegesen többet igényelnek a mozgásból, főleg saját elképzelésük szerint. Zavartalan gyakorlási lehetőség a szabadidős tevékenység alatt nyílik.

Az udvaron felfüggesztett kötelekkel a gyerekek bármikor gyakorolhatják a függeszeket, hintázásokat, kötélmászást.

A gyerekek egyensúlyérzékét fejlesztik, és ritmikus mozgásukat biztosítják a füles nagylabdák, az elefántlábak.

Az udvaron két fa közé kifeszített kötél lehetőséget teremt a lajhármászásra és különböző lengésekre. Megengedjük, hogy a megfelelő méretű fákra felmászhassanak, valamint lehetőséget biztosítunk arra is, hogy az udvarra kivigyék a foglalkozáson használt eszközöket is.

Céljaink, feladataink megvalósítását szolgáló eszközök:

- ugróasztal
- labdák

- tornabotok
- padok
- szőnyegek
- babzsákok
- karikák
- szalagok
- ugrókötelek

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeiket: mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-, ellenálló képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgás-kultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.”

6.4.3. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek örüljenek a mozgásnak, szeressék, igényeljék azt. Óvodáskor végére várhatóan tudnak néhány másodpercig alapállásban állni, emelt fejjel, egyenes testtartással, egyenletes mozgással, lábmunkával, ellentétes karmunkával járni. Tudják váltakoztatni a természetes járást és az ütemes járást. Oszlopból, vagy szétszórt alakzatból kézfogással, majd a nélkül kört tudnak alakítani.

Járás, futás közben jelre irányt tudnak változtatni, személyeket, tárgyakat kikerülni, vonalon, illetve vonalak között.

6 – 8 lépésnyi nekifutással akadályokat tudnak átugrani. Ugornak helyből, nekifutásból távolba, 30 – 50 cm magasba nekifutással, helyből. Biztosan tudnak végighaladni, vízszintes, emelkedő és lejtős padon, padmerevítő gerendán.

Tudnak vízszintes, függőleges célba labdát dobni, széles sávba és távolba labdával és babzsákkal betalálni.

Képesek egyszerű vezényszavakat megérteni, van megfelelő tér - és idő-tájékozódó képességük.

A mozgásban kitartóak, gyorsak. Tudnak labdát vezetni, helyesen, egyenes irányban és futás közben. Labdafogásuk, labdadobásuk biztossá válik. Egyéni, csoportos, sor – és váltó versenyeket játszanak, és közben pontosan betartják a játék szabályait.

Szeretnénk elérni, hogy a szülők is működjenek együtt az óvodával a mozgás megszerettetésében. Teremtsenek minél több mozgási lehetőséget gyermekeik számára. Kiránduljon együtt a család. Engedjék a szülők a gyermekeiket kerékpározni, szánkózni. Ők is kapcsolódjanak be a játéukba.

6.5. A külső világ tevékeny megismerése

6.5.1. Helye a nevelés folyamatában

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Fontos, hogy a gyermekeket környezetükkel minél pontosabban megismertessük. A megismerő tevékenység alapja a megismerési vágy, ami cselekvésre sarkallja őket. A világot megismerni a kép, a cselekvés, a szó egységében lehet. A gyermekek a természeti és társadalmi környezetben érzékelik a szépet, a környezetvédelem, a környezet higiéné szerepét. Az őket körülvevő világról olyan tapasztalatokat szereznek, melyek nélkülözhetetlenek életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodásukhoz. Segítik a gyermekek irányítottan és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását. Fejleszti meglévő képességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket. A környezettel való ismerkedés közben alakul a gyermekek társas magatartása, fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképességük.

Részcél:

- a gyermekek életkorának figyelembevételével segítséget nyújtunk ahhoz, hogy megismerje a világot, megértse azt egészében. Környezetüket ápoló, védő, azt elfogadó emberekké nevelés alapjainak lerakása. A körülvevő világ szépségeinek megismertetése, azt megbecsülő gyermeki gondolkodás alapjainak építése.

Részfeladat:

- lehetővé kell tennünk a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését;

- alkalmat kell biztosítanunk a hely, az idő, az eszközök mellett a spontán, szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, s a biztonságos életvitel szokásainak alakítására;
- ki kell elégítenünk a gyermekek megismerési vágyát, elő kell segítenünk, hogy maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit;
- törekednünk kell minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidézésére;
- biztosítanunk kell a tapasztalati és élményanyagot;
- segítenünk kell a szülőket is, hogy felismerjék gyermekük környezet iránti érdeklődésének fontosságát;
- támaszkodnunk kell a gyermekek családi programokon (kirándulások, nyaralás) szerzett tapasztalataira.

6.5.2. A fejlesztés tartalma

A gyermekeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésekre és tapasztalatszerzésekre építünk. A gyermek környezettel való kapcsolata mindig a felnőttek közvetítésével valósul meg. A témák válogatása közben a lakóhely, a lakókörnyezet sajátosságaihoz igazodunk, hogy a gyermekek elsősorban az őket közvetlenül körülvevő világot érzékeljék.

A természet, a társadalom belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozásokat három témakör köré csoportosítjuk:

a./ 1. Természet – társadalom – ember

2. Környezetvédelem

b./ Születéstől – felnőttkorig

c./ Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései (matematika)

a./1 Természet – társadalom – ember

A gyermekeket a természet szeretetére kívánjuk nevelni, természet közeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával példát mutatva. Meg kell erősíteni a bennük, hogy mennyire összefügg mindez egymással és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.

Legfontosabb feladatunk megismertetni a gyermekeket azzal a természeti környezettel, amelyben élnek, felhívni figyelmüket annak értékeire és szépségeire. Ez képezi majd alapját a későbbi kialakuló természetismeretnek. A fák, a virágok, az apró kis állatok, megannyi ismeretet, feladatot jelentenek óvodásainknak.

A tapasztalatszerzés többször a valódi környezetben történik, ezért a foglalkozásokat leggyakrabban a szabad természetben, vagy az óvoda környezetében, udvarán szervezzük.

A sétákkal, kirándulásokkal, az óvoda udvarán és kertjében, vagy az élősarokban végzett tevékenységekkel tanulási, tapasztalási lehetőségeket kínálunk a gyermekeinknek. Komplex tapasztalatszerzési lehetőségekről van szó.

Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juttatjuk a természetben végbemenő folyamatokról, azok összefüggéseiről.

Már az óvodában lehet, és fel kell készítnünk őket arra, hogy társadalomban élünk, ami közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.

Felkészítjük őket egy demokratikus társadalmi rendben való élésre, melyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett. Megpróbáljuk éreztetni velük, hogy mindenkinek lehetősége van saját lelkiismeretének megfelelően dönteni.

A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartásával arra neveljük a gyermekeinket, hogy képesek legyenek elfogadni másokat. Mindez feltétlenül szükséges a társadalomba való harmonikus kiegyensúlyozott élethez. Ide tartozik mások (felnőttek, idősek, társak) tisztelete és szeretete is. Ilyen pedagógiai légkörben fejlesztjük gyermekeink ítélőképességét, és természetes viselkedési formájukká válik a mássággal okkal szembeni tolerancia, ugyanakkor lehetőséget adunk az önálló véleménynyilvánításra, s ezzel önbizalmukat sikeresen növelhetjük.

A komplex foglalkozás keretén belül egészen odáig mehetünk el, hogy az óvodás gyermekek számára megtapasztalható és ez által megérthető társadalmi folyamatok között még a gazdasági kérdések is felszínre kerülhetnek. Ennek egyik kézzel fogható példája, a tényleges vásárlás a boltban.

Nem szükséges tehát elvont, tág fogalmakban gondolkodnunk, hanem a gyermeket körülvevő valós természeti és társadalmi környezetből kell megismertetnünk velük mind azt, ami megérthető és hasznosítható számukra.

a./2 Környezet -, és természetvédelem

Fontos feladataink közé tartozik, hogy a gyermekekkel megszerettessük a természetet. Ha érzelmi viszonyuk pozitív, szokásukká válik környezetük megóvása. Ennek következtében felnőtt korukra is feladatuknak érzik majd környezetük, a természet védelmét. A gyermek szemlélődése során mindenre rácsodálkozik, mindent tapasztalni szeretne. Feladatunk e motivációt fenntartani, illetve kihasználni arra, hogy a természet szépségeit megismertessük vele.

A gyermekek - ha pozitív a viszony – aktívak bármilyen feladat végrehajtásában. Ezáltal készségeik képességekké alakulnak, fejlődik személyiségük.

A munkafolyamatok az évszakokhoz szorosan kötődnek, s a közvetlen környezetből a tágabb felé haladnak.

A szervezési feladatok kialakítása során figyelembe vesszük településünk környékén található védett növényeket, élőhelyeket, folyamatosan megfigyeljük, ezáltal megismertetjük a gyermekekkel azokat.

Lehetőséget biztosítunk számukra önálló kísérletek végzésére (pl.: növényhajtatás, csíráztatás), életkorukat figyelembe véve bevezetjük őket a környezetvédelem általuk is érthető feladataiba.

A környezetvédelemre nevelés feladatait nem csak a gyermekekkel tartatjuk be, hanem az óvoda minden dolgozójától, s a szülőktől is meg kell kívánnunk a példamutatást.

Ha környezetvédelmi nevelésünk folyamatosan történik, beépül a gyermekek mindennapjaiba, észrevétlenül közel kerülnek környezetükhöz és a természethez. Magukénak érzik, óvni és védeni fogják azt.

b./ Születéstől felnőttkorig

A természet – társadalom – ember fogalomkörhöz szorosan kapcsolódnak és a nevelés egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újrajátsszák életüket.

Újraélik az óvodában mindazt, amit a mindennapokban a családban, az óvodában vagy tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak. A környezettel való szoros kapcsolat, az életfolyamatok újrajátszása nemcsak arra ad lehetőséget a gyerekeknek, hogy a bennük levő feszültségek feloldódjanak, hanem elősegítjük számukra a későbbi bekapcsolódást, szocializálódást.

A szokások elsajátítását, a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítását játékosan valósítjuk meg, a gyermekek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével.

Ez a komplex foglalkozás hagyományos értelemben nem is nevezhető foglalkozásnak, hiszen játékidőben, szabadidőben, vagy a nap bármely időszakában megvalósíthatjuk az itt jelentkező feladatokat.

Úgy gondoljuk, hogy meg kell őriznünk nemzeti öntudatunkat, népünk kultúráját és hagyományait.

Óvodai nevelésünk során az ismeretek közvetítésével, a közösen átélt élményekkel tudjuk megalapozni, lerakni a hazaszeretet csíráit, alapozni a természetes műveltséget, a nemzeti és népi hagyományok ápolását, továbbvitelét. Elsősorban a családra, a szűkebb társadalmi környezetre támaszkodva tudjuk ezt a feladatot megvalósítani, sok esetben vállalva a kezdeményező szerepet.

A néphagyomány őrzését erőtetés nélkül, a községünkre jellemző hagyományok megismertetésével és ápolásával valósítjuk meg (szüret, farsang, disznóölés, stb.) A hagyományok által őrizhetjük meg mindazt a tudást, tapasztalatot, amelyet elődeink felhalmoztak.

A természeti és társadalmi témakörök több ponton kapcsolódnak, összefüggnek egymással.

Séták, kirándulások alkalmával természetes módon megismertethetjük és gyakoroltatjuk a helyes közlekedést a gyerekekkel. Az évszakok folyamatos megfigyelésére fűzzük fel – nemcsak az állatok, növények, időjárás, öltözködés összefüggéseit – hanem a hozzá kapcsolódó ünnepeket, népszokásokat is.

Már 3 – 4 éves korban a színekkel is foglalkozunk.

Az állatok témakörben még mesterséges szempontok alapján végeztetjük el, de 5 – 7 éves kortól már az állatok környezete, élőhelye szerint csoportosítunk.

Ugyancsak ebben az életkorban képezünk összefüggő témaköröket az óvoda és környezete (tájékozódás), az ember munkája (foglalkozások), nagycsoportosok vagyunk – iskolások leszünk (perspektíva) résztémákból.

A környezet megismerésére nevelés témái kevésbé behatároltak. Kínálják a valóság megtapasztalásának, a játékos cselekedtetésnek, tevékenykedtetésnek a lehetőségét. Ezek a komplex foglalkozások magukba foglalják a testápolástól a

közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújthat a környezetben levő szabályok megismeréséhez, gyakorlásához.

Elsősorban 6 – 7 éves korban szükségünk lehet arra is, hogy egy-egy kötött foglalkozáson bizonyosodjunk meg óvodásaink biztos tudásáról, fejlettségéről. Ebben az esetben a játékos feladatok közben az oldott, családi légkör megteremtésére törekszünk.

Kötetlen foglalkozások szervezésekor, a kisebb létszámból adódóan, nagyobb lehetőségünk nyílik az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás megvalósítására. A verbális fejlesztés, foglalkozásainkon célként és eszközként egyaránt megjelenik.

A tükör a testséma fejlesztés fontos és hasznos kelléke. Segítségével a gyermekek képet alakíthatnak ki önmagukról, testükről, ezáltal fejlődik én-tudatuk. Ezek miatt is célszerű egy egész alakos tükröt elhelyezni a csoportszobában.

Séták, kirándulások alkalmával megfigyelhetjük a természet hangjait, felfigyelünk a tárgyakra, eszközök által keltett hangokra.

Felfedezzük a szabályos és szabálytalan ritmusokat, ezeket hangoztatjuk is. Ezekkel gyermekeink hallási észlelés-, hangzási analízis-szintézis észlelését fejlesztjük. A keresztcsatornák fejlődését szolgálja a tapintással felismert tárgyak azonosítása a látottak, vagy amikor különböző hangforrások képét (állatok, tárgyak, környezetünk rajzai) felismerhetjük hangoztatott zörejek, zajok, hangok alapján.

Óvodánkban élősarkot, konyha és virágoskertet rendezünk be, megpróbálkozunk kisállatok tartásával is (hal, teknős).

Folyamatosan lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek megfigyelhessék az évszakokra jellemző jegyeket, a természet fokozatos változásait.

A témák feldolgozása során alkalmazkodunk a gyermekek életkori sajátosságaihoz, az adott életkorban éppen fejlődő funkciójukat erősítjük. Végig szem előtt

tartjuk azt az elvet, hogy az óvodai tanulás csak tevékenységeken keresztül való-
sítható meg.

c./ Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései (matematika)

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jutnak a gyermekek. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík-, és mennyiségyszemléletük.

A matematikai megismerő és problémamegoldó tevékenység élményt jelent számukra, ezzel hozzájárul a gyermekek motiváltságához, azoknak a szépségeknek, érdekességeknek a felismerésével, amelyek a matematikai összefüggésekben egy probléma megoldásában, az igazság megtalálásában rejlenek.

A matematikai nevelés nagyon erős kötődést mutat a nevelés többi területével, de leginkább a környezet megismerésére neveléssel. Ettől elválaszthatatlan, hiszen a matematika a mennyiségi, formai összefüggésekkel foglalkozik, ami lehetetlen a közvetlen környezet megtapasztalása nélkül.

Részcél:

- a bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában.

Részfeladat:

- a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése;
- az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása;
- pozitív viszony elősegítése a problémahelyzetek megoldásához;

- logikus gondolkodás megalapozása.

Ezen a területen az ismerettartalmak komplex kezelésére, komplex óvodai foglalkozások keretén belül megvalósuló fejlesztésére kívánjuk a hangsúlyt helyezni.

A gyermekek már az óvodába lépés előtt felfigyelnek a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordulnak a matematikai információk felé. Ezekre a korai tapasztalatokra is építhetünk, még akkor is, ha azok csak a gyermekek számára fontosak érzelmi vezéreltség miatt.

Az óvodáskorra jellemző gondolkodási sajátosságokkal (invariancia, állandóság hiánya) a matematikai nevelés folyamán is számolunk.

Fontosnak tartjuk, hogy kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai összefüggéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermekek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel. A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben matematikai tapasztalatok szerzése történik.

A percentuális, a motoros, a verbális és szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújtanak lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megtalálására.

A komplex foglalkozások alkalmat adnak arra, hogy a korábban szerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük, mélyítsük, s a spontán tanultakat rögzítsük.

Bármilyen gyakori is a játékban és egyéb tevékenységekben szerzett, belső érdeklődésből fakadó tanulás, a gyerekek a 4. életévük betöltése után, egyre gyakrabban igénylik és képesek is kisebb- nagyobb csoportokban az általuk irányított formában, mélyebb, sokoldalúbb összefüggések feltárására.

A pedagógus dönti el, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyiknél elég-szik meg a játékidőben szerzett benyomásokkal, vagy mely matematikai össze-függést dolgozza föl a foglalkozáson.

Játék és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, amelyek al-kalmasak matematikai összefüggések közvetítésére akkor, ha az óvónő képes az adódó lehetőségek felismerésére, kihasználására.

Az óvodáskorra fejlődésbeli egyenetlenség jellemző. A korai családi fejlesztés azt sugallja, hogy a matematikai nevelés terén két életkori szintet jelöljünk meg.

Első szint:

- bevezetés a matematikába. Általában a gyerekek 5. életévéig tart.
- Feladatunk: matematikai érdeklődés és kíváncsiság kibontakoztatása, mate-matikai szemlélet megalapozása. 3-4 éves gyermekeknek is adhatunk ma-tematikai ismereteket, de teljesen indirekt módon – játékaikba, mindenna-pi tevékenységeikbe ágyazva. Használjuk előttük a matematikai fogalma-kat, így önmaguktól, mindenféle kényszer nélkül ismerkedhetnek meg ve-lük.

Második szint:

- intenzív fejlesztés szakasza az 5-6-7. életévben.
- Feladatunk: az iskolai alkalmazkodáshoz szükséges tapasztalatok megsze-rttetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.
- Segítjük az eligazodást a gyermekkori életben, megkedveltetjük a tevé-kenykedést.
- Tevékenykedés közben a megismerő képességek fejlesztését szinte észre-vétlenül megvalósítjuk. A fejlesztés tartalmának megállapításakor kiemelt

szerepet biztosítunk a térbeli viszonyoknak (irányok és helyzetek) osztályozásának (főként halmazokkal). Megismertetjük a matematikai alalműveleteket, alapvető kategóriákat.

Tapasztalatokat szereznek a gyermekek:

- halmazokról: képzésük, összehasonlításuk, bontásuk részhalmazokra, elemeinek sorba rendezéséről, összeméréséről becsléssel, párosítással, másolással;
- menyiségek összeméréséről: magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület, szélesség, vastagság, bőség;
- számosság megállapításáról: kis számok összkép alapján;
- sorba rendezett elemekről: sorszámok;
- darabszám változásairól;
- tükrös alakzatokról: keresésük, előállításuk;
- tájékozódásról: térben és egyszerű síkban.

A komplex matematikai foglalkozásokon, vagy kötetlen kezdeményezéseken minden esetben támaszkodunk a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten valósítjuk meg.

Vizuális fejlesztést valósítunk meg a „Mi változott?” „Mi hiányzik róla?” játék során. A legkülönbözőbb vizuális minták folytatásával fejlesztjük a vizuális ritmus megismerését, gyakorlását: vizuális memóriájuk fejlődik azáltal, hogy megváltozott vizuális mintát bemutatás után felsorolnak, kiraknak, miközben az elemszámokat fokozatosan növeljük, vagy a bemutatás idejét csökkentjük.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföldet, az ott élő embereket, a hazai tájakat, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezet-kultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

6.5.3.A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Környezet megismerésére nevelés terén

A gyermekek óvodáskor végére olyan biztos tapasztalatokkal, ismeretekkel rendelkeznek az őket körülvevő és tágabb természeti, társadalmi környezetről, hogy biztonságosan eligazodnak, tájékozódnak benne. Tapasztalataikat életkoruknak megfelelően feldolgozzák.

Tudnak közvetlen környezetükben tájékozódni. Ismerik az elemi közlekedés szabályait, ismerik a közlekedési eszközöket. Felismerik és megnevezik a környezetük részeit. Környezetükben gyakran észlelt tárgyak színét emlékezetükben felidézik.

Tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismernek. Ismert tárgyak, jelenségek külső jegyeit rendeltetésük szerint összehasonlítják. A testrészeket felsorolják, igényesek testük tisztaságára.

Felismerik a napszakokat: a reggelt, az estét.

Különbséget tesznek az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét.

Ismerik a növény szót. Tudják, hogy a fa, bokor, virág, fű, zöldségfélék mind növények. Tudják, hogyan kell fogyasztani a zöldségféléket, gyümölcsöket.

Az általuk ismert állatokat csoportosítják aszerint, hogy hol élnek. A háziszárnyasokat összehasonlítják a többi madárral, környezetük, külső jegyeik alapján.

A környezet mennyiségi, formai összefüggései terén

Amikor gyermekeink elhagyják az óvodát már képesek arra, hogy a kérdések, problémák gondolatmenetét megértsék, kövessék.

Matematikai helyzetekről saját gondolataikat elmondják, egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként javítják saját tévedésüket.

Képesek tulajdonság szerinti válogatásra, kiegészítésre, csoportosításra. Tízes számkörben biztosan manipulálnak.

Képesek különféle geometriai alakzatokat térben és síkban megkülönböztetni. Értik és követni tudják az irányokat. A gondolkodási műveleteket életkoruknak megfelelő szinten végzik.

Kedvvel, érdeklődéssel mozognak a matematika világában. A hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni.

Össze tudnak mérni két halmazt párosítással, az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.

Elő tudnak állítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet. Azonosítani tudnak különféle helyzetekben is ugyanolyan tárgyakat, síkbeli alakzatokat. Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.

6.6. A munka jellegű tevékenységek

6.6.1.Helye a nevelés folyamatában

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A munka célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással történik, a gyermektől figyelmet kíván. A munka elvégzését külső szükségesség indokolja, eredményét ők és mások is tapasztalják. A munka felelősséggel jár, megfelelő ismeretekre, készségekre van hozzá szükség.

Óvodánkban a gyermeki munkára az önkéntesség, az önk aktivitás, a megismerési vágy, az érdeklődés jellemző. A gyermekek mindennapi tevékenységének része a munka, mely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Ez a játékos tevékenység óvodánkban nem is választható el a játéktól.

Lehet:

- rendszeres;
- flyamatos;
- alkalmi jellegű.

Alapvető feladatunk olyan követelmény felállítása, amely egyes gyermekeknek biztosítja az önállóságot, az öntevékenység lehetőségét.

Munkavégzés közben formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. A gyermekek megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát. Megismerkednek a munkavégzés részmozdula-
taival, azok célszerű sorrendjével.

Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység. Magában foglalja a naposságot, az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos alkalmoszerű munkákat, a növény és állatgondozást.

Ezzel hozzájárul a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához, a közösségért végzett tevékenység értelmének, szükségességének és örömének felfogásához, átéléséhez. Elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségesebbé válását. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és ezzel együtt a közösségi értékelés alakulása. A gyermekek munkáját ezért fontos nevelési eszköznek tekintjük.

Részcél:

- a munka megszerettetése, dolgozni szerető, felelősségtudattal, belső fegyellemmel rendelkező emberek neveléséhez szükséges feltételek alapjainak lerakása.

Részfeladat:

- minden gyermeknek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy önkéntesen, önállóan kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet;
- folyamatosan bővíteni kell a munkavégzéshez szükséges eszközök számát;

- fel kell fedeztetni a munka hasznosságát, szükségletét;
- el kell érni, hogy a munkába való bekapcsolódást belső motiváció késztesse;
- pozitív viszonyt kell kialakítani a munkához gyermekekben;
- éljék át a munka örömét, az eredményért vállalt erőfeszítés szépségét és nehézségét az „én csináltam” „mi csináltuk” sikerélményt.

A munka irányításának általános elvei:

- meg kell ismertetni a gyermekekkel a feladatok elvégzésének menetét, forrásait, eszközeit;
- támaszkodnunk kell a játékkal megegyező sajátosságaira;
- meg kell teremteni az önálló munkavégzés lehetőségét;
- az egyes munkafajtákat fokozatosan kell bevezetni;
- biztosítani kell a gyermekek aktivitását;
- biztosítani kell a munka állandóságát és folyamatosságát;
- figyelembe kell vennünk a gyermekek egyéni sajátosságait.

A feltételek megteremtése:

- meg kell teremteni az életkornak megfelelő munkalehetőségeket;
- biztosítani kell az eszközöket, azokat rendben kell tartani;

- meg kell teremteni a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört, elegendő időt.

6.6.2. A fejlesztés tartalma

Az óvodai nevelés folyamatában különböző munkafajták jelentkezhetnek:

- naposság;
- alkalomszerű munkák;
- növény-, és állatgondozás.

Naposság:

Szerteágazó, sokrétű tevékenység, mely közösségi megbízatás, nélkülözhetetlen a csoport életében.

Elő kell segítenünk, hogy a képességeiknek megfelelő tevékenységet megtanulják. Ügyeljünk arra, hogy a naposok számára is biztosított legyen a nyugodt étkezés, valamint a feladat ne haladja meg a teherbírásukat.

Segítsük a gyermekeket a munka folyamatos ellátásában, részmozzanatok egymásra építésében, a naposok célszerű együttműködésében.

Törekszünk arra, hogy a naposi feladatokat fejlődésük ütemével párhuzamosan növekvő önállósággal oldják meg.

A naposság feladattudatot feltételez, figyelemösszpontosítást igényel.

Alkalomszerű munkák:

Előre nem meghatározható, ezért nem ismétlődő, a nap bármely szakában váratlanul jelentkező gondok megoldásában van szerepe. Törekszünk arra, hogy önkéntes jelentkezés alapján válasszuk ki a gyermekeket a munkára.

Ünnepekre való felkészülés során különböző tárgyakkal vegyenek részt a terem díszítésében, érezzék át az együtt végzett munka örömét, előnyeit.

Igyekszünk olyan alkalmi megbízásokat is adni, melyek a gyermekek számára otthoni előkészületeket igényelnek – gyűjtőmunka.

Az alkalomszerű munkák egy része szabályosan ismétlődik, tehát tervezhető, másik része esetleges. Ezeket a feladatokat a szükségletektől, a munka jellegétől, a körülményektől függően a csoport egyidejűen végzi, vagy megbízatásként egyes gyermekek teljesítik.

Alkalomszerű munkának tekinthető a környezet rendjének biztosítása, segítség az óvónőnek, egymásnak és a kisebbeknek, ajándékkészítés és egyéb megbízatások.

Növény-, és állatgondozás:

Csoportszobáinkban élősarok kialakításával biztosítjuk, hogy a gyermekek megfigyelhessék a növények, állatok fejlődését, maguk is részt vehessenek a gondozásukban.

Bevonjuk őket a különböző magvak, termések gyűjtésébe, elrendezésébe az elősarokban.

Folyamatosan alkalmat adunk arra, hogy az udvar és a kert rendezésében részt vehessenek. Megismertetjük a gyermekekkel a szerszámok használatát. Segítségüket igénybe vesszük a veteményes és virágoskert gondozásában. Egész év folyamán megfigyeljük a növények, állatok fejlődéséhez szükséges feltételeket. Elősegítjük, hogy tudatosan ápolják a növényeket és gondozzák az állatokat.

Elérendő feladatunk, hogy minden gyermeket eljuttassunk oda, hogy a munkavégzés során a közösségi magatartás általános szabályait betartsák, egymás testi épségére vigyázzanak, egymáshoz való viszonyuk, önértékelésük fejlődjön. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.).

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- önként – azaz örömmel és szívesen – végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek,
- tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magukhoz mérten fejlesztő értékelést igényel.

6.6.3.A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Óvodáskor végére a gyermekek szívesen és örömmel vállalnak apró megbízatásokat. Maguktól is észreveszik a rendetlenséget, törekszenek megszüntetni azt. Figyelik, hogy a játékok a helyükre kerültek-e. Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, megjavítják a játékok kisebb hibáit. Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van. Részt vesznek a növény és állatgondozásban, megállapítják az elvégzendő műveletek sorrendjét. Közreműködnek az egész óvoda takarításában.

Érzik a közösségért végzett munka jelentőségét. Feladattudatuk, felelősségérzetük folyamatos fejlődésen megy keresztül. A munka rájuk eső részét akkor is befejezik, ha kedvük már nincs hozzá. A felnőtteknek, társaiknak segítenek, ha azok igénylik.

A munkavégzés közben önállóságuk egyre nő, munkatempójuk életkoruknak megfelelő szinten áll.

6.7. A tanulás

6.7.1. Helye a nevelés folyamatában

Óvodáskorban a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység. A képességek, a magatartás, a tanulás iránti vágy, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzést egyaránt magában foglalja. A megfigyelés, az emlékeztetbe vésés és felidézés ebben az életkorban gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlődik.

A tanulás az óvodában folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely nem szűkül le az ismeretszerzésre az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg.

A tanulás feltétele az aktivitás, a közvetlen, gyerekek cselekvő sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

A megismerés fokozatosan áttevődik a képszerű szemléletes gondolkodás szintjére. A fogalmi gondolkodás később kezd kialakulni.

A gyermekek előtt végbemenő, többnyire saját cselekvéseik eredményeként létrejövő változásokat, a felismert összefüggéseket saját szavaikkal is ki tudják fejezni. A szóbeli kifejezés a gondolkodás és a beszéd tudatossá válásának az értelmi képességek fejlesztésének fontos eszköze.

A tanulás közben végzett sokféle tevékenység módot, lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzés, a „megtanulás” a gondolkodás örömeinek átélésére. A tanulás a gyermekek világképének alakulását is befolyásolja. Hatására a tapasztalataik rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékeztük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képessé válnak a problémák felismerésére és megoldására.

Részcél:

- egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés a 3-7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak szem előtt tartásával, az iskolai beilleszked-

déshez szükséges testi, szociális és érdemi érettség kialakítása, a tanulási zavarok megelőzése.

Részfeladat:

- a tanulás feltételeinek megteremtése;
- a gyermekek érdeklődésének, kíváncsiságának felkeltése, mely eredményezi cselekvő aktivitásukat;
- a sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása;
- problémaszituációk elé kell állítanunk őket;
- játékos jellegű legyen az óvodai tanulás;
- a tanulás alapja az óvónő és a gyermekek közös, tevékeny együttműködése;
- figyeljünk, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék;
- készítsük sokoldalú tevékenységre, differenciált feladatmegoldással;
- a gyermekek folyamatos megfigyelése, fejlődésük nyomon követése.

A tanulás megszervezése:

- kötött;
- kötetlen foglalkozások.

Mindenekelőtt érvényesül a nevelői céltudatosság és tervszerűség, a pedagógiai önállóság.

Kötetlen foglalkozás:

A foglalkozáson az óvónői kezdeményezés hatására felébredt érdeklődés alapján vesznek részt a gyermekek. A kezdeményezés módját az óvónő szabadon választja meg, lényeges azonban, hogy a kezdeményezés ne zavarja játékuikat.

A kötelesség a gyermekek önkéntes részvételében nyilvánul meg. A részvételt nem erőltetjük, hiszen nem csak azok a gyermekek szereznek ismereteket, akik az óvónő köré gyűlnek, hanem azok is, aki távolról, látszólag nem is figyelve rögzítik mind azt, amit látnak, hallanak.

A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, de bármikor el is mehetnek játszani. Az óvónő így változó létszámú és összetételű gyermekcsoporttal foglalkozik. Hogy minél több gyermek részt vegyen a tanulásban, több alkalommal is kezdeményezünk ugyanazzal az anyaggal, de más módon.

A kötetlenség az időpont megválasztásában is megvalósul, a nap bármely szakában sor kerülhet a kezdeményezésre.

A hely megválasztását is a kötetlenség jellemzi, de a kötetlen forma nem jelent szervezetlenséget. Ezt a formát valamennyi korcsoportban alkalmazzuk.

Kötött foglalkozás:

Más magatartást igényel, mint az előző. A gyermekek részvétele nemcsak a belső szándékról, hanem az óvónő által kitűzött feladatokról is függ.

A kötöttség nem jelenti a gyermekek spontán érdeklődésének és aktivitásának korlátozását.

Az ilyen foglalkozás minden gyermek részvételével történik, de a kötött jelleg nem jelent merev kötelezettséget. A foglalkozások játékosak, vidámak, oldottak, de a gyermekek részéről fegyelemre, alkalmazkodásra van szükség.

A következő foglalkozások belső felépítése alkalmazkodik a gyermekek megnyilvánulásaihoz, a spontán, önálló helyzetekhez. A foglalkozás felépítését a foglalkozási tárgy sajátosságai, a feldolgozandó anyag, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságai együttesen határozzák meg.

A kötelező foglalkozás is az óvónő és a gyermek kölcsönösen egymásra ható tevékenysége. Szervezés és irányítás közben figyelembe kell venni a gyermekek minden visszajelzését.

A 4-5-6-7 éves gyermekeknél valamennyi foglalkozási ágból szervezhető foglalkozás mindkét fajtából.

A csoport aktuális fejlettsége, állapota, a foglalkozás tartalma és a helyi adottságok alapján döntjük el, hogy az adott napon melyik foglalkozási ágból szervezünk kötetlen, illetve kötött foglalkozást.

Nyári hónapokban nem tartunk sem kötetlen, sem pedig kötött foglalkozást. A gyermekek kedvük szerint tevékenykednek. A tanulás permanens folyamat, a foglalkozásokon kívül számos alkalom adódik a spontán tanulásra.

Az óvodai tanulás munkaformái

Egyéni munkaforma:

A gyermekek lehetőleg saját elképzelésük szerint, saját eszközökkel, önállóan oldják meg a feladatokat.

Mikro csoportos munkaforma:

Különösen a nagyok tanulják meg, hogy társaikkal együttműködve, egymást segítve vesznek részt a tanulásban. Különösen alkalmas a társas kapcsolatok fejlesztésére.

Frontális munkaforma:

közben: az óvónőre és társakra figyelve a csoport együtt oldja meg a feladatokat, közösen beszélgetnek tapasztalataikról.

A tanulás lehetséges formái:

- utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedés tanulása (szókások kialakítása);
- spontán, játékos tapasztalatszerzés;

3 - 4 évesek	- november	1 - től -	május 31 - i g
4 - 5 évesek	- október	1 - től -	május 31 - i g
5- 6 évesek	- szeptember	15 - től -	május 31 - i g

A fejlesztés fő alapja a játék. Hatékonyabb és mélyebb a tanulás, fokozódik a probléma iránti érdeklődésük, probléma-megoldási aktivitásuk, megtartja az érdeklődésüket a feladat iránt, fokozza kitartásukat. A játékban engedjük saját elképzeléseit bevinni, mert a vonzó játék, az új elképzelés, a tanulás, a tudás elsajátítására ösztönzi a gyermekeket. A félénkebbek is legyűrjük a gátlásaikat a já-

tékban. A feladatokat, szabályokat úgy nehezítjük, hogy a tudásszintre épüljön, ne legyen megoldhatatlan a számukra, de fejlesztő hatást érijünk el.

A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyermekek közvetlen környezetéből származnak. Magukba foglalják a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat is, melyeknek kialakítása óvodáskorban kívánatos. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzások, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzások, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített – nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

6.7.2. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Már óvodáskor végére el tudja választani a játékot a tanulástól. Elfogadja, hogy ehhez a tevékenységhez más magatartási forma szükséges. Figyelme a szándékos jelleget veszi fel, annak tartóssága egyre nő.

Különböző összefüggések felismerésére képes, problémamegoldó képessége nő. Szívesen végez erőfeszítést igénylő feladatokat, azok megoldása örömmel tölti el. Megkezdődik az ellenőrzés képességének alakulása, fejlődése is.

Képes társaival együttműködve feladatokat elvégezni.

A tanulás során elsajátított ismereteket felhasználja más- más tevékenység közben is. Az óvodai tanulás során olyan ismeretekkel rendelkezik, melyek lehetővé teszik az iskolai elvárásoknak való megfelelést.

7. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI ÉS EGYÉB RENDEZVÉNYEI

A nevelési folyamat alapritmusát az évszakok váltakozása adja meg. Az ünnepek magukba sűrítik egy-egy évszak jellegzetes és a helyi hagyományait.

Az ünnepek jelentős alkalmak a gyermekek óvodai életében, kiemelkednek a hétköznapiakból. Fontosnak tartjuk, hogy az ünnepre való készülődés ne legyen teher számukra.

Az ünnepeket tevékeny várakozás előzi meg, melyekben a gyermekek is részt vesznek.

Az ünnepvárás időszakában beszélgetést kezdeményezünk az ünnepről, arról, hogy mit is ünnepelünk. Meghívunk óvodánkba idős embereket, akik emlékeznek a régi hagyományokra és hajlandóak mesélni azokról.

Az ünnepi készülődés megmutatkozik a csoportszoba feldíszítésében, az ünnepi ételek elkészítésében - az óvoda lehetőségei alapján.

Óvodánk ünnepeinek kialakításakor figyelembe vettük közösségünk népi hagyományait, az azokhoz kapcsolódó szokásokat.

Ünnepeink három témakörre épülnek:

- gyermekek ünnepei
- természettel és néphagyománnyal összefüggő ünnepek
- társadalmi ünnepek, nemzeti ünnepek.

A rendszeres ismétlődő tevékenységek közül némelyek hagyománnyá válhatnak. Ehhez azonban tapasztalatokra és azok hatására keletkező pozitív élményekre van szükség.

7.1. Gyermekek ünnepei:

a./ Születés és névnapok

Folyamatosan feljegyezzük az óvodába érkező gyermekek születés-, és névnapjait. A közelgő ünnepnap nagy örömet jelent a csoportban. Születésnapon tortával köszöntjük az ünnepeltet, valamint dalokat énekelnek a gyermekek.

A névnap megünneplése is hasonló módon történik, rövid köszöntővel kedveskednek a „névnapos” gyermeknek társai.

b./ Nőnap

Ez a nap előkészítést igényel. A fiúkkal előzőleg barkát gyűjtünk, kis ajándékokat készítünk a csoport lánytagjai, az óvónők, az anyukák, és nagymamák részére. A barkacsokrot és az ajándékot köszöntővers mellett adják át. Ezen a napon udvariasak, előzékenyek a kislányokkal, figyelmesebbek, mint más-kor.

c./ Anyák napja

A nőnaphoz hasonlóan erre is készülünk. Már hetekkel előtte virágokat ültetünk, hogy a nagy napra saját nevelésű virágot adhassanak át óvodásaink. Nagy izgalommal állítjuk össze a gyermekekkel az anyák napi műsort, amit meghitt óvodai légkörben tartunk.

A virág mellett kis ajándékot is készítünk, ezzel is emlékezetessé téve a napot.

Ezen a napon megvendégeljük az anyukákat és a gyermekeket is.

d./ Gyermeknap

Ez a nap a gyermekek napja. Versenyeket, kirándulásokat szervezünk távolabbi helyekre is. Egész nap folyamán a gyermekek kedve, kívánsága szerint szervezzük a tevékenységeket, a programokat.

Rendszerint a gyermeknaphoz legközelebbi pénteken rendezzük meg a családi napot, mely egy szabad téri program, ahol az egész család együtt játszik, beszélget.

e./ Évzáró

Június 1-2. hetében kerül megrendezésre az évzáró ünnepségünk, melyen egyúttal elbúcsúztatjuk el a leendő iskolásokat. Dallal, verssel köszönik meg az óvodában dolgozó felnőtteknek és társaiknak az együtt töltött évek élményeit. A középsősök elkészönnék a nagycsoportosoktól.

7.2. Természettel és néphagyománnyal összefüggő ünnepek

a./ Szüret

Az őszi időszak leglátványosabb munkája és ünnepe a szürettel függössze. A gyermekekkel közösen – előre megbeszélrt helyen, időben – mi is segédkezünk a szüretelésben. Megismerik a szőlő feldolgozásának folyamatát: a szőlő leszedését, a préselést, stb. Megkóstolhatják a szőlő levét, a mustot. Közben lehetőség van őszi, szüreti dalok, népszokások felelevenítésére (szüret mulatság, szüreti bál,).

b./ Mikulás

Ezen a napon érkezik óvodánkba a Mikulás, akit versekkel, dalokkal várnak a gyermekek. A nagyobbak ajándékot készítenek a kisebb gyermekeknek. December 6-án több vendéggyermek is érkezik óvodánkba, hogy találkozhasson a Mikulással.

c./ Karácsony

A karácsony várás nagy izgalommal tölti el óvodásaink szívét. Az ünnep közeledtével egyre többet beszélgetünk róla, dalokat, verseket tanulunk a gyerekekkel.

Barkácsolás keretében betlehemet és karácsonyfadíszeket készítenek. Ez alatt lehetőségünk van a dalok, történetek ismétlésére, felelevenítésére.

A fenyőfa öltöztetésénél a gyermekek által készített díszeket, és a régen díszítésre szolgáló dolgokat is felhasználjuk, például: alma- termékenységet jelenti-, dió, pattogatott kukoricából készített füzér, mézes sütemény, melyet a gyermekekkel közösen készítünk.

A karácsonyi jelképek közül nem hiányozhat a gyertya, az adventi koszorú sem.

Betlehemes jelenetet is eljátszunk a gyermekekkel óvodai keretek között. Elkészítjük, megkóstoltatjuk a karácsonyi ételeket is: diós-mákos beigli.

d./ Farsang

Ezen a napon a gyermekek jelmezbe öltöznek és egész napos programokat szervezünk számukra. Előzetes előkészítést igényel. Feldíszítjük a csoportszobát, helyet biztosítunk a tánchoz, a mozgásos programokhoz. Játékos vetélkedőket szervezünk, ahol kisebb nyereményeket osztunk ki a résztvevők között. Farsangi fánkot készíttetünk, mint jellemző ételt ebben az időszakban.

e./ Húsvét

Mivel a tavaszi szünet idejére esik, már előtte készülünk. Az ünnepeket a rá való készülődés teszi igazán fontossá.

A húsvét leginkább a tojás ajándékozásáról, a locsolásról és az étkezésekhez fűződő szokásokról híres. A gyermekeknek a húsvéti készülődés közben elmeséljük, miért is fontos ez az ünnep. Megismertetjük velük a tojásfestés folyamatát, (Hagymalevéllal és különböző technikák alkalmazásával.), népi motívumok megjelenésével a díszítésben.

A locsolóversek sokfélesége is megragadó, melyek közül a régi versikéket is felelevenítjük. A húsvéti népszokásokat is megismertetjük óvodásainkkal. Az idős emberek meséiből sok - községünkre jellemző- szokást ismerhetnek meg.

f./ Pünkösöd

A húsvét utáni hetedik vasárnapon köszönt ránk változó ünnepként. Községünkben egyházi ünnep, de óvodánkban a Pünkösdöt a vidámság, a szórakozás teszi emlékezetessé.

A látványos ünnepek között a pünkösdi királyné-járás, a királyválasztás a legismertebb, valamint a májusfa állítása.

Húsvét után fokozatosan, mindig egy-egy mozzanat, részelem megismertetésével (megfigyelés, rövid óvónői beszélgetés a régi pünkösdi szokásokról) gyarapíthatjuk a gyermekek ismeretét. Így sikerül ráhangolni óvodásainkat a „királyné”járás eljátszására.

Májusban „májusfát” is díszítünk a fiúkkal az óvodás lányok részére.

7.3. Társadalmi ünnepek, nemzeti ünnepek

a./ Március 15.

Óvodánkban az ünnepek szervezésénél, tartásánál, fontos alapelv, hogy a gyermekeket ne terheljük, zavarják meg a betanult szólamok. Ezek az ünnepek, azok eseményei, tartalma a gyermekek számára nehezen követhető, érthető. Éppen ezért, csak a fő motívumokat emeljük ki.

Megismertetjük az adott kor dalanyagát, pl.: március 15.- Kossuth-nóták, de nem megtanulandó dalként, hanem csak bemutatás céljából. Olvasunk a gyermekeknek Petőfi verseket, melyek kapcsolatban állnak az ünneppel.

Feldíszítjük az óvodát festett nemzeti színű zászlókkal, a gyermekekkel kárdát tűzünk.

Hangulatában követjük az ünnepet, meseszerűen elmondjuk március 15-ei eseményeit, mindvégig figyelve a fejlettségi szintjükre, életkori sajátosságokra, hiszen a történelmi ünnepek tartalmát a 3-6-7 éves gyermek még nem értheti meg.

Nagycsoporthoz óvodásainkkal megtekintjük az általános iskolás tanulók március 15-i ünnepi műsorát a Művelődési Házban.

8. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. Az óvodába lépés feltétele:

- a gyermek betöltött 3 éves kora

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) Az egészségesen fejlődő gyermeknél:

-

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatterem-

tésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei ki-elégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitar-tásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biz-tosítja ezt a tevékenységet.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folya-mat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fej-lődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szak-emberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiek-ben leírt fejlettségi szint.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait.

Az iskolába lépés feltételei:

- Az iskolaérett gyermek testileg egészségesen fejlett
- Teste arányosan fejlett, teherbíró
- Mozgása összerendezett és harmonikus
- Viselkedését, mozgását, testi szükségleteit szándékosan irányítani képes

Tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.

- Fokozatosan növekszik a gyermek szándékos figyelme.
- Megjelenik az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés

- Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás
- Fejlődnek kommunikációs képességei
- Beszéde folyamatos, érthető
- Önmagáról és környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik
- Gyakorlatban alkalmazza a gyaloglás, közlekedés szabályait.

Szociálisan éretté válik az iskola elfogadására.

- Kialakul szabálytudata, feladattudata
- Együttműködésre és kapcsolatteremtésre képes
- Alakul önállósága, önfegyelme, s mindez lehetővé teszi számára az eredményes tanulást.

Az óvodás kor végére az óvodai nevelés eredményeként a gyermekek többsége képes mindezen kritériumoknak megfelelni.

Elvárás:

tantervi továbbhaladásra épül.

Korlátok:

a tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.

Elvek

- segítséget nyújt a tantervi követelmények elsajátításában,
 - gyakorlást biztosítja,
 - elősegíti a rögzítést,
- jártassá tesz a tanult algoritmus alkalmazásában,
 - segíti az önálló ismeretszerzést.
 - bővíti a tanuló szókinését,
- fejleszti a tanuló kifejezőkészségét,
 - fejleszti a memóriát.

5.2.6 Szóbeli és írásbeli gyakorlás lehetőségei

Színterei

napközis oktatás (1-4 osztály);

tanulószoza biztosítása (5-6.osztály);

pedagógus segítség biztosítása (igény szerint vagy felzárkóztatási órakeretben).

5.2.7 Az otthoni (napközis, tanulószobai) felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározása:

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

A tanulók számára napi, heti rendszerességgel adunk írásbeli és szóbeli házi feladatot.

A házi feladat célja, hogy alkalmat adjunk az önálló tanulásra és feladatmegoldásra, az órán tanultak ismétlésére, rögzítésére, begyakorlására. A szóbeli házi feladat célja az új ismeretek megértése, megszilárdítása. Az írásbeli házi feladat célja az új ismeretek gyakoroltatása, az ismeretek készségszintű elsajátítása.

A házi feladat feladása mindig legyen konkrét, pontos, jól körülhatárolható. Vegye figyelembe a tanuló életkori sajátossá-

~~gait, képességeit. Legyen tehát differenciált, ezáltal segítse elő
a házi feladat céljának megvalósulását.~~

~~A házi feladat elkészítésének határidejénél vegye figyelembe
az elkészítéséhez szükséges időt.~~

~~A házi feladat hasznossága a rendszeres ellenőrzésen múlik.
Az írásbeli házi feladat elkészítését minden alkalommal ellen-
őrizzzük, és írásos vagy szóbeli megjegyzéseket teszünk a tarta-
lomra, áttekinthetőségre, rendezettségre, külalakra és a helyes-
írásra.~~

~~A hosszabb szünetekre (ősz, téli, tavaszi, nyári) a tananyagot
kiegészítő házi feladat adható. Ez a feladat írásbeli vagy szó-
beli egyaránt lehet, de csak ajánlott. Ezen feladatok elkészíté-
sének, elvégzésének hiánya az értékelést negatívan nem befo-
lyásolhatja.~~

7.1. A pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb rendelkezések

7.1. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálat

Az ÁMKiskola pedagógiai programjában rögzített célok és feladatok megvalósítása az intézményskola valamennyi dolgozójának kötelessége. Az ellenőrzés folyamatos, melyet az ÁMKiskola igazgatója koordinál, szervez, s ebben kiemelt szerepet kapnak az tagintézmény-vezető, igazgatóhelyettes és a munkaközösség-vezetők. Az oktató- nevelő munka eredményességét a mindenkor tanév-záró (nevelési év záró) értekezleten vitatja meg a nevelőtantestület az igazgató beszámolója alapján. A beszámolóban elemezni kell az oktató- nevelő munka minőségét, a tanulói eredményeket, a tanulók továbbtanulását és a pedagógusok továbbképzésen való részvételét.

A nevelők szakmai **munkaközösségei** minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott **általános célok és követelmények** megvalósulását.

A 2013/2014. tanév (nevelési év) során a nevelőtestületnek el kell végeznie a pedagógiai program teljes – minden fejezetre kiterjedő – felülvizsgálatát, értékelését, és elvégezni a szükséges módosításokat.

7.2. A pedagógiai program érvényességi ideje

~~Az iskola első ízben 2006. szeptember 1. napjától szervezi meg a nevelő-
oktató munkát e program alapján.~~

~~A pedagógiai programban található helyi tanterv 2006. szeptember 1. napjától első-harmadik évfolyamon, majd ezt követően felmenő rendszerben lép életbe.~~

A pedagógiai program érvényességi ideje ~~négyyole~~ tanévre, azaz 201408. szeptember 01-től 2016. augusztus 31. napjáig szól.

Négy év múlva a nevelőtestületnek el kell végezni a pedagógiai program minden fejezetére kiterjedő felülvizsgálatát, értékelését, szükség esetén a pedagógiai programot módosítani kell, vagy teljesen újat bevezetni.

~~7.3.~~ A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására:

- az ~~ÁMK~~iskola igazgatója
- a nevelők szakmai közössége
- a nevelőtestület bármely tagja
- ~~az iskolaszék~~
- az iskola fenntartója tehet javaslatot.

A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül az ~~iskolaszék~~szülői, illetve diák-önkormányzati képviselői útján javasolhatják.

A pedagógiai (nevelési) program módosítását a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

~~7.4.~~ A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az ~~iskola~~-ÁMK pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézménynél tekinthető meg:

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

- az ~~iskola~~ ÁMK fenntartójánál,
- ~~az iskola irattárában,~~
- ~~az iskola könyvtárában,~~
- az ~~iskola~~ ÁMK igazgatójánál,
-
- az iskolák, óvodák intézményeiben
- a községi könyvtárban az igazgatóhelyettesnél,
- ~~községi könyvtárban.~~

8. Záradékok

A Méрки Általános Művelődési Központ Általános Iskolai Intézményegységének Iskolaszék szervezete az 2008. tartott Iskolaszék ülésen a Pedagógiai Programot elfogadta.

<i>iskolaszék elnök</i>	<i>iskolaszék tagja</i>
Az iskola diákönkormányzata véleményével, ajánlásaival segítette a program létrejöttét. A 20<u>10</u><u>6</u>. megtartott DÖK ülésen ezt egyhangúán elfogadta.	
<i>DÖK elnök<u>ök</u></i>	
<i>DÖK-öt segítő tanár</i>	
<i><u>DÖK-öt segítő tanárok</u></i>	

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

Az iskola és óvoda nevelőtestülete véleményével, ajánlásaival segítette a program elkészítését, s azt a 2010~~06~~. megtartott tantestületi értekezleten elfogadta.

~~tanár~~, munkaközösség vezetőők.....

~~tanító~~, közalkalmazotti tanács elnöke

Az iskola és óvoda szülői munkaközösség véleményével, ajánlásaival segítette a program létrejöttét. A 2010. megtartott SZMK ülésen ezt egyhangúan elfogadta

SZMK vezetők

**MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MÚVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA**

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

A mérki önkormányzat képviselőtestülete a pedagógiai programot egyetértésével támogatja. A 2010. megtartott ülésen ezt egyhangúan elfogadta

Polgármester

A vállalji önkormányzat képviselőtestülete a pedagógiai programot egyetértésével támogatja. A 2010. megtartott ülésen ezt egyhangúan elfogadta

Polgármester

A vállalji német kisebbségi önkormányzat a pedagógiai programot egyetértésével támogatja. A 2010. megtartott ülésen ezt egyhangúan elfogadta

Vállalji német kisebbségi önk. vezető

A mérki német kisebbségi önkormányzat a pedagógiai programot egyetértésével támogatja. A 2010. megtartott ülésen ezt egyhangúan elfogadta

Mérki német kisebbségi önk. vezető

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

A mérki cigány kisebbségi önkormányzat a pedagógiai programot egyetértésével támogatja. A 2010. megtartott ülésen ezt egyhangúan elfogadta

Mérki cigány kisebbségi önk. vezető

HATÁROZAT Program 50. oldalán lévő Mérk-i intézmény óratervéhez. Az
óraterv a 2008-2009. tanévtől 6-8 évfolyamon felmenő rendszerben alkal-
mazandó.

22.

HATÁROZAT

A nevelőtestület határozata alapján a nem szakrendszerű órákat a 2008-
2009-es tanévben a pedagógiai programban meghatározottak szerint vezet-
jük be.

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

Függelék:

A TAMOP 3.1.4 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben” című pályázat keretében iskolánk az alábbiakat vállalta és teljesítette a 2009/2010-es tanévben:

-Kompetencia alapú oktatócsomagok bevezetése:

A mérki iskolában:

szövegértés-szövegalkotás: 2. a. 4. a. 5. a. 6. a. osztály

matematika: 4. a. 6. a. osztály

idegen nyelv – német: 5. a. osztály

A vállaji iskolában:

szövegértés-szövegalkotás: 6. a. osztály

matematika: 2. a. 4. a. osztály

idegen nyelv – német: 7. a. osztály

Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli tanítása

Az 5. a. és a 6.a.osztály nem tanul külön magyar nyelvet és magyar irodalmat, hanem a magyart komplex tantárgyként egy érdemjeggyel osztályozzuk.

Tantárgytömbösített oktatás

Mérken a 6. és 8. osztályos tanulóknak egymást követő két napon 3-3 órájuk van

magyar, matematika, német tantárgyakból.

Vállajon a 6., 7., 8. osztályos tanulóknak egymást követő két napon 3-3 órájuk

van magyar, matematika tantárgyakból.

Új módszerekkel dolgoznak, így több lehetőségük lesz az elsajátítás mellett a gyakorlásra, alkalmazásra. Hatékonyabbá válik a tanulási idő felhasználása.

MÉRK-VÁLLAJ ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
PEDAGÓGIAI ÉS NEVELÉSI PROGRAMJA

Háromhetet meghaladó projekt

A projektmódszer egy sajátos tanulási egység, amelynek középpontjában egy probléma áll. A projekt időtartama alatt a diákok digitális anyagokat, fotókat, tablókat készítenek, bemutatják, publikálják ezt.

Témája: Környezetvédelem

Bevont évfolyamok: minden osztály

Témahét megtartása

A tanulók ezen a héten az „Sváb-hét” cím alatt előadásokat hallgatnak, maguk is végeznek kutatómunkát, kiállítást szerveznek, gyűjtéseik eredményét bemutatják tanáraiknak és társaiknak.

Bevont évfolyam: _____ Mérk - 2., 5., 6. o.

Vállaj - 6., 7. o.

Modulszerű oktatás

A modulok úgy épülnek fel, hogy ismeretanyaguk és gyakorlatsoraik teljes egészében lefedik a feldolgozandó tartalmat, vagy kisebb-nagyobb terjedelmű elemként beépíthetők a hagyományos tanulási-tanítási folyamatokba is. A gyerekek a tananyagot témák szerint csoportosítva tanulják, nem passzív befogadóként, hanem tevékeny résztvevőként.

Címe: Egészségmegőrzés

Bevont évfolyam: Mérk - 4. o.

Vállaj - 2., 4.

o.

Erdei iskola megszervezése

Innovációnknak az erdei iskolát választottuk, mert a négy nap alatt a gyerekek szinte mindvégig a szabadban tevékenykednek, mozgásos feladatot végeznek. A tiszta levegőjű táborban az ismeretszerzés közben fizikailag és lelkiileg is feltöltődnek. A hagyományos tanóráktól eltérve megfigyelhetik, megvizsgálhatják, felfedezhetik a természet rejtett kincseit.

A túrákkal, mozgással együttjáró, a szabadban folyó, felfedezhető tanulással új lehetőségek nyílnak meg a tanulók előtt. Az egészséges életmód biztosítása, a fizikai állóképesség fejlesztése mellett fontos szempont a gyerekek pszichés állapotának javítása is. A nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, a játékosság, a vidám, oldott hangulat hosszú időre komoly pedagógiai és emberi tartalékokat nyújt a tanár-diák kapcsolatban.